

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΠΑΝΤΑ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΠΑΤΕΡΩΝ

ΜΕΓΑΛΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Τῆς σωφροσύνης ὁ κρατήρ,
τό στόμα τῆς σοφίας
καί βόσις τῶν δογμάτων,
Βασιλείος ὁ μέγας,
πᾶσιν ἀστράπτει νοερῶς.
Δεῦτε οὖν καί στῶμεν
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ
θερμῶς ἐνσπενίζοντες
τοῖς θαύμασι τοῖς τούτου τερπόμενοι
καί ὥσπερ λαμπηδόνι
ἀστραφθέντες τῷ φωτί αὐτῶν
θαυφθώμεν τῷ τοῦ βίου
καθαρτικῷ πνεύματι
μιμούμενοι αὐτοῦ τήν πίστιν,
τήν ζέσιν, τήν ταπεινώσιν·
δι' ὧν οἶκος ἐδείχθη
τοῦ ὀντως Θεοῦ
πρός ὃν δοῶντες ὑμνοῦμεν,
Οὐρανοφάντορ Βασίλειε "Ὅσιε.

(«Οἶκος» τοῦ Ἁγίου, 1ης Ἰανουαρίου)

Ο Άγιος Βασίλειος ὁ Μέγας. Δεξιὸς υἱὸς
 Ἀδελφότητος Δυνηλίου, Ἀγιογράφου. Κατοικίαν Ἁγίου Ὁ-
 ρου, ἔργον ἐτος 1970.

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

Πλήν τῶν γνωστῶν, αἱ κάτωθι:

Ἐπιστ. = Ἐπιστολή - αἱ μόνον τοῦ Μ. Βασιλείου.

Ἐπιτάφ. = Ἐπιτάφιος εἰς Μ. Βασ. τοῦ Ἀγ. Γρηγορίου θεολόγου.

ΘΗΕ = Θρησκευτική καὶ Ἠθική Ἐγκυκλοπαίδεια.

L—S = Λεξικόν Liddell - Scott - Κωνσταντινίδου.

M. B. = Μέγας Βασίλειος.

I MBA = Ἰος τόμος «Μεγάλου Βασιλείου Ἀπαντα».

P. G. = Patrologiae Graecae... (Migne).

Εἰς τὴν παραπομπήν: Ἐπιστ. 30, 15, ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἐπιστολήν καὶ ὁ δεύτερος εἰς τὸν στίχον τοῦ κεκρίνου - μεταφράσεως. Ἐνῷ εἰς τὴν παραπομπήν: Ἐπιστ. 38, 2, 11: ὁ πρῶτος εἰς τὴν Ἐπιστολήν, ὁ δεύτερος εἰς τὴν § καὶ ὁ τρίτος εἰς τὸν στίχον τῆς § ἀκείνης.

*Ὅπου ἐπίσης ἀναφέρεται ἀπλῶς τὸ ὄνομα Courtonne ἢ Deferrari ἐννοεῖται γνώμη των εἰς ἀντίστοιχον Ἐπιστολήν τῆς ἐκδόσεώς των (βλ. I MBA, Εἰσαγωγή, σ. 42 καὶ 43).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ°

			Σελίς	
			Μ.	Κ.
Ἐπιστολή	165η	Πρὸς τὸν Ἀσχόλιον, ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης	17	133
»	166η	Πρὸς τὸν Εὐσέβιον, ἐπίσκοπον Σαμοσάτων	18	134
»	167η	Πρὸς τὸν Εὐσέβιον, ἐπίσκοπον Σαμοσάτων	20	135
»	168η	Πρὸς τὸν πρεσβύτερον Ἀντίσχον	21	136
»	169η	Ὁ Βασίλειος πρὸς τὸν Γρηγόριον	22	137
»	170η	Πρὸς τὸν Γλυκέριον	24	139
»	171η	Πρὸς τὸν φίλον Γρηγόριον	25	139
»	172α	Πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Σωφρόνιον	25	140
»	173η	Πρὸς τὴν μοναχὴν Θεοδώραν	27	141
»	174η	Πρὸς μίαν χήραν	28	143
»	175η	Πρὸς τὸν κόμητα Μαγνηνιανόν	30	144
»	176η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	31	145
»	177η	Πρὸς τὸν μάγιστρον Σωφρόνιον	32	146
»	178η	Πρὸς τὸν Ἀδούργιον	33	147
»	179η	Πρὸς τὸν Ἀρινθαῖον	34	148
»	180η	Πρὸς τὸν μάγιστρον Σωφρόνιον, χάριν τοῦ Εὐμαθίου ...	34	148
»	181η	Πρὸς τὸν Ὁτρήϊον, ἐπίσκοπον Μελιτήνης	35	149
»	182α	Πρὸς τὸν πρεσβύτερον Παυλινόν	36	150
»	183η	Πρὸς τοὺς πολιτικούς ἀρχοντας τῶν Σαμοσάτων ...	37	150
»	184η	Πρὸς τὸν Εὐσάθειον, ἐπίσκοπον Ἰμμερίας	38	151

Ἐπιστολή	185η	Πρὸς τὸν Θεόδοτον, ἐπίσκοπον Βεροίας	38	152
»	186η	Πρὸς τὸν ἡγεμόνα Ἀντίπατρον	39	152
»	187η	Ὁ Ἀντίπατρος πρὸς τὸν Βασίλειον	40	153
»	188η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, Κανόνες	40	153
»	189η	Πρὸς τὸν ἀρχίατρον Εὐστάθιον	59	165
»	190η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	72	174
»	191η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	77	177
»	192α	Πρὸς τὸν μάγιστρον Σωφρόνιον	80	178
»	193η	Πρὸς τὸν ἀρχίατρον Μελέτιον	80	179
»	194η	Πρὸς τὸν Ζωΐλον	82	180
»	195η	Πρὸς τὸν Εὐφρόνιον, ἐπίσκοπον Κολωνίας καὶ Ἀρμενίας	83	181
»	196η	Πρὸς τὸν Ἀδούργιον	84	182
»	197η	Πρὸς τὸν Ἀμδράσιον, ἐπίσκοπον Μεδιολάνων	87	182
»	198η	Πρὸς τὸν Εὐσέβιον, ἐπίσκοπον Σαμοσατών	92	185
»	199η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον. Προοίμιον. Κανόνες (17 - 50) ...	95	187
»	200η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	120	197
»	201η	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	123	199
»	202α	Πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου	123	199
»	203η	Πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῶν παραλίων (τοῦ Πόντου) ...	124	200

* Ὁ παλαιὸς ἀριθμὸς ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Ματθήραον (M), ὁ δευτέρος εἰς τὸ Κελέμενον (K).

ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΩΔΙΚΩΝ

Δι' εσους θὰ ἤθελον νὰ γνωρίζουν ἢ νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ κάτωθεν τοῦ κειμένου εὐρισκόμενον κριτικὸν ὑπόμνημα (apparatus) παραθέτομεν πίνακα τῶν κωδίκιων - χειρογράφων μετ' ἐξηγήσεων. Τοῦτον εἰχομεν παραθέσει καὶ εἰς τὸν τόμ. 1MBA (σ. 40) λόγῳ γενομένου περὶ χειρογράφου παραδόσεως.

V = Vatopedinus 72, I' αλ.

P = Patmiacus 57, I' αλ.

B = Baroccianus 121, IA' αλ.

M = Marcianus 61, IA' αλ.

L = Laurentianus Medicus IV-14, IA' ἢ IB' αλ.

C = Parisinus Coislinianus 237, IA' αλ.

Τὰ ἐξῆς τρία χειρόγραφα δὲν χρησιμοποιοῦνται ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐπιστολῶν, ἀλλὰ δι' ὠριόμενας Ἐπιστολάς, γίνεται δὲ ἐκάστοτε σχετικὴ μνεία:

P = Parisinus Suppl. gr. 1020, IA' αλ.

Par. = Parisinus gr. 967, ID' αλ.

G. = Parisinus Suppl. gr. 1021, IΓ' αλ.

*Ὅπου δὲ εἰς τὸ apparatus σημαιοῦται Maur, ἐννοεῖται ἡ ἔκδοσις τῶν Βεγαδικτῶν Garnier—Maran (Mauristes).

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 165 (ΡΞΕ' — CLXV)¹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΣΧΟΛΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ²

Ὁ ἅγιος Θεός, μέ τὸ νὰ με ἀξιώσῃ νὰ λάβω γράμμα ἐκ μέρους τῆς ἀληθινῆς θεοσεβείας σου, μοῦ ἐξεπλήρωσε μίαν παλαιάν μου προσευχήν. Πάντως τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλα καὶ ἄξιον τῆς περισσότερον συντόνου προσπάθειάς θὰ ἦτο νὰ ἴδω σέ τὸν ἴδιον καὶ νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιόν σου, ὥστε νὰ ἀπολαύσω ἀπ' εὐθείας τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος, ποῦ εὐρίσκονται εἰς εἰς σέ.³

5 Ἀφοῦ ὅμως αὐτὸ δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπουν οὔτε ἡ μεγάλη τοπικὴ ἀπόστασις οὔτε αἱ περιστάσεις, ποῦ κατὰ τρόπον διάφορον τὸν καθένα μας μᾶς καθηλώνουν, ἀξίζει νὰ κάμω δευτέραν προσευχήν, ὥστε νὰ εὐδοκήσῃ ὁ Θεός νὰ τρέφωμαι ψυχικῶς μέ τὰ συχνὰ γράμματα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης σου.

Καὶ πράγματι, αὐτὸ μοῦ συνέβη, ὅταν ἐπῆρα εἰς τὰ χέρια μου τὴν ἐπιστολήν τῆς συνέσεώς σου. Διότι ἔγινε 10 κάτι περισσότερον ἀπὸ διπλάσιος, ὅταν ἀπῆλαυσα τὰ ὅσα μοῦ ἔγραφες εἰς τὴν ἐπιστολήν σου.

Ἐπίσης χάρις εἰς τὴν ἐπιστολήν σου μοῦ κατέστη δυνατόν νὰ ἴδῶ σαφῶς ἀκόμη καὶ τὴν καθαρὰν ψυχὴν σου, ἡ ὁποία ἀντικατοπτρίζεται ἐκεῖ, ὡς οἱ λόγοι σου νὰ ἦσαν κάποιος καθρέπτης.

Πολλαπλασίαν ὅμως εὐφροσύνην μοῦ προεξένει τὸ γεγονός, ὅτι ὄχι μόνον εἶσαι πράγματι, ὅπως σέ παριστᾷ ἡ 15 μαρτυρία ὄλων, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ προτερήματά σου ἔχουν γίνει τὸ καύχημα τῆς πατρίδος μας. Διότι, ἀφοῦ ὡς εὐθα-

1. Ἐγγραφή τὸ 374.

2. Περί τοῦ Ἁγίου Ἀσכולίου 6λ. σημ. 351.

3. Πρ5λ. Α' Τιμ. 4, 14.

λής κλάδος, ἀπεκόπησ ἀπὸ τὴν καλὴν ρίζαν, ἐγέμισες μὲ πνευματικούς καρπούς τὴν ἄλλοδαπὴν.⁴ Συνεπῶς δικαίως ἀγάλλεται ἡ πατρις μας διὰ τὰ θλαστήρια της.

- 20 Ἀλλὰ καὶ ὅταν σὺ ἀνεδεῖχθης ἀθλητὴς εἰς τοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν πίστιν, ἡ πατρις μας, ἐπειδὴ ἐπληροφορεῖτο ὅτι χάρις εἰς σέ θά περιφρουρηθῇ ἡ καλὴ κληρονομία τῶν πατέρων⁵ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ποία ὅμως εἶναι καὶ ἡ κατὰστασις σου τώρα;

- Ὡς νὰ ἦσουν εἰς εὐγνώμων γεωργός, ποὺ στέλλει εἰς ἐκείνους ποὺ τοῦ ἔδωκαν τὸν σπόρον τὰς ἀπαρχάς τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν, ἐτίμησες τὴν χώραν ποὺ σέ ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον, δι' ἑνὸς Μάρτυρος⁶ ὁ ὁποῖος προσφάτως ἤνθησεν εἰς τὴν γειτονικὴν σὰς θάρβαρον χώραν.

- Ὅντως αὐτὰ εἶναι τὰ δῶρα⁷ ποὺ ἀρμόζουν εἰς ἕνα ἀθλητὴν τοῦ Χριστοῦ: ὁ μάρτυς τῆς ἀληθείας ὁ ὁποῖος μόλις πρὸ ὀλίγου ἐφόρεσε τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης⁸ καὶ ἡμεῖς τὸν ὑπεδέχθημεν μὲ χαρὰν καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος διέδωκε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη.

- Τέλος, δέξου τὴν παράκλησίν μου νὰ ἐνθυμῆσαι εἰς τὰς προσευχάς σου καὶ ἐμέ, ποὺ σέ ἀγαπῶ, καὶ νὰ προσεύχεσαι εἰς τὸν Κύριον μὲ ζῆλον διὰ τὴν ψυχὴν μου, ὥστε νὰ ἀξιώθῃ νὰ ἀρχίσω τέλος πάντων καὶ ἐγὼ νὰ ὑπηρετῶ τὸν Θεὸν συμφωνῶς πρὸς τὰς ἐντολάς Του, τὰς ὁποίας μᾶς ἔδωκε διὰ τὴν σωτηρίαν μας⁹.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 166 (ΡΕΣ — CLXVI)¹⁰

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ¹¹

Ἄν καὶ δι' ἐμέ ὁ αἰδεσιμώτατος ἀδελφός μου Εὐπρά-

4. Ἡ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης περιελάμβανε τὴν Μακεδονίαν καὶ διέκυλινε τὴν Ρωμαϊκὴν Διοίκησιν τοῦ Ἰλλυρικοῦ, τῆς ὁποίας ὁ Ἀσχόλιος ἦτο ἑξαρχος.

5. Καλὴ κληρονομία τῶν Πατέρων εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία.

6. Πιθανῶς πρόκειται καὶ πάλιν περὶ τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Εὐτυχοῦς (βλ. σημ. 455).

7. Δῶρα ποὺ ἀρμόζουν νὰ στέλλῃ ὁ ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὰ τίμημα Δείφνα τοῦ Ἁγίου Εὐτυχοῦς.

8. Πρὸβλ. Β' Τιμ. 4, 8: «λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος».

9. Αἱ ἐντολαὶ εἶναι ἐνέργεια. Μᾶς καθοδηγοῦν πῶς νὰ σωθῶμεν.

10. Ἐγγραφή τὸ 374.

11. Περί τοῦ Ἁγίου Εὐσεβίου βλ. 2 ΜΒΑ, σελ. 47, σημ. 11. Κατὰ τοὺς Courtonne καὶ Deferrari ἡ Ἐπιστολὴ αὕτῃ δὲν πρέπει νὰ εἶναι τοῦ

5 **εἷος**¹² εἶναι κατὰ πάντα πολῦτιμος καὶ συγκαταλέγεται με-
ταξὺ τῶν γνησίων φίλων, ὅμως ἀπεδείχθη ἀκόμη γνησιώ-
τερος ἀπὸ τὴν στάσιν του ἀπέναντί σου. Διότι οὗτος ἀκρι-
δῶς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἔτρεξε πρὸς συνάντησιν
τῆς θεοσεβείας σου μὲ τέτοιαν προθυμίαν (καὶ διὰ τὴν χρη-
σιμοποιήσω τὴν ἑκφράσιν τοῦ Δαυὶδ) ὥς νὰ ἦτο ἑλαφος¹³
10 πού θέλει νὰ ἀνακουφίσῃ εἰς μίαν πόσιμον καθαρὰν πηγὴν
τὴν μεγάλην καὶ ἀνυπόφορον δίψαν τῆς. Καὶ εἶναι καλότη-
χος αὐτός (ὁ Εὐπράξιος), διότι ἔχει ἀξιωθῇ νὰ ζῇ πλησίον
σου.

Περισσότερον ὅμως καλότηχος εἶναι ἐκεῖνος πού εἰς
τὰ παθήματά του ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ¹⁴ καὶ τοὺς ἰδρώτας
του ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐπιθέτει ἕνα στέφανον· τὸν στέφα-
νον ἐκεῖνον πού πολὺ ὀλίγοι ἐκ τῶν φοβουμένων τὸν Θεὸν
ἠξιώθησαν νὰ λάβουν. Διότι οὐ δὲν ἐδειξε τὴν ἀρετὴν σου
10 χωρὶς δοκιμασίας οὔτε ἐταξίδευσες ἐπιτυχῶς μόνον ἐν και-
ρῷ εὐδίας, ὥστε μόνον κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ νὰ κυβε-
ρήσῃς καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων. Ἀντιθέτως, σὲ ἀνέδειξαν
αἱ δυσχέρειαι τῶν πειρασμῶν καὶ ἔγινες ἀνώτερος ἀπὸ
τοὺς δίκωκτας σου, καθ' ὅτι ἀπεμακρύνῃς μὲ γενναιοψυχί-
αν¹⁵ ἀπὸ τὴν γενέτειράν σου. Καὶ ναὶ μὲν κάποιοι ἄλλοι
15 κατέχουν τὴν πατρίδα¹⁶ μας, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἄνω
πόλιν,¹⁷ καὶ ἴσως ἄλλος τις θὰ καταλάβῃ καὶ τὸν θρόνον
μας,¹⁸ ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν.¹⁹ Ὡ, τί
ἐμπόριον! ²⁰ Τί ἀφήσαμεν καὶ τί ἐκερδίσαμεν! «Διήλθομεν

Μ. Β. Τὸ ὄρος τῆς εἶναι πολὺ διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ ὄρος τοῦ Μ. Β. Ἀποδίδεται
δὲ αὕτη εἰς τὴν γραφίδα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, πρὸς τὸ ὄρος
τοῦ ὁποῖον ἔχει μεγάλαν ὁμοιότητα.

12. Ὁ κομιστής τῆς Ἐπιστολῆς, τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον ἀπαντῶ-
μενος. Φαίνεται ἦτο μαθητὴς καὶ τοῦ στενοῦ παρεδύλλοντος τοῦ Ἁγίου Εὐ-
σεβίου (στ. 7).

13. Πρὸς. Φαλμ. 41, 2.

14. Πρὸς. Φιλ. 1, 29: «ἡμῖν ἐχαράθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰς Αὐτὸν πιστεῖν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ Αὐτοῦ πάσχειν».

15. Χωρὶς νὰ θαυμάσῃ, χωρὶς νὰ τὸ θεωρήσῃ δυστέχημα. Ὡς γνω-
στόν, ἐπὶ Οὐάλλαντος ὁ Ἁγ. Εὐσεβίος ἐξορίσθη εἰς Θράκην καὶ τελικῶς ἐ-
μαρτύρησεν εἰς Δολεχὴν τῆς Σαρδίας τὸ 379.

16. Ὁ Ἀρειανὸς ἐπιβάτης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ θρόνου.

17. Πρὸς. Ἐβρ. 13, 14 καὶ Ἀποκ. 21, 2.

18. Εὐσεβίος εἰς ἐσχάτην καθ' ἣν ἐπελευθερώσονται καὶ ἡ ἐκ-
θρόνισις καὶ ἐξορία τοῦ Μ. Β., ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ὁποίας ἤδη διατέλει.

19. Ἐννοεῖται τὸ ὁρθόδοξον Χριστολογικὸν καὶ Τριαδικὸν δόγμα ἐν
σέσει πρὸς τὴν «καθαιρέσιν» τοῦ ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν. Πόση ἀντίθεσις μεταξὺ
π α τ ρ ῖ δ ο ς καὶ δ ν ω π ὀ λ ε ω ς, θ ρ ὀ ν ο υ ἐ π ῖ σ κ ο π ῖ
μ ο θ καὶ Χ ρ ῖ σ τ ο θ.

20. «Ὡ τῆς πραγματείας!». Ἡ φράσις αὕτη ἀπαντᾷ πολλὰς εἰς

- ἐπιπόλαιο εἶνα οἱ νεοὶ εἰς τὰς τολαυτῆς φυσεως ἀποφά
 15 σεις) ἄλλοι δὲ ἀκουσίως, καὶ ἤρχισεν νὰ παριστᾷ τὸν ἡγού
 μένον «συνοδεύει» καὶ ἄφου ἐπηρεῖ ὄνομα καὶ ὕφος «πα
 τρὸς, — γερόντος», ἤρχισεν οἰφνδύως νὰ παριστᾷ τὸν σο
 δαράν. Ὁχ. θεδασίως δ.ο.π. ἐφθασεν ἐδῶ συμφωνῶς μὲ τὴν
 τὰξιν καὶ λόγῳ εὐρεθεῖς, ἀλλὰ ὁπλῶς δ.ο.π. αὐτὸς, ὅπως
 20 ἄλλος τις κάποιον ἄλλον εὐρηκεν (ὡς καλλίτερον) αὐτὸν
 τὸν τρόπον θεωπορισμοῦ. Μὲ τὴν πράξιν τοῦ αὐτὴν παρ'
 ὀλίγον νὰ ἀναστατωσῇ ὁλοκληρὸν τὴν Ἐκκλησίαν διότι
 20 περφρονεῖ καὶ τὸν πρεσβύτερον τοῦ ἀνδρὸς σεδασμίου καὶ
 λόγῳ τῆς ἡλικίας τοῦ, ἀλλὰ ἀνομή περφρονεῖ καὶ τὸν ἐπι
 σκοπόν του «αἰέμε δ.ο.π. τάχα δὲν εἴμεθα ἀξιοὶ διὰ τιποτε,
 καὶ γεμίζε αὐτῷ τὴν πολὺν καὶ ὁλόκληρον τὸ ἱερατεῖον ἀ
 25 πὸ θόρυβον καὶ ταραχὴν. Καὶ τέλος, ἐπεὶ δὴ ἐπέτμήθη ἐ
 λαφρῶς ἐκ μέρους μα. καὶ ἐκ μέρους τοῦ χωρεπισκόπου,
 διὰ νὰ μὴ τοῦ καταφρονῇ (καθ' ὅσον μάλιστα προέτρεπε
 καὶ τοὺς νέους ἐκ τῆς παραφροσύνης αὐτῆς) ἐσκέφθη κα
 25 τι το πολὺ τολμηρὸν καὶ ἀπανθρωπὸν. Ἀφου δηλαδὴ ἤρ
 πασεν ὅσας ἐκ τῶν παρθένων τοῦ ἦτο δυνατόν καὶ ἀνέμε
 νε νὰ νυκτωσῇ, ἐδραπέτευσε!

- Ἀσφαλῶς αὐτὰ θὰ σοῦ φανοῦν πολὺ τολμηρά. Καὶ
 30 σημειώσε τὴν εὐκαρίαν εὐρήκε. Τότε ἐγίνετο ἡ ἐκεῖ τοπικὴ
 συνῆδος καὶ, ὅπως ἦτο φυσικόν, συνεκεντρουτο εἰς τὸ μέ
 ρος ἕκον ἀπὸ παντοῦ πολὺ πλῆθος. Ἀν' θέτως αὐτός,
 κατ' ἀντίθετον πρὸς τὸ πλῆθος ἕκον το κατευθυνοῖν ὠδήγε
 ἔξω ἀπὸ τὴν πολὺν τὸν ὄμιλον τοῦ ὁ ὅσος ἡκολούθε
 35 κάτι νεαρῶς καὶ τρόπον τινά ἐχόρευε γυρῶ ἀπὸ αὐτοῦ
 μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προκαλῇ πολλὴν μὲν λυτὴν εἰς τοὺς
 εὐλαστεις, πολλὰ δὲ γέλια εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας αὐτοκυαρ
 χίαν κα. ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν περσσότερον ἀκρατεῖς.
 35 Δὲν φθάνουν ὁμῶς αὐτὰ παρ' ὅτι εἶνα τόσοον μεγάλῃ
 Ἄλλ' ὡς πληροφοροῦμαι, ἐξυδρίσει καὶ ἐξηυτελίσει ὁ θαυ
 μάσιος ἐκεῖνος νεαρός μὲ τὴν ληστοσυμμορίαν τοῦ ἀκόμη
 καὶ τοὺς γονεῖς τῶν παρθένων αὐτῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ὑπέφε
 40 ραν τὴν στέρησιν τῶν καὶ ἐπεθυμοῦν νὰ ἐπαναφέρουν εἰς
 τὴν στέγην τῶν τὰ ἀπομακρυνθέντα τέκνα τῶν καὶ ἰκέτευον
 40 τὰς θυγατέρας τῶν, ὡς ἦτο φυσικόν μὲ ὀδυρμούς.

Ἄς μὴ τὰ θεωρήσῃ αὐτὰ ἡ εὐλαβεία σου ἀνεκτὰ (δι
 ὅτι ἡ γελοιοποίησις εἶνα, δι' ὅλους μας κοινὴ), ἀλλ' ὅσον
 σοῦ εἶναι δυνατόν ἐπιτακτικώτερον νὰ τὸν διατάξῃς νὰ ἐ-

πανακαμψη μαζί με τὰς παρθένοὺς Ἐάν ἐπανήρχετο μέ
 ἰδόν σου (αὐστατικόν) γράμμα θὰ εἶναι δυνατόν νά τυ-
 45 χη ἐπ' εἰκοὺς μεταχειρισθῶς Ἐδ' ἄλλως, τοῦλάχιστον νά
 στείλῃς τὰς παρθένοὺς εἰς τὴν μητέρα των Ἐκκλησίαν κα-
 ἄν οὔτε αὐτο εἶναι δυνατόν νά μὴ τοῦ ἐπ' τρέφῃς νά κατεξου-
 σιάζῃ τουλάχιστον ἐκεῖνας αὐτοὶ ὅποιοι θέλουν νά ἐπανα-
 κάμψουν καὶ καθοδηγήσῃ αὐτὰς νά ἐπιστρέψουν εἰς ἐμέ
 Ἐλλως διαμαρτυροῦμαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὅτι
 αὐτὰ τὰ ὅποια γίνονται δὲν εἶναι οὔτε καλά οὔτε συμφωνοῦν
 50 πρὸς τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας Ὅσον δ' αὖ τὸ Γλυκερί-
 ον αὐτὸ μὲν ἐπ' οὐτρέφῃ μὲ πειθαρχίαν καὶ τὴν πρέπουσαν στα-
 θεμότητα αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ καλλίτερον. Εἰ δ' ἄλλως, νά ποι-
 ῇ ἄπο τὴν ὑπηρεσίαν σου

Ε Π Σ Τ Ο Λ Η 170 (ΡΟ 41 XX)

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΛΥΚΕΡΙΟΝ*

Μέχρι πότε θὰ παραφρονῇς καὶ θὰ σκέπτεσαι κακῶς
 εἰς ὄφρος τοῦ ἑαυτοῦ σου μὲ ἀποτελεσμά νά ταρασσῇς μὲν
 ἐμέ, νά ἐξετελέγῃς δὲ τὸ ἴδιον τῶν μοναστῶν, τοῦ ὁποιοῦ
 σου ἐξ Ἰσοῦ εἰμεθα μέλη Ἐπιστρέφει λοιπὸν μὲ ἐμπιστοσύ-
 νην καὶ εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς ἐμέ ὁ ὁποῖος μιμούμαι, τὴν φι-
 λανθρωπίαν τοῦ Διοτί, ἂν καὶ σε ἐπετιμήσῃς ὡς πατὴρ, ἀλ-
 λά καὶ ὡς πατὴρ θὰ σὲ συγχωρήσῃ

5 Αὐτὰ ἔχω νά σου εἶπω ἐκ μέρους μου ὅτι καὶ ἄλλοι
 πολλοὶ με ἱκετεύουν καὶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους
 ὅλους ὁ πρεσβύτερος σου τοῦ ὁποιοῦ σέβουμαι, καὶ τὴν
 πολὺν ἀλλά καὶ τὴν εὐσπλαχνικὴν διάθεσιν Ἐάν ὅμως ἡ
 πομακρινότης ἀπὸ ἡμᾶς, ἂν ἐνός μὲν θὰ κηρυχθῇς ὅπως
 δῆτε ἐκπτώτος ἀπὸ τῶν θαυμάτων σου, ἂν ἑτέρου δὲ θὰ
 παύσῃς νά ἔχῃς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Θεόν παρὰ τὰ ὁρμα-
 10 τὰ σου καὶ τὴν ιδιοτυπίαν στολήν σου, μὲ τὰ ὅποια ὁδηγεῖς
 (αὐτὰς) τὰς νεάνιδας ὅχι πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ εἰς θάρα-
 θρον

38 Ἐνδεῖν δ 374

39 Περὶ τοῦ Γλυκερίου θὰ ἔπωσι 1491 καὶ 1492 73 Εἰς τὴν Ἐκ-
 κλησίαν τὴν ἐκ τῆς ἑκκλησίας Πάτρων, ὡς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκ
 πάλιν τὴν ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας
 τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 171 (ΡΟΑ = (ΙΧΧΙ))

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΙΛΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ

Σοῦ εἶχον γράψῃ καὶ προηγουμένως ἄλλην ἐπιστολὴν διὰ τὸν Γλακεριον καὶ τὰς παρθένους. Ὅμως αὐτοὶ μέχρι καὶ σήμερον δὲν ἐπανηλθον ἀκόμη, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν νά χρονοτριβεῖν δὲν γνωρίζω διὰ ποίον λόγον καὶ πῶς.

Πάντως δὲν θά ἦτο δυνατόν νά σε καταδικάσω, διότι δῆθεν αὐτὸ το κάμνεις ἐπιτηδες, διὰ νά με σκοφαντήσης ἢ διότι συ ὁ Ἱεῖος ἔχεις κάποιο πάθος ἐναντίον μου ἢ διότι
5 το κάμνεις αὐτο χάριν ἄλλων.

Ἄς ἔλθουν λοιπόν χωρὶς καθόλου νά φοβούνται, Γίνε συ ὁ ἐγγυητής δι' αὐτο. Διότι ἔστω καὶ ἂν ἐκοπήσαν' καλῶς ἐγὼ υποφέρω ὅταν ἀποκόπτῳνται τὰ μέλη. Ἄν δὲ μὴς προβάλουν ἀντηρησεις, ἡ ἐνοχὴ θά εἶναι εἰς ἄλλους ἐγὼ νίπτω τὰς χεῖρας μου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 172 (ΡΟΒ = (ΙΧΧΙ))

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΣΩΦΡΟΝΙΟΝ

Δὲν εἶνα ἀνάγκη νά σοῦ γράψω πόσον μέ εὐφρανες μέ τό γράμμα σου. Ἀσφαλῶς ὅμως τό φαντάζεσαι ἀφοῦ αὐτό τό ὅποιον μου ἔγραψες εἶνα το αὐτῆς φύσεως. Πράγματι, μέ τό γράμμα σου αὐτό μοῦ ἐδειξες τὸν πρῶτον «καρπὸν τοῦ Πνεύματος» τὴν ἀγάπην. Τί ὅμως θά ἦτο
5 δυνατόν εἰς τὴν παρουσίαν κατὰστασιν τῶν δυσκολιών, ὅτε λόγῳ τοῦ ὅτ ἐπληθυνθῇ ἡ ἀνομία, ἐψυγῇ ἡ ἀγάπη

40 Ἐγγραφή τῆς 374

41 Πρόκειται διὰ τῆς ἀποστολῆς πρὸς τὸν παρακλητὴν τῆς Ἐκκλησίας. 119 β. 32

42 11 Ἀγίου Γρηγορίου ὁ Νύκταν, ποιεῖται εἰς τὴν ἐξ ἀφελείας καὶ πῆρε μέ ἐναντία, τὸν γὰρ ἑλλην τὸν Μ. Β. Ἀρὰ γὰρ πρόκειται περ αὐτοῦ.

43 Φαίνεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὁ Γλακεριος, καὶ νύ συνδίδ τὸν εἶγον ἐκκλησιάζει, ἀφορροῦν.

44 Πρὸς Ματθ. 27, 34

45 Ἐγγραφή τῆς 374

46 Περ τὸ ἐκ τῶν Σωφρονίου οὐκ ἔλαβε, συμφορὴν ὅτι δὲν φαίνεται νά ἔχη γινῆσαι τὸν, καὶ ἄλλων ἀναφορῶν, Σωφρονίους φαίνεται πάντως, διὰ τὸ Μ. Β. συγγραφεύς, καὶ τὴν ἀπεχθάνειαν δὲ τὸν πρῶτον, καὶ ὁ ὁμοῦτος, ἐν τῇ περ ἀποστολῇ ἐκκλησιάζει.

47 Ρολ. 5, 22

- τῶν πολλῶν, νὰ θεωρηθῇ ἐκ μέρους μου πολυτιμότερον. Πράγματι, ποτε σήμερον δὲν εἶνα τόσο σπάνιον ὅσον ἡ συνάντησις ἑνὸς πνευματικοῦ ἀδελφοῦ καὶ ὁ εὐρηκὸς λόγος καὶ ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία τὴν ὁποίαν ἀκρῶς ἐπειδὴ τὴν εὐρήκαμεν εἰς τὴν τελειότητά σου, εὐχαριστήσαμεν τὸν Κύριον ὅσον μας ἦτο δωρεάν, περισσότερο, καὶ τὸν παρεκάλεσαμεν νὰ μας ἀξιώσῃ νὰ ἀπολαυσωμεν καὶ τὴν τελειάν ἐξ αἰτίας σου, ευφροσύνην. Διότι, ἂν καὶ αἱ ἐπιστολαὶ σου εἶναι τοιαύτης φύσεως (ὥστε νὰ μὲ πληροῦν χαρὰς) τί θα εἶναι ἡ συνάντησίς μας, σου. Καὶ ἂν ἀπομακρὸν με ἀχρωατωμένης τόσο πολὺ, ποσὸν θὰ ἀποδεχθῇς, ὅτι ἀξίζεις, ὅταν θα ρωτῇς πλησίον μας. Νὰ γνωρίζῃς ὅμως καλῶς, ὅτι, ἂν δὲν μὲ περιστοιχιζέῃς ἐν ἀναριθμητῶν πληθὺς ἀποσχολήσεων, ὡς καὶ ἀπαραίτητο
- 15 ~~το ἐκεῖνα ἀνάγκα~~, μὲ τὰς ὁποίας εἰμὲθα συνδεδεμένοι, θὰ ἔσπευδον νὰ ἔλθω πρὸς τὴν τελειότητά σου. Ἐγὼ ὁ ἴδιος. Καὶ παρ' οὗτο, ὅπως γνωρίζεις, ἡ παλαιὰ ἐκκενὴ σωματικὴ ἀσθένεια μου εἶνα μεγάλο ἔμπόδον εἰς τὰς μετακινήσεις, ὅμως, το ἔμπόδον αὐτο δὲν θὰ ἤθελον χάριν τῆς ἀφελείας τὴν ὁποίαν ἐλπίζω νὰ λάβω ἀπο σέ, νὰ τὸ ἀπολογιζώ, ὡς ἔμπόδιον.

- Πράγματι, τὸ νὰ ἀξιωθῇ κανεὶς νὰ ἔλθῃ εἰς συνάντησιν με ἕνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ ἴδια με αὐτὸν φρονήματα καὶ, ὡς λέγουσιν οἱ σεβασμοὶ ἀδελφοὶ καὶ συμπρεσβύτερο, ἀκολουθεῖ τὴν πίστιν τῶν Πατέρων, σημαίνει ὅτι ἐπανέρχεται πρᾶγματι ἡ ἀρχαία μακαριότης τῶν Ἐκκλησιῶν. Διότι, τότε ὅσοι μὲν εἶχον τὴν νόσον τῆς ἀναζητήσεως* ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὅλοι παρ' οὗτο ἦσαν ἀνεπασχόμενοι ἐργάται τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, με ἡσυχίαν ἐλάτρευον διὰ τῆς ἀπλῆς καὶ εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τῶν τῶν Θεόν, καὶ δετήρων ἀκεραίων καὶ ἀπλῆν τὴν πίστιν εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

48. Ματθ 24, 12

19. Ἐπειδὴ οὖν ἡ πλὴν τῶν ἀνθρώπων, νὰ θέλουν, ἀπὸ ἀντιθέσεων καὶ ὁ θρησκειακὸς καὶ νὰ ἀναζητοῦν ἀπὸ τῶν παραδόξων καὶ εἶναι ὁ ὁ Πνεῦμα ἀπὸ τῆς ἀναζητήσεως καὶ τοῦ σπασμοῦ εἰς τὴν κρίσιν;

- λω συνεχώς ἐπιστολὰς πρὸς τὴν εὐγενειάν σου, ὅμως πάν-
 τоте συνέκρατουμην ἐκ φόβου μήπως θεωρηθῶ ὅτι ὑπερ-
 ἔξαίτια νὰ σᾶς δημουργηθοῦν μερικοὶ περασμοὶ. Διότι
 μερικοὶ δάκευται ἐχθρῶς ἀπέναντι μοι καὶ μάλιστα ἐ-
 ξωθοῦν τὴν ἐχθρὰν των μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ
 ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἂν τυχὸν κανεὶς λαμβάνῃ ἀκόμη καὶ
 5 γράμμα ἀπὸ ἐμεῦ. Ἄφου ὅμως σὺ καλῶς πράττουσα ἔ-
 καμες τὴν ἀρχὴν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ μοῦ ἔγραψες, διὰ
 νὰ μὲ πληροφορήσῃς αἰτὰ τὰ ὅποια ἔπρεπε περὶ τῆς ψυ-
 χικῆς σου καταστάσεως, ὡδηγήθην εἰς τὸ νὰ ἀπαντήσω εἰς
 τὴν ἐπιστολήν σου, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ διορθώσω τὰ
 10 σφάλματα τοῦ παρελθόντος ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ διὰ νὰ ἀ-
 παντήσω εἰς τὰ ζητήματα διὰ τὰ ὅποια μοῦ γράφει ἡ εὐ-
 γένεια σου. Ὅτι δηλαδὴ ἡ ψυχὴ τὴν ὁποῖαν νυκτὰ καὶ ἡ-
 μέραν αὐθεμία ἄλλῃ μέρμυρ ὑποσχολεῖ, εἰμὴ πῶς θὰ δυ-
 νηθῇ καὶ τὴν κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἡμέραν, κατὰ τὴν
 15 διὰ νὰ δώσῃ ἀπολογισμὸν των πεπραγμένων της νὰ δώσῃ
 εὐκόλως λόγον διὰ τὸν τροπὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἐζησεν (ἡ ψυ-
 χὴ αὐτὴ εἶνα, μακαρὰ διότι ὅπου-ος τὴν ἡμέραν ἐκείνην
 καὶ τὴν ὥραν τὴν θετέ προ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ πάντο-
 τε συλλογίζεται τὴν ἀπολογίαν του εἰς τὸ κριτήριον ἐκεῖ-
 νο τὸ ὅπου οὐδὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαπατηθῇ αὐτός θὰ
 20 ἁμαρτήσῃ ἢ εἰς τὸ ποτε ἢ εἰς ἐντελὲς ἐλάχιστα πράγματα.
 διότι εἰς ἡμᾶς συμβαίνει νὰ ἁμαρτανώμεν λόγω τοῦ ὅτι δὲν
 ἔχομεν φόβον Θεοῦ. Εἰς ὅσους ὅμως ὑπάρχει ζωηρὰ ἡ ἀνα-
 μνή των ἀπειλούμένων τιμωρῶν ὁ φόβος ὁ ὁποῖος ἐκεῖ
 ἐντός των δὲν θὰ ἀφήσῃ περιθώρια νὰ πέλσουν εἰς πράξεις
 ἢ ἐνθυμήσεις ἀθελήτους.
- Πρέπει λοιπὸν καὶ νὰ ἐνθυμῆσαι τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἔχῃς
 τὸν φόβον εἰς τὴν καρδίαν καὶ νὰ παρακαλῇς τοὺς πάντας
 νὰ συνεσφέρουν τὰς προσευχὰς των. Διότι καὶ ἡ βοηθία
 ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἐξυμνεύουσιν τὸν
 25 Θεὸν ἔχει μεγάλην σημασίαν καὶ νὰ μὴ παύῃς νὰ τὰ
 κάμνῃς αὐτὰ (συνεχῶς). Πράγματα, ἡ προσευχὴ εἶναι, μί-
 α πολὺ ἰσχυρὰ βοηθία δι' ἡμᾶς ἐν ὅσῳ ζῶμεν τὴν ἐπιγε-
 ον καὶ ἐνσωματοῦν αὐτὴν ζῶν, ἀλλὰ καὶ θὰ μᾶς εἶναι ἐπαρκὲς
 ἐφόδιον διὰ ὁλόκληρον τὸν μελλόντα αἰῶνα ὅταν θὰ ἂ
 πέλθωμεν ἀπὸ ἐδῶ.

56. Τάση ἦτο ἡ κατὰ τοῦ Μ. Β. μετὰ τῶν Ἀρειανῶν, ὥστε μὴ πό-
 ριζοῦνται, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρῶτην ἐκείνην ἐκείνην νὰ τὸν ἐκθρονοῦσαν, εἰχον μὲ τὰ
 πιστικὰ τῶν ἄλλων προσώπων μέτρα τὸν ὑπερβύττειν ὡς πρὸς τὴν ἀπο-
 πεισμοῦ ἐν ὁρῶν.

30 "Ὅπως λοιπόν ἡ φροντίς εἶναι κάτι τὸ καλόν, παρο-
μοίως ἐπσης ἡ ἀθεμία καὶ ἡ ἀπογνωσία καὶ τὸ νὰ μὴ ἔχῃ
κανεὶς σταθεράν ἐλπίδα σωτηρίας εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ
βλαπτοῦν τὴν ψυχὴν. Νὰ ἐλπίσεις λοιπὸν εἰς τὴν ἀγαθό-
τητα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ περμεύῃς τὴν δοξασίαν τοῦ ἔχοντος
τὴν δεδωσμένην ὅτι ἐάν ἐπιστρέψωμεν πρὸς Αὐτὸν καλῶς
35 καὶ εὐκρινῶς ὁχ μόνον δὲν θὰ μᾶς ἀπορρίψῃ ἐξ ὁλοκλή-
ρου, ἀλλὰ καὶ ἐνῶ ἀκόμῃ ἡμεῖς θὰ λέγωμεν τὰ λόγια τῆς
προσευχῆς, θὰ μᾶς εἴπῃ· «Νό, εἶμα πλησίον σου».

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 175 (ΡΟΕ —CLXXV) *

ΗΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗΤΑ ΜΑΓΝΗΝ ΑΝΟΝ"

5 Πρό τινος μου είχε γράψει ἡ ἐντιμότης σου καὶ μὲ διέ-
τασσε νὰ γράψω κατὰ τροπὸν σαφὴ μεταξὺ ἄλλων καὶ πε-
ρι πίστεως. Ἐγὼ δεδωκὼς θαυμάζω τὸν ζήλον σου (νὰ μὰ
θης πολλά) διὰ τὸ θέμα αὐτο καὶ εὐχομαι ἐξ τὸν Θεὸν νὰ
διατηρῇται πάντοτε ἀδιαπτῶτος μέσα σου ἡ προτίμησις
τῶν καλῶν καθὼς καὶ νὰ προκοπῇτε συνεχῶς καὶ νὰ τε-
λειωποιῇσαι, τόσον εἰς τὰς γνώσεις, ὅσον καὶ εἰς τὰ ἀγαθὰ
ἔργα. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ ἀφήσω ἐγχειρίδιον
περὶ πίστεως, μήτε νὰ συντάξω διάφορα συμβόλα πί-
στεως, ἐπεφυλάχθην νὰ ἀποστείλω αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐζητή-
σατε.

10 "Έχω όμως σχηματίσει διά σας τὴν ἐντοπῶσιν διὰ τὴν ἑξέτη ἤδη ἐπηρεασθῆ ἀπὸ φήμας τῶν ἐκεί, ἐκείνων δηλαδὴ οἱ ὅποιοι δὲν κάμνουν καρμὶαν ἀλλήν ἐργασίαν καὶ οἱ ὅποιοι διαδίδουν μερὰ πράγματα πρὸς αὐκοφαντίαν μου διὰ τὸν νὰ προβάλλουν οὕτω τοὺς ἑαυτοὺς τῶν, ἂν ἀποδωρῶν ψευδόμενον" εἰς ἡμᾶς τὰ ἀσέχιστα

Λοπόν, εκείνους δεδωώς τους ἀποκαλύπτει τ' εἶναι τὸ παρελθόν καθὼς κα' ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων πείρα, ὅσον προχωρεῖ θὰ τοὺς ἀποκαλύπτει ἀκόμη περισσότερον "Ο

67 H. 28 9

154

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

ΓΑΡ Ο ΜΗ ΕΝΕΥΡΑΖΕΤΟ Α ΠΑΡΑΧΕΙΡΑΙΝΟΜΕΝΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ (ΠΡΟΒΟΔΕΥΟΝ)
 ΠΙΣΤΕΩΣ, ΟΥ ΖΗΛΟΥ, ΕΛΠΙΔΟΣ ΕΙ, ΑΝ ΘΝΗΣΚΟΝ ΝΑ ΔΙΔΩΤΗΝ (ΣΚΑΝΔΕ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΡΕ-
 ΟΥΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ΑΝ ΕΛΠΙΣΤΕΩΣ, ΖΗΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ

- μως ἐγὼ παρακαλῶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἐλπίδα
τῶν εἰς τὸν Χριστὸν νὰ μὴ ἐπιζητοῦν νὰ εὗρουσι τιποτε
περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πίστιν ἀλλὰ (νὰ συνεδρῶ-
15 τισθοῦσιν ὅτι πρέπει) ὅπως πιστευόμεν, οὕτω καὶ νὰ
βαπτίζωμεθα, καὶ ὅπως βαπτίζομεθα, οὕτω καὶ νὰ δοξα-
λαγώμεν. Ἐποῆς ὅτι εἶναι δι' ἡμᾶς ἀρκετὸν νὰ ὁμολογώ-
μεν τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα τὰ ὅποια παρ' ἄβυστον ἀπὸ τὰς
'Αγίας Γραφάς καὶ νὰ ἀποφενύγωμεν καθὲς καινοτομίαν ὡς
πρὸς αὐτὰ. Διότι ἡ σωτηρία μας δὲν ἔγκειται εἰς τὴν ἐφευ-
20 ρεσιν τροπῶν" μὲ τοὺς ὁποίους θα προσφωνῶμεν τὸν Θεόν,
ἀλλὰ εἰς τὴν ὑγιὴ ὁμολογίαν περὶ τῆς Θεότητος, εἰς τὴν ὁ-
ποίαν πιστεύομεν.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 176 (ΡΟΤ — C L X X V I) *

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ"

- Εἴθε ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ δώσῃ, ὅταν ἡ ἐπιστολὴ μου αὐ-
τῇ θὰ ἔλθῃ εἰς τὰ χεῖρά σου νὰ εἶσαι υγιὴς κατὰ τὸ σῶμα
καὶ ἑλευθερὸς ἀπὸ καθὲς ἀσχολίας καὶ νὰ σοῦ συμβαίνουν
ὅλα ὅπως θέλεις. Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἀποδῇ ἀπραγματο-
ποιητὸς ἡ παράκλησις μου, τὴν ὁποίαν σου ἀπευθύνω
τώρα νὰ ἔλθῃς δηλαδὴ εἰς τὴν πόλιν μας δὲ νὰ γίνῃ λαμ-
5 προτέρα ἡ πανήγυρις τὴν ὁποίαν εἶναι ἔθιμον πλεόν εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν μας νὰ τὴν ἑορταζῇ κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν
τῶν Μαρτυρῶν.
- Νὰ εἶσαι λοιπὸν δέδαιος, τιμωτάτε καὶ ὀντως ποθεῖ-
νότατε ὅτι, ὁ ἐδῶ λαός, ἂν καὶ ἔχῃ ἀποκτήσει ἴδιαν πε-
ραν διὰ πολλοὺς ὁμῶς κανόνος δὲν ἐπιθυμεῖ τόσον πολὺ
τὴν συνάντησιν ὅσον τὴν ἰδικὴν σου παρουσίαν τόσον δυ-
10 νατὴν παρόρμησιν πρὸς ἀγάπην μᾶς ἀφῆσες ἀπὸ τὴν ὀλι-
γόχρονον ἐκείτην ἐπικοινωνίαν μαζί σου.

Προκειμένου λοιπὸν καὶ ὁ Κύριος νὰ δοξασθῇ καὶ ὁ
λαός νὰ εὐφρανθῇ καὶ οἱ Μάρτυρες νὰ τιμηθοῦν, ἀλλὰ καὶ

62. Π. Ἀρσέναι ἐπιλοσόφουν πολὺ περὶ τοῦ «ὅπως ἂν προσαναγορεύ-
σις τὸν Θεόν» δηλαδὴ τὰ νὰ τὴν ἐκτίμῃ, τιμῇ καὶ ἀκρίτως τοῦ. Ὁ Μ. Β.
τοῦ ἀμφοτέρου. Ἐπὶ τὴν ὁρμὴν πιστὸν καὶ ὁμολογίαν καὶ ἡ κατὰ τὴν προ-
ευχή εἶναι ὁ μόνον ὁρμὴ καὶ ἀλλὰ καὶ διακρίσιμος.

63. Ἐγγραφή το 374.

64. Παρ' τοῦ Ἀγίου Ἀμφιλοχίου διὰ σημειώσεως εἰς Ἐπιστ. 150 διὰ
τῆς Ἐπιστολῆς, αὐτοῦ ὁ Ἅγιος Ἀμφιλόγιος προκαλεῖται εἰς πανήγυριν
πρὸς τὴν Μαρτυρῶν.

15
20
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100
105
110
115
120
125
130
135
140
145
150
155
160
165
170
175
180
185
190
195
200
205
210
215
220
225
230
235
240
245
250
255
260
265
270
275
280
285
290
295
300
305
310
315
320
325
330
335
340
345
350
355
360
365
370
375
380
385
390
395
400
405
410
415
420
425
430
435
440
445
450
455
460
465
470
475
480
485
490
495
500
505
510
515
520
525
530
535
540
545
550
555
560
565
570
575
580
585
590
595
600
605
610
615
620
625
630
635
640
645
650
655
660
665
670
675
680
685
690
695
700
705
710
715
720
725
730
735
740
745
750
755
760
765
770
775
780
785
790
795
800
805
810
815
820
825
830
835
840
845
850
855
860
865
870
875
880
885
890
895
900
905
910
915
920
925
930
935
940
945
950
955
960
965
970
975
980
985
990
995
1000

Εἶπε υγιής και εὐθύμως ἐν Κυρῳ και εὐχομενος ὑπὲρ
ἑμοῦ νὰ διαφυλαχθῇ κατὰ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου διὰ τὸ
καλὸν τὸ ἰδικόν μου και τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 177 (ΡΟΖ. 41 XXV,1)*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΝ ΣΩΦΡΟΝΙΟΝ¹¹

Βεβαίως δεν είναι εύκολον νά απαρθῇσω όλους ἐκινούς οἱ ὅποιοι κατὰ σύστασιν δικήν μου ἐνεργετήθησαν ἀπὸ τὴν μεγαλοφυάν σου. Διότι ἔχομεν συνεδρῶν περὶ τοῦ πόσον πολλοὺς ἔχομεν ενεργετήσῃ μέσω τῆς μεγά-
λοῦ δουρεῖ χειρὸς σου τὴν ὅποιαν μᾶς ἐχάρισεν ὁ Κύριος
ὡς συμβαχόν εἰς τὰς δυσκολωτάτας αὐτὰς περιστάσεις.

5 Ἀπο ὅλους ὁμως δικαούτα περισσότερο νά τυχη
τῆς προστασίας σου καί αὐτός τόν ὅποιον ποῦ συνιστῶ
τώρα μέ τό γράμμα μου, ὁ αἰδεσιμωτάτος ἀδελφός μας,

65. Πίνακα ζωοδόχει τον έαυτον του Πίνα ηδύματ ηνδου κατε
 θημελε εαυ της δευτερας.

[illegible]

47 'Eysenck, 1954

68 Περί του μ.α. στην Σοφιστική 84, 2 ΜΒΑ και 84 στη 90 και
2 ΜΒΑ, σελ. 79, σμ. 954

64 Μετά από την εξέταση των γαλλικών αρχείων της περιόδου 02 του 1940, όπου, όπως είπαμε, αρχικά, η κατάσταση των ingénieur είναι η ίδια με την κατάσταση των techniciens και ouvriers των εργοστασίων, οι ingénieur έχουν την ίδια κατάσταση με τους techniciens και ouvriers των εργοστασίων.

ἀποστολὴν ἐκ τῶν Ἀρεσκόνων

Ευσέβιος, ὅστις ἔγνε θῦμα μιας ἀλλοκότου συκοφαντίας, τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατόν νά διαλυῇς συ μέ τὴν ὀρθὴν σου κριαίν

- Διὰ τοῦτο σέ παρακαλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ δικαίου καὶ ἀφοῦ λάθης ὑπ' ὄψιν σου τὸν ἀνθρώπον παράγοντα, ἀλ
10 λά κα ἀφοῦ μοῦ κάμης ὅπως συνήθως, τὴν χάριν, νά κάμης διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν τὸ πᾶν καὶ νά τὸν προστατευσης μαζί με τὴν ἀλήθειαν. Διὸς ἔχει μιαν μεγάλην σύμμαχον αὐτὴν ἢ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὸ δίκαιον. Καὶ ἂν ἢ παρούσα δυσχερὲς περιστάσις δέν τὸν ζημώσῃ, θά του εἶναι πολὺ εὐκόλουν νά ἀποδείξῃ σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως ὅτι τὴν συμμαχίαν αὐτὴν τοῦ δικαίου τὴν ἔχει.

Ε Π Σ Τ Ο Λ Η 178 (ΡΟΗ —CLXXVI I)''

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΒΟΥΡΓΙΟΝ''

- Γνωρίζω ὅτι μέχρι τώρα πολλάκις ἔχω συστήσῃ εἰς τὴν τιμιότητά σου πολλοὺς καὶ ὅτι χάρις εἰς σέ ἔγινε εἰς τὰς δυσκολωτάτας τῶν σιγῶν πολὺ χρήσιμος εἰς τοὺς ταλαιπωρουμένους. Ἐν ταυτοῖς, μέχρι τώρα δέν γνωρίζω ἂν παρέπεμψα εἰς τὴν κοσμοτήτά σου κάποιον ἄλλον ὁ ὅποιος νά εἶναι πολυτιμότερος δι' ἐμέ τουλάχιστον καὶ νά ἀγωνίζεται διὰ τὰ υψηλότερα θέματα ἀπὸ τὸν ποθεινότερον υἱόν μου
5 Ευσέβιον, ὁ ὅποιος τώρα σοῦ ἐπέδωκεν ἐκ μερὸς μου τὴν ἐπιστολήν αὐτήν. Καὶ αὐτὸς μὲν μετ' ἐίδους ὑπόθεσιν ἔχει ἐμπλακῇ ἂν θά του ἐδίδετο ἡ εὐκαρία, θά τὸ διηγηθῇ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐντιμότητά σου. Ἐκεῖνα ὁμως τὰ ὅποια θά ἔπρεπε νά εἴπω ἔγω εἶναι τὰ ἐξῆς: νά μὴ ἀφήσῃς νά γελοιοποιηθῇ ὁ ἄνθρωπος αὐτός καὶ νά μὴ (ἐπιτρέψῃς), ἀφοῦ
10 ἔχει ἀποδεχθῇ ὅτι πολλοὶ συνελέγησαν διὰ τὰς χειρίστας τῶν πράξεων, νά γινῇ καὶ αὐτός, ἔστω καὶ κατὰ τι ἀντικείμενον τῶν κατηγοριῶν αὐτοῦ, ὅποια, βαρύνουν τοὺς περυσότερους, ἀλλὰ νά φροντισῇς νά δικασθῇ καὶ νά ὑποβληθῇ ἡ ζωὴ του εἰς εξέτασιν.

Ἀπαιτῶ τοῦτο, διότι οὕτω καὶ ἡ συκοφαντία θά γίνῃ

71. Πρόκειται περ. ἱερῆος τινὸς γενομένου θύματος: «παραλόγου συκοφαντίας».

72. Ἐγράφη τὸ 874.

73. Περ. τοῦ Αβουργίου 61 3 MHA, στμ. 250 ἐν σ. 70.

74. Οὕτω στμ. 71, 2 καὶ κορινθ. 7: Επιστολῆς.

- 15 εὐκολωτάτα φανερά, καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἂν τύχη τῆς δ
κακοτάτης προστάσεως σου θὰ γίνῃ ὁ παντοπνὸς κήρυξ ἐ
κεινῶν τὰ ὁποῖα ἀπήλαυσεν ἐκ μέρους τῆς καλωσύνης σου

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 179 (ΡΘΒ'—CLXXIX)''

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΙΝΘΑΙΟΝ*

- Ἡ φύσική σου εὐγένεια καὶ ἡ καλωσύνη σου πρὸς ὅλους μὲ
πείθει πλήρως ὅτι εἶσα καὶ γενναῖος ὁδωρὸς καὶ φιλόανθρωπος.
Διὰ τοῦτο μεσοτεῶ χωρὶς δισταγμῶν ὑπὲρ ἐνὸς ἀνθρώπου,
ὁ ὁποῖος εἶναι λαμπρὸς μὲν ὡς ἐκ τῆς παλαιᾶς καταγωγῆς
του, περισσοτέρας δὲ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἄξιος χάρις εἰς
5 τὸν ἐμφυτον ἀγαθὸν χαρακτήρα του, διὰ τὸν ὁποῖον δακρυ
νεται. Ὅστε πρέπει νὰ δεχθῇς τὴν παρακλῆσιν μου καὶ νὰ
τοῦ συμπαρησταθῇς, ὅταν θὰ ἀγωνίζετα, εἰς τὴν δίκην τοῦ
ἡ ὁποῖα, ἐνῶ ἔνεκα τοῦ ὅτ' ἡ ὁληθεῖα εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ θὰ
ἦτο ἀξία περιφρονήσεως, ἀλλ' ἡ ὁποῖα ἐν ταῖς τῶν πλη
ροῖ ἀγωνίας δ' ἄλλην αἰτίαν, λόγῳ τῆς βαρείας συκοφαν
τίας.

- 10 Θὰ ἦτο πολὺ μεγάλη συμβολὴ διὰ τὴν ἀθωωσίμ του
ἂν κατεδέχεσθαι νὰ εἴπῃς ὑπὲρ αὐτοῦ ὀλίγα εὐνοϊκά λόγια
κατὰ πρῶτον μὲν καὶ κυρίον λόγον χάριν τοῦ θεοῦ, ἔπει
τα δὲ καὶ διὰ τὴν κάμψιν εἰς ἐμὲ τὸν ἐκλεκτόν'' σου καὶ μὲ
αὐτό, ὅπως συνήθως, τιμὴν καὶ χάριν

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 180 (ΡΗ'—CLXXX)''

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΝ ΣΩΦΡΟΝΙΟΝ*

ΧΑΡΙΝ ΤΟΥ ΕΥΜΑΘΙΟΥ*

Ἐλυτήθην πολὺ, ὅταν συνήντησα ἓνα ἀξιόλογον ἀν-

75. Ἐγγραφή τὸ 374

76. Ὁ Ἀρινθαῖος ἦτο στρατηγὸς τοῦ αὐτοκράτορος Νότααντος (364
- 378). Ἐξεστράτευσεν κατὰ Γόρτυν καὶ Περσὶν. Ἦτο πολὺ φιλελεύθερος
φιλόανθρωπος καὶ εὐεργετήτορας. Ἀκόμη ἦτο ἐνθουσιώδης τὸς ἀνδρῶν ὅσοι
ἐπὶ στασεν ἡμῶς μετὰ τοῦ στρατηγικοῦ Βασιλέως, νὰ ἐκτελέσῃ τὸν αὐτοκράτορα διὰ
τὴν ἐμμονὴν του εἰς τὸν Ἀρμενικὸν. Ἀπέθανε τὸ 374. Πρὸς τὴν σύζυ
γόν του παραμυθητικὴ Ἐπιστολὴ 269 τοῦ Μ Β εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὅραιον
τέραι καὶ ἱγρᾶς.

77. Ὁ Ἀρινθαῖος ὠνόμαζε τὸν Μ Β «ἐκλεκτόν»

78. Ἐγγραφή τὸ 374

79. Περ. τοῦ Σωφρονίου βλ. 2 ΜΒΑ, σελ. 65, σημ. 90 καὶ 3 ΜΒΑ
σ. 72, σημ. 254

80. Τὸ μόνον καὶ γνωρίζομεν περὶ τοῦ Εὐμαθίου εἶναι ὅτι ἦτο «ἀνὴρ

δρα ὁ ὁποῖος εὐρυσκεται εἰς μίαν ἀνυπόφορον περιστάσιν. Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν ἐνῶ εἶμα ἄνθρωπος, νὰ μὴ συμπονεῶσα ἄνθρωπον ἐλευθερὸν καὶ τιμὸν, ὁ ὁποῖος περιεπλάκη εἰς δυσκολίας αἱ ὁποῖαι δὲν τοῦ ἔπρεπαν.

- 5 Ἀφοῦ λοιπὸν ἐσκεφθὲν πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τοῦ φανῶ χρήσιμος εὔρον μίαν μόνον λύσιν τῆς δυσκολίας ἢ ὁποῖα τὸν ἀπασχολεῖ το νὰ καταστήσω τοῦτο γνωστὸν εἰς τὴν κοσμιότητά σου. Λοιπὸν, ἀνήκει εἰς σέ πλέον νὰ δεξιῇς καὶ εἰς αὐτὸν τὴν προθυμίαν σου ἐκενῆν, τὴν ὁποῖαν ἔχεις ἤδη δεῖξει εἰς πολλοὺς, ὅπως ἡμπορῶ ἐγὼ νὰ μαρτυρήσω.

- 10 Τὸ αἶτημά του θὰ σοὺ τὸ καταστήσῃ γνωστὸν ἡ αἴτησις τῶν, ἢ ὁποῖα ἐπέδωκε ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διου εἰς τοὺς βασιλεῖς. Ἀλλὰ δεξοὺ τὴν παρακλήσιν μου νὰ φροντίσῃς νὰ τὴν πάρῃς εἰς τὰ χεῖρά σου καὶ νὰ βοηθήσῃς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν κατὰ δυνάμιν. Καὶ μάλιστα δὲν προκειται νὰ κάμῃς τὸ καλὸν εἰς Χριστιανῶν⁸¹ καὶ δὴ εὐγενῆ καὶ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος διὰ πολλοὺς λόγους προκαλεῖ τὸν σεβασμὸν.

- 15 Ἀσφαλῶς, ἂν προσθέσω ὅτι διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐνεργείας θὰ λάβω καὶ ἐγὼ μίαν ἀκόμη ἐνδεξιν εὐνοίας ὅπως δηποτε, ἔστω καὶ ἂν κατὰ τὰ ἄλλα τοῖς ἰσχύον μου φανεταὶ μικρὸν, τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἐντιμοτητά σου, ἀφοῦ ἀνέχεται νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τῆς τὰ ζητηματά μου δὲν θὰ φανῇ μικρὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔκαμες πρὸς χάριν μου.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η ΙΒΙ (ΡΗΑ'—CLXXXI)"

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΗΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΜΕΛΙΤΗΝΗΣ"

Γνωρίζω ὅτι καὶ τὴν εὐλόθειαν σου τὴν θλίβε τόσον πολὺ ὁ χωρισμὸς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου,⁸²

ἀλλ' ὁλογοῦ ὁρθόδοξος καὶ εὐγενὴς ὁστος ἀδικηταὶ εἶχαν ἀπαυθυνθῇ εἰς τὸν Βασίλεα Οὐλλέντο.

81. ἴδη. Ἐξοχότης.

82. ἴδη. Ὁρθόδοξον.

83. Ἐγράφη τὸ 374.

84. Ἡ Μελιτήν, ἡτο μητροπολιτικὴ καθέδρα τῆς Ἡ. Ἀρμενίας. Περὶ τοῦ μητροπολίτου Οὐρῆου ἀγαθὰ γνωρίζομεν φέρεται ὅτι εἶναι ὁ 4^{ος} αἰ. τρεῖς· ὅστις ἀνέγραψε τὴν Επιστ. 92 πρὸς Ἰταλούς καὶ Γάλλους.

85. Ὡς εἶδομεν εἰς 161, Ἐπιστολὰς 166 167 καὶ 168 ἐ' Ἀγιος Εὐσέβιος Χαμοσάτων εἶχα τὸ 373 ἐξορίσθῃ εἰς Θράκην.

- δοον καὶ ἐμέ τόν Ἰδον· Ἀφοῦ λοιπόν ἔχομεν ἀνάγκην παρηγορίας καὶ οἱ δυο, ὡς γινώμεν ἡ παρηγορία ἀλλήλων· Λοιπόν, καὶ συ νὰ μοῦ γράψῃς τὰ νέα τῶν Σαρμασάτων καὶ ἐγὼ 5
ὁ τιδήποτε πληροφορηθῶ ἀπὸ τὴν Θράκην θὰ σοῦ το ἀναγγεῖλω· Δὲν εἶναι φυσικόν εἰς ἐμέ μὲν φέρεται ὅχι μικράν ἀνακουφίσιν ἀπὸ τὰ λυπηρὰ γεγονότα, τὰ ὅποια τώρα ἀντιμετωπίζομεν, τὸ ὅτι γνωρίζω τὴν ἀντίδρασιν⁸⁴ τοῦ λαοῦ εἰς δὲ τὴν χρηστότητά σου⁸⁵· τὸ δὲ μαθαίνεις εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται ὁ κοινὸς μας πατήρ· Τώρα ὁμως δὲν δύναμαι νὰ σοῦ καταστήσω κάτι γνωστόν δι' ἐπιστολῆς· Διὰ 10
τοῦτο σοῦ ἔστειλα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἐπακρῶς τὴν κατάστασιν καὶ ὁ ὁποῖος θὰ σοῦ ἐκθέσῃ πῶς τὸν ἄφησε καὶ πῶς αὐτὸς⁸⁶ υπομένει τὰ γεγονότα·
- Νὰ προσευχέσῃς λοιπόν καὶ δι' αὐτόν καὶ δι' ἐμέ, διὰ νὰ φέρῃ ὁ Κύριος τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ αὐτὰς τὰς συμφορὰς

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 182 (ΡΗΒ' — C' LXXXI)"

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΝ ΠΑΥΛΙΝΟΝ"

Ὅσον ἐγὼ λυποῦμαι, ὅταν σκέπτομαι τὴν ἐρήμωσιν⁸⁷ τῆς Ἐκκλησίας, τόσον σὰς μακαρίζω διὰ τὸ ὅτι ἐφθάσατε εἰς τὸ μέτρον αὐτὸ τῆς ἀθλήσεως, το ὁποῖον εἶθε νὰ δώσῃ ὁ Κύριος νὰ τὸ περάσετε μὲ μακροθυμίαν,⁸⁸ διὰ νὰ ἀξίωθῇτε νὰ λάβετε τὸν μέγαν μισθόν καὶ διὰ τὴν πίστην «οἰκονομίαν»⁸⁹· ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τὴν ὅποιαν προεβάλετε χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ

- 84) Φ2 νεντα· δι· ὁ λαὸς προεβαλε καὶ ὁμοῦ ἀντιδρᾶσιν εἰς τὸν ἐπίδοκτον· ἔρε· σου· ἀντιδρᾶσιν· Σαρμασάτων·
- 87) Σημειῖται· προσφώνησις· ὅτε διὰ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν· ἡ καλὴ σὴν σου·
- 88) Ὁ Ἄγιος Εὐσεβίος· Ο Μ Β τὸν ἡγάπα ἰσως, περισσότερον ἀπὸ βίους τοῦ ἀνθρώπου·
- 89) Ἐγγραφή τὸ 374
- 90) Ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ πρεσβυτέρου τῆς ἐπισκοπῆς Σαρμασάτων·
- 91) Ερήμευσιν ὀνομάζει τὴν ἀποσίαν τοῦ ἁγίου Εὐσεβίου λόγῳ τῆς ἐξορίας·
- 92) Τὸ γινώσκειν ὅτι δυνατόν ἐστὶν εἶναι τοῦ πονηροῦ κακοῦ εἶναι ἡ μακροθυμία· Οἱ μὲν ἀγαθοὶ δυνατόν· ἄλλοι ἐνεργεῖν μὲ θυμὸν, ὀργὴν, ἐκδίκησιν·
- 93) Πρὸς Λουκ 12 43 καὶ· Οἱ ἐρεῖς εἶναι· οἱ οἰκονόμοι· τῶν Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ·

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 183 (ΡΠΓ —CLXXX II)*

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ*

Ὅσάκις ἀναλογίζομαι ὅτι ὁ μὲν περασμός ἐξηπλωθῇ
ἤδη εἰς ὁλοκλήρον τὴν οἰκουμένην καὶ αἱ μέγιστα τῶν πό-
λεων τῆς Συρία, ἔχουν ὑποστῆ ταῖς αἰσᾶς παθήματα ἐ-
ν ᾧ αἱ δ' ἀφοροῦσιν βουλαι τῶν ἀρχόντων δὲν ἐπαινοῦνται παν-
τοῦ τόσον ὡς ἐπιτυχεῖς καὶ διακρινόμεναι διὰ τὰ καλὰ τῶν
ἔργα, ὅσον ἡ ἰδική σας ἡ ὅποια εἰς τὰς ἡμέρας μας εἶναι
5 περφημος διὰ τὸν ζῆλον τῆς εἰς τὰ καλὰ ἔργα, φθάνω εἰς
τὸ σημεῖον νὰ αισθάνωμαι, ὅτι χρεώστω (εἰς τὸν Θεόν) εὐ-
γνωμοσύνην δι' αὐτὰ που κατὰ παραχωρησιν Θεοῦ ἔγνων
Διότι, ἂν δὲν εἶχε γινεῖ ἡ θλίψις** αὕτη, δὲν θὰ εἶχε δοθῇ εὐ-
καιρία νὰ φανῇ ἡ ἀρετὴ σας

Φαίνεται, συνεπῶς ὅτι ὁ τι εἶναι διὰ τὸν χρυσὸν ἢ κάμινος,**
αὐτὸ εἶναι δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ ἀποκτή-
σουσι κάποιαν ἀρετὴν ἢ θλίψις χάριν τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν Θε-
10 ὄν Ἐμπρὸς λοιπόν, ὡς ἀξιόθαιμαστοι ἀρχόντες, μεριμνήσα-
τε διὰ τὸ πως θὰ κάμετε νὰ εἶναι τὰ ἐπόμενα ἀντάξια τῶν
προηγούμενων κόπων σας καὶ πως θὰ ἀποδεχθῇ ὅτι ἐπάνω
εἰς τὸ μεγάλο βάθρον ἔθεσαστε ἀκόμη περισσότερον ἀξιολογον-
κορυφήν. Καί, ὅταν ὁ Κύριος ἐπιτρέψῃ νὰ φανῇ πάλιν εἰς
τὸν θρόνον τοῦ, νὰ σταθῇτε γύρω ἀπὸ τὸν ποιμένα τῆς Ἐκ-
κλησίας. Καί, τώρα μὲν νὰ διηγήσθε ὁ καθείς κάτι ἀπὸ ἐκεῖ-
15 να τὰ ὅποια ἔχετε κάμε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, κατὰ
δὲ τὴν μεγάλην ἡμέραν τοῦ Κυρίου** νὰ λάβετε ὁ καθείς
ἐκ μέρους τοῦ μεγαλοδωροῦ Θεοῦ τὴν ἀνταμοιβὴν ἀναλό-
γως τῶν κόπων σας

Τέλος, θὰ ἐκάμνετε πολὺ καλὰ, ἂν μὲ ἐπληρωνετε μὲ τὸ
20 ἴδιον νόμισμα, δηλαδὴ ἂν μὲ ἐνεθυμεισθε καί, ὁσάκις εἶναι

94 Ἐγγράφη τὸ 374

95 Περ τῆς σημασίας τοῦ ὅρου «πολιτεύμενοι» ἢ «πολίται» βλ. 3
MBA τ. 124 στήλ. 48096 Ἡ ἀποκρίσις, λέγεται ἐνταῦθα ὅτι ἀπὸ τοῦ τοῦ πατρός
ἡ θλίψις ὅτι καὶ ἀφορμὴ νὰ φανῇ ἡ ἀρετὴ τῶν κατὰ τὸ ἀποστολικόν «ἡ
θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται» ἡ δὲ ὑπομονὴ, δοκιμὴν (Ρωμ. 5, 4)

97 Πρὸς Παρ. 17, 3 καὶ 2ος Κορ. 3, 6

98 Πρὸς Παρ. 2, 20 «ὅταν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην

δυνατόν μου ἐγγράφετε. Ἀλλὰ καὶ θὰ μου ἐδίδετε μεγάλην
χαρὰν ἂν μοῦ ἐστελλέτε ζῶντ᾽ αὐτῶν γραμμάτων συμ-
βόλα τῆς δι' ἐμέ γλυκυτάτης φωνῆς σας

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 184 (ΡΠΔ = CLXXXIV)⁹⁹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΜΜΕΡΙΑΣ¹⁰⁰

Γνωρίζω ὅτι ἡ διότις τοῦ ὀρφανοῦ εἶναι πράγμα τοῦ
καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον σκυθρωπὸν καὶ πολυάσχολον. Ἐν-
τεῖθεν φανταζομαι ὅτι καὶ ἡ εἰλαδέα σου δὲν μου γράφει
λόγῳ τοῦ ὅτι ἔχε στενοχωρηθῆ παλὺ μετὰ τὰ ὅποια
συμβαίνουν καὶ οὕτω εὐρίσκεται τώρα εἰς περισστέραν ἀ-
πασχολήσιν, νὰ τρέχῃ δηλαδὴ συνεχῶς ἀνάμεσα εἰς τὰ ποι-
μνία τοῦ Χριστοῦ ὅπου οἱ ἐχθροὶ ἔχουν ἐπιπέσει ἐναντὶν
τῶν ἀπὸ παντοῦ.

Ἀφοῦ ὁμως ἡ παρηγορία καθὲ λυτῆς εἶναι ἡ συνανα-
στροφή μετὰ τοὺς ὁμοψυχούς, κρνε με ἀξίον νὰ μοῦ γράψης,
ὅσακις σοὶ εἶναι δυνατόν. Οὕτω καὶ σὺ νὰ ἀνακουφίζεσαι
μετὰ τὸ νὰ ὁμλήῃς εἰς ἐμέ, ἀλλὰ καὶ ἐμέ θὰ παρηγορήσῃς μετὰ
τὸ νὰ με καθιστᾷς κοινωνόν τῶν λόγων σου. Τοῖς ἰδοὺν θεδῶς
θὰ προσπαθῶ νὰ κάμνω καὶ ἐγὼ ὅσακις μοῦ τὸ ἐπιτρέ-
πουν αἱ περιστάσεις.

Παρακαλῶ καὶ σὺ νὰ προσευχεσῇς ἀλλὰ καὶ νὰ παρα-
καλέσῃς ὁλόκληρον τὴν ἀδελφότητα νὰ κεντρεθῇ ἐντόνως
τὸν Κύριον, ὥστε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ κάποτε τὴν ἀπαλλα-
γὴν ἀπὸ τὴν θαρθυρίαν, ἡ ὅποια μᾶς συνέχευε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 185 (ΡΠΕ' = CLXXXV)¹⁰¹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΔΟΤΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΒΕΡΟΙΑΣ¹⁰²

Γνωρίζω ὅτι, ἂν καὶ δὲν μοῦ γράφῃς ὁμως ἡ ἀνάμνησις
μου διατηρεῖται εἰς τὴν καρδίαν σου. Αὐτὸ τὸ συμπέρανω
ὅχι ἀπὸ τοῦ ὅτι ἐγὼ εἶμαι, δῆθεν ἀξίος νὰ με ἐνθυμοῦνται ἐπ'
ἀγαθῶ, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ σου εἶναι πλουσία εἰς ἀγά-

καὶ ἐπιγραφή:

99 Ἐγγραφή τὸ 8^ο 4

100 Ἡ Ἱμερία ἔτο ἐπισκοπὴ τῆς Μητροπόλεως τῆς Ὁσροηνῆς Ἐ-
δέσσης

101 Ἐγγραφή τὸ 374.

102 Ἡ Βέροια ἔτο ἐπισκοπὴ τῆς πατριαρχικῆς ἑδρας τῆς Ἀντιοχείας

- τὴν Σέ παρακαλῶ ὁμῶς ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν νά χρη-
 5 σιμοποῖς τὰ γεγονότα τὰ ὅποια συμβαίνουν ὡς ἀφορμὰς
 εἰς το νά μου γραφῇς καί διὰ νά παῖρῃς περισσότερον θάρ-
 ρος, πληροφοροῦμενος τὰ καθ' ὑμᾶς· ἀλλά καί διὰ νά παρ-
 νῶ ἀφορμὴν νά σοι γνωστοποιῶ καί ἐγὼ τὰ ἰδικά μου· Διό-
 τ' ὁ τρόπος ἐπικοινωνήσεως ἐκείνων οἱ ὅποιοι εὐρισκόντα, ἀ-
 πό ἀπόψεως σωματικῆς τόσοι μακρὸν ἀλλήλων εἶναι αὐτός,
 10 ὁ διὰ τῶν ἐπιστολῶν· Ἄς μὴ τὸν στερῶμεν λοιπὸν ὁ εἰς ἀ-
 πό τὸν ἄλλον, ὅσον θεοδαιῶς ἐπιτρέπουν αἱ περιστάσεις·
 Καί εἴθε ὁ Κύριος νά μᾶς δώσῃ καὶ τὴν συνάντησιν
 πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· τόσον διὰ νά αὐξήσωμεν τὴν ἀ-
 γάπην, ὅσον καὶ διὰ νά πολλαπλασιάσωμεν τὰς εὐχαριστί-
 15 ας πρὸς τὸν Δεσποτὴν μας (Θεόν) διὰ τὰς μεγαλυτέρας
 ἐκ μέρους Του δωρεάς, (τῶν ὁποίων θὰ αξιωθῶμεν)

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 186 (ΡΠΣΤ—CLXXXVI)¹⁰³ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΝ¹⁰⁴

Πόσον καλὴ εἶναι ἡ ἀσκητικὴ ζωή! Καί δι' ἄλλους λό-
 γους, ἀλλὰ καί διότ' δέν ἐπιτρέπει, εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας
 αὐτὴν οὔτε νά ἱσχυρῶνται κατὰ τρόπον πολυτελεῖ, ἀλλὰ
 δι' αὐτὴν το ἴδιον πρᾶγμα (ὁ ἄρτος) εἶναι καὶ προσφάγιον
 καὶ μάλιστα ἀρκετὸν διὰ τὴν υγιειάν·

- Συ λοιπὸν, ὡς ἐπληροφορήθην, ἐνῷ ἡ δρεξίς σου εἶχεν
 ἀτονίσει, τὴν ἐπανεφέρεις μὲ «κουνοί π.δ.¹⁰⁵ τουραί» τὸ ὁ-
 5 ποῖον ἐγὼ προηγουμένως ἐδυσκολευομένην (νά φάγω)· τόσον ἐ-
 νεκα τῆς παροιμίας¹⁰⁶ ὅσον καὶ ἔνεκα τοῦ ὅτι μοῦ ἐνεθυμίζε
 τὴν παντοτὶ νῆν μου πεινίαν·

- Τώρα ὁμῶς μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ τὸν ἑαυτὸν μοι θὰ με
 ταπεισῶ καί θὰ γελάσω εἰς ἄραος τῆς παροιμίας, ἀφοῦ βλέ-
 πω ὅτ' εἶναι τόσον «ἀγαθὴ κουροτρόφος», ὥστε νά ἐπανα-
 φέρῃ εἰς τὴν ἀκμὴν τὸν ἀρχοντά μας· Εἰς τὸ ἐξῆς λοιπὸν
 10 δέν θὰ νομιζῶ πλέον τίποτε ὅτι εἶναι ἴσης ἀξίας μὲ αὐτό, ὅ-

103 Ἐγγράφον τὸ 374

104 Ὁ Ἀντ. πατρὶς ἦτο ἡγεμὸν τῆς Καπαδοκίας (βλ. Ἐπιστ. 137).
 Ἰσως διὰ τοῦτο καὶ Νικητοῦ βλ. Ἐπιστ. 147 148 149)

105 Κράμβη λέγεται καὶ ὁ κουνοί π.δ. καὶ τὸ «λέγαν» (=μάκα)

106 Ἐνεκα τῆς παροιμίας· ὁ κράμβη, ἡ ἀραός· ἀπαλὴ ὅλη με-
 ρίβει· ὁ δὲ σφοδρὸς εἰν φάγη κανεῖ· κράμβην, κινδυνεύει· βιάτι εἶναι θαρρ-
 φαγητόν107 Ἡ τρέφουσα γενναίους νέους (βλ. Ομήρου Ὀδυσσεύς, 1, 27)· Ἐσ-
 ρος = ὁ νέος, κόρη = ἡ νέα.

χι, μόνον ὁ λωτός ¹⁰⁸ διὰ τοῖς ὁποῖον ὁμλεῖ ὁ Ὅμηρος, ἀλλ οὔτε ἡ «ἀμβροσία» ¹⁰⁹ ἐκέρχῃ ἡ ἄποις ὁ τιδήποτε καὶ ἂν ἦ το, (λέγεται ὁτ.) ἐχορταίνε τοὺς ὀλυμπίους θεοὺς

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 187 (ΡΠΖ' — (LXXXVII) 1

Ο ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ 1

Ἡ δάσκανος παρομια λέγει «Δις κράμβη θάνατος» ¹¹² Ἐγὼ ὁμως ἂν καὶ πολλὰς ἐζήτησα κράμβη θά ἀποθάνω μιαν φορὰν καὶ θά ἀποθάνω ὅπωςδῆποτε, ἔστω καὶ ἂν δέν ζητήσω (κράμβη) καθόλου

Ἄν λοπόν (προκρίται νὰ ἀποθάνης) ὅπωςδῆποτε, μὴ διστάζης νὰ τραγής ἐν νοστίμον φτηγίτον, ¹¹³ τὸ ὅπου ἂν ἀδικῶς ἐγίνεν ἀπὸ τὴν παρομιαν ἀντικείμενον ἐμπαιγμοῦ

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 188 (ΡΠΗ — (LXXXVIII) 1

(Α' ΚΑΝΟΝΙΚΗ)

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ 1 ΚΑΝΟΝΕΣ 1

Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει «Ἄν κάποιος ἀμαθὴς ἐρώτηση

108 Πρὸς Ομήρου, Ὁδυσσεύς, 93-94

109 Πρὸς Ἀμβροσίαν, ἐκέρχῃ, 93-199 καὶ 3 Ἀμβροσία, ἐλέγεται ἡ τροφή τῶν ἀθανάτων θεῶν

110 Ἐν ἀρχῇ τοῦ 374

111 Ἐν τῇ τῷ ἐκείνῳ, Ἀντίπατρος θὰ πῇ 661 πρὸς τὸν Μ Β
112 Ἦτο δύο φορές, ν. κ. 3 εἰς θάνατον, γὰρ τὸ νοσημένον εἶ-
ναι δύο φορές θάνατον. Ἐὰν ἀποθάνῃς ἀπὸ τοῦ Ἀντιπάρχου εἶναι πάλι
καὶ μετὰ τὸ νόσην τὴν δύο φορές ἀποθνήσκον.

113 Ὁφθαλμοὶ εἶναι τὸ πρὸς τὸν ἴσον καὶ μάλιστα τὸ διὰ πυ-
ρὸς (φωτὸς) ἔραστον τὴν φησὶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν λιτὴν οὐρανὴν τρο-
φήν τὴν τὰ ἡμέρᾳ λαχανικὰ καὶ ἔδω ἐννοεῖται μαγειρευμένον ἢ τοῦρα, ἰδὲ
χάσαν ἢ κοκκινιστὴν

114 Ἐν ἀρχῇ τοῦ 374 Ἡ Ἐπιστολή ἀποτελεῖ ἀπάντησιν εἰς διαφόρων
φύσεως ἐρωτήματα τοῦ Ἀγίου Ἀμφιλοχίου. Διαιρετὰ εἰς 16 κεφάλαια, ἐκ
τῶν ὑποτίθεται ὅτι δύο τελευτήρια εἶναι οἱ κανόνες, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀπορρίψαντες
τὴν Ἀγ. Γραφὴν, Ἀ. ἑστέρη ἡ κανονικὴ Ἐπιστολή 199 καὶ 217 πρὸς
τὸν αὐτὸν, ἀρνησάμενα εἰς κεφάλαια (48) ἐν συνεχείᾳ τῆς παραγωγῆς. Ἀπὸ
τὴν ἀρχαίαν ἀποχρῆ, α ἡ κανονικὴ Ἐπιστολή ἀπορρήθησαν ἔκδοσιν γε-
νὸν ἐκκαταρροπικὸν καὶ ἀπορρίψαντες. Ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἡ Μ Β ἀπο-
ρρήθησαν ἀπὸ τοῦ Μ Κανονικῆς τῆς Ἀγ. Γραφ. Πενθέκτης (ἐκκαταρροπικῆς) Συνόδου,
προσέτι αὐτὸς οὐκορετικὸν

Τὴν παραρτήσαντες αὐτὴν ἡ ἐτέρα, Κανονικὴ Ἐπιστολή τοῦ Μ Β δὲν πε-
ρ εἰσάγει ὁ καθήκον; 11 Ἀρτέμιος, ε, τὴν πρόσφατον ἐκδοσὶν ἐκκατῶ, μόνον
Ἐκκατῶν τοῦ Ἀγίου ἤτοι 186 Ἐκκατῶν εἰς τὴν 366 τοῦ συνόλου

115 Περὶ τοῦ Ἀγίου Ἀμφιλοχίου 51 4 ΜΒΑ, 5 57 σημ. 322

116 Εἰς τὸν τίτλον τῆς Ἐπιστολῆς περὶ Κανόνων

- σματα και άλλας παρασυναγωγάς. Και αἵρεσε ρμένωνόμασαν
 10 αὐτοὺς ὅτι ἄπ' αὐτῶν ἔχουν ἐντελῶς ἀποκοπή καὶ ἔχουν τελει-
 ως ἀποξεκωθῆ (ἀπο τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν) ὁκόρη
 καὶ εἰς τὴν πιστὴν Σχίσματα ἐπέτα (ωνόμασαν) αὐτοὺς
 οἱ ὅποιοι ἦλθον εἰς φιλονεικίας μεταξὺ τῶν διὰ διαφοροὺς
 λόγους φυλεως ἐκκλησιαστικῆς καὶ διὰ ζητήματα ἁ-
 15 μα. Τέλος, παρὰ συναγωγὰς ὠνομάσαν τὰς λατρευτι-
 κάς συνάξεις τὰς ὁποίας πραγματοποιοῦν αἱ ἀπειθαρχο-
 15 πρεσβύτεροι ἢ ἐπίσκοποι καὶ ὁ ἀμόρφωτος λαὸς ὁ ὅποι-
 ος ἀκολουθεῖ αὐτοὺς. Λόγου χάριν ὅταν καποῖος δεσπι-
 στωθῇ δι' ἔχει ὑποπέσει εἰς κανονικὸν παράπτωμα καὶ τε-
 θῇ εἰς ἀργὴν ἀπο πάσης ιεροπραξίας²⁸ καὶ δὲν ὑποταγῇ
 εἰς (τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν περιπτῶσιν του) κανον-
 κάς²⁹ διατάξεις ἀλλ' αὐθαρετῶς δεσπότησῃ καὶ το ἀξίω-
 μα³⁰ καὶ τὴν λειτουργίαν³¹ καὶ μερκοὶ ἐγκαταλείψουν τὴν
 Καθολικὴν (Ὁρθόδοξον) Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἀκολουθεῖ-
 20 σουν, αὐτοὶ εἶναι παρὰ συναγωγὴ Σχίσμα εἶναι τὸ νὰ εἴχη
 20 κανεὶς εἰς τὸ ζήτημα τῆς μετανοήσας στασιν διαφορετικὴν
 ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος, αἵρεσε εἰ-

συναξίαις προσφάτως, προσωπὴν ἐνὶ χρίστῳ εἶναι ἀπομακρυνθῆναι
 Ἄντι τοῦ καὶ ἡ ἰστορία τοῦ ἁγίου Παύλου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς
 ἁγίας ἐκκλησίας ἡ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία
 ὅτι ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία
 ὅτι ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία
 —διοικητικῆς— διαφωτισμός

128. Τὸ ἕκαστον ἐκκλησιαστικὸν ἔργο ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν αἵρε-
 σιν τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ ἁγίου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ ἁγίου ἐκκλησιαστικοῦ

129. Ἄρα τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔργο ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν
 ἔργο ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἔργο ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν
 διὰ λειτουργικῶν σκοποῦς

129. Ἄρα τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔργο ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν
 λέγεται ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν
 τῆς ιεροπραξίας καὶ ἐκκλησιαστικὸν τῆς ιεροπραξίας καὶ ἐκκλησιαστικὸν τῆς
 πνευματικῆς καὶ ἐκκλησιαστικὸν πνευματικῆς καὶ ἐκκλησιαστικὸν πνευματικῆς
 λειτουργίας

129. Αἱ κανονικαὶ διατάξεις ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν
 οὐκ ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν
 μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀναθεματισμοῦ

130. Εἰς τὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἔργο ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν
 ἢ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐκκλησιαστικὸν
 πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν

131. Πνευματικῶς, ὅτι θεοὶ καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν
 πνεύματι, πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν
 τῶν πρεσβυτέρων ἢ γενικῶς τὸν τοπικὸν θεὸν τοῦ καθεῖναι

ναί, ὡς ἐκεῖναι τῶν Μανχαίων,¹²² τῶν Ουαλεντινῶν,¹²³ τῶν Μαρκιωνιστῶν¹²⁴ καὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Πεπουζηνῶν, δὲ ὅτι ἡ πρὸς τὰς αἵρέσεις διαφορὰ ἀναφέρεται ἀπ' εὐθείας εἰς αὐτὴν ταυτὴν τὴν ἡστικὴν εἰς τὸν Θεόν.

25 Λοιπὸν, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι πρῶτο- ἡχολήθησαν μετὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ἀπεφάσισαν νὰ θεωροῦν τὰ μὲν βάπτισμα τῶν αἱρετικῶν ἔντελως ἄκυρον καὶ ἀνυποστατὸν τῶν δὲ σχισματικῶν ἔπεδον αὐτοὶ εἶνα ἄκυρη μέλη τῆς Ἐκκλησίας,¹³ νὰ τὸ ἀναγνωρσοῦν ὅσοι τέλος ἀνέκοον εἰς τὰς παρασυναγωγάς, ἀφοῦ προηγουμένως σφραγίζονται διὰ

[illegible]

193 11 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1

134 Ο Μ α ρ α ο υ υ ψ ο ε ι. ἐς τῆς ἐκ τῆς γυναικίδος. (Η
 γυνὴ αὐτοῦ ἠρροβόησε τὸ δόγμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἡς κατὰ τὴν ἑκ-
 κλησίαν εἶπεν ἐπὶ τὸν κληρὸν τῆς ἐκκλησίας. ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸν
 ὁ Χρὶστὸν ἀνὴρ. Ἀγ Γερμανός.) Ὁ Μάρτυρ ἦν ὁ τῆς ἐκκλησίας, ἡτοιμασμένος
 τὰς ἀρχάς τοῦ ἐξεδίχαστο· ἐν αὐτῇ· ὁ αὐτὸς ἐβόηεν, ὅτι ἔπειτα ἐκ τῆς ἐκκλη-
 σίας. Αἱ βλάται τοῦ πατρὸς Μαρτίνου ἤσαν ὅτι αὐτὸς ἐβόηεν. Αἱ αὐτὰς ἐβόηον
 καὶ ἦσαν διαβεβαιωμένοι καὶ ἐπὶ τὸν κληρὸν. Ὁ ἄγιος Μαρτίνος τὸν εἶπεν
 ἀποδοῦναι τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν τῆς ἐκκλησίας. Ὁ ἄγιος Μαρτίνος, ἡτοιμασμένος ὁ θεο-
 λόγος, προέβηκε τὸν γυναικίδος, ἐβόηεν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἡτοιμασμένος τὸν ἄγιον
 ἱεροῦ τὸν ὁ Μάρτυρ ἦν ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι αὐτὸς ἐβόηεν τὸν ἐκ τῆς ἐκκλησίας
 δοκίμους, ὅτι τὸν ἄγιον Μαρτίνον ἐπὶ τὸν κληρὸν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι παρὰ τὸν κληρὸν
 αἱ ἐκκλησιαστικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Βασίλειου Στεφανίου, ὅτι ὁ ἄγιος
 Μαρτίνος, 1858, 2 ὅτι καὶ 1.

[illegible]

σοβαρίων κανόνων μετανοίας και ἐπιστροφῆς (ἀπεφάσσαν) νὰ ἐπανασυνδένωτα (οὔτοι) μέ τὴν Ἐκκλησίαν (Μέχρι τοῦτου μάλιστα σημείου) ὥστε πολλάκις ἀκόμη
 30 και ὅσοι κληρικοὶ παρενυθίσαν καὶ ἠκολούθησαν τοὺς ἀνυποτάκτους ὅταν μεταμεληθῶν καὶ ἐπιστρέψουν, νὰ γίνωντα δεκτοὶ εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν (Ιερωσύνης)

Οἱ Πεπουζηνοὶ¹³⁶ λοιπὸν εἶναι φανεροὶ αἰρετικοὶ, διότι
 μέ το νὰ ἀποδώσουν ἀπαράδεκτως καὶ ἀνασχυντῶς τὴν
 προσηγορίαν «Παράκλητος» εἰς τὸν Μοντανὸν καὶ τὴν Πρι-
 σκίλλαν «ἐδλασφημήσαν κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»¹³⁷
 35 Εἶτε λοιπὸν διότι οὗτο θεοποιῶν ἄνθρωπος εἶναι ἄξιο
 καταδίκης, εἶτε διότι κατέξω-ελίζουν το "Ἅγιον Πνεῦμα
 μέ το νὰ Το συγκρίνουν μέ ἄνθρωπους, πάλιν δι' αὐτο εἶ-
 να ὑπέδικα τῆς αἰωνοῦ κολάσεως ὅτι, ἡ ἁμαρτία κατὰ
 τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ἀσυγχώρητος. Πραγματι, κα-
 τὰ ποῖαν λογικὴν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναγνωρῶσθῃ τὸ βά-
 40 πτισμα ἐκείνων οἱ ὅποιοι βαπτίζον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πα-
 τρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Μοντανοῦ ἢ τῆς Πρισκίλλης,¹³⁸
 Διότι δέν ἐβαπτίσθησαν ὀληθῶς, ὅσοι δέν ἐβαπτίσθησαν
 εἰς τὸ ὄνομα τῶν Τριῶν Προσώπων τὰ ὁποῖα μᾶς «παρε-
 δόθησαν»¹³⁹ Ἐπομένως ἔστω καὶ ἂν αὐτο διέφευγε τὴν προ-
 σοχήν τοῦ Περικλυμένου Δουνοῖσι,¹⁴⁰ ὅμως ἡμεῖς δέν πρέ-
 πει νὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ συνεχίζωμεν τὸ σφάλμα τοῦ
 45 Δότι δι, τοῦτο εἶναι ἄτοπον, εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερόν
 καὶ γίνεται σαφές εἰς ὅλους ὅσοι ἔχουν ἔστω καὶ ὀλίγην
 κρίσιν

Οἱ Καθαροὶ¹⁴¹ ἔπειτα εἶναι καὶ αὐτοὶ σχηματικοί. Οἱ
 παλαιότερο ὅμως, δηλαδή οἱ περὶ τὸν Κυπριανόν¹⁴² καὶ

136. Βλ. σημ. 123

136a. Πρὸς Λακ. 12, 10

136b. Ἰωάν. 19, 12. Ἄρα Περικλυτός, ἀπέφερον τὸ ὄνομα τοῦ Μοντανοῦ ἢ τῆς Πρισκίλλης;

137. Τα Τρία Πρόσωπα παρεδόθησαν εἰς τὸν γάμο Μοντ. 28, 19

138. Φτάνειτ ἂν ὁ Ἅγιος, ὁ ὅτι δέν εἶναι ἀπ' αὐτοῦ μόνον, εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου, το ἡμέτερον ἐκκλησίαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἢ, ὁ ἡμετέρος, δε ἀνέφερε τὴν, καὶ ἔχουν τὴν ἐκκλησίαν τῶν Πεπουζηνῶν. Ἡ ἡμετέρα, ὁ ὅτι ἔχουν, το Ἅγιον Πνεῦμα εἰδικῶς ἀφορμὴν εἰς ἀπαράδεκτον συμπεριφοράν. ὁ ὅτι, καὶ, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχουν, τοῦ βαπτίσματος, ἔχουν, ὁ ὅτι ἐκκλησίαν, τῆς, ἑκκλησίας, τῆς ὑπὸ, ἑστέον (Σίξτον)

139. Βλ. σημ. 122

140. Ο Ἅγιος, ἱεροκλήτης, ἡμετέρος, ἐγεννήθη τὸ 200 μ.Χ. ἀλλὰ Χριστιανός, ἐγεννήθη τὸ 240 καὶ τὸ 250 ἐπ' αὐτοῦ, ἡμετέρος, Παύλος, ἐπ' αὐτοῦ, ἡμετέρος, καὶ τὸν ἡμετέρος, τὸν Διονύσιον, τὸν 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000. ὁ ὅτι, ἐκκλησίαν, τῆς, ἑκκλησίας, τῆς ὑπὸ, ἑστέον (Σίξτον)

50 τὸν ἰδὸν μας Φερμιλιανὸν" ἐθέλωσαν ὁρθεῖν νὰ τοὺς συμπεράδωσαν ὅλους, αὐτοὺς, καθαροὺς "Ἐγκρατίτας" καὶ Ὑδροπαράστατας "ἐν ἡμῖν καὶ μόνῃν ἀπόφασιν. Τοῦ τοῦ δὲ διότι ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ χωροῦ των ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν) ἐγένετο διὰ τοῦ σχήματος. Ἀφ' οὗτο ὅμως οὗτο ἀπεκοπήσαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπαύσαν πλέον νὰ ἔχουν ἐπαύω των τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διότι μὲ τὴν διακοπὴν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς" ἐσταμάτησεν ἡ μετέδοσις Του.

55 λάθει χειροτονίας ἀπο τοὺς Πατέρας καὶ εἶχον, χάρις εἰς τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν τῶν, τὸ χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ὅσοι ὁμως ἀπεκόπησαν κατεστήσαν λαοὶ καὶ δὲν εἶχον πλέον τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ βαπτίζουσιν οὔτε νὰ χειροτονοῦν, ἀφ’ οὗ δὲν ἠδυνάτο πλέον νὰ χορηγοῦν εἰς ἄλλους τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέπεσαν οἱ ἴδιοι. Διὰ τοῦτο διέταξαν οἱ Πατέρες, ὅσοι ἔρχονται ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ εἶχον βαπτισθῇ ὑπο λαϊκῶν, νὰ βαπτίζωνται πάλιν μετὰ τὸ ἀληθινὸν βάπτισμα τῆς Ἐκκλησίας.¹⁴ Αὐτοὶ ὁμως μερικοὶ ἐκ τῶν κα-

Εἰς τὴν πόλιν ἀναβάντες καὶ ἀναγνόντες 19 ὅτι, ὁ ὁμοῦς ἐκεῖ ἐστὶν ἐκτετατός
καὶ τῆς πόλεως, ὁ ἄγιος καὶ ὁ ἄγιος ἐκτετατός
καὶ ὁ ἄγιος καὶ ὁ ἄγιος ἐκτετατός

[illegible][illegible]

143 Αἰθε=κοί οἵτινες -ὴν θείαν ψυχὰν ἔτελλον σῶσι! δι' οἵνοι

[illegible][illegible]

85 Γνωρίζω δὲ ὅτι τοὺς περὶ τὸν Ἰζὸν καὶ Σατορνίνον ἀδελφούς τοὺς ἐδεχθῆμεν ὡς ἐπισκόπους, ἂν καὶ ἀνήκον εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείων ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐπιτρεπτόν νά καθοδικώμεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν παράταξιν τῶν διοτμέ το νά δεχθώμεν τοὺς ἐπισκόπους ὡς ἐπισκόπους, τρόπον τινά καθωρίσαμεν μιαν βασικήν ἀρχὴν ἐπισκοπικῆς μετὰ τοὺς

2 Ἡ γυνὴ ἡ ὅποια κατὰ τρόπον ἠβελημένον φονεῖ·
τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ της ἐμβρυον θεωρεῖται, ὡς φονεῦτρα ἡ
μεῖς (ἡ Ἐκκλησία) δὲν ἀρχολογεῖται μὲ τὰς λεπτολόγους
διακρίσεις ¹² κατὰ πόσον εἶχε τὸ ἐμβρυον διαμορφωθῇ ἢ
δὲν εἶχε καθολοὺ σχηματισθῇ. Δὲ ἐδῶ (ὡπὸ τῆς Ἐκκλη-
σίας) κρίνεται καὶ τιμωρεῖται ὄχι μόνον ὁ, τὸ μέλλε νὰ συμ-
βῇ ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἐσκεφθῇ κακὸν διὰ τὸν ἑαυ-
τὸν τοῦ (καὶ δεικνυνεύσεν) ἐπεὶ δὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
αἱ γυναῖκες ἀποβιησκούν κατὰ τὴν δόκειαν τῶν τοιαύ-
5 τῆς μορφῆς προσπαθειῶν των. Εἰς αὐτὴν δὲ προστίθεται ὡς
δεύτερος φόνος, τοῖς λαχίστοις κατὰ τὴν πρόθεσιν αὐτῶν οἱ
ὅποιοι ἀποτολμοῦν αὐτάς τὰς ἐνεργείας, καὶ ὁ θάνατος
τοῦ ἐμβρυοῦ. Ὅμως δὲν πρέπει νὰ παρατεινῇ κανεὶς τὸ
ἐπιτιμῖον των μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου των ἀλλὰ
νὰ περιορίζεται, ὡς ἐπιτιμῖον διαστήματος δέκα ἐτῶν. Ἡ
θεραπευσις δηλαδὴ (τὸ ἐπιτιμῖον) νὰ μὴ κανονίζεται ἀπὸ
τῶν χρόνων (ἀποχῆς ἀπὸ τῆς θείας Κοινωνίας) ἀλλὰ ἀπὸ
10 τῶν τρόπων τῆς μετανόιας ¹³ (τοῦ ἁμαρτήσαντος)

161 Διτάζει, έχον έξαρτάμεν τό κριτόν (ήπιοκόπου), πολλή μέ-
λον ήλ έξαρτάμεν κα τό έλκτον (έρε). ή ένα έξαρτάμεν ήπιοκόπου
είναι έγγονο-έκδοθεν

[illegible]

153 Βασιλὴν ἀρχὴν τοῦ βασιλικοῦ δακτύλου ἱ. 4, 20, 27, Εὐκλειπία.
 Η χρονική ἐκτασίς, ὡς ἀποφύγων εἰς τὴν ἀποστάσιν, ἀδελφότης τῆς θεοῦ

ἀξιο τῆς αὐτῆς κοπιδικῆς¹⁶⁴ Συνεπῶς νὰ ἐφαρμοζῆς καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ γνωστὸν σου ἐκ τῶν ἄλλων περιπτώσεων ἐπιτιμῶν. Ὅσους ὁμῶς ὑπεδλήθησαν εἰς ἐπιτιμὸν τρῶα κοιταετοὺς μετανοίας λογῇ τῆς ἀκαθαρσίας τὴν ὁποῖαν
5 διέπραξαν ἐν ἀγνοῖᾳ¹⁶⁵ δὲν θὰ ἔπρεπε καὶ νὰ ἀμφιβάλλω-
μεν νὰ τοὺς δεχόμεθα. Διότι ἀξίους συγγνώμης τοὺς κάμνει τόσον ἡ ἀγνοῖα καὶ το αὐθορμητὸν τῆς ἐξομολογήσεως τῶν, ὅσον καὶ τὸ ἐπι. τόσον μακρὸν χρόνον παραταθὲν ἐπιτιμὸν τῆς μετανοίας τῶν.

Εἶναι φανερόν, ὅτι, διὰ νὰ μάθουν νὰ μὴ ἀσχημονοῦν, παρεδόθησαν εἰς τὸν Σατανᾶν¹⁶⁶ ἐπιτιμῶν σχεδὸν ὁλοκλη-
10 ρον ἀνθρωπινὴν γενεάν. Συνεπῶς νὰ διατάξῃς νὰ γίνουν δεκτοὶ χωρὶς ἄλλην ἐπι. πλέον καθυστέρησιν καὶ μάλιστα ἂν ἔχουν δάκρυα, τὰ ὁποῖα τρόπον τινὰ ἐκβάλλουν τὴν εὐσιπλογχικότητά σου, καὶ ἂν ἀκολουθοῦν τρόπον ζωῆς ὁ ὁποῖός τοὺς κάμνει ἀξίους συμπαθείας.

8 Ἐκενὸς ὁ ὁποῖός εἰς τὸν θυμὸν τοῦ ἐκτύπησε τὴν σύζυγόν του μὲ τσεκουρίον εἶναι φονεὺς. Συ πάντως ἐνῆργησαι καλῶς καὶ ὅπως ἤρμοζεν εἰς τὴν οὐνοσσαν σου, διότι μοῦ υπενθυμᾷς, ὅτι, πρέπει νὰ ὁμολήσω καὶ, δ' αὐτὸ τὸ θέμα ἐκτενέστερον, ἐπεὶ δὴ ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐκουσιῶν καὶ ἀκουσιῶν ἀμαρτημάτων εἶναι μεγάλη. Ἐντελῶς λοιπὸν ἀκουσίον ἀμάρτημα καὶ ξένον πρὸς τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν τοῦ
5 δράστου εἶναι θεδαλῶς τὸ νὰ πετάξῃ κανεὶς μιαν πέτραν εἰς ἓνα σκυλὸν ἢ ἐν δένδρον καὶ νὰ τυχεῖ νὰ κτυπήσῃ ἀνθρώπον. Διότι ἡ πρόθεσίς του ἦτο νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸ ζῶον ἢ νὰ ριψῇ τὸν καρπὸν καὶ αἰφνιδίως εὗρεθῇ κάτω ἀπὸ τὸ κτυπημὰ ὁ ἐκεῖθεν τυχαίως διερχόμενος. Συνεπῶς τὸ τοιαυτῆς φύσεως ἀμάρτημα εἶναι ἀκουσόν.¹⁶⁷

Ἀσφαλῶς ἀκουσίον εἶναι καὶ τὸ ἀμάρτημα, ὅταν κά-
10 ῖποιος θέλῃ νὰ διορθωσῇ κάποιον καὶ τὸν κτυπήσῃ μὲ μιαν λωρίδα ἢ ράβδον, ὅχι σκληρὰν, ἀλλὰ συμβῇ ὁ ἀνθρώπος

164 Δὲν πρόκειται διὰ τὴν διὰν ἀκολούτως τιμωρίαν, ἀλλὰ διὰ τιμωρίαν ἀποτρεπτικὴν καὶ κατεταταμένην.

165 Ἀκαθάρσια ἐν ἱερῇ καρδίᾳ εἶναι ἡ ἐν ἀγνοῖᾳ εἰσβολὴ.

166 Ἡ κορὴ δ' ἡ κατὰ τὸν Μ. Β. καὶ τὴν οὐνοσσαν, ἐρμηνεύσας τὸν τερπὸν Κανόνων κατὰ κε. εἰς, ἀπορῆν ἐκ τῆς θείας ἡκούσαν καὶ παραδό-
σις εἰς τὸν Σατανᾶν εἶναι. τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Ἄρα ὁ μὴ μεταληφθέντων τῶν Ἀγγέλων Μασσηρίων, παραδόσεως ἐκείνης, τὸν Σατανᾶν.

167 Εἰς τὸν Κανόνα κατὰ τὸν Μ. Β. κάμνει ὁ ἀκούσιον, μεταξὺ φόνων ἐκουσιῶν ἐγγυ, τυχεύσαν καὶ ἀκουσίον. Ἐρμηνεύων τὸν Κανόνα ὁ Θεόδωρος Βαλαζμῶν ἐντέρε διὰ μακροῦ καὶ διατίθεται τῶν ἀκούσιων φόνων ἡμῶν καὶ ὅσων τοῦ Μωυσῆ Α. Κορινθίου περὶ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὡς τό-
πος καταφυγῆς, ἀσφάλου.

τὸν ὁποῖον ἐκτύπησε νὰ ἀποθάνῃ Διότι λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐδῶ ἡ προθεσὶς τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι, δηλαδὴ ἤθελε νὰ τὸν κάμῃ καλλίτερον καὶ, ὅχ' νὰ τὸν φονεύσῃ.

Μεταξὺ τῶν ἀκουσίων ἀμαρτημάτων συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ ἐξῆς ἐνῷ δηλαδὴ καποῖος προσπαθεῖ νὰ ἀμυνθῇ εἰς μάχην κτυπῶν μὲ ξυλὸν ἢ μὲ τὴν χεῖρα τοῦ ἀντηλεῶς ἐπιφέρει. (εἰς καποῖον) εἰς ἓν καιρὸν σημεῖον πληγὴν μὲ σκοπὸν νὰ τὸν κακοποιήσῃ μὲν, ἀλλ' ὅχ' νὰ τὸν φονεύσῃ ἐντελῶς. Τοῦτο ὅμως πλησάζει πλέον τὸ ἐκούσιον ἀμάρτημα Διότι αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποίησε πρὸς ὑπερασπίαν τοῦ ὄργανον τοσοῦτον ἀποτελεσματικὸν ἢ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπέφερε κατὰ τροπὸν ἀσπλαγχνον πληγὴν εἶναι φανερόν ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ ἀπὸ τὸ πάθος δὲν ἐνδιεφέρθη διὰ τὸν ἀνθρώπον.

Παρομοίως εἰς τοὺς ἀκουσίους φονεὺς συγκαταλλέγετα καὶ ὁποῖος χρησιμοποίησεν βαρυ ξυλὸν ἢ μίαν πέτραν μεγαλυτέραν ἀπὸ τὴν δυναμὶν τοῦ ἀνθρώπου καθ' ὅτι ἀσφαλῶς ἄλλο εἶχε σκεφθῇ νὰ κάμῃ καὶ ἄλλο ἐκάμει. Παρεσῶρθη δηλαδὴ ἀπὸ τὸν θυμὸν τοῦ καὶ τὸν ἐπλήγωσε τόσον, ὥστε νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀν καὶ ἡ προσπάθειά του ἦτο νὰ τὸν καταπονήσῃ ἰσῶς, ἀλλ' ὅχ' καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ ἐντελῶς.

Αὐτὸς ὅμως ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποίησε ξίφος ἢ οἶονδῆποτε παρόμοιον φονικὸν ὄργανον οὐδεμίαν ἔχε ἀπολογεῖσθαι καὶ μάλιστα ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξεσφενδόνσεν ἐναντίον τῆς συζυγοῦ τοῦ τοκευρίου. Ἀλλῶστε ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἐκτύπησε καὶ μὲ τὴν χεῖρα τοῦ ὥστε νὰ ἐξαρτῆται ἀπὸ αὐτὸν ἡ ἔκτασις τῆς πληγῆς ἀλλ' ἐξεσφενδόνισεν (τὸ τοκευρίου) μὲ ἀποτέλεσμα, τῶσον λόγῳ τοῦ βαροῦς τοῦ αἵματος, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς αἰχμῆς, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς πάρας πολὺ μεγάλης ὁρμῆς, νὰ ἀποδῇ κατ' ἀνάγκην τὸ κτύπημα θανατηφόρον.

Ἐξ ἄλλου ἐπίσης εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἐκούσιον καὶ δὲν ἐπιτρέπει δ' αὐτο καμμίαν ἀμβολίαν τὸ ἀμάρτημα, ὅπως π.χ. τῶν ληστεῶν καὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιθέσεων. Διότι οἱ μὲν λησταὶ φονεύουν χάριν τῶν χρημάτων (τοὺς ληστευομένους), ὥστε νὰ ἀποφύγουν τὴν ἀνακάλυψιν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ τοὺς πολέμους καταλήγουν εἰς τοὺς φόνους ὅχι ὅτι νὰ ἐκφοδίσουν οὔτε διὰ νὰ συνετίσουν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ φονεύσουν φανερώς τοὺς ἀντιθέτους.

Ἀσφαλῶς ἐπίσης καὶ ὅταν κανεὶς λόγῳ κάποιας ἄλλης αἰτίας ποτίσῃ κάποιον ἐν μαγικὸν ποτὸν (φίλτρον)

καὶ τὸν φονεὺς τὸ ἁμάρτημα τοῦτο το θεωροῦμεν ἔκου-
σον (φόνον). Το αὐτοτρόπως καίμενοι πολλάκις αἱ γυ-
ναῖκες καθὼς προσπαθοῦν μὲ διάφορα μάγια (μαγικὰς λέ-
ξεις) καὶ μὲ μαγικούς δεσμούς νὰ προσελκύσουν εἰς τὸν
40 ἔρωτά των (ἄνδρας) καὶ τοὺς προσφέρουν μαγικά ποτά
τὰ ὅποια προκαλοῦν σκοτισμὸν τῆς διανοίας. Αἱ γυναῖκες
αὗται, ὧν ἄλλο ἐσκοπεύουν καὶ ἄλλο ἔκαμον ὁμῶς ἐξ αἰ-
τίας τοῦ μαγικοῦ καὶ ἀπηγορευμένου τεχνάσματός των
45 κατατάσσονται μετὰ τῶν ἐκουσίων φονέων.

Πρὸς τοῦτο, λοιπὸν καὶ ὅσαι δίδουν τὰ ἀμβλυτικά
φάρμακα εἶναι καὶ αὐταὶ φονεῦτριαι ὡς καὶ ὅσαι λαμβά-
νουν τὰ ἐμβρυοκτόνα αὐτὰ δηλητήρια. Αὐτὰ λοιπὸν μέ-
χρις ἐδῶ.

9 Ἡ ἐντολὴ ἐξ ἄλλου τοῦ Κυρίου, ὡς πρὸς τὴν λογι-
κὴν τῆς συνέπειαν, ἰσχύει ἐξ ἴσου καὶ δὲ τοὺς ἄνδρας καὶ
δὲ τὰς γυναῖκας, ὅτι δηλαδὴ κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ
ἐγκαταλεπῇ τὸν (συναφθέντα) γάμον, «ἐκτος μόνον ἂν
ὑπάρχῃ αἰτία πορνείας»¹⁶⁸. Ἡ (ἐπικρατήσασα) ὁμῶς συνή-
θεια δὲν εἶναι τοιαυτή, ἀλλὰ προκεμένου μὲν περὶ τῶν γυ-
5 ναικῶν συναντῶμεν πολλὴν ἀκρεβόλογον. Οὕτως ὁ μὲν
Ἀπόστολος (Παῦλος) εἶπεν ὅτι «ὁ κολλωμένος τῇ πόρνῃ
ἐν σωμᾷ ἐστίν»¹⁶⁹ ὁ δὲ (Προφήτης) Ἰερემίας ὅτι «ἐάν γέ-
νηται γυνὴ ἄνδρι ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέφει πρὸς τὸν ἄνδρα
αὐτῆς, ἀλλὰ μαινόμενη μιανθησεται»¹⁷⁰. Καὶ πάλιν «ὁ ἐ-
10 χων μοιχαλίδι ἄφρων καὶ ἀσεβής»¹⁷¹. Ἀντιθέτως, ἡ ἐπι-
κρατήσασα συνήθεια,¹⁷² ἐπιβάλλει εἰς τὰς γυναῖκας νὰ δια-
τηροῦν τοὺς συζυγοὺς των καὶ ὅταν ἀκόμη αὐτοὶ μοιχεύ-
ουν καὶ ζοῦν πορνικῶς.

Συνεπῶς δὲν δυναμὶς νὰ εἴπω μὲ ἀκριδεῖαν, ἂν ἡ γυνὴ ἡ
ὁποία θὰ συζευχθῇ μὲ ἄνδρα διεζευγμένον εἶναι ἐπιτρέ-
πτον νὰ θεωρῆται μοιχαλὶς. Εἰς τὴν περιπτῶσιν αὐτὴν ἡ
μομφὴ ἀναφέρεται εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία διεζευχθὴ τὸν συζυ-
γόν της, ἐξορτάτα δηλαδὴ ἀπὸ τὸ διὰ τοῖον λόγον αὐτὴ
ἀπεμακρυνθῇ ἀπὸ τὸν συζυγικὸν δεσμόν. Διότι, καὶ ἂν
15 διεζευχθῇ, ἐπειδὴ τὴν ἐκτῦπα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπο-
φέρῃ τοὺς δαρμούς, ἦτο ὑποχρεωμένη περισσότερον νὰ

168. Ματθ. 5. 32

169. Α' Κορ. 6. 16

170. Ἰερ. 3. 1

171. Παρμ. 18. 22

172. Ἡ συνήθεια περὶ τῆς ὁμοῦς γίνεταί. λόγος εἶναι ὅτι ἀκλήτως
στικὴ σικονομ. καὶ δηλ. ἡ προσηγορὴ εἰς τὰς κοινωνικὰς περὶ τοῦ γάμου καὶ
διαζυγίου ἀρχαῖς τοῦ ἐλληνορωμαϊκοῦ δικαίου.

- ὕπομεινῃ καὶ ὄχι νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν συζυγόν της Ἄν-
 πάλιν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπωλείαν τῆς προικός
 της, οὔτε αὐτὴ ἡ δ.κα.ολογία ἀξίζε νὰ συζητῇται. Ἄν-τέ-
 λος διεξυχθῇ, ἐπεδὴ αὐτὸς ἐξῆ ἐν πορνείᾳ δὲν ἔχομεν εἰς
 τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν (το-αυτήν) ὑπόδειξιν Ἀντιθέ-
 20 τως ἡ γυνὴ δὲν διετάχθη νὰ χωρίζεται οὔτε τὸν ἀλλοθρη-
 σκὸν συζυγόν της ἀλλὰ νὰ παραμεινῇ (μας τοῦ), ἐπειδὴ
 εἶναι ὁδῆλος ἡ ἐκδασίς του «Τι γὰρ οἶδας, γυναι, εἰς τὸν ἄν-
 δρα σῶσε», " Ὡστε ἡ γυνὴ ἡ ὅποια ἐγκατελείπει τὸν συ-
 ζυγόν της ἂν συζευχθῇ μὲ ἄλλον, εἶνα μοχαλῖς, ἐνῷ ἂν
 τιθέτως ὁ ἐγκαταλελειμμένος συζυγὸς (ἐάν λάβῃ ἄλλην),
 εἶνα, ὁ ὅς συγγνωμὴς καὶ ἡ (δευτέρα) συζυγὸς ἐνὸς τοι-
 25 οὔτου ἀνδρός δὲν κατακρίνεται. Ἄν ὅμως ὁ συζυγὸς ἐγ-
 καταλείψῃ τὴν συζυγόν του καὶ συζευχθῇ ἄλλην, εἶναι καὶ
 αὐτὸς μοχλός, ἀφοῦ τὴν ἀναγκάζει καὶ αὐτὴν νὰ μοιχευθῇ
 Καὶ ἡ τυχὸν ὡς συζυγὸς συζευχθεῖσα μὲ αὐτὸν θὰ εἶνα
 μοχαλῖς, διότι ἀπέσπασε πρὸς τὸν ἑαυτὸν της ξένον συ-
 ζυγον

- 10 "Ὅσοι ὠρκίσθησαν ὅτι, δὲν θὰ δεχθῶν χειροτονίαν,
 ἐνῷ ἐπὶ μένουσιν νὰ μὴ ὑποχρεωνόμενα νὰ ἐπισηκώσων Δ-
 ὅτι, ἂν καὶ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει κάποιος κανὼν θάσει τοῦ
 ὁποίου οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ συγχωροῦνται, ἀλλ' ὅμως ἐκ
 περας γνωρίζομεν ὅτι ὅσοι παρέβησαν τὸν ὅρκον τῶν δὲν
 προκόπτουν " Πρέπει πάντως νὰ ἐξετάσῃ κανεὶς καὶ τὸ
 εἶδος τοῦ ὁρκου καὶ τὰ λόγια¹⁷³ καὶ τὴν περίστασιν λόγῳ
 5 τῆς ὁποίας ὠρκίσθησαν, ἀκόμη καὶ τὰς λεπτομερειαικὰς
 λέξεις εἰς τοὺς ὁρκούς τῶν Διότι, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κανὲν
 ἐλαφρυντικὸν ἀπὸ καρμίου ἀποψιν τότε πρέπει τοὺς ἄν-
 θρωποὺς αὐτοὺς νὰ τοὺς ἀφήνῃ κανεὶς ἐντελῶς

"Ὅσον ὅμως διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Σεβήρου,¹⁷⁴ δηλαδὴ

173 Α Κορ 7, 13, 16

174 Ὅσον φαίνεται εἶναι ἡ ἐκκοίθησις τοῦ Μ Β ὅτι ἡ ἐπισηκία εἶ-
 ναι βαρύνουσα ἀπὸ τὰ ἐξῆ, α) παρ' ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὁρκοὶ
 ὑποσέλλει, δύναται νὰ ἐγκαταλείπεται δεῖται καὶ δικηκρότε ὅτι «ὅσοι
 παρέβησαν ὁ σιωνίζοντες λόγον τὸν ὅρκον τῶν δὲν προκόπτουν» καὶ β)
 μετῴθεν ἔλα τὴν καὶ οὐσαν ταχάσματα, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἓνα ἄνθρωπον
 ἀπὸ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπισηκίας ε, τὴν ὅποιαν ἐξέωθε το "Ἐφασε μὲν
 τοῦ σημείου νὰ ἀποσπᾷ τμήμα μίλλς ἐπισκοπῆς καὶ νὰ τὸ ἀπαγάγῃ εἰς ἄλ-
 λην Χερὶν μὲν, συγῆς γερὶν τῆς ἐπισκοπῆς μ.τ. ἀπαιτίας

175 Κατὰ τὸν Θεοδῶρον Βαλαμῶνα λόγῳ ω, «ἐμὲ τὴν σωτηρίαν μου,
 ἐμὲ τὰς εὐχὰς τῶν ἐνίων κατέραν» ἐνὰ τοῦ συγχωρηθῆναι τῶν ἁμαρτιῶν μου,
 καλὴν ψυχὴν καὶ τὸ δὲν εἶναι, ὁρκοὶ ἀλλὰ εὐχαί

176 Ὁ Σεβήρος ἐπὶ ἐπισκοπῆς τῆς Ἐπισκοπῆς Οὐασίδων ἢ Μασίδων
 τῆς Μητροπόλεως Ἀγκωνῆς (Ἰκάνου) ὅπως ἐχερομένης τὸν Ἡρακλὸν
 πρεσβύτερον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀγροτικῆς περιοχῆς, ἤτις ἐκλείπει Μέν

- 10 ὡς πρὸς ἐκεῖνον ὁ ὅποιος ἐχειροτονήθη ἀπὸ αὐτὸν πρε-
σβυτερος, νομίζω ὅτι, ἂν συμφωνῆς καὶ σὺ ἐπαρχει κα-
ποιο τοῦτο ἐλαφρυντικόν. Νὰ δατάξης λαβὸν ἢ ἀγρο-
τική ἐκεῖνη περὶ ὅλην, ἢ ὅποια τώρα ὑπαγετα εἰς τὴν ἐπι-
σκοπὴν Μητρικῆς, διὰ τὴν ὅπῃ ἐξελέγη ὁ ἄνθρωπος
αὐτός, νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Οὐασσόδων. Διότι
οὕτως οὔτε ἐκείνος θὰ καταπατήσῃ τὸν ὅρκον τοῦ ἂν δὲν
ἐγκαταλεψῇ τὴν περιοχὴν αὐτήν, οὔτε ὁ Λογγίνος ἔχων
15 συνεργόν τοῦ τὸν Κυριακὸν θὰ καταστρέψῃ τὴν Ἐκκλη-
σίαν οὔτε θὰ καταδικάσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ μετὰ τὴν ἀργίαν
(ἢ ὅποια θὰ τοῦ ἐπιδληθῇ) Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς δὲν θὰ δώσω-
μεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι προβαίνομεν εἰς ἐνεργείας ἀντιθέ-
τους πρὸς τοὺς Κανόνας ἂν ἐξασκοῦνησώμεν νὰ συνανα-
στρέψωμεθα τὸν Κυριακὸν ὁ ὅποιος ὥρκισθη μὲν ὅτι θὰ
μενῇ συνεχῶς εἰς τὰ Μινδανά, καὶ ἐν τούτοις ἐδέχθη νὰ
μετατεθῇ ἢ ἐπαυδοῦς τοῦ βεβαίως θὰ εἶνα τηρητὰς τοῦ
ὅρκου. Τοῦτο δὲ ὅμως θὰ δεχθῇ τὴν οικονομικὴν αὐτὴν λύσιν
20 δὲν πρέπει νὰ τοῦ καταλογισθῇ ὡς ἐπὶ ὅρκῳ, ἀφοῦ εἰς τὸν
ὅρκον τοῦ δὲν ἔκαμε λόγον ὅτι δὲν θὰ φυγῇ οὔτε δι' ὅλ-
λον χρόνον ἀπὸ τὰ Μινδανά ἀλλὰ ὅτι θὰ μένῃ εἰς τὸ μέλ-
λον.

- Ἀλλὰ καὶ τὸν Σεβήρον θὰ τὸν συγχωρήσωμεν, ἀφοῦ
προβάλλει ὡς δικαιολογίαν τοῦ τὴν λήθην θὰ τοῦ εἰπω-
μέν μόνον «ὁ κρυπτογνώστης Θεὸς δὲν θὰ ἀφήσῃ τὴν Ἐκ-
25 κλησίαν Του νὰ τὴν λυμαινεται εἰς τοιοῦτος ἄνθρωπος» ὁ
ὅποιος δὲν ἔπαυσεν εὐθὺς μὲν ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐνεργῇ παρὰ
τοὺς Κανόνας ἀλλὰ καὶ νὰ δεσμευῇ μετὰ ὅρκους παρὰ τὰς
ἀπογορευσεις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ διδάσκῃ νὰ καταπα-

δανά (Ὁ Δεῖς ἀγρός) δὲν τιμᾷτε μόνον μορφὴν ἀλλὰ καὶ ἀγροτικὸν
οἰκισμὸν. Τὰ Μινδανά ὅμως, ὡς ἔχοντες τὴν ἐπισκοπὴν Μητρικῆς, ὁ Μη-
τρικὸς ἔχει ἀπὸ τὴν ἐπισκοπὴν καὶ ὑποτάξιν. Ἐκ τῶν ὑποτακτῶν ἐ Σεβήρον, προ-
εβλέπετο ὅτι εἶχε ἀποφασίσαι διὰ τὰ Μινδανά δὲν ἔρχομαι εἰς τὴν ἐπι-
σκοπὴν σου. Ὁ Μ. Β. ἐπέμεινε ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐπὶ κρίσει σου
Σεβήρον. Προφανῶς, εἶχε φαντασθῇ ὅτι ἔχον ὅποιον ἐξουσίαν ὅτι τὸ
πρόσθετος οὗτος, τὸν Κυριακὸν τὸν ἐξέτασεν μετὰ ὅρκου, νὰ μένῃ πάντοτε ὑπο-
ταγμένος εἰς αὐτόν.

177 Βλ. σημ. 170. Ἐπίσκοπος, Μητρικῆς, ἦτο ὁς φανταζοῦ ὁ Λογγί-
νος, διὰ τοῦτο γὰρ καὶ λέγει, πρὸς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐπισκοπὸν τὸν
Ζωιχαρὰ, καὶ Βλασταῖον τὸν ἐπισκοπὸν κακὴν, πρὸς γὰρ τὸν ὅτι θὰ
ἦτο, πρὸς τὸν ὅτι θὰ εἶχε ἀποφασίσαι νὰ ἐπὶ τὸν ὅτι θὰ καλεσθῇ πρὸς
Ἐκκλησίαν, Ἐπίσκοπος τὸν Ἐκκλησίαν θὰ κατεβήκατο εἰς ἀργίαν ἀπὸ τοῦ
ἐξάρχον τὸν Μινδανὰ τὸν ὅτι, περὶ ὅλων, ὅτι τὸν Μέγαν Βασίλεον καὶ
οὕτω θὰ καταδικάζῃ τὴν ψυχὴν τοῦ.

178. Πρὸς Μινδανὰν βλ. σημ. 176.

179 Πρὸς Μινδανὰν βλ. σημ. 176.

30 τούν τους ὀρκους, μέ τās παλινωδίας του¹⁹⁰ καί τώρα νά
 ψευδετα μέ ὅσα λεγε προσπορευμένος ὅτι εἶχε λησμονή
 σει "Ὅμως ἐπεὶ δὲν εἰμεθα δικαστα καρδῶν, ἀλλὰ κρι
 νομεν ἀπὸ ὅσα ἀκούομεν, ἄς ἀφήσωμεν τὴν τιμωρίαν τῆς
 παραδόσεως αὐτῆς εἰς τὸν Κυρίον καὶ ἄς τὸν δεχθῶμεν
 χωρὶς διαγῆμον καὶ ἐπιφιλᾶεις συγχωροῦντες ἐν ἀν-
 θρωπινὸν ἑλάττωμα, τὴν λήθην

11 Αὐτὸς ὁ ὅποιος ἔκαμε φόνον ὁκουσιως μέ ἐνδεκα-
 ἐτῇ μετάνοιαν ἐξεπληρώσει τὸ ἐπιτιμὸν τοῦ εἰς βαθμὸν 1
 κανοποιητῶν. Εἶνα φανερόν ἐπίσης ὅτι προκειμένου περὶ
 ὧν ἐτραυματίσαν θά θασσῶμεν εἰς τὰ λόγια τοῦ Μω-
 υσέως " Οὕτω δὲν, θά θεωρήσωμεν ὅτι ἐφονευθὴ ἐκενός ὁ
 ὅποιος λόγῳ τῶν πλῆγων τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἔμενεν ἐν
 5 δάστημα κλῆρης. ἔπειτα ὁμως με τὴν βοήθειαν τῆς ρά-
 βδου τοῦ περιεπάτησε καὶ πάλιν "Αν ὁμως δὲν ἐσηκώθη
 πλέον ἀπὸ τὴν κλῆρην τοῦ ἀφ' οὗ ἐτραυματίσθη (ἀλλ'
 ἀπέθανε), ἐν ταῦτοις ἐπεὶ ἐκενός ὁ ὅποιος τὸν ἐκτύπη-
 σε δὲν εἶχε σκοπὸν νά τὸν φονεύσῃ εἶνα θεδικῶς φονεύς,
 ἀλλ' ἀκουσιος ὡς πρὸς τὴν προθεσιν τοῦ

12 Ὁ (Ἀποστολικὸς 12 Κανὼν) ἀποκλείει ἐντελῶς
 ἀπὸ κάθε ἐκκλησιαστικὸν λειτουργημάτων τοὺς διγάμους¹⁹¹

13 Τοὺς γενομένους φόνους εἰς τοὺς πολέμους οἱ Πα-
 τέρες μας δὲν τοὺς συγκαταριθμοῦν εἰς τοὺς (κοινούς) φό-
 νους ἐπειδὴ κατὰ τὴν γνώμην μου, ἠθέλησαν νά κάμουν
 συγκατάθεσιν εἰς ἐκενούς οἱ ὅποιοι ἀγωνίζονται διὰ τὴν
 σεμνὴν ζωὴν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν. Ἴσως ὁμως εἶνα καλὸν
 νά τοὺς συμβουλευώμεν, ἀφοῦ δὲν εἶνα εἰς τὰς χεῖρας κα-
 5 θαρῶν (ἀπὸ αἵμα), νά ἀπέχουν ἐπὶ τρία ἔτη μόνον ἀπὸ
 τὴν θείαν Κοινωνίαν¹⁹²

190 Ὁ δὲ ὅν μετετίθη, ἡ τρεῖς, σημειοῦν μέ ὅσα ἐνεκρίνατο μέ
 τὰς καὶ νηὶ κ, τὸν 13 τὴν ἀνέστη καὶ ἀνεκρίνατο

191 Πρὸς 21, 12, 14, 15, 19

192 Ὁ δὲ διαγῆμον, συμπληρῶν, μετὰ τὸ ἑκάστοτε τὸ βυβαῖναι εἰ-
 ναί, ὅτι καὶ ἀποστολῶν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ (12 Ἀποστολῶν, κδ, Κανὼν) οἱ
 διγάμοι οὐκ ἐπὶ τὴν θὲν γυναικα ἔκτος εἰς ἑρωσὶν τὴν 14 οὐδὲ εἰς ἐκκλη-
 τιστικῶν, περὶ τὴν διαγῆμον, δὲν ἐπὶ τρεῖς τὰς οὐκ ἀκινῶνται ἢ φάται ἢ
 ὑποκινῶν νά, τὸν 15 γὰρ, οὐδέποτε ἔπαισι νά θεωρεῖται ὁπλὸς
 καὶ κτλ. Ὁ ἀποστολῆς, Αὐτὸν, γὰρ, τὸν 16 ὁ δὲ τρεῖς, γὰρ οὐκ ἐπὶ τὴν
 ἐστὶν ὁμοῦ καὶ ὁ γὰρ ἀποστολῆς ἐπὶ τὴν 17, πρὸς τὸν 18, γὰρ οὐκ ἐπὶ τὴν
 θνήκε, μὲν οὐκ ἐστὶν ἀποκλειστικὸν. Ἀντιση 18 ὁ δὲ τρεῖς, γὰρ οὐκ ἐπὶ τὴν
 Αὐγουστίνου, Γερμανοῦ, Ἐπὶ τὴν 19, Αὐγουστίνου, κδ, 20, τὴν ἐπισημαίνει
 εἰς τὸ κατὰ Μάρτυρον τοῦ 13, 22 ὁ ὁ δὲ τρεῖς, μαρτυροῦν σαφῶς ὅτι ἡ
 μὴ παραδοχὴ ὁ γὰρ οὐκ ἐστὶν ἐκκλησιαστικῶν, διακονῶν, εἶναι Ἀποστολικὴ Πα-
 ράδοξις

193 Ὁ εἶναι φανερόν, εἶναι ἐνερῶς ἡ ἐκκλησία ἐθεωρεῖ καθήκον

14 Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παίρνει τόκους, ἀνδεχθῇ νὰ διαθέσῃ τὰ ἄδικα κέρδη του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τὴν ἀρρωστίαν τῆς φιλοχρηματίας, γίνεται δεκτὸς εἰς τὴν ἱερῶσιν.

- 15 Ἀπορῶ πάντως διότι ζητεῖς εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν γραμματικὴν ἀκριβεῖς καὶ νομίζεις ὅτι ἡ σημασία τῆς λέξεως ἡ ὁποία ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὴν μετάφρασιν εἶναι δεδασμένη, ἀφοῦ μάλιστα ἐρμηνευομένη διδὲ το δικόν της νόημα καὶ ὅχι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δηλοῖ ἐν κυριολεξίᾳ ἡ ἀντιστοιχος ἐβραϊκὴ λέξις. Ἐπεὶ δὲ ὁμοῦς ὀφείλω νὰ μὴ ἀφῇ-
5 σω χωρὶς ἀπάντησιν τὸ πρόβλημα τοῦ ὁποῖον ἀνεκνήσεν ἄνθρωπος ἐρευνητικῶς, (ἴδου λέγω ὅτι) τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθυεὶς τῆς θαλάσσης ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συμφωνῶς πρὸς τὰ ὅσα ἐκτίθενται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ἀφοῦ καὶ τὰ δυο αὐτὰ γένη ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ ὕδατα. Ἡ αἰτία εἶναι ὅτι
10 ἰχθυεὶς κολυμβοῦν εἰς τὸ νερόν ἐνῶ τὰ πτηνὰ πετοῦν¹⁹³ εἰς τὸν ἀέρα. Αὐτοὶ εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὰ ἀνέφερε καὶ τὰ δυο μαζί. Πάντως ἡ ἐκφρασις ὡς πρὸς μὲν τοὺς ἰχθῦς εἰδικῶς δὲν ἀπεδοθῇ καταλλήλως, ἀλλ' ὡς πρὸς ὅλα ὅσα ζοῦν εἰς τὰ ὕδατα ἀρμόζει πάρα πολὺ καθ' ὅσον τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔχουν υποταγῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον,
15 καθὼς καὶ οἱ ἰχθυεὶς τῆς θαλάσσης. Καὶ ὅχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ ὅλα «τὰ διαπορευόμενα τριβούς θαλασσῶν»¹⁹⁴. Διότι πᾶν ὑδροβιον δὲν εἶναι καὶ ἰχθυς, ὥς εἶναι τὰ θαλάσσια κήτη, δηλαδὴ αἱ φάλλαιναί καὶ αἱ σφυρίδες καὶ οἱ δελφίνες καὶ αἱ φῶκαι, καθὼς ἀκόμη οἱ (ἰχθυεὶς) ἵπποι καὶ τὰ σκυλόψαρα καὶ οἱ πρίονες καὶ οἱ ξιφισαὶ καὶ οἱ (ἰχθυεὶς) δόες,

τοὺς πολέμους, ὑπὲρ τῆς «κατακλυσῆος», τὴν ἔπαιον ἐξησφάλιζε τὸ Φοινικὸν καὶ ἡρώτες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἰερουζαλὴμ, ἡτοὶ ὑπὲρ Ἑβραίων καὶ Ἰσραηλῶν Ἀρσάκης, καὶ οὐγενέας, πατριδοί, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος τὸ ἐν πολλοῖσι, ρωτᾷ τὸν ἐχθρὸν τὸ θεωρεῖ καὶ ἐκπονεῖ καὶ ἐπαινοῦ ἀφ' ὧν: «Ἐπιστολὴ καὶνο-κῆ πρός Ἀρμένι μανάζοντα»¹⁹⁵ λέγει: ἐν τῇ ἐπερσομένην ἀντίστασιν τῆς θ. Γ. καὶ σ' αὐτὴ ἀποκρίσιντα τῇ, θεῶς: Μετακλήψατο ἐπ' ἐπὶ τρεῖς καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοῦ, ἄλλο ἐπὶ τριτίον (ἡγορεῖται, ἀκρόασις κλπ.)

193a Εἰς τὸ καμινὸν «ἀντήχεται» (κολυμβοῦν) καὶ «ἐκινῆσται» (πετοῦν). Ἡ δὲ αὐτὴ συμπεριεῖται μέρους (τοῦ ὅλου) τῆς ἐκ τῆς ἐκείνου καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος, τὸν ἑρμῆ.

194 Πρὸς τὴν ἑκείνου ἡ ὁ δὲ αὐτὴ διαφορά εἶδεν, τῶν μνημονευομένων θαλασσίων ζῴων παραπέμπομεν τὸν «ἑρμῆ» καὶ ἀναγνώστην εἰς ἐγκυκλίον παιδείας.

- 20 και ἂν θέλῃς, καὶ ἀνικνίδαι (τσουκνίδα) καὶ αἱ κτένες καὶ ὅλα τὰ ὀστρακόδερμα, ἀπὸ τὰ ὅποια καθ' αὐτὸ ἰχθυὺς δὲν εἶναι κανέν· καὶ (ἐν γένει) ὅλα ὅσα «διαπορεύετα τρῶους θαλασσιῶν».

16 Ὁ Νεεμὴν δὲν ἦτο μέγας ἐνωπὸν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐνωπὸν τοῦ κυρίου του.¹⁶ δηλαδή ἦτο εἰς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀξιωματούχους τοῦ βασιλεῦς τῶν Συρων. Μελέτησε τὴν Γραφὴν μετ' προσοχῆς καὶ θὰ εὕρῃς εἰς αὐτὴν τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 189 (ΡΠΘ' = CLXXXIX)¹⁶

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΧΙΑΤΡΟΝ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ¹⁷

- 1 Καθὰ διὰ σὰς ὁλοῦς, ὅσοι ἀσκεῖτε τὴν ἰατρικὴν, τὸ ἐπάγγελμά σας εἶναι, φιλάνθρωπια. Καὶ νομίζω ὅτι ὁποῖος θὰ προέκρινε τὴν ἰδικὴν σας ἐπιστήμην ἀπὸ ὅλα ὅσα θεωροῦντα ἄξια ἐπιδωξέως εἰς τὴν ζωὴν, θὰ εἶχεν ἐκφέρει τὴν πρέπουσαν κρίσιν καὶ δὲν θὰ εἶχε σφάλει ἀπὸ τὸ ὄρθον, ἀφ' οὗ τὸ προτιμότερον ἀπὸ ὅλα, ἡ ζωὴ καταντᾷ κάτι τὸ ἀποφευκτὸν καὶ ἐπωδυνόν, ὅταν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν

185 Δ 320 5 1

186 Ἐγὼ εἶπα, ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ 374 ἡ -α, ἀρχὰς τοῦ 375 Ἐφορῶν εἰς συγγράμῃ, ἡ, ἐπιστολὴν, καὶ, τὸν, ὁ περιβέβηκεν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος δόξαν καὶ διόλου ἀλλόκοτος κατὰ τοὺς Μ Β 3^ο δὲν δόξα, ἐκπλάττειν. Οἱ Πανεπιστήμιον ἐκδίδει καὶ ἄλλοι ἀποκαθιστῶντες τοῦ, ἀν καὶ 3^ο μετὰ δευτέρου, ἀνατίθουν ἐπὶ τῇ 3^ο ἀρχὰς σηματοδοτοῦ, «γαλασσῶν» εἰς τὴν κληρίδα δὲ ἡ Ἐπιστολὴ δυνατόν νὰ εἶναι, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μ Β Ἀγίου Γρηγορίου Νύκσης.

Ἡ ἐπιστολὴ, αὕτη εἶναι, μιὰ θαυμασιὰ δογματικὴ ἀπολογητικὴ μελέτη μετ' ἀραιοποιημένης δομῆς. Εἰσαγωγικῶς, ἐκτίθεται ἡ μελέτη, ἀπὸ τῆς ὁράσεως κατὰ τὸν ἰδανικόν τὴν ἀνέθεσαν (κεφ. 1). Εἰς τὸ κεφ. 2 ὁ Μ Β κατηγόρει τοὺς πανεπιστημιακοὺς, 3^ο δὲν ἀντιγινώσκον ἀλλὰ, μισθὸν τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὰ 3ον καὶ 4ον κεφάλαια ἀναφέρεται ἡ κατηγόρια ἐπὶ παντομίᾳ. Εἰς τὸ 5ον κεφάλαιον ἀποδίδονται ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶναι «ἐκ τῆς Τριάδος», Εἰς τὸ κεφ. 6ον ἀποδίδονται ὅτι τὸ Πνεῦμα εἶναι ἐκ τῶν τριῶν καὶ τὸν Ἰσὺν. Εἰς τὸ κεφ. 7ον δὲ ἔχει τὰ, πᾶσι, ἀνεργαῖα, καὶ ἀνεπίστα, τὴν ἀσπίδα, ὅσον, ἡ ἐκείνη, ὅτι ἡ προφητορία «Θεός» ἀνέκει, ἐπὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν δηλοῖ ἰδίωμα ἢ τὴν οὐσίαν τῆς θεότητος.

187 Εἰς τὸν ἀρχίατρον, Εὐστάθιον ἀπευθύνει ὁ Μ Β καὶ τὴν Ἐπιστολὴν εἰς τὴν οὐσίαν ὁ Εὐστάθιος, παρουσιάζει, φῶς, συντόμῃ καὶ ἐλαφύων τὸν Κύριον, ἐνταῦθα τὴν παρεχόμενον παρουσίαν καὶ ὑπερασπιστὴς τοῦ Τῷ προσμίον τῆς Ἐπιστολῆς, ἀποτελεῖ ἕξαρτον ἐπὶ τὴν οὐσίαν τῆς ἰατρικῆς καὶ τῶν κλινικῶν ἰατρῶν.

ἔχη κανείς με ὑγίαν. Χορηγός δμως τῆς ὑγείας εἶναι ἡ ἐπιστήμη σας. Μάλιστα σὺ ἔχεις τὴν ἐπιστήμην σου εἰς ὑπερβολικὸν βαθμὸν ἀμφοτεροδεξιὸν¹⁸⁸ καὶ ἐπεκτείνεις τὰ
10 δὲ τῆς φιλανθρωπίας σου, ἀφοῦ τὴν χάριν τῆς τέχνης δὲν τὴν περιορίζεις μόνον εἰς τὰ σώματα, ἀλλ' ἐπινόεις καὶ
καὶ διὰ τὴν θεραπείαν καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων. Καὶ λέγω αὐτὰ, ὅχι μόνον διότι πιστεύω εἰς τὰς (καλὰς
περὶ σοῦ) διδασκαλίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ διότι, ἐδιδάχθην
ἀπὸ τὴν προσωπικότην μου περὶ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πε-
ριπτώσεις, ἀλλ' ἰδιαζόντως τώρα μὲ τὴν ἀνεκδιήγητον κα-
15 κίαν τῶν ἑθέρων μου. Παρ' ὅτι δμως ἐξεχύθη ἐναντίον τῆς
ζωῆς μου ὡς καταστρεπτικὸς χειμαρρὸς, σὺ τεχνικῶς τὴν
δυσκορίαν, αὐτὴν τὴν βαρεῖαν φλεγμονὴν τῆς καρδίας
μου, ἀφοῦ μὲ τὴν ἐπίχυσιν¹⁸⁹ τῶν παραμυθητικῶν λόγων
σου τὴν ἐξήλεψες¹⁹⁰.

Ἄλλ' ἐγὼ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν μου τὰς ἀλλεπαλλή-
λους καὶ ποικίλης μορφῆς ἀποπειρας τῶν ἑθέρων μου ἐ-
ναντίον μου, εἶχον σχηματίσει τὴν γνώμην δὲ πρέπει νὰ
20 σιωπῶ καὶ νὰ υπομένω τὰς κατηγορίας χωρὶς ἀνησυχίαν
καὶ νὰ μὴ ἀπαντήσω καθόλου εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουν
ὀπλισθῇ μὲ τὸ ψεῦδος, τὸ ἀπαισίων αὐτὸ ὄπλον, τὸ ὅποι-
ον πολλὰς θυθίζει τὴν αἰχμὴν ἀκόμη καὶ μὲ τὸ πρόσχη-
μα τῆς ἀληθείας. Σὺ πάντως ἔκαμες καλῶς καὶ μὲ παρω-
τρυνες νὰ μὴ καταπροδῶσω¹⁹¹ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ νὰ ἀπο-
25 καλυφῶ τοὺς συκοφάντας, διὰ νὰ μὴ δοθῇ ἡ δυνατότης νὰ
ζημικωθοῦν πολλοὶ μὲ τὸ νὰ φανεῖται ὅτι τὸ ψεῦδος εὐδο-
κίμει περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν.¹⁹²

188 Εἰς τὸ κείμενον «περὶ δεξιότητος» ὁ χρησιμοποιοῦν καὶ τὰς δύο χεῖρας δις δεξιὰς. Ἰδὲ προηγουμένως ἀντισημειωθεὶς διὰ δύο (186) σκοποῦς.

189 Ὑπερτατάτη ἐκκένωσις. Ἡ καρδιά τοῦ Ἰωάννου ἔχει μὲν δοστέρας πλεονεξίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀπλοὶαν ἐντέλει καὶ βροῦζει τὴν φλεγμονὴν τοῦ Μ. Β. Ὁ Μ. Β. γινώσκει δὲ τὴν ἀντροπικὴν ἡμέλει πρὸς τὸν ἑαυτὸν μὲ θαυμαστικὴν ἐπιταγήν, καὶ καὶ ὁρρολογεῖ.

189α Εἰς τὸ κείμενον ἐπερίχυνται καὶ οἱ ἄλλοι μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς καρδίας. Ἐννοεῖται ὡς ἀποκαταστατικὸν ἐπὶ τὸν ἑαυτὸν ἐπιδρασεῖν τὰ φάρμακα.

190 Ἄ σὺν ἡμεῖς, ὁ ἀνταρὲς καὶ ἐπιθετὴς, ἔχον ἐνέργειαν τὸν Μ. Β. εἰς τὴν ἀμφὶν νὰ σιωπῇ, ἔπειτα καὶ προκαλοῦμενος ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐκπέμπον τὴν ἀλήθειαν ἀφ' ἧς ἀναγκάζομαι. Πᾶσι αἰσθητοῖς καὶ ἰδιόλογος ὅτι τὴν ἐπὶ τὸν Μ. Β. μὴ προδοσὴν ἐπὶ κατὰ τὴν καὶ ἀποκαταστήσει τοὺς συκοφάντας, τὴν ἐπὶ τὴν μετὰ τὰς προηγουμένων τοῦ Ἰωάννου Πλάτωνος ἀποκαταστήσει.

Τὸ πρῶτον κεφάλαιον εἶναι ἐγκλημὸν τοῦ Ἰωάννου πρὸς τὸν ἑαυτὸν ἀποδοῦναι τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ δεύτερον πρὸς Ὁρθόδοξον Χριστιανὸν καὶ ζήλον τῆς πίστεως.

191 Ἰδὲ 12 ἰ. ὅτι, ὁδὸς ἀναδύναι εὐδοκίμει καὶ ψαλμ.

2 Ἐκεῖνοι λατὸν αἱ ὁποῖοι ἀφῆσαν τοὺς ἑαυτοὺς των
 νὰ γεμίσουν ἀπο ὀδικοῦ λόγητον μίσος ἐναντίον μου, μοῦ
 φαίνεται ὅτι κάμνουν κάτι τὸ ἀνάλογον μὲ (τὸ ἀναφερό-
 μενον εἰς) τὸν μύθον τοῦ Αἰώωπου.¹⁹² Οὗτος δηλαδὴ παριστᾷ
 τὸν λυκὸν νὰ ἀπαγγέλλῃ ὠρισμένας κατηγορίας ἐναντίον τοῦ
 ἀρνίου διότι, δῆθεν ἐντρέπεται νὰ (ἔωσῃ ἀφορμὴν νὰ) θε-
 5 ῶρηθῃ ὅτι ἐφονεύει χωρὶς καποῖαν δικαίαν ἀφορμὴν αὐτὸν
 ὁ ὁποῖος δὲν τὸν εἶχε καθόλου λυπήσει μέχρι τότε. Ἀλλ'
 ὅταν τὸ ἄρνιον ἀνέτρεψεν εὐκόλως ὅλας τὰς εἰς αὐτὸ ἀπο-
 διδομένας συκοφαντὰς κατηγορίας, τότε (ὁ Αἰώωπος πα-
 ριστᾷ) τὸν λυκὸν νὰ μὴ υποχωρῇ καθόλου εἰς τὴν ἐπιθυ-
 μίαν του, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ δίκαιον μὲν νὰ ἡττᾶται, νὰ νι-
 κᾷ δὲ μὴ μὲ τοὺς ὀδόντας τοῦ Παρομοιωκῶς πράττουν καὶ ἐ-
 κείνοι οἱ ὁποῖοι ἐπεχειρήσαν μὲ ζῆλον τὸ μίσος ἐναντὶ
 10 μου ὡς κάτι τὸ ἀγαθόν. Ἐπεὶ δὲ ἴσως ἐντρέποντο νὰ θεω-
 ροῦνται, ὅτι μισοῦν χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ λόγος, πλάθου.¹⁹³
 ἀφορμὰς καὶ κατηγορίας ἐναντὶ μου. Ἀλλ' ἐν τούτοις
 δὲν ἐμπνέουν εἰς τιποτὴ ἐξ ὧων λέγουν μέχρι τέλους,
 ἀλλ' ὡς αἰτίον τῆς ἐναντίον μου ἐχθρότητός των ἀνα-
 φέρουν τὴν τοῦτο ὑπερὸν ἐκείνο καὶ πάλιν ἄλλο. Καὶ
 δὲν στοματα ἢ κακὰ των (οὔτε στηρίζεται) εἰς κανέν (ἀπὸ
 αὐτὰ). Ἀντὶ τούτου, ὅταν ἀνστροποῦν¹⁹⁴ ἀπὸ τὴν μίαν
 15 κατηγορίαν προσκολλῶνται εἰς ἄλλην καὶ μετὰ ἀπὸ ἐκει-
 νὴν ἀρπάζουν πάλιν καποῖαν ἄλλην. Ἀλλ' ἔστω καὶ ἂν δια-
 λυθοῦν ὅλαι αἱ κατηγορίαι των, αὐτοὶ δὲν στοματοῦν νὰ
 μὲ μισοῦν.¹⁹⁵

Μὲ κατηγοροῦν ὅτι πρεσβεύω τρεῖς θεούς,¹⁹⁶ καὶ «παιρ-

9. 23 «ἐν τῷ παρεμφανέστερῳ τὸν ἀρετῇ ἐμπυρρίζεται ὁ πτωχός»

192 Αἰώωπου μῦθος: 221. Ἰλίου, νὰ ἴσως (ὁ ἄνθρωπος)

193 Φανερὰ ὅτι οἱ Ἀρεῖαι πᾶσι πρὸδρομοὶ τῶν Ἰησοῦτων ἦς
 πρὸς τὴν τελευτήν, ἄρ' ἔτι ἐν τῷ σκόπῳ, ἀγ' αὖτις ἀνέστη

194. Ἡ εἰκὼν ἴσως, ἡττηθῇ ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τῶν μικρῶν νὰ ἀπο-
 φύγουν τοὺς μεγάλους, καὶ τὴν ἡττῶν μὲ τὸ νὰ ἐκπληκτικοῦν δένδρον ἢ λυ-
 θὸν, ἐκάνει εἰς τὸ πόσον χυρνοῦται καὶ κεραιῶν

195. Τὸ ἐγγράμμετον εἰς νὰ ἀπολαύω, ἐνότητον, ἀπὸ δὲν ἦσαν αἱ κατη-
 γορίαι γενεῶν ὁμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν, καὶ ἄλλων ἐκείνων, τὸ ὅσον των κατὰ
 τοῦ Μ. Ἡ. λόγῳ τοῦ ὅτι ἦτο ἀρπάζοντες ἑκάθε συνεχῶς περισσότερας κα-
 τηγορίας

196. Τὸ θεῖον μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος εἶνα πολὺ λεπτὸν. Ἄν
 τοιαυτῇ δα γὰρ περὶ τὴν ἐν τῇ θεότητι, τὸ ὅτι τὰ Τρεῖς Πρόσωπα ἀποτελοῦν
 ἑἷος ἀποστείλας, ὁ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς διὰ πνεύματος κατήγορον ἐπ' ἐπὶ τρεῖς. Ἄν
 πάλιν παρεμφανισθῇ ἡ ἐνότης, τῆς οὐσίας, εἰκόλου, καὶ προχειροῦ, ἡ μομφὴ τοῦ
 Σαββατικῶν ὁμοῦ. Ἡ Ἀγία Τριάς: εἶνα μὲν οὐσία μὲν θεότης. Ἐν Τριά-
 προσωπικῶς ἢ ὑποστάσεων ἀλλὰ μὲν θεότης, ὅχι, τρεῖς θεοί. (Ὅτε πάλιν εἶνα

- 10 τήριον τῆς Ὁρθοδοξίας²⁰⁰ τὴν συνήθειαν ἢ ὁποία ἐπικρατεῖ μεταξὺ αὐτῶν Διότ, ἂν ἡ συνήθεια εἶναι σοδαρον ἐπ' χειρῆμα πρὸς ἀπόδεξιν τῆς ὀρθότητος τῆς διδασκαλίας, τότε ἀσφαλῶς καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ αὐτοπροβάλλωμεν τὴν συνήθειαν ἢ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ' ἂν ἐκείνοι τὴν ἀπορριπτουν²⁰¹ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καθόλου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν ὅπως δὴ ποτε. Ἄς γινῇ λοιπὸν 15 διαιτητὴς μας ἡ θεόπνευστος Γραφή²⁰² καὶ αὐτοὶ τῶν ὁπῶν τὰ δόγματα θὰ διαπιστωθῇ ὅτι εἶναι συμφωνὰ μὲ τὸ θεῖον λόγον θὰ ἔχουν ὅπως δὴ ποτε μὲ τὸ μέρος τῶν τὴν ψήφον τῆς ἀληθείας.

- Ποῖα ἄρα γε εἶναι ἡ κατηγορία ἐναντίον μου (ἐρωτῶ) διότ εἰς τὴν ἐναντίον μου κατηγορίαν μου ἀποδίδονται δυο τινὰ ταυτοχρόνως, ἅφ' ἑνὸς τὸ ὅτ διαιρῶ τὰς ὑποστάσεις²⁰³ καὶ ἅφ' ἑτέρου ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα κανένα ἀπὸ τὰ θεοπρεπῆ ὀνόματα δὲν τὸ ἀναφέρω εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ ὡς ἐλέγχθη ἀνωτέρω κηρυττω ὅτ μία εἶναι ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ δυνάμις καὶ ἡ θεότης καὶ ὅτ ὅλα τὰ ἀνάλογα τὰ ἀναφέρω εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν δ' ἀκριβ. τοῦλάχιστον τῶν ὑποστάσεων, αὐτοὶ οἱ ὁποιοί 25 δογματίζουσιν ὅτ, ὑπάρχουσιν δ' ἄφοροι οὐσίαι εἰς τὴν θεῖαν φύσιν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν διαφορετικὴν γνῶμην²⁰⁴. Διότ δὲν εἶναι λογικὸν ἐκεῖνο οἱ ὁποῖοι δέχονται τρεῖς οὐσίας νὰ μὴ δέχωνται καὶ τρεῖς ὑποστάσεις. Συνεπῶς μένει ὡς κατηγορία ἐναντίον μου τοῦτο μόνον, ὅτι δηλαδὴ τὰ

200 Εἰς τὸ κεῖμενον ὀρθό, λόγος, ἦτοι ἡ ὀρθὴ διδασκαλία ἡ Ὁρθόδοξία.

201 Οἱ Ἀρειανοὶ ἀπεκκλόντες τὰ, παραδέχονται, μόνον ἐν ἀνάγκῃ, ὅτι ὅταν πᾶν ὡς πρόβλημα, νὰ τὰ, ἀποδεχόμενοι, ἂν ἡμεῖς, καὶ οἱ ἄλλοι, ἐπὶ τῇ Μ. Β. τοῦ 381 μετ' ἀποφασίσαντες, ὅτι, ἡμεῖς, ἐν ἑορμαὶ καθόλου τῆς ἀποχρέωσης, νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν. Ἡμεῖς, οὐδέποτε θὰ υποτιμησώμεν τὴν ἀφ' ἑνὸς τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς Παράδοξου.

202 Διὰ τοῦ, ὁποῖου, δὲν ἔχεται προσαρτῆς ἡ διλημματικὴ ἐκλογὴ μεταφ' ἑκαστῆς Παράδοξου. Ἡ Γραφή, ὅρθως, ἐκρινόμενα, ἐν ὁδοῖς, ὅτι, καὶ ἡ Παράδοξι.

203 Διὰ τοῦ, τότε στενοκαίματος, ἐν ἀφ' ἑνὸς Ὁρθόδοξου, ἦτο ἀπὸ νόητος, καὶ ἡ καὶ, ἀπὸ τῆς ἀφ' ἑνὸς, τῶν ὑποστάσεων ἀφ' ἑνὸς αὐτοῦ, καὶ πᾶν, τοῦ ἀποχρέωσης, ἡ, ἡμεῖς, ἀποδεχόμενοι, ἐπὶ τῇ Μ. Β. τοῦ 381 μετ' ἀποφασίσαντες, ὅτι, ἡμεῖς, ἐν ἑορμαὶ καθόλου τῆς ἀποχρέωσης, νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν. Ἡμεῖς, οὐδέποτε θὰ υποτιμησώμεν τὴν ἀφ' ἑνὸς τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς Παράδοξου.

204 Οὐλοκίτρο, αὐτὴ ἡ περίοδος ἀποτελεῖ ἐκφώνησιν ἐμπειρτικὴν κατὰ τῶν Ἀρειανῶν, οἱ ὁποῖοι ἔδεδοντο ὅτι, τὰ πρὸς πρόσωπα ὅταν ὡς οὐσίαι, τρεῖς, διαφορῶν καὶ οὐσίαι, ἔπω καὶ ἂν εἶχον μετὰ τῶν κάποιαν ὁμοιότητα (Ὁμοιοσιανοὶ ἢ Ὁμοιοί).

προσηγορικά ὀνόματα²⁰⁵ τὰ ὅποια ἀποδίδοντα εἰς τὴν θεϊ-
σιν φύσιν τὰ κηρυττώ (ὁμῶν δι' αὐτὸ) εἰς ἑνικὸν ἄρ-
θρον

- 4 'Αλλ' ἡ ἀπάντησις μου εἰς αὐτὸ εἶνα. ἑτοίμη καὶ σα-
φής "Ὅπως λοιπὸν κατηγορεῖ ἡσους πιστεύουν ὅτι ὑπάρ-
χει μία θεότης, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμφωνήσῃ μὲ ἐκεῖ-
νον ὁ ὅποιος πιστεύει εἰς πολλὰς ἢ εἰς καμμίαν²⁰⁶ Διότι δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ ἐπινοήσῃ κανεὶς καὶ κάποιαν ἄλλην περι-
πτωσιν, ἕκτος ἀπὸ αὐτᾶς τὰς ὅπως εἶπον²⁰⁷ 'Ὅπως δὲ
5 ποτε ἡ θεόπνευστος, διδασκαλία δὲν ἐπιτρέπει νὰ παρα-
δεχώμεθα πολλὰς θεότητας 'Αντιθέτως ὅπουδήποτε καὶ
ἀν' πράττῃ τοῦτο κάμνει λόγον περὶ τῆς θεότητος εἰς ἑ-
νικὸν ἀριθμὸν ὥς "Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρω-
μα τῆς θεότητος"²⁰⁸ Καὶ εἰς ἄλλο μέρος "πᾶ γὰρ ἀόρατα
αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τῆς ποιήμασι νοούμενα καθο-
ρᾶται, ἢ τε αἰδίου αὐτοῦ δυναμὶς καὶ θεότης"²⁰⁹ "Ἀν' λοι-
10 πὸν τὸ νὰ δεχεται κανεὶς μεγαλύτερον ἀριθμὸν θεοτήτων
εἶναι ἴδιον μόνον ἐκεῶν οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν νόσον τῆς
πλάνης τῆς πολυθεΐας, καὶ ἀντιθέτως τὸ νὰ ἀρνῆται, κα-
νεὶς ἐντελῶς τὴν θεότητα εἶνα ἴδιον τῶν ἀθέων ποσὶν λο-
γικὴν βάσιν ἔχει ἡ κατηγορία ἡ ὅποια μοῦ ἀποδίδεται λό-
15 γῳ τοῦ ὅτι παραδέχομαι μίαν θεότητα, 'Αλλ' ὁμως ἀπο-
καλύπτουν κατὰ τρόπον φανερωτέρον τὸν σκοπὸν τοῦ λό-
γου των Δηλαδή το ὅτι προκειμένου μὲν περὶ τοῦ Πατρὸς
παραδέχονται ὅτι αὐτὸς εἶναι Θεὸς καὶ ἀκόμη συμφωνοῦν
ὅτι, πρέπει κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον νὰ τιμᾶται, καὶ ὁ Υἱὸς
μὲ τὸ ὄνομα τῆς θεότητος προκειμένου ὁμως περὶ τοῦ
(Ἁγίου) Πνεύματος, παρ' ὅτι συναριθμεῖται μὲ τὸν Πατέ-
ρα καὶ τὸν Υἱόν, λέγουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ συνυπολογίζε-
ται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς θεότητος Ἀντιθέτως λέγουν, ἐπει-
δὴ δὴθεν ἡ δυναμὶς τῆς θεότητος ἀρχεῖται ἀπὸ τὸν Πατέρα
20 καὶ ἀσπασατῶ εἰς τὸν Υἱόν, πρέπει νὰ ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὴν
θεϊαν δόξαν ἡ φύσις²¹⁰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Πρέπει συνε-
πῶς καὶ ἐγὼ νὰ ἀπολογηθῶ, ὅσον δυναμὶς δι' ὀλιγων, κα-
εἰς αὐτὴν των τὴν ἀποψιν

205 «Προσηγορία» εἶναι τὰ κοινὰ εἰς τὰ τρία πρόσωπα θειωμενα τὰ
γνωστά ως τὰ περὶ τὴν φύσιν τὰ ἐπιλεγόμενα εἰς τὴν φύσιν (σύνολον).

206 Εἶπε ἡσους ὅτι ἢ ἢ ἀνὰ καὶ ἢ ἢ ἀνὰ καὶ, φέρει νὰ εἰρη-
νευθῇ ἀκόμη σαφερότερον πρὸς τὸν ἀποστόλου, πᾶν ἀν' πάλιν τοῦ αἰρετικοῦ

207 Terpm non dat ὁ ἀπαριθμῶ, συνεχίζεται.

208 Καὶ 2, 9

209 Ρωμα 1, 20

210. Θεοὺς, δοξα, σὺνία ἐπὶ τῆς ἐκστατικῆς θεότητος εἶναι ἔννοια,
εἰ ὅποια ἐκτείνονται

- 5 Ποια λοιπόν είναι, ή απάντησής μου, "Όταν ο Κυ-
ριος παρέδωκε την πίστιν ή οποία σώζε εις εκείνους οι ό-
ποιοι έμαθητεύον εις τον λόγον Του, σιγηθήσεται τό Πνεύ-
μα το "Αγίον μαζί με τον Πατέρα και τον Υιόν "Εκείνο δ-
μως τό όποίον μιαν φοράν ευρίσκεται ότι είναι συνηνωμέ-
νον (με τον Πατέρα και τον Υιόν) έπ' μενω ότι διατηρεί εις
5 όλα την ένωσιν Δηλαδή δέν είναι δυνατόν ένω εις έν ση-
μειον τάσσεται. όμοϋ (με τον Πατέρα κα τον Υιόν) εις
άλλα να αποχωρίζεται από αϋτους "Αντιθέτως, τόσων εις
την ζωοποιον δύναμιν, χάρις εις την όποιαν ή φυσίς μας ά-
πό την φθαρτήν αϋτήν ζωήν μεταδιδειν²¹¹ εις την άθανά-
σιαν, ή δύναμις του Αγίου Πνεύματος εύρίσκεται μαζί με
τον Πατέρα και τον Υιόν όσον και εις πολλά άλλα, ως π.χ
εις τό ίδίωμα του αγαϑου²¹² του άγίου²¹³ του αιδίου²¹⁴
10 του σοφού²¹⁵ του εύθέου²¹⁶ του ήγεμονικου²¹⁷ του δυνα-
τού²¹⁸ Και γενικώς εις όλα είναι φανερόν ότι έχει τό άχω-
ριστον (άπό τον Πατέρα κα τον Υιόν) εις όλας τάς πρoση-
γορίας οι όποιαι θεωρούντα άνωτερα.

- Να μ' ζω λοιπον ότι καλον είναι να πιστευωμεν ότι αϋ-
τό τό όποιον εις τά τοσον ύψηλά κα θεοπρεπή ιδώματα
συντάσσεται με τον Πατέρα και τον Υιόν δέν διαφέρει ά-
πό αϋτους εις κανένα σημειον Καί πράγματι δέν γνωρί-
15 ζω ότι μερικά άπο τό αποδιδόμενα εις την θείαν φύσιν ίδι-
ωματα ύποκεινται εις διάκρισιν²¹⁹ άνωτερων και κατωτέ-
ρων, ώστε να φαντασθώ ότι είναι έπιτρεπτόν, ένϋ θα ανα-
γνωρίζω εις τό Πνεύμα συμμετοχήν εις τά κατωτερα θεια
ιδώματα να θεωρώ άνάξον²²⁰ (να αποδοθουν εις Αϋτό
και) τά άνωτερα τοιαϋτα Διότι όλα τά θεοπρεπή ιδώμα-
20 τα και όνόματα είναι μεταξύ των τής αϋτης άξίας άφοϋ
οϋδόλως έρχονται εις αντίθεσιν μεταξύ των επί τής σημα-

211 Εί, τό κείμενον «μετακινούμεν» όλα αλλάζει ούτως ήν, δο-
μήν, και ούτω καθίσταται πρoματι ~~άθένητος~~ κα άφθαρτος

212 Πρ6λ. Ψαλμ. 142, 10

213 Πρ6λ. Ίωάν. 11, 26 Σοφ. Σολ. 7, 22

214 Σοφ. Σολ. 7, 26

215 Πρ6λ. Σοφ. Σολ. 7, 7 «επεκτεταμένην κα' ήλθέ μοι Πνεϋμα Σο-
φίας»

216 Πρ6λ. Ψαλμ. 50, 19.

217 Πρ6λ. Ψαλμ. 50, 14.

218 Πρ6λ. Λουκ. 1, 49.

219 Κα εις τό σημειον από ε. M. B. έμφασις πρ6ς αίρετικούς Τρό-
πον ανά τους λαοί: Μά τoν χρησιμόν έγενεν ή διακρίσις των ιδωμάτων
εις άνωτερα κα κατωτερα. Π6λ. διε-~~κρίσις~~ ~~εις~~ γίνεται κέν διακρίσις

220 Ποιος θα κήλη την αξιοσύνην των ιδιωμάτων, "Ακόμη ποιος θα
κήλη την αξιοσύνην του Παντοίου Πνεύματος

- τε κατωτερον ἀπὸ τὴν παροσηγορίαν «Θεός».²²⁶ Καὶ ὡς ἀ-
 ποδείξει τὸ τοῦ (α) θεωρηθῆ το, ὅτ' μὲ το ἄνωμα κατὰ
 χαρακτηρίζεται πολλὰ ἀνωμα καὶ ἀπὸ τὰ ἀποδοτι-
 45 οῦτα καὶ ἄλλως το ὅτ' ἡ Γραφή δὲ δίδοιτο νὰ κατὰ κτλ
 σα τῆς ἡμετέρας αἰτῆς. ὅτ' ἐξ ἐπὶ ἡμετέρας αἰ-
 δὲν θὰ ἔπρεπε ἀφ' οὗ τὰ εἰδὲν τὰ κατὰ κτλ, μὲ τὴν
 παροσηγορίαν Θεός. Ὅτι λέγει καὶ αὐτὸς ἐπε-
 σάν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἀρθῆτωσαν καὶ οἱ
 50 κατὰ τῆς γῆς διληθῆτωσαν. Καὶ πάλιν λέγει Πάντες
 οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαλονοῦν. Καὶ ἡ ἐγγαστριμύθου, ὅ-
 ποτε μὲ τὰς μαγγανείας τῆς παρεστῆς χάριν τοῦ Σα-
 οὐλ τὰς ψυχὰς τὰς οὐκ αὐτῶν ἀνέγχε λέγει ὅτ' εἶδε
 55 θεοῦ.²²⁷ Ἀλλὰ καὶ ὁ Βαλνὰμ ὁ ἡμετέρας ἦτο ἐκ τῆς καὶ
 μαντικῆς καὶ ἐκράτε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τὰ κατὰ ἡμε-
 τῶν ὡς λέγει ἡ Γραφή καὶ χάρις εἰς τὴν παροσηγορίαν
 νικητὴν τέχνην εἶχεν ἐπὶ τὴν νὰ ἀποδοτιομένην δὲ
 60 σκαλὸν τῶν δαμονίων. Ὡς γὰρ ἡ Γραφή ὅτ' αὐτὸς ἐ-
 λαμβάνεν ἀποκαλῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸς δὲν
 τὸν νὰ παραβῇ τις πολλὰ ἀνάλογα παραδειχῶντα ἀ-
 φ' οὗ τὰ οὐκ αὐτῶν ἀπὸ τὰς θεῶν Γραφῶν, ἀποδείκνυνται ὅ-
 65 τ' ὁ ὄνομα αὐτοῦ (θεοῦ) κατ' αὐτὸν δὲν γίνεται νὰ θεωρηθῇ ὅ-
 τι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς υπολαμπούς προσεγγίσεις τοῦ
 Θεοῦ πρωτίτως ἀφ' οὗ καθὼς ἤδη ἐλέχθη διαπιστωμένον
 70 ὅτ' λέγεται μὲ τὴν αἰτῆν σημασάν καὶ δὲ πρῶτα εἰς
 τὰ ὅποια δὲν θὰ ἡμετέρας νὰ ἀποδοτῆται Ἀντιθέτως τὸ ὄ-
 νομα ἁγίος καὶ ἁφθαρτος καὶ εὖθης καὶ ἀγαθὸς οὐδὲν
 ἐδιδάχθημεν ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφήν ὅτι ἀποδοτῆται ἐξ ἱ-
 75 σσοῦ καὶ εἰς ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια δὲν πρέπει Σωπῶν, ἀν-
 αῦτο, δὲν θέτουν ὑπὸ ἀμφισβήτησιν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦ-
 μα ἔχει κοινὰ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν τὰ ἰδιώματα

226. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας
 καὶ ἡμετέρας θὰ εἶναι ὅντιν καὶ ἡμετέρας καὶ ἡμετέρας
 227. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας
 καὶ ἡμετέρας θὰ εἶναι ὅντιν καὶ ἡμετέρας καὶ ἡμετέρας

228. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας

229. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας

230. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας

231. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας

232. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας
 καὶ ἡμετέρας θὰ εἶναι ὅντιν καὶ ἡμετέρας καὶ ἡμετέρας

233. Ὁ ἱερεὺς ἐν γὰρ τὰ θεῶν δὲν εἶναι ὅντιν ἡμετέρας
 καὶ ἡμετέρας θὰ εἶναι ὅντιν καὶ ἡμετέρας καὶ ἡμετέρας

τὰ ὁποῖα ἀποδίδονται μὲ εὐσεβὲς φρόνημα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν θείαν φύσιν, τότε ποῖος λόγος ὑπάρχει νὰ προσπαθοῦν νὰ ἀποδείξουν ὅτι (τὸ Πνεῦμα) δὲν ἔχε κοινόν (μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν) μόνον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἤδη κατεστή σαφές ὅτι ἔχουν κοινόν (μὲ τὴν Ἁγίαν Τριάδα) καὶ τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδωλα, λόγῳ ἀπλῆς ὁμωνυμίας.

6. Λέγουν ὁμῶς ὅτι ἡ προσηγορία αὐτὴ δηλοῖ τὴν οὐσίαν²³⁴ καὶ ὅτι ἡ οὐσία τοῦ Πνευματος δὲν εἶναι κοινὴ μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ ὅτι διὰ τὸν λόγον αὐτόν (Ταῦτο) δὲν μετέχει οὔτε τῆς ὡς πρὸς τὸ ὄνομα αὐτὸ (Θεός) κοινωνίας (τῶν δυο ἄλλων Προσώπων) Λοιπὸν (ἀφοῦ λέγουν αὐτά), νὰ μᾶς δείξουν ἀπὸ τ, διεπαύσαν ὅτι ἡ οὐσία (τοῦ Πνευματος) εἶναι κάπως παρηλλαγμένη²³⁵ (διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ) Διότι ἂν μὲν ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ἡ θεία οὐσία αὐτὴ καθ' ἑαυτήν²³⁶ καὶ νὰ διαπιστωθῇ ἀπὸ τὰ φαινόμενα ποῖον εἶναι συγγενὲς πρὸς αὐτὴν καὶ ποῖον εἶναι. ξένον ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἐχρειάζομεθα δὲ νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ζητούμενον (τὴν θείαν οὐσίαν) ἄλλων συλλογισμῶν ἢ ἄλλων ἀποδείξεων Ἀφοῦ ὁμῶς αὐτὴ μὲν εἶναι ἀνωτέρα πρὸς κατανόησιν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐξετάζονται καὶ μόνον μὲ δάσιν μερικὰ τεκμήρια κάμνομεν ὠρισμένας σκέψεις περὶ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὴν γνῶσιν ἡμῶν εἶναι ἀπολυτῶς ἀπαραίτητον εἰς τὴν ἔρευναν τῆς θείας οὐσίας νὰ ὁδηγουμεθα ἀπὸ τὰς θείας ἐνεργείας²³⁷.

- 15 Λοιπόν, ἂν ἴδωμεν τὰς ἐνεργείας αἱ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν καὶ τὸ Ἁγίον Πνεῦμα νὰ διαφέρουν μεταξὺ τῶν τότε ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῶν ἐνεργειῶν συμπεραίνομεν ὅτι διάφορο εἶναι καὶ αἱ οὐσίαι αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν τὰς ἐνεργείας αὐτάς Ἀλλῶστε δὲν εἶναι δυνα-

234 Κατὰ τοὺς Πνευματομαχοὺς ἡ προσηγορία Θεός, δὲν ἦτο δηλωτικὴ ἐνὸς ἰδιώματος, ἀλλὰ τῆς οὐσίας τῆς Ἁγίας Τριάδος. Καὶ ἱκανὸν τὸν συλλογισμὸν ἀφοῦ εἰς τὴν Γραφὴν δὲν συγκαταλέγεται ὅτις Θεός, ἀλλὰ ἡ οὐσία τοῦ δὲν εἶναι ἡ αὐτή (κοινὴ) μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ.

235 Τὸ Πνεῦμα οἱ Πνευματομάχοι τὸ ἐξέγοντο ὡς «ἐτεροούσιον» τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ.

236 Ἡ θεὰ οὐσία εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτήν ἀθεωρητος, ἀκατάληπτος, ἀπρόστος. Ἄν ἦτο θεωρητὴ θὰ εἴχομεν ἄμεσον περὶ αὐτῆς ἀνέληψιν τοῦ τοῦ δυοῦς ἐξενέειν, λαμβάνομεν ἀπὸ τῶν τῶν γνῶσιν μόνον διὰ συλλογισμῶν τῶν ἀπὸ τῶν φαινομένων εἰς τεκμήρια πορεύομεθα.

237 Μόνος ἀσφαλῶς ὁδηγός, εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν γνῶσιν τῆς οὐσίας τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι αἱ θείαι ἀκτίστοι ἐνεργεῖαι.

- τὸν ἕκαστον τὰ ὁποῖα διαφέρουν συμφωνῶς πρὸς τὸν ὁρ-
 σμον²³⁸ τῆς οὐσίας των καὶ συμφωνοῦν μετὰ τῶν ὡς
 20 πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἐνεργειῶν. Π.χ. οὐτε τὸ πυρ δροσιζει
 οὔτε ὁ κρυσταλλὸς θερμαίνει, ὅπως διαφέρουν ὡς πρὸς
 τὴν φύσιν των συγχρονῶς διαφέρουν μετὰ τῶν καὶ αἱ
 ἐνέργειαι αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα αὐτά. Ἄν
 ὁμως σκεφθῶμεν ὅτι ἡ ἐνέργεια Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁ-
 γίου Πνεύματος εἶνα μία, καὶ δὲν διαφέρει καθολοὶ εἰς
 25 τίποτε οὔτε παραλλάσσει, πρέπει ἀπὸ τὴν ταυτότητα
 τῆς ἐνεργείας καὶ συμπεράνωμεν τὴν ἐνότητα τῆς οὐσίας.
- 7 Ἐπομένως ἀγάζει, ζωοποιεῖ, φωτίζει, παρακαλεῖ
 καὶ ἐν γενεῇ ἐνεργεῖ ὅλα τὰ ἀνάλογα ἐξ Ἰσοῦ καὶ Πατρὸς καὶ
 ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα²³⁹. Οὕτω κανεῖς δὲ μὴ ἀπο-
 διδῇ κατ' ἐξαιρέσειν²⁴⁰ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος
 τὴν δύναμιν τοῦ καὶ ἁγιαζῇ ἀφοῦ ἤκουσεν εἰς τὸ Εὐαγ-
 11 γέλιον τὸν ἴδιον τὸν Σωτῆρα καὶ λέγει περὶ τῶν Μαθητῶν
 τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. «Πότερ, ἀγασσον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀ-
 νόματι Σου»²⁴¹. Παρομοιωτικῶς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐνεργοῦνται,
 εἰς τοὺς ἀξίους εἰς Ἰσοῦν βαθμὸν ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ τὸν
 Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Κάθε χάρις καὶ κάθε δύναμις,
 10 π.χ. ἡ καθοδήγησις ἡ ζωὴ ἡ παρηγορία, ἡ ἀθανατοποίη-
 σις μας, ἡ μετάδοσις μας (ἀπὸ τὴν δουλείαν) εἰς τὴν ἐ-
 λευθερίαν καὶ κάθε ἄλλο ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον ἔρχεται μέ-
 χρις ἡμῶν²⁴².

238 Ἰσοῦ, καλύτερον θέ ἦτο καὶ ἀποδοθῇ, ὅτι τῆς λέξεως καὶ ἰσοῦς.
 Τὰ ὁμοειδή ἔχουν μίαν ἐνέργειαν. Τὰ ὁμοιοῦντα ἢ ἀπαραίτητα ἔχουν ὁμοιό-
 τερον ἢ παρόμοιον διαφέρει, ἐνεργεῖται.

239 Μεθοδικώτερον, ἡ μεταβολή, μετὰ τὸ ἐκπὸν συμπέρασμα τοῦ κα-
 φαλίου 6. Ἡ ἐνέργεια Πατρὸς, καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος εἶνα μία.
 Οἱ Πνευματικὰ δὲν ἡμετέραν, τὴν κατὰ τὸν Πατέρα δὲ, αἰεὶ φωτίζει,
 ζωοποιεῖ, παρακαλεῖ. Ἰσοῦ καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος ἐνέργειαν ἔχου-
 καὶ, τὸ Πνεῦμα συμπαρακαλεῖ ἀδελφούς καὶ φυσικοῦς καὶ εἶνα ἐκτὸς συμ-
 περασνομένου καὶ ἀποδοθέντος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ. Ἀγιάζει (Ρωμ.
 15, 16. Ρ. Θεοῦ 2, 13). Ζωοποιεῖ (Ἰωάν. 6, 33. Ἡ Εξορ. 3, 6). φωτίζει
 (Ἰερ. 6, 4) καὶ παρακαλεῖ (Πρᾶξ. 9, 31. Ἰω. 14, 16, 26).

240 Εἰς τὸ καμῖνον καὶ ἐξαιρετον, δηλ. εἰς βαθμὸν ἀνωτερον ἀπὸ
 τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. Ἡ ἐνέργεια εἶνα μία καὶ ἁπάντα ἀπὸ τὰ ἰδιώματα
 καὶ καμῖνον ἀπὸ τὰ, ἐνέργεια, δὲν ἔχει ἐν-προσώπων καὶ ἐξαιρετον. Κατὰ
 τὴν κληρικὴν δογματικὴν διατυπώσιν καὶ πάντα ἐνεργεῖ ὁ Πατὴρ ὁ Υἱὸς
 ὁ Πνεῦμα ἅγιοι. Ἡ ἐνέργεια εἶνα ταυτογρόνησις μ.π. καὶ τῶν τριῶν Προ-
 σώπων. Ἐξαιρετον καὶ μόνον αἱ θεοῦ καὶ ἐνέργεια, τοῦ Κυρίου τιμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, δηλ. αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ αἱ, ἀνθρώπων.

241, Ἰωάν. 17, 17.

242 Τὰ πάντα προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἡ Ὁποία καὶ ὡς
 μία Θεότης, καὶ ὡς ἐκ μερῶν, Πρόσωπα εἶνα 3 θεοῦ καὶ, τῶν ἀγαθῶν, ἐξ
 οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῆς καὶ πᾶν ὄφελος τέλειον καταβαίνει κατὰ τὸν Ἅγιον

30 και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ ταπνότης τῆς ἐνεργείας δὲν
 κινεῖ, σαφῶς τὸ ἀπεπαλλομένων τῆς οὐσίας ὥστε καὶ ἀν-
 ἀκομή το ὄνομα θεοῦ τῆς δηλαῖ τὴν αὐτὴν ἢ (δυσπιστω-
 θέσια) κοινότης τῆς οὐσίας συνήγορει πᾶ ἐφαρμίζετα ἢ
 προσήγορα αὐτῇ καὶ ἐπὶ τὸ Ἁγίου Πνεῦμα

8 Δὲν γὰρ ἔγω ὅμως πῶς αὐτὸ οἱ ὅποιοι τὰ εὐρι-
 σκου ὄλα²⁴⁶ θεωροῦν τὴν προσηγορίαν «Θεός» ὡς δηλω-
 τικὴν τῆς «φύσεως»²⁴⁷ ὡς νὰ μὴ ἔχουν διδαχθῇ ἀπὸ τὴν ὁ-
 γαν Γραφὴν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ υπάρξῃ «φύσις»
 «χειροτονητὴ»²⁴⁸ Ὁ Μωυσῆς ὅμως «ἐχειροτονήθη» θεός
 τῶν Αἰγυπτίων ἀφού αὐτός ὁ ὅποιος ἔκαμ²⁴⁹ πρὸς αὐτόν
 5 τὰς ἀποκαλίψεις τοῦ εἶπε «θεὸν σε δέδωκα τῷ Φα-
 ραῶν»²⁵⁰ Συνεπῶς ἡ προσήγορία δηλοῖ τὴν δυνατότητα
 ἢ θεωρίας ἢ ἐνεργείας²⁵¹ Ἡ θεὸς ὅμως φύσις, ὡς διδάσκω
 ἔγω μένει ἐς ἕλα τὰ ἀποδιδόμενα ἐς αὐτὴν ἰδιώματα
 ὅπως εἶναι, δηλαδή ἀνεκφράστον²⁵² Πράγματα, ἐδιδάχθη
 10 μὲν ὅτι (ὁ Θεός) εἶναι ἐνεργετικὸς καὶ κρεττὴς ἀγαθῶν καὶ
 δικαίος καὶ ὅ,τι ἄλλ²⁵³ ἀναλογον ἔχομεν διδαχθῇ ὅτι εἰ
 νὰ διαφοραὶ ἐνεργειῶν (τοῦ Θεοῦ) Ἐν τοσοῦτος τῆς οὐ-
 σίας του ἔχοντος τὰς ἐνεργείας αὐτὰς οὐδὲν ὁλως δύναμε-
 θα περισσύτερον νὰ γνωμὲν αὐτόπτα, μεσῶ τῆς κατὰ
 νοήσεως τῶν ἐνεργειῶν τῆς²⁵⁴ Διότι διὰν κανεὶς προ-
 παθήσῃ νὰ δωσῇ ὅρισμον εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὰ ἰδιώματα
 15 αὐτὰ καὶ εἰς τὴν διὰν τὴν οὐσίαν ἐς τὴν ὁποίαν ἀναφέ-
 ρονται τὰ ὅματα δὲν θὰ δωσῇ τὸν ἰδιὸν ὅρισμόν καὶ
 δὲ τὰ δύο Αὐτὰ δι τῶν ὁποίων διαφορετικὸς εἶναι ὁ ὅ-
 ρισμός ἀσφαλῶς διαφορετικὴ εἶναι καὶ ἡ οὐσία Συνεπῶς

246. Εἰς τὸ καιρὸν τὴν παρῶν, ὁ πῶλον μὲν τὸν Πνεῦμα
 λέγειν ὅτι Μ. Β. εἶναι περὶ αὐτοῦ καὶ καὶ εἶναι ἐν ἑαυτῷ ἀπὸ
 θεοῦ καὶ τὸν Θεόν, πρὸς δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ.

247. Εἰς τὸ καὶ τὸν «φύσιν» ἐπὶ τὴν τῆς φύσεως ὁμοειδέτη, ὅς
 γινώσκοντες, καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν οὐσίαν ὅσο.

248. Πρὸς τὸ εἶναι ἐπὶ τὴν ἐκ φύσεως ἢ καὶ οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ· ὅ-
 ρος, ὅμως, ἐπὶ τὴν ἐκ φύσεως, ὅς ἐστι κατὰ οὐσίαν, ἀλλὰ νὰ τὸ γέ-
 ρος τὸν καὶ ἐξελίξῃ καὶ ἀπεριόριστον εἶναι «χειροτονητός»

249. Εἰς 7 ἢ

250. Ὁ Μωυσῆς, κατὰ τὴν θεῶν, Φαραῶν εἶπε τὴν δυνατότητα θεοῦ
 αὐτοῦ Θεοῦ (εἰς τὴν ἀντιπρὸς καὶ ἀντιπρὸς ἐννοίᾳ) καὶ ἐνεργείας θεοῦ
 αὐτοῦ ἐργῶν, θεῶν ἐργῶν.

251. Εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν ἀποδιδόμενον, ὅλα οὐδὲ καὶ ἰσοδυνάμει
 ἀνθρώπος ἐπὶ τὴν ἀντικεινὴν ἀντικεινὴν φανέρωσι.

252. Ἐπὶ τὸν καὶ ἀντικεινὴν ἀντικεινὴν καὶ ἐνεργείαν, ὅλα εἶναι ὁ-
 γατὸν ποτὶ τὰ ὅματα καὶ τὰ κατὰ οὐσίαν τὴν οὐσίαν τὸν Θεόν οὐδὲ καὶ νὰ
 τὴν ἐνικησόμεν²⁵³ Θεόν οὐδὲ, εἰς τὴν ποτὶ τὸν Μονοθεῖον, ὅτι ὁ ἦν ἐν
 τὸν κλάτον τοῦ Πατρός, ἔχειν, ἐκτελέζοντες (ἰσὺν 1 ἢ 18)

ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ οὐσία διὰ τὴν ὁποίαν δέν εὑρέθη (ἀκόμη)²⁵⁷ ὁρισμός κατάλληλος νά τὴν ἀποδωσῇ, καὶ ἀλλή ἡ σημασία τῶν εἰς αὐτὴν²⁵⁸ ἀναφερομένων ἰδιωμάτων, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν τὸ ὄνομα τῶν ἢ ἀπο κάποιαν ἐνεργεῖαν ἢ ἀπὸ κάποιαν διότητα.

- 20 Ἀποὶν ὁσον μὲν διὰ τὸ ὅτι δέν ὑπάρχει καμμία διαφορά (μεταξὺ τῶν Τριῶν Προσωπῶν) ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας, τὸ διαπιστώνομεν ἀπὸ τοῦ ὅτι ἔχουν κοινὰ τὰ ἰδιώματα (ὀνόματα, προσηγορίας) "Ὅσον δὲ δὴ (τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν Πνευματομάχων) ὅτι παραλλάσσουσιν μεταξὺ τῶν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, δέν δυνατόμεθα νά εὐρώμεν καμμίαν μαρτυρίαν σαφῆ, ἀφοῦ, ὡς ἐλέχθη ἡ ταυτότης τῶν ἐνεργειῶν ὑποδηλοῖ ὅτι ἡ οὐσία εἶναι κοινὴ Ἐπομένως τὸ
- 25 ὄνομα «Θεός» ἂν μὲν δηλοῖ ἐνέργειαν, τότε, ὅπως λέγομεν ὅτι μία εἶναι ἡ ἐνέργεια Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, οὕτω μία εἶναι καὶ ἡ θεότης Αὐτῶν "Ἀντὶ τὸν συμφωνῶν πρὸς τὴν γνωμὴν τῶν περισσοτέρων, τὸ ὄνομα «Θεός» δηλοῖ οὐσίαν, τότε, ἐπειδὴ δέν εὐρίσκομεν καμμίαν παραλλαγὴν (διαφορὰν) εἰς τὴν οὐσίαν (τῶν Τριῶν Προσωπῶν), εὐλόγως διακηρυττομεν τὴν Ἁγίαν
- 30 Τριάδα ὡς μίαν Θεότητα.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 190 (ΡΗ'—ΧΧC)²⁵⁹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ²⁶⁰

I Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἔλαβες πρόνοιαν διὰ τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἰσαυρῶν²⁶¹ αὐτῇ ὑπῆρξεν ἀντάξιος τῆς εὐγενείας καὶ τοῦ ζήλου σου, τὸν ὁποῖον ἐγὼ πάντοτε ἐγκωμιάζω "Ὅτι δεδαιώς θὰ ἦτο γενικῶς περισσότερον ὠφελῆμον νά κατανεμηθῇ ἡ μέριμνα (τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἰσαυρίας) εἰς περισσοτέρους ἐπισκόπους, τοῦτο νομίζω εἶναι, ἀφ' αὐτοῦ φανερόν καὶ εἰς τὸν τυχόν.

257 Εἰς τὸ κεῖμενον «λόγος, μηχανή», δηλ. ὁρισμός ἢ ὁριστὸς δόθηκε εἰς ἀσφὴ ἐπισηφίν τοῦ ὁριζομένου.

258 Ἦτο τὸν περὶ τὴν οὐσίαν.

259 Εἰρήνη τὸ 374.

260 Περὶ τοῦ Ἀγ. Ἀμφιλοχίου βλ. I MBA σημ. 322 σ. 87.

259a Ἡ Ἰσαυρία ἦτο ὁρεινὴ γῆ, καὶ τῇ Μ. Ἀσ. καὶ μεταξὺ Ἰκωνίου, Πισιδίας, καὶ Τραπεζίας ἡλικία. Οἱ Ἰσαυροὶ κατὰ τὴν ἀνημέτησαν τὸ Βυζάντιον καὶ ἐμφοροῦσαν Περὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὁμοδοσίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἢ μητροπόλεως Ἰσαυρίας μὲ ἰδρὰν τὴν Σεκεύουσαν ὅλη κατωτέρῃ σημ. 268.

- 5 τα. Και ἀσφαλῶς αὐτὸ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς συνέσεως σου. Καλῶς ὁμως ἔπραξες καὶ ἐπεσήμανες τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν ἐκεῖ κατὰστασιν καὶ τὴν κατέστησες γνωστὴν εἰς ἐμέ. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι εὐκόλουν νὰ εὐρω-
 10 μὲν ἀνθρώπους ἀξιους ἐκώσῃ θελομέν νὰ ἐξασφαλιζώμεν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ καὶ οὕτω νὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ νὰ κυβερνησται²⁵⁶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ὑπο περισ-
 15 σστέρων (ἐπισκοπῶν) κατὰ τρόπον ἐπιμελέστερον,²⁵⁷ μή-
 πως συμβῇ, ἐξ α-τίας τῆς ἀκαταλληλότητος²⁵⁸ τῶν ὑπο-
 ψηφίων, καὶ ὑποβιδάσωμεν τὸ κῦρος τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ
 οὕτω προκαλέσωμεν εἰς τὸν λαὸν ζήτημα ἀδιαφορίας.
 Διότι καὶ συ γνωρίζεις ὅτι ὁ,τι εἶδους ἀνθρώπο συμβῇ νὰ εἶ-
 να οἱ προεστώτες, τοιαῦτα ὡς ἐπ' τὸ πλείστον συμβαίνει
 νὰ εἶναι καὶ τὰ ἄλλα²⁵⁹ τῶν τελούντων ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν
 20 τῶν.
 Συνεπῶς νομίζω²⁶⁰ ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ἀναδείξῃ²⁶¹
 κανεὶς προεστώτα τῆς πόλεως ἕνα ἀξιον, ἂν θεοδικῶς εἶναι
 καὶ αὐτὸ εὐκόλουν, καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ τὸν διακανονισμόν
 τῶν προβλημάτων εἰς τὴν ὑπευθυνότητα ἐκεῖνου, ἀρκεῖ
 νὰ εἶναι δούλος τοῦ Θεοῦ, ἐργάτης ἀνεπασχυντος, «μὴ
 σκοπῶν τὸ ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
 25 σιν»²⁶². Αὐτός, ἂν κρινῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ κατωτέρου νὰ ἀν-
 ταποκριθῇ εἰς τὴν ἀνατεθεῖσαν εἰς αὐτὸν φροντίδα θὰ
 προσλαβῇ ἐργάτας διὰ τὸν θερισμόν²⁶³. Ἄν λοιπὸν εὐ-
 ρώμεν ἕνα τέτονον, ὁμολογῶ ὅτι εἰς (αὐτός) εἶναι ἰσάξιος
 μὲ πολλοὺς ἄλλ' ἐπὶ πλέον εἶναι περισσότερον ὠφέλιμον
 διὰ τὰς Ἐκκλησίας καὶ περισσότερον ἀκίνδυνον δι' ἡμᾶς
 νὰ «οἰκονομήσωμεν» τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ψυχῶν μὲ αὐτὸν
 τὸν τρόπον. Ἄν ὁμως αὐτὸ δὲν εἶναι εὐκόλουν ὡς φρον-
 25 τίσωμεν εἰς πρῶτον στόδιον νὰ ἐγκαταστήσωμεν ἐπισκό-

256 «Οἰκονομῶ» σημαίνει καὶ «κατελεῖπον» πρὸς σωτηρίαν, μὲ διάφορα ἐκδόματα μέγα καὶ εὐαγγελικότερα περὶ τὴν ἀκριβὴ ἡγήσασιν τῶν καμμένων δια-
 τάσεων. Ἔχωμεν ὁμως τὸν αἰετὸς ποιεῖται, ὅτι ὁ,τι αὐτὴ οἰκονομῶν οἷον τὴν
 ἀκριβέστερον κατεργάσθητε γίνεται ἀποκρίτω, καὶ γενικῶς.

257 Εἶναι τὸ σκόλον ἡ ἐπιμέλεια ἐξ ἀπόψεως ἀποταλασμάτων νὰ εἶναι
 ἀνδραγαθὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ ἐπιμέλειαν.

258 Ἡ ἀκαταλληλότης τῶν κατεργῶν γίνεται ζημία εἰς τὸ εὐαγγέ-
 λιον καταρριπτόμενα τὸ κῦρος τῆς διδασκαλίας.

259 Τὰ ἄλλα τῶν αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι συνήθως ἀνάλογα πρὸς
 τὰ ἄλλα τῶν προεστώτων τῆς.

260 Εἰς τὸ κεφάλαιον «τάχα» (=ἴσως, κατὰ τὴν γνώμην μου).

261 Ἡ ἀνάδειξις προεστώτων, ἀρχαίως πόλεως, καὶ ἐκκλησιαστικῶν
 καὶς ὀνομάζετο, «πρόδοσις», ἢ «προβολή».

262 Ρωμ. 1, 1 Β' Τιμ. 2, 15' Φίλιπ. 2, 4 καὶ Α' Κορ. 10, 33.

263 Πρὸς Μιτθ. 9, 37-38 καὶ Λουκ. 10, 2.

τον τούς ἐξετάζωμεν ἀπο πολλὰς ἀποψές

2 Ἡρωίτησ τοῦ Γεωργίου ὅπως με πρὸς τρεψεν ἡ
θεοσέβεια σου καὶ ἀπήντησεν αὐτὰ τὰ ὅπλα ἀνέφρι καὶ
ἡ ἐλπίδα σου (Νομίζω ὅτι) διὰ αὐτὰ ἀποχρέωσας μοι
εἶνα νὰ ἡρεμισώμεν καὶ νὰ κέπρωκωμεν ἐπὶ Κυρίου τὴν
μερίδιαν τοῦ Ἰησοῦ. Ἐγὼ τοῖς ἰσχυροῖς ποτε καὶ
τὸν Ἄγιον Θεὸν ὅτι θὰ (μοι) δοῖται συνέσει ὥστε μὲ
κάποιν ἄλλον τρόπον νὰ μοι ἀπαλλάξῃ ἀπο τὰς δυσκο-
5 λους αὐτὰς περιστάσεις, καὶ νὰ καμῇ ἄλκιρον δι' ἡμῶς τὴν
ζωὴν. Ἄν πάντως, δὲν συμφωτῇς ἐπ' αὐτοῦ τότε ἀνάλα-
βε²⁶⁹ νὰ μοι στείλῃς ἓν ὑπόμνημα²⁷⁰ (μὲ το ὅποιον νὰ
μου ἐκθετῇ) διὰ ποῶν αἰτήμα²⁷¹ πρέπει νὰ καταβάλῃ
τὰς προσπάθειάς μου, ὥστε νὰ ἀρχίσω νὰ ζητῶ ἀπο καθ'
ἑνα ὅπως τοῖς φίλεσι μου ἐκεῖσιν ο ὅποιο ἔχουν κόποι
αὐτοὶ ἐξοῦσαν νὰ μοι κερῶν αὐτὴν τὴν χάριν ἢ ἀνευ ἀν-
ταλλάγματος ἢ με κάποιον ἀντιστοιχῶν ἀνταλλαγμο²⁷². Ὅ-
10 πως ἤθελε με κατεῖλεν ὁ Κύριος.

Εἰς τὸν ἀδελφὸν Οὐαλέριον²⁷³ Ἐγραψα ὅπως μοῦ πα-
ρήγγειλες. Ἡ καταστάσις ἐκ τὴν Νύκτων εἶνα ἡ δὲ ο
πως τὴν διησῶν ἡ θεοσέβεια τοῦ ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν
τῶν προσευχῶν σου συνέχω, δελτιωνέτω²⁷⁴. Πάντως ὁ
μὲν ἀπο ἐκεῖνοι οἱ ὅποιο τότε ἀπεκοπήσαν ἀπο ἡμῶς,
μερικο μετέβησαν εἰς τὴν Αὐλὴν²⁷⁵ ἐνῶ οἱ ἄλλο παρα-
μένουν ἐδῶ καὶ περιμένουν νὰ λάβουν εἰδησὶν ἀπο ἐκεῖ.
Ὅμως ὁ Κύριος ἔχει τὴν δυνάμιν²⁷⁶ καὶ νὰ ἀποδείξῃ μοι

269 Δὲν γνωρίζω, ἀν πρὸς ταῦτα τοῦ Γεωργίου περὶ τοῦ 2
ΜΗΑ σημ. 331 σ. 124. Ἰσως ἔλαβον τὴν ἐν ὑπόμνημα καὶ τὴν
ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκδοθείσας ἐν προκειμένῳ ἐκ τῆς ἀρχῆς.

270 Πρὸς Ἰωάννη 54, 32.

271 Ἡ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Γεωργίου.

272 Κ. τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον κατεῖλεν μου τὴν χά-
ριν!

273 Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

274 Τὴν χάριν αὐτῶν τοῦ Γεωργίου εἶπε ἱσχυρῶς φαίνεται ὁ Γεωργίος
Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

275 Ὁ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Γεωργίου εἶπε ἱσχυρῶς φαίνεται ὁ Γεωργίος
Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

276 Τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Γεωργίου εἶπε ἱσχυρῶς φαίνεται ὁ Γεωργίος
Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

277 Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

278 Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Γεωργίου εἶπε ἱσχυρῶς φαίνεται ὁ Γεωργίος
Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

279 Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Γεωργίου εἶπε ἱσχυρῶς φαίνεται ὁ Γεωργίος
Εἰς τὸ κατεῖλεν ἐκοννότερον.

ἄλλων ὁρμάτων οἱ ἐπιβάται ἦσαν δύο, δηλαδή ὁ ἡνίοχος καὶ ὁ ὀπλίτης. Τὰ ὄρματα ὁμοῦ τοῦ Φαραῶ εἶχον δυο πολεμιστάς καὶ ἓνα ὁ ὁποῖος ἐκράτει τοὺς χαλίνους τῶν ἵππων.

15 Ὁ Συμπρος²⁸⁶ μοῦ ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν φιλοφρονητικὴν καὶ αἰτήσεως ἐκκλησιαστικῆς ἐπικοινωνίας.²⁸⁷ Ἐγὼ ὁμῶς ἀφοῦ τοῦ ἀπήντησα ἔστε λα τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν εὐλάβειαν σου μὲ σκοπόν, ἂν τὴν ἐγκρίνης ἀνεὺ ἐπιφυλάξεως,²⁸⁸ νὰ τὴν στείλῃς εἰς αὐτόν, ἀφοῦ θεδαίως συνάψῃς καὶ τὴν ἰδικὴν σου ἐπιστολὴν.

20 Εἴθε χάρις εἰς τὴν φιλανθρωπίαν Του νὰ σέ χαρῇ ὁ Ἄγιος (Θεός) εἰς ἔμε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ὑγιά καὶ χαρουμέναν ἐν Κυρίῳ (πάντοτε) προσευχόμενον ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 191 (Ρ²Α — CXCΙ) ²⁸⁹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ,²⁹⁰ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ

Ὅταν ἀνέγνωσα τὸ γράμμα τῆς εὐλαβείας σου, ἀνέπεμψα πολλὰς εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεόν, διότι εἰς τὰ λόγια τῆς ἐπιστολῆς σου εὗρον ἰχνη τῆς ἀγάπης τῆς ἀρχαι-

τοῦς ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ ἡνίοχους τοῦ βασιλέως (πρὸς καὶ Δ. Βρα 7, 2).

286 Πρὸς καὶ περὶ τοῦ μεγιστοποιήτου Σαῖουκαίας (Συμπρος [οὐ]), δεῖτε παραρτήθη καὶ εἰς τὴν Β' Σύνοδον (381). Πάντως εἰ νὰ ἀγνωστὸς διέκοθεν (βλ. Ρ. G 32 703).

287 Ὁ Σαῖουκος εἰσήγαγε νὰ γίνῃ δεκτός εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἐπικοινωνίαν (νὰν φαίνεται δεῖ ἅπα ἔκκαλιντο, ἡ λόγι ἀρετὴν καὶν φρονιμάτων ἡ λόγι ἀλλοις περὶ τὴν πιστὴν ἀπορρῆς ἂν καὶ ἡ ἀ κωνικὴν ὡνι παρὰθουν ἴσως μάλιστα ὑπὸ τὴν ἀρετὴν ἀθερῶνται καὶ (φιλοφρονητικὴ) νὰ ἐνκοσθῇται καὶ ἀρετὴς συγγνωμῆς ἀποκαταστάσει).

288 Βλ. τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τὴν ἐγκρίνας. Ὁ Courtonne προσθέτει «ἀφοῦ ἐξετάσῃ» τὰ πρῶτα τὰ ἐπιμελῶς.

289 Ἐγράφη το 371.

290 Περὶ τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου βλ. 4 MBA, στήν. 322, ο 87 Ἄλλ. ὁ Tillemont πρῶτος, καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ Βενεδικτῖνοι ὁ Deferrari καὶ ὑποστήρξουν δεῖ. ἡ Ἐπιστολὴ δὲν ἀπευθύνεται εἰς τὸν Ἄγιον Ἀμφιλόχιον καὶ οὐκ εἰς αὐτὸν ἐπιγράφον, ἀλλ' εἰς κωδίκας. Τὸ πιθανώτερον εἶναι νὰ ἔγραψεν διὰ τὸν ἀναπεφρομένον εἰς τὴν προηγουμένην Ἐπιστολὴν Σὺμπριον ἱερέα τῶν ἐν τῷ ὄρει περιχόμενον ὄσων καὶ τὰ περὶ καμὴ φωνίας καὶ κοινωνίας ἐκκλησιαστικῆς, ἀναδιέξουν κυρίως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Συμπρος (βλ. στήν. 286). Δὲν ἀποκαταστάσει, ὡς καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου, τὴν ὁποῖαν ἐπολουθεῖ τὸ χειρόγραφον παρὰδούς καὶ οἱ ἐκδίδεται.

- ας ἐποχῆς Δοτι· σὺ τουλαχιστὴν δὲν ἐπαθῇ, ἢ τ. (πα-
 θανού)· οἱ περὶ τοῦτο καὶ ἐπηρσεσθη, ἀπὸ πολλοῦ
 καὶ δόθεσιν νὰ μὴ ἀμείνη, σὺ πρὸς τὴν ἐπικόμεν ἂν
 ἀγάπῃ, Ἀντιθετῶ, καὶ ὡς ἐχὼν δόξα²⁹¹ τὸ μεγαλύν
 5 το ὅπου ἂν ἀπὸ τῶν οἱ Ἄ, ο ὅπου τὴν ταπεινότητα
 τοῖσι πειρασμοῖς, προετιμῆρας²⁹²· μετὰ τῆς δουλείας θ. σε
 ὡς (ὡς ταπεινότητος) καὶ κρήνης ὡς προηγούμενου ἐμοῦ
 Πράγματι, μετὰ τὴν χρησιμότητάς σου, εἶνα ἡ νομικὴ τρά-
 πος (ἀποκρίσεως) τῆς, νίκης δηλῶν στρεφόμενα καὶ
 ἐκεῖνος ὁ ὅπου ἐδόξα²⁹³ νὰ γινῇ ποδεστέρος²⁹⁴
 Δ. ὁ νὰ μὴ ὑστερήτω λατὸν²⁹⁵ καὶ ἀγαθ²⁹⁶· ζήλῃ
 10 δοὶ καὶ ἐγὼ ἀντιπαρ-τὰ τὴν σεβασμότητα σου καὶ ἐκ-
 φράζω τὴν συγκοιτάθειάν μου (εἰς τὴν πρότασιν σου)· Δι-
 ὅτι ἀφοῦ με τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ παρῆκε ὡς πρὸς τὴν
 πρῶτην ἀρχὴν συμφωνοῦ ἡμεῖς μαζί σου (ἄλλο
 δὲν μᾶς ἐμπόδιζε νὰ εἰμεθα ἐν τῷ καὶ ἐν πνεύμα κα-
 θως καὶ ἐκλήθημεν ἐν μίᾳ ἐλπίδι²⁹⁷· μετὰ τῆς, κληρώσεως ἡ
 ὅπου οὐ μᾶς ἐγενν (ἐν μέρει, τοῦ Θεοῦ)· Ἐξαρτάται συνε-
 15 πῶς ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ σου νὰ παραχωρήσῃς εἰς τὴν κα-
 λὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ τὴν συνέχεαν ἐλησθὲν ἀφ' ἑνός μὲν
 νὰ συγκέντρωσῃς γύρω σου τοὺς ὁμοφρονα²⁹⁸, ἀφ' ἑτε-
 ρου δὲ νὰ προσδιορίσῃς τόπον καὶ χρόνον συναντήσεως,
 εἰς τρόπον ὥστε ἀφ' ἡμῶν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ἐπαναφω-
 20 ρμὴν ταυτοὺς ἀμοδοῖως²⁹⁹, νὰ οὐκ ἐκλήθημεν³⁰⁰ τὰς Ἐκ-
 κλησίας, μετὰ δάσιν τῇ ἀρχαῖαν μορφήν ἀγάπης· Δηλαδὴ
 (ἀφελόμεν) νὰ ποδεχόμεθα τοῦ, ἀδελφούς³⁰¹, οἱ ὅποιοι
 μεταβαίνουν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἰς τὸ ἄλλο ὡς ἴδικά μας
 μέλη³⁰² καὶ ἀφ' ἑνός μὲν νὰ τοὺς προτιμώμεν ὡς νὰ
 μεταβαίνουν πρὸς συγγενεῖς μας ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ τοὺς

291 Ὁ (οὐτοῦτο) παρρησιαστικῶς φράζει· ἐπιδείκνυται ὅτι ἀπο-
 φαίνεται ὅτι ὁ ἀποστόλος ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

292 Ἀποδοῖναι· ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀποστόλου· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

293 Ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

294 Ὁμοφρονα· ἐν ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

295 Ὁμοφρονα· ἐν ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

296 Ὁμοφρονα· ἐν ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

297 Ὁμοφρονα· ἐν ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

298 Ὁμοφρονα· ἐν ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ
 ἐξουσίας καὶ ἀποφασιστικῶς· ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρὸ τοῦτο· ἀπὸ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 192 (Ρ4Β' -CXCII) 206

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΝ ΣΩΦΡΟΝΙΟΝ²⁰⁷

Ἄν σου ἔλαβες (ἐκ μέρους μου) δύο εὐεργεσίας, ὅπως μοῦ ἔγραψες εἰς τὴν ἐπιστολὴν σου, χάρις εἰς τοὺς ἀνυπέροβλητον ζῆλον σου διὰ τὰ καλὰ ἔργα, δηλαδὴ μὴ μὲν διότι, ἔλαβες γράμμα ἀπο ἐμέ, δευτέραν δὲ διότι οὕτω (σοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία) νὰ μέ ἐξυπηρετήσης, πᾶσιν ἄρα γε εὐγνωμοσύνην πρέπει νὰ πιστευῇς ὅτι σοῦ χρεωστώ ἐγώ, ἄφου χάρις εἰς τὸ γράμμα σου ἦλθον εἰς ἐπ. κοινωνίαν με τὴν γλυκυτάτην σου φωνὴν καὶ διαπιστώνω ὅτι ἡ ἐξυπηρετήσις τὴν ὅποιαν σοι ἐζήτησα ἐξεπλήρωθη ἰσὺν ταχέως. Ἐπόμενον λοιπὸν ἦτο νὰ δεχθῶ εὐχαριστῶς αὐτὸ τὸ ὅποιον μοῦ ἔστειλεις ὡς ἐκ τῆς ἰδιατέρας φύσεως του, τὸ ἐδέχθην ὁμοῦς με πολὺ περισσότεραν εὐχαρίστησιν λόγῳ του ὅτι συ ἐπρωτοστατήσας διὰ τὴν κατασκευὴν του ²⁰¹α

10 ΕΙΠΕ λοιπόν να μου επιτρέψει ο Κύριος να σε δω συν-
τόμως, διὰ να εκφράσω και διὰ ζωσης την εὐγνωμοσύνην
μου και να ἀπολαύσω όλες μαζί τὰς ἀρετὰς σου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 193 (ΡΥΓ'—CXCIII)^{30A}

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΧΙΑΤΡΟΝ ΜΕΛΕΤΙΟΝ²⁰⁹

Εἰς τὸν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφυγῶ τὰς δυσπρό-
στους συνέπειας τοῦ χειμῶνος οὕτε ὅσον οἱ γέροντες.⁵⁰

806. *Eypaion tò 374.

307 Περι του Σωφρονίου 4x 2 ΜΒΑ την 90) ε 66 κα 3 ΜΒΑ, στη

254. 2 73

307A Πρόκειται, κατά κείμενα εὐχρηστικά διὰ το ἰδίωμα ἀπὸ τῶν τῆν ὁμοίων τοῦ ἱερέως, ὁ ἅγιος, Ἀρχιεπίσκοπος (6A Fm 10) 2 8 . (1) Ὁμοίως οὐ βασιλεύει. διὰ τὸ πρότερον ἔχοντες τὰς κληρικών οἱ ἁπλοῖς ἵεροῦ ῥαββίνοι ἢ ἐκτελεζόμενοι κριταὶ πρὸς τὸν τοῦ Σεπτεμβρίου

308 *Epsilon to 875

308 ἄνιστος· ἀποθὲν φαίνεται διὰ τὸ ὅτι λόγῳ τῇ ἀποθνήσκου
του ἀλλὰ καὶ τῶν ἱατρικῶν παροχῶν του εἰς τὴν συνόχην μετὰ πολλῶν ἱατρῶν
Ἐντυπώσαντες προέβη ἡ ἀκριβὴς αὐτῆς περιγραφή, ἣν, ὡς ἐκ τῶν ὡς
δόξαι καὶ τὰ χαρὰκτηριστῶν, ἡ Εὐκλείης ὡς κατὰ, ἱστορικῶν καὶ ἱατρικῶν
ἀπομνημονεύματα.

310 Οι (κα. α1) γράμμοι είναι πάνω στο βλ. και διακρίνεται ως 'Εκ
λάθος κατά τον Μάρτυρα κατασκευασμένα από τα βόρα α "Εχουν λαμβάνει και
καρπική γυνή". Έντεθεν τον λαμβάνει αναμνηστική προ κινήσει να αποφύ-
γουν το καλό φάρος 'Ο Μ Β ερ σκατα ει, χειροτερων θεων'

- Ἀντιθέτως, ὡς πρὸς τὸ νὰ προβλεπῶ τὸ μέλλον ἰσως νὰ μὴ εἶμαι καθόλου κατώτερος ἀπὸ τοὺς γεράνους, ἐνῷ ὕστερῳ ἀπὸ τὰ πτηνὰ αὐτὰ τόσον πολὺ ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ θίου, ὅσον σχεδὸν καὶ νὰ δυναμῶ νὰ πε-
 5 τῶ. Καὶ τοῦτο, διότι κατὰ κυρὸν μὲν λόγον μὲ ἡμπόδισαν ὠρισμένα μοι ἀσχολίαι δ' αὖ διαφόρους διωτκὰς ὑποθέσεις Ἐξ ἄλλου ὅμως οἱ συνεχεῖς καὶ ὑψηλοὶ πυρετοὶ ἔλειψαν τὸ σῶμα μου τόσον πολὺ, ὥστε νὰ παρουσιασθῇ κάτ. λεπτότερον καὶ ἀπὸ ἐμεῖ δηλαδὴ ἐγὼ ὁ ἴδιος λε-
 10 πτότερος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου³¹. Ἀλλ' ἐκτός ἀπὸ αὐτὰ μὲ ευρήκαν τεταρταῖο πυρετοί,³² οἱ ὁποῖοι ἐπανήρχοντο περιοδικῶς περισσότερας ἀπὸ εἴκοσι φορές. Τώρα ὅμως, ὅποτε νομίζω ὅτ' ἔχω πλέον παύσει νὰ ἔχω πυρετοὺς, συνεπεία τῆς ἀδυναμίας εἶμαι εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ὡς πρὸς τοῦτο (τὸ εὐθραυστον) νὰ μὴ διαφέρω καθόλου ἀπὸ τὸν ἰσὺν τῆς ἀράχνης. Ἐντεῦθεν δι' ἐμὲ καθεδρόμος εἶναι ἀδατος καὶ ἄθε φυσμα τοῦ ἀνέμου μου εἶναι, περισσότερον ἐπικυδυνὸν ἀπὸ ὅτ' αἱ τρικυμιαί δι' ὁδοὺς ταῖς δευοὺν διὰ θαλάσσης. Ἀναγκάζομαι λοι-
 15 πὼν νὰ εἶμαι κλεισμένος μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ νὰ ἀναμένω τὴν ἀνοίξιν ὅν θεδαιῶς ἀνθέξω νὰ πλησάσω εἰς αὐτὴν καὶ δὲν ἀποκάμω ἐνῶντερον ἐξ αἰτίας τοῦ κακοῦ τὸ ὅποιον εἶναι ἐγκατεστημένον εἰς τὰ σπλάγχνα μου³³. Ἄν πάντως ὁ Κύριος μὲ τὴν παντοδυναμίαν του³⁴ μὲ διατηρήσῃ (ἐν ζωῇ) θὰ ἔλθω μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἀπομεμαρυσμένον τόπον σου καὶ μὲ
 20 πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ ἀσπασθῶ σὲ τὸν ἀγαπητὸν μου. Μόνον νὰ εὐχεσαιο νὰ κυβερνᾶται ἡ ζωὴ μου συμφωνῶς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς μου

311. Ἀπὸ αὐτὸ θύναται τις νὰ φαντασθῇ πόσον λεπτὸς ἦτο πάντως ὁ Μ. Β., ἀλλὰ καὶ πόσον εἶχε ἐξανικηθῇ ὅσοι. Τὸ θαυμαστότερον ὅμως εἶναι τὸ ὅτ' καὶ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν παρέμενε, ἡ δυνάμις καὶ δραστηριότης τοῦ ἰσχυροῦ, ὁ μέγας καὶ ὑπερῷος καὶ ὁδυσματὸς τῆς Ἐκκλησίας!

312. Τεταρταῖοι, λεγόντες ἐξ ἐξέως μορφῆς πυρετοὶ ἐπαναλαμβανόμενοι κατὰ κυκλικὰς περιόδους καὶ τριῶν ἡμερῶν.

313. Ὡς πρὸς τὰ σπλάγχνα ὁ Μ. Β. ἔπασχεν κυρίως ἐξ ἡπατίτιδος πεπιδόθεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ νεφροῦ, καὶ τῶν ἀλλων ὁσθενειῶν.

314. Τόσον εἶχε συνεθροισθῇ τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεώς του ὥστε διακρίσκειν ὅτι διὰ νὰ ἐξέλκοι οὐθὲν νὰ ζῇ, ἀπαιτεῖται ἐνέργεια οὐκ τῆς ἀγαθότητος, ἀλλὰ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Κυρίου. Ἐπεὶ καὶ νὰ νικηθῶν οἱ ὁδοὶ τῆς φθορᾶς!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 194 (ΡΗΔ' - ΧΧCIV)²¹⁵ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΖΩΙΛΟΝ²¹⁶

«Τί είναι ὅσα κάμνεις, ὦ θαυμάσε,²¹⁷ και προσπαθεῖς
 νά μέ προσπεράσῃς εἰς τὸ μέτρον²¹⁸ τῆς ταπεινώσεως.
 Διότ' δεδαικώς συ παρ' οὗτ' εἶσαι τόσον μέγας ὡς πρὸς
 τὴν μόρφωσιν και κατέχεις τόσον καλῶς τὴν τέχνην τῆς
 ἐπιστολογραφίας. ὁμως, ὡς νὰ εἶχες κάμε κάτι τὸ πολ-
 5 μῦρότερον και ἀνωτερον τῆς ἀξίας σου διατυπώνεις ἐπὶ
 μόνον παράκλησιν νὰ τυχῇς ἐν μέρους μου συγγνώμης.
 Ἄλλ' ὁμως (σὲ παρακαλῶ) νὰ ἀφήσῃς κατὰ μέρος αὐ-
 τὰς τὰς εἰρωνεϊκὰς²¹⁹ και νὰ μοῦ γράφῃς εἰς κάθε εὐκαιρ-
 ᾱν διότ' ἂν μὲν μετέχῃ και ἐγὼ παιδευσέως, λίαν εὐχαρι-
 στως (τότε) θὰ ἀνογινώσκῃ τὰς ἐπιστολάς ἀνδρός λογίου και
 ἂν πάλιν ἔχῃ διδάχθῃ ἀπὸ τὴν Ἀγ. Γραφήν πόσον μέ-
 γα εἶναι τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀγάπης.²²⁰ (τότε) τὴν ἐπικοινωνί-
 10 ᾱν ἀνθρώπου ὁ ὅποιος μέ ἀγαπᾷ τὴν θεωρῶ οὗτ' ἀξίζει τὰ
 πάντα²²¹. Κα εἴθε νὰ δύνασαι (πάντοτε) νὰ μοῦ γράφῃς
 διὰ τὰ ἀγαθὰ ἔκείνα τὰ ὅποια σοῦ εὐχομαί, δηλαδὴ τὴν
 ὑγίαν τοῦ σώματος και τὴν εὐήμερον ὁλοκλήρου τοῦ
 οἴκου σου.

Ὅσον διὰ τὴν ἰδικὴν μου κατάστασιν νὰ γνωρίζῃς
 οὗτ' εἶναι καθόλου περισσότερον ὑποφερτὴ ἀπὸ ὅτι
 συνήθως. Ἀρκεῖ ὁμως νὰ εἰπῶ τόσον μόνον διὰ νὰ σοῦ
 φανερώσω τὴν ἀδυναμίαν τοῦ σώματός μου. Δηλαδὴ δὲν
 εἶναι εὐκόλουν νὰ φανερωσῇ κανεὶς οὔτε μέ λόγῳ τὴν εἰς
 15 ὑπερβολικὸν βαθμὸν σοβαρὰν ἀσθένειαν, ἣ ὅποια μέ βα-
 σάνιζε τώρα, οὔτε νὰ περῇ ἐκ τῶν πραγμάτων (διὰ τὴν
 σοβαρότητά της) ἐφ' ὅσον θεδαίως πέρα τῶν ὧν ὁσον συ ὁ
 ἴσος ἐγνωρίζεις ἐγὼ διεπιστώσα και ἄλλας ἀσθενείας.
 Ἄλλ' ὁμως τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἔργον εἶναι νὰ δώσῃ εἰς ἐμέ
 τὴν δύναμιν νὰ υποφέρω μέ ὑπομονὴν τὰς πληγὰς, τὰς ὁ-

215 Ἐγγραφή τὸ 375

216 Ὁ Ζώϊλος οὗτος εἶναι ἀγνωστός. Ἐλλοθεν Ἡλιανῆς ἦτο ἱατρός

217 Προσφωνηταὶς κρητικῆ γλῶσσας καὶ εἰρωνικῆ

218 Ἡ λέξις «μέτρον» ἐκφράζει ἐντύπωση ὅ.τ. ἡ λέξις, βαθμὸς

219 Εἰρωνεϊαὶν ὀνομάζει τὴν καράκλιαν τοῦ Ζωΐλου ὅπως τὴν συγ-
 γνώμην220 Πόσον εἶναι τὸ τῆς ἀγάπης κλίον. «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α
 Ἰωάν. 4, 8)

221 Μὲ ἄλλα λόγια «ἀξίζει, γιὰ ὅλα».

- 20 ποιας ὁ Κύριος ὁ εὐεργετῶν με²² ἐπιφέρει εἰς τὸ σῶμα μου διὰ τὸ συμφέρον μου

Ε Π Σ Τ Ο Λ Η 195 (Ρ⁴Ε'—CXCIV)²¹

Π Ρ Ο Σ Τ Ο Ν Ε Υ Φ Ρ Ο Ν Ι Ο Ν

ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΚΟΛΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΜΕΝΙΑΣ²²

- Ἐπειδὴ ἡ Κολωνία, περὶ τῆς ὁποίας ὤρισεν ὁ Κύριος νὰ ὀδηγῇται εἰς τὸ ὀρθὸν μετὰ τὴν ἰδικήν σου ἐπιστάσιαν, εὐρίσκεται εἰς τόπον πολὺ μακρὰν κείμενον ἀπὸ τὰ μέρη ἀπὸ τὰ ὁποῖα δέρχονται αἱ δημοσὶαι ὁδοί, διὰ τοῦτο ἔστω καὶ ἂν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς ἐπισκόπους τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας συνήθως στέλλω ἐπιστολάς, ὁμοίως πρὸς τὴν εὐλαδεῖάν σου ἀπευθύνω γράμματα μετὰ πολλὴν δισταγμὸν διότι φοβοῦμαι ὅτι, κενεῖς δὲν εἶνα διατεθειμένος νὰ τὰ μεταφέρῃ μέχρι τὰ μέρη ἐκεῖνα

Τώρα ὁμοίως, ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ ὅτι ἐλπίζω ὅτι ἡ σὺ θὰ μεταβῇς²³ ἐκεῖ ἢ ἡ ἐπιστολή μου θὰ σοῦ διαβιβασθῇ ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, εἰς τοὺς ὁποίους τὴν ἔσταλα, καὶ γράφω πρὸς τὴν εὐλαδεῖάν σου καὶ μετὰ τὸ γράμμα μου σέ χαιρετῶ Καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν σέ πληροφορῶ ὅτι ἐξακολου-

922 Παρὰ τῆς τῆς ἀσθενείας, τοῦ καὶ τὴν ὄντως οἰκτρὰν κατάστασιν τοῦ, ὁ Μ. Β. δὲν παύει νὰ ἐμολογῇ τὸν Θεὸν εὐεργετὴν τοῦ πάντοτε καὶ διὰ πάντα

923 Ἐγράφη τὸ 375

324 Ὁς πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ ὀνόματος οἱ κώδικες παραδίδουν γραφὴν μὲν π. κ. λ., ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ ὀρθοτέρα. Ἡ α' εἶναι λατ. κτ., καὶ σημαίνει ἀπὸ κ. π. κ. ἢ π. ὁ α. α. Ἡ β' ὁ α. α. α. εἶναι κωδ. ποιεῖ τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας, κεκλιμένη εἰς μερτ, καὶ ἀπ. μ. α. κ. ρ. ὁ εἶναι. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Εὐφρόνιος ἦτο φημιταὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ πρὸς τὸν Ο. Μ. Β. τὸν ἐξέταξε καὶ μετὰ τὴν ἀπόκρισιν ἐκείνην, ὁ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Νικόπολιν πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις καὶ τοῖς ἱεροῦ τοῦ ἐπισκόπου Σατάκου Ποταμίου ἐγκατέστησε τὸν Εὐφρόνιον εἰς Νικόπολιν. Ἐνέργειαι τῶν ἐξηγῶν τῶν πρὸς τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς ἱεροῦ τοῦ ἐπισκόπου Σατάκου Ποταμίου ἐγκατέστησε τὸν Εὐφρόνιον εἰς Νικόπολιν. Ὁ Μ. Β. κατὰ τὴν ἐκείνην κατάστασιν ὅσον, αἱ ἀποκρίσεις ποτε νὰ μεταβῇ ὁ Εὐφρόνιος εἰς Νικόπολιν, ὡς μόνος ἱκανὸς νὰ ἀντιπρὸς τῇ τοῖς Ἀρμενίαις καὶ Περσῶν ἐκείνῃ, τοῦ ὁποίου ἀποκρίσιν ὁ ἀρετὸν φωνεῖται τοῦ Πάντο Ἀγιοθενοῦ καὶ μετὰ τοῦ Εὐσταθίου ἡτοιμαθῇ διὰ τὴν Νικόπολιν τὸν φιλαρκετὸν ἐπισκοπὸν φέρειντα διὰ νὰ ἐξακολουθῇ σὴ νὰ παριστῇ καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Κολωνίας ὁ Εὐφρόνιος, διὰ νὰ μὴ στερηθοῦν οἱ κατόικοι τῆς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἡγαπημένον τὸν ποιμένα (61 Ἐπιστολάς 227, 228, 229, 230).

325. Ποῦς ἄγνωστον. Ἰσως εἰς Νικόπολιν

- 10 ὥ νά εὐρίσκωμαι³²⁶ ἀκόμη ἐπάνω εἰς τήν γῆν ἀφ' ἐτέρου
 δέ σέ παρακαλῶ νά προσευχεσά νά ἐλαττώσῃ ὁ Κυριος
 τὰς θλίψεις μου καί νά ἀπομακρυνῇ ἀπό ἐμέ τὸ πολὺ αὐ-
 τὸ βάρος τῆς ὀδύνης μου ἢ ὅποια ὡς νέφος ἔχε καθίσει
 τώρα ἐπάνω εἰς τήν καρδίαν μου. Αὐτοῦ ὅμως θά πραγμα-
 τιστοῖται μόνον ἂν δώσῃ εἰς τοὺς θεοφανεστάτους ἐπι-
 15 σκόπους, οἱ ὅποιοι εἶναι τώρα ἐξορίσται³²⁷ καὶ τιμωροῦν-
 ται διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν πιστῶν, ταχείαν τὴν ἐπάνοδον

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 196 (Ρ⁷⁵ — CXCVI)³²⁸

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΒΟΥΡΓΙΟΝ³²⁹

- Ἡ φήμη, ὡς ἀγγελιοφόρος ἀγαθῶν εἰδήσεων δέν
 παύει νά μοῦ ἀναγγέλλῃ ὅτ' σὺ ὁμοιάζεις μὲ τοὺς «διάτ-
 τοντας» ἀστέρας.³³⁰ ἀφοῦ ἀνατέλλῃς εἰς διαφορετικὸν ἐ-
 κάστοτε μέρος τῆς θαλασσοειδοῦς χώρας, πότε μὲν διὰ νά
 χορηγήσῃς τὸ στήρεσιον εἰς τὸ στρατιωτικὸν σῶμα, πό-
 τε δὲ διὰ νά παρουσιασθῇς μὲ μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸν θα-
 σάλα.
 5 Ἄλλ' εὐχομαι εἰς τὸν Θεόν ἡ ἀποστολὴ σου νά λάβῃ
 ἔκβασιν συμφωνοῦν μὲ τὴν ἐπιθυμίαν σου, ὥστε νά ἀνέλ-
 θῃς εἰς πολὺ ὀψιότερα ὀξυώματα καὶ νά ἐμφανισθῇς κάπο-
 τε καὶ εἰς τὴν πατριδα σοί, ἐνὸς θά εὐρισκώμαι ἐπάνω
 εἰς τὴν γῆν καὶ θά εἰσπνέω τὸν ἀέρα αὐτὸν (καὶ τὸ λέγω
 αὐτό) διότ' τόσοι μόνον μετέχω τῆς ζωῆς, ὅσων νά ἀνα-
 πνέω ἀπλῶς.³³¹

326 Τὸ καίμενον εἶναι παρρησιαστικότερον «θαυμάσιον εἶναι εἶναι. ὑπὲρ
 γῆς» (= ὁ π ἔ ρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· ὁ ἀνέβαλον εἶναι ὁ π ὁ γῆς
 μετὰ τὴν ταπείν.)

327 Ὁμιολογήσα τῆς ἐραθῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἅγια ὁμοιοπρεπὲς Μεταξὺ τούτων
 ἦτο καὶ ὁ Ἅγιος, Εὐστάθιος, ἐπίσκοπος Σερμασθένων κ.ά.

328 Ἐνταῦθα 193

329 Περὶ Αβουργίου 51 S MBL 230, σ 70

330 Ὁ ἄ τ τ ο ν τ ε ς ἄλλοις πρὸ μετεωρίζαι, οἱ ὅποιοι καίον-
 τα, κατὰ τὴν ὁμιολογίαν τῶν ἑταίρων τῆς ἐπιστολῆς.

331 Ἡ φράσις αὐτὴ εἶναι συντακτικὴ μὲ τὰς ἐπιστολὰς 193 καὶ 194, μὲ
 διδόνον (σημῶν εἰκόνα τῆς τραγικῆς ἀπὸ ἀνέλεως, ὕψους, καταστάσεως τοῦ
 Μεγάλου Πατρός.

1) Άγιος Αμβρόσιος επίσκοπος Μεσσηνίων (τορ. 7 Δεκεμ.
 871ου) Εμφανισθεύς του α. μ.λ. εκ τού Παρεκκλησίου των Αγίων Σατορού
 κα Βασιλείου in Ciel d' Oro Μελών.

(τοῦ Θεοῦ) μία ἐκ τῶν μεγίστων δωρεῶν εἶναι καὶ αὕτη ἐδῶ ὅτι δηλαδὴ ἂν καὶ εἰμεθα χωρισμένοι, πάρα πολὺ ὡς
 5 πρὸς τὴν τοποθεσίαν (τῆς διαμονῆς), μᾶς ἐχάρισε τὴν δυνατότητα τῆς ἐπαφῆς μεταξὺ μας μέσω τῆς φιλικῆς ἀλληλογραφίας. Ἐπίσης μᾶς ἐχάρισε διπλοῦν τροπὸν γνωριμίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν προσωπικὴν συνάντησιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐπικοινωνίαν μέσω τῆς ἐπιστολῆς.

Ἄφου λοιπὸν σέ ἐγνωρίσαμεν ἐξ ὧν (εἰς τὴν ἐπιστολήν σου) ἐξέφρασες (σέ ἐγνωρίσαμεν δὲ ὅχι μὲ τὴν ἐντυπώσιν εἰς τὴν μνήμην μας τοῦ σωματικοῦ χαρακτήρος, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀντιληψίν καὶ κατανόησιν ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν λόγων τοῦ κάλλους τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου³³⁴ καθ' ὅτι καθεὶς ἐξ ἡμῶν «ἐκ τοῦ» πνεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ³³⁵), ἐδοξάσαμεν τὸν Θεὸν μας ὁ Ὅποιος εἰς κάθε γενεάν ἐκλέγει (καὶ ἀναδεικνύει) ὄρους εὐσεβεσίων εἰς Αὐτόν³³⁶. Ὅτι Αὐτός εἰς το παρελθόν μὲν ἀνέδειξεν ἀπὸ τὰ ποιμνία τῶν προβάτων ἄρχοντα εἰς τὸν λαόν Του (τὸν βασιλέα Δαβίδ)³³⁷ καὶ τὸν Ἄρως ἀπὸ τὴν ἀγέλην τῶν αἰγῶν ἐνεδυνάμωσε διὰ τοῦ Πνεύματος καὶ ὤψωσεν εἰς προφήτην³³⁸. Ἀλλὰ καὶ τώρα προσέλκυσε διὰ τὴν φροντίδα τῶν ποιμνίων τοῦ Χριστοῦ ἄνδρα ὁ ὅποιος κατάγεται ἀπὸ τὴν βασιλευσάντων πολλῶν³³⁹ καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἔχει ἐμπιστευθῇ ἡ ἡ δόικησις ὁλοκληρου ἔθνους, (ἄνδρα) μὲ ἀνώτερον φρόνημα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐνδοξὸν οἰκογενεακὴν καταγωγὴν τὴν δημοσίαν ζωὴν, τὴν ρητορικὴν ικανότητα δηλαδὴ εἰς ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ θείου σπουδαίον³⁴⁰. Οὗτος (δ-

334 Εἶναι ἀκριβὲς ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν τὸν Ἅγιον Βασίλειον καὶ εἶναι ὅπως ὁ τρόπος οὗτος, μεγάλῃ καὶ δι' ἡμᾶς ἐπ' ἐργασίᾳ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ, ὅπως πρέπει νὰ ἐργαστομεθα Ἀπόστολ. Ἐξ ἑλλοῦ εἰς τὴν προσωπικὴν μας ἀλληλογραφίαν διηγήσασθαι, ὅταν δυνάμεθα νὰ ἐπιθώμεν τὸν Ἅγιον εἰς τὰ μέγιστα παρὰ πάντα τοῦ καὶ πρὸς ἐπιτακτογράφου, τοῦλάχιστον νὰ μὴ γράψομεν κατὰ ἀργὰ ῥήματα. (Matth 12 36 37)

335 Matth 12, 34 καὶ Λουκ 6 45.

336 Πρὸς Πρὸς 13 36 «ὅτι γενεὴ υπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ δουλίᾳ» (περὶ τοῦ 36 38).

337 Παλμ. 77, 70. Τὸ περιστατικὸν ἐν Α Βασ 16, 1 καὶ ἐξ

338 Ἀπὸς 7 14 «ὅτι ἡμεῖς προφήτης ἴσως ἀλλ' ἢ καὶ ἡ πόλις ὅς». Ὁ Κ Β χρησιμοποιοῖ τὴν λέξιν «αἰπόλιον» ἐκ τοῦ αἰπόλου (αἰετὶ πολλὰν περιφέρειαν, καὶ ἐργασίαν).

339 Ἐννοεῖται ἡ πρώτη «βασιλευσάνσα» ἡ Ρωμαίη, ἡ ὅποια κατέβη νύ τοιαύτη μέχρι τοῦ 476 μ Χ, ὅτε κατελύθη, τὸ δυνάμει Ρωμαίων Κράτος. Ἀλλὰ καὶ τὰ Μεθ' ὅλ' ὅσα ἐπ' ἔργον ἡ κοινὴ ἰδρυμένη αὐτοκρατορία τῆς Δύσεως, μέχρι τοῦ ὅτι Οὐαριος ἐγκαταλείπει τὴν τῇ αἰσ, προσηλυτῶσα τὴν Ρωμαιοὶ (MEE 15 2 831 γ). Ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος κατήγατο ἐξ ἐπιστήμου ρωμαϊκῆς οἰκογενείας.

340 Περὶ δαῶν τούτων τῶν προσόντων βλ. σημ. 338.

- ρίξης ὅτι οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυναστεῖαι ἀνθρώπων θά ἡδύ-
 ναντο ποτὲ νὰ ἐξαναγκάσουν τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, ἐάν
 20 δὲν τοὺς ἐκαμπτεῖν ἡ σταθεροῦς τῆς ἀγαθῆς θελήσεως τῶν
 ἀδελφῶν αὐτῶν, διὰ νὰ τὰ παραχωρήσουν³⁵¹. Ἐπ' αὐτῆς συνε-
 τέλεσεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας τῶν καὶ ἡ πα-
 ρουσία τοῦ εὐλαβεστάτου (πνευματικοῦ) υἱοῦ μας Θηρα-
 σίου³⁵² τοῦ συμπρεσβυτέρου. Οὗτος μὲ τὴν ἐκουσίον ἀνά-
 25 ληψιν τοῦ κόπου τῆς ὁδοπορίας ἀφ' ἑνὸς ἐκαμπε τὴν ἰσχυ-
 ράν ἀντιστασίν τῶν ἐκείνων πιστῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὸν λό-
 γον τοῦ ἐπεισεν ὅλους ὅσοι ἐπέμενον καὶ ἐνωπὶον πρεσβυ-
 τέρων καὶ διακόνων καὶ ἄλλων πολλῶν θεοσεβῶν ἐσθήκῃς
 μὲ τὴν ἀρμόζουσαν εὐλάβειαν τὰ (ιερά) Λειψάνα καὶ ἐδο-
 ῆθησε τοὺς ἀδελφοὺς νὰ τὰ παραλάβουν.
 30 Αὐτὰ λοιπὸν τὰ Λειψάνα ὑποδεχθῆτε τὰ μὲ τόσῃν χα-
 ράν, μὲ δαπνὴν λυτὴν³⁵³ τὰ παρέδωσαν ὅσοι τὰ ἐφυλάσσαν.
 Κανεῖς νὰ μὴ δισταῖ, κανεῖς νὰ μὴ ἀμφισβῆται. Μετὰ δε-
 θαιότητος αὐτοῦ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἀήττητος ἀθλητὴς. Αὐτὰ
 τὰ Ὑσπὰ ἀναγκάζει ὁ Κυριὸς τὰ ὅποια συνήθησαν μαζί
 μὲ τὴν μακαρίαν ψυχὴν (τοῦ Μάρτυρος). Καὶ αὐτὰ θά στε-
 φανώσῃ μαζί, τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δικαίας Του ἀντα-
 ποδόσεως, συμφωνῶς μὲ τὸ γραφικόν κῶτ' δηλαδὴ πρέπει
 35 νὰ παρουσιασθῶμεν ἐνωπῖον τοῦ δικαστικοῦ δῆμματος τοῦ
 Χριστοῦ, διὰ νὰ λάβωμεν καθεὶς ἀνάλογα πρὸς ὅσα ἐπρό-
 ξαμεν μὲ τὸ σῶμα μας³⁵⁴. Μία μόνη ὑπῆρξεν ἡ νεκρὴ θῆκη
 ἡ ὅποια ἐδέχθη τὸ τιμιόν ἐκεῖνο σῶμα καὶ κανεῖς ἄλλος δὲν
 ὑπῆρξε πλησίον τοῦ ἐνταφιασμένου. Ἡ ταφὴ ὑπῆρξεν ἐπί-
 στήμιος ἡ Τμὴ ἀρμόζουσα εἰς Μάρτυρα³⁵⁵. Ἐξ ἄλλου Χρι-
 στιανοὶ ἦσαν ὅσοι ἐφίλοξένησαν καὶ ὑπηρέτησαν μὲ τὰς

προμηνέριοι τὴν τιμὴν λειψάνων τοῦ ἱερομάρτυρος Ἰσίου, καὶ ὅσα με-
 ρικὰ νὰ εἶχαν θεραπευθῇ, εἰς Ἀθηνῶν καὶ διὰ τοῦτο καὶ περισσότερον ἦσαν
 συνδεόμενοι, μετ' αὐτῶν ὥστε καὶ ἀποκόμην, νὰ τὰ ἀποχωρήσθωσιν.

351 Εἰς τὸ καὶ μὲ πρὸς τὴν παραχρηστικὴν.

352 Πρόκειται περ' πρεσβυτέρου τῆς Καισαρείας. Νὰ ἐκφράσωμεν ὅτι
 ὁ ἄλλος ἐπαρχὸς τῆς Καπαδοκίας, Ἀθράσιος, (βλ. Ἐπιστ. 77 3 ΜΒΑ σημ.
 80 καὶ 260) εἶπε γίναι ἐν τῇ μετὰ τὴν ἀποδόμην. Ἀγνωστον εἶναι
 πάντως, κατὰ ὅτι, ὅδ' ἂν γινέσθαι λόγος, περ' κ. σ. τ. σ. β. ο. ο. ἡ δ' ο. ι.
 π. ο. ρ. ι. α. ε., τὸ ἱερὸν ἀποφάνον ἐφύλαττο τοῦ μακρὰν τῆς Καισαρείας, καὶ
 μέλλον εἰς Ἄρμεν καὶ κ. ν. Εἰς τοῦτο συνηγορεῖ καὶ τὸ κατωτέρω
 σέ κ. ε. (βλ. καὶ σημ. 347).

353 Τὴν ἀξίαν παρκαλεῖται εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ δ' II Χρήστου.

354 Β' Κορ. 5 10 καὶ Ρωμ. 14 10.

355 Εἶχε χαρακτηριστικόν ὅτι ὁ ἐν ἐξορίᾳ θάνατος, χαρακτηρίζεται,
 ὥς καὶ εἶναι, μαρτυρικός.

πολυάριθμον, ἐν ταυτοῖς ἀποτελεῖται ἐξ ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι
 εἶναι ἄπερο εἰς τὰς ὁδοπορίας, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι οὔτε ἐμ-
 πορευοῦνται οὔτε προτρεφούν τὴν ἀποδημίαν ἐν ᾧ ἀντιθέτως
 25 οἱ περισσότεροι, ἀσχολοῦνται μὲ καθιστικὰς τέχνας καὶ ἐξ
 αὐτῶν πορίζονται τὰς καθημερινὰς τῶν ἀνάγκας. Οὕτω μό-
 λις τώρα ἐστελασμεν καὶ ἐκαλεσαμεν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας τὸν
 ἀδελφόν σου τὸν ὁποῖον τώρα ἀποστέλλομεν εἰς τὴν εὐ-
 λάθειάν σου τὸν ὁποῖον χραιομοποιοῦμεν ὡς ὑπρέτην τῆς
 μεταφορᾶς τῶν ἐπιστολῶν πρὸς τὴν ἀσότητά σου, ὥστε
 30 ἀπ' ἐνὸς νὰ ἀνοηγειλῇ σαφῶς τὰ ἰδικὰ μας νέα (εἰς σέ) καὶ
 ἀπ' ἐτέρου νὰ μας μεταφέρῃ τὰ ἀπ' ἐκεῖ ἐπίσης σαφῶς καὶ
 συντόμως μὲ τὴν δοθήθειαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ ἄλλου τοῦ λίαν ἀγαπητοῦ ἀδελφου Εὐσεβίου,³⁶³ τὸν
 ἀναγκωστήν ὁ ὁποῖος ἀπὸ καιρὸν ἤδη ἐδιάζετο νὰ ἐλθῇ
 πληροῦν τῆς θεοσεβείας σου, τὸν ἐκρατήσαμεν (λόγῳ τῆς
 κακοκαιρίας) καὶ ἀναμένομεν νὰ πνευστοῦν ἡπιωτεροὶ ἀνε-
 35 μοι. Ἐν ταυτοῖς καὶ τώρα πολὺ μὲ ἀπασχολεῖ μήπως ἡ ἀ-
 πείρια τοῦ εἰς τὰς ὁδοπορίας τὸν βλάβῃ καὶ τοῦ γίνῃ ἀ-
 φορμῇ ἀσθενείας, ἐπεὶδὴ τὸ σῶμα τοῦ εἶναι ἀκριβῶς φλά-
 σθενον.

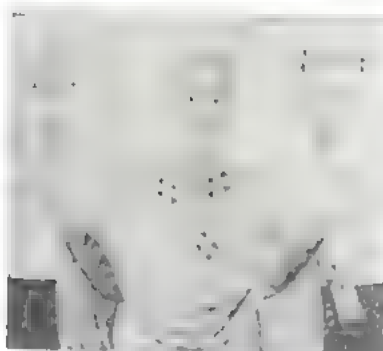
2 Ὡς πρὸς δὲ τὰς καινοτομίας τῆς Ἀνατολῆς³⁶⁴ εἶναι,
 περιττον νὰ τὰς ἀναφέρω δι' ἐπιστολῆς, ἐφ' ὅσον οἱ ἴδιοι οἱ
 ἀδελφοὶ δυνατοὶ μὲ ἀκριβεῖαν αὐτοπροσωπικῶς νὰ τὰς γνω-
 στοποήσουν. Μαθε πάντως, τιμωτάτε πατέρ, ὅτι ἐνῷ γρά-
 φω ταῦτα εἴμαι τῶσον ἀδάθετος, ὥστε πλεον μὲ ἀπέλπον
 5 ὅλα αἱ ἐλπίδες ζωῆς³⁶⁵. Διότι, ὄντως δέν εἶναι κἀν δυνατόν

εἰς τὸ καμῖ εὐχαρεῖ καὶ, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 ἀπὸ τῆς ἑξῆς, τῆς ἑξῆς, καὶ τῆς ἑξῆς, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 λὸς τὸν ἀριθμὸν, διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 νόμιμοι εἶναι ἀλλήλων πάντοτε οἱ ἐξ ἑαυτῶν ἀλλήλων. Εἰκὸς τοῦ δὲ
 παρὲντος ἐκτάσεως ἀγροῦ πρὸς θεοῦ. (Πρὸς Ματθ 9 37 ΠΡ. Ἡ
 δακρυ πᾶσα τοῦ γυναικὸς καταλάλει τὴν ἑξῆς λέξιν. Ἡ καὶ τῆς ἑξῆς, Ἡ καὶ τῆς ἑξῆς,
 διότι ἡ ἐξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 ρὰς ὅπου, ὅπου, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 καὶ τῆς εἰ, ἑξῆς, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 ζῇ καὶ νὰ ἐκεί. Περὶ τῆς ἐξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 δι' ἐπιστολῶν ἐξ καὶ τῆς ἐξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι

363 Ἀνατολὴ, ἀνατολὴ δὲ νὰ φερῇ τὸ ὄνομα τοῦ περὶ τὸν Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 νὰ ἐλθῇ, καὶ τῆς ἐξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 αὐ τοῦ ὅπου, μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 αὐτοῦ λόγου τοῦ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 ὡς τὸν ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

364 Εὐσεβίου, μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 Αἰολίᾳ, εἰς ἑξῆς, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι

365 Ἀσφαλῶν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 ἀσπίδων, ὁ Μ Β, ὡς ὁ Πάπας, ἐπὶ τῶν ἐξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι
 καὶ τὸν Ἰσριεὶ εἶναι, καλλῶ, μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν, ὁ Μ Β ἐκφράζει μὲ τὴν ἑξῆς λέξιν ὅτι (Φίλιπ 1 28)

Ὁ Ἅγιος Ἀμφιλόχιος ἐπισκοπὸς ἱκόνου, τοῦ ὁποίου ἡ μνήμη
τελεῖται τὴν 23 Νομβρίου Ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου ἔχει ῥάλλη Κοψιδῆ, συγ-
χρόνου Ἀγιογράφου.

Κ Ο Ν Τ Α Κ Ι Ο Ν Α Γ Α Μ Φ Ι Λ Ο Χ Ι Ο Υ

Ὡς Ἐνάρχης τοῦ Σωτήρος ἰσθιωτάτος,
Ὁρθοδόξος, ἐκδοχθῆς σαλπικῆς εὐσχημίας
καὶ αἰρετικῶν καθελεῖς, καὶ ἐπικρίας
τὴν Τράλιν ἐμμοῦσιν γὰρ. Ὅσπε
καὶ ἀμύθροισιν τοῖς πᾶσιν ἀνεκλήριξ
Διὸ κράζομεν χαίρειν, Πάτερ Ἀμφιλόχε.
(Ποημὰ Μον. Γερασίμου Μικραγιαννου)

10 διδάσκεισαι, ἐνῷ σοῦ ἔχε ἐμπιστευθῇ τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας, καὶ μάλιστα νὰ διδάσκεισαι ἀπὸ ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποῖους δὲν ὑπάρχει, κανὲν σπουδαῖον προσόν ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν. Ἀλλ' ὁμῶς ἐπειδὴ ἐκ φόβου τοῦ Θεοῦ (κινουμένος) καταδέχεσαι νὰ κάμνης μίαν πρᾶξιν τὴν ὁποῖαν ἄλλος δὲν κάμνει εὐκόλως, πρέπει, καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ἀγαθὸν σου ζήλον νὰ συμβάλωμεν ὁκώμη καὶ ὑπὲρ τὴν δυναμὶν μας ³⁷³

Κ α ν ω ν 17 Περι ὀρκου ἱερῶς καὶ ὅτ. μόνον κατ' ἰδίαν νὰ ἱεουργοῦν ³⁷⁴

Μᾶς ἠρωτησας διὰ τὸν προεσφυτερον Βιάνωρα ³⁷⁵ ἐάν πρέ-

ποίημα ὁ Θεός, ἔβα. ἐν κρίσει. ἐν παντί κατεπραμένῳ, ἐάν ἀγαθὸν καὶ ἐάν πανηγύριον. (Ἑκκλ. 12, 13, 14.)

373 Β) τὰ ἀνωτέρω. Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀγίου Ἀμφιπόλου καὶ πολλῶν Ἀγίων διδάσκει δὲ πολλὰ σοφὰ ἔργα τῶν Πατέρων ἐπελόμεν ἔχ. εἰς τοὺς Θεοῦ, ἀλλ' εἰς Θεοῦ, ἐκεῖνο παρακίνησαι καὶ ἀπεκάλυψαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ σοφοὶ ἐγγύθεν πρέπει νὰ ἐνοχλούμεν καὶ ἐνοηθῶμεν νὰ μὲς ὁδοῦμεν ἐν καὶνῳ, ἢ γράφοντες, (ἰδιαιτέρως, ὁλοὶ οὐ Χρῆσται, ὡς ποιεῖ οὐ Ἀγίου, ὁ καθήμιος ὁ Ἀγορεύων, πρέπει νὰ ἐπιδεικνύμην μόνον ἢ συνεργαζόμενοι νὰ ἰκθὺν ὁ οὐν δὲ καὶ ψυχολογῇ (ἰδιῶς) ἔπ. τόσους αἰῶνας ἢ σοφία τῶν Ἀγίων Πατέρων παρέμεινε καὶ παρὰ μὲν ἐν ἐκείνῳ, ὅτε ὁ Χρῆσται ἐπὶ πολλὰ ἔπα, γέγραμματα ἐπεδιδόνται καὶ ἀφῆκον, καὶ τὸ ἐρὸν, ἔργον τοῦ Χρῆσται ἐκδότου εἰς πρόβλημα περισσώτερον Ἀποκριτικῶς καὶ ὅπως καὶ ἐννοούμεν καὶ ἐκδόντα μετὰ τῶν ψυχολογῶν καὶ ψυχολογῶντα ἐπὶ δὲ α'

Ἐδῶ ὁμῶς ἡμεῖς, ἐννοοῦμεν καὶ κρο-εἰνοῦμεν ὅτι ἐξ ἧς καὶ ὁ ὁρῶς τὴν ἀπόφασιν ἐνός ἢ τὴν συνεργασίαν μερικῶν Χρῆσταιν, ἀσκήτως ἔστιν οργανωμένη, ἐκδοτικῆς προσπάθειας καὶ συνεργείας, εἰς ὅλην τὴν τὴν ζωὴν νὰ ἐκδώσιν ἢ ἔστιν ἐκδοτικὸν ψυχολογῶν, ἢ ἐν ὅς Πάτερὸς τὰ ἔργα ἀπαντᾷ ἢ μερικὰ. Ἐκδοτικὸν ὅμως ἐξ προσπαθῶν οἱ Χρῆσται νὰ ἐκδοῦν καὶ νὰ διὰ τὸ ὅσον συνιστάμεντες ἢ διακρίνοντες τοιαῦτα διδῶναι, ἀλλὰ μὲν ἐκδοτικῶν καὶ συστήμα

374 Α) Ἀπὸ ἐπιγραφῶν αὐτῶν δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ κείμενον (τοῦ Courtonne), ἀλλ' οὐτε εἰς τὸ «Πηλῶν» καὶ τὸ «Ἐνταγμα» καὶ τῶν ἑλλῶν. Πολλὴ ὑπάρχον ἐννοῶν, ὅσους τοὺς ἱεροῦς Κανόνας, τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Αἰ. Ἀποκρίσεως (δλ. στήν 370, δ) ἀλλὰ δὲν εἰγγεῖ πόθεν ἢ λαβὴν αὐτῆς διὸ πρέπει νὰ εἶναι ἀρχαῖα, ἐπ. κωδικοὶ, ἢ κωδικοὶ τινῶν ἐκδοτικῶν. Ἐνοεῖται δὲ δὲν ἀποκαλοῦν μέρας τοῦ κειμένου τοῦ Μ Β, ἦτοι δὲν ἐγρέφοντο ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπὸ συλλογῶν, ἀντιστροφῶν ἢ ἐκδοτῶν. Τὰς ἀκολουθοῦμεν πάντοτε, ἀλλ' ὅχι καὶ πιστῶς πάντοτε, διότι εἴτε εἶναι σάντοροι ἢ ἐκτενέστεραι εἴτε δὲν ἐξοικηρετοῦν τὴν σαφήνειαν, τὴν ὁποῖαν ἐκδοτικῶν

375 Ο προεσφυτερος Βιάνωρ ἦτο Ἀντιοχεύς, μᾶλλον ὁπαδὸς Ἀγίου Μελετίου (ἔα 3 ΜΒΑ, στήν 10 ο 18) μεταωκερ δὲ εἰς τὸ Ἰκόνιον, κατόπιν «πειρασμοῦ» τὸν ὁποῖον ἀνταμετωπίσεν εἰς Ἀντιόχειαν καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἐλόγιστο Ἐπίσκοπος ὁμοιωτῆς ἀποστόλου, εἴτε εὐσεβοῦς, εἴτε Ἀρειανός, κατὰ τοὺς Βενεδικτίνους ἐκδότας, οἱ ἀπειλῆς ἢ βίας ἐπαμφε μερικοῦς

- τη νά εἶναι δεκτός εἰς τόν Κλήρον, λόγῳ τοῦ ὁρκου (τόν ὁποῖον ἔκαμεν) Ἀλλ' ἐγώ γνωρίζω καλῶς ὅτι ἤδη ἔχω προ-
 τεῖνε ἓνα γενικόν κανόνα δι' ὅλους συγχρονῶς τοῖς ὁρκ-
 σθέντας μαζί του κληρικούς τῆς Ἀντιοχείας, δηλαδή νά μὴ
 5 μετέχουν οὗτοι εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις, ἀλλὰ νά ἱε-
 ροτρακτοῦν κατ' ἴδιαν¹² Παρομοίως λοιπὸν καὶ εἰς αὐτόν
 παρέχει (ὁ κανὼν) τὴν ἀδελφὴν δὲ τὴν δοκίμην τῆς ἱερατι-
 κῆς τοῦ διακονίας καθ' ὅσον (ἀλλῶστε) δὲν ἱερατεῦσε εἰς
 τὴν Ἀντιοχείαν, ἀλλ' εἰς τὸ Ἰκόνιον ὅπου ὡς συ-ὁ ἴδιος
 μᾶς ἔγραψες, μετώκησεν¹³ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας Συνεπιῶς
 δυνατά, νά γίνῃ δεκτός ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἀφοῦ τοῦ ζη-
 10 τῆθ' ἀπὸ τὴν εὐλαδειάν σου νά μεταμεληθῇ διὰ τὴν ἐπιπο-
 λαϊότητα μετ' τὴν ὅπου συν ἔδωσεν ὁρκὸν ἐνωπὸν τοῦ ἀπιστοῦ
 ἀδελφός διότι δὲν ἠδυνήθη νά ὑπομείνῃ τὸν περρασμὸν τῆς
 μικρᾶς ἐκείνης ἀπειλῆς¹⁴

Κ α ι ν ὦ ν 18 Περί παρθένων αἱ ὁποῖα ἠθέτησαν τὴν
 ὁμολογῶν τῆς παρθενίας των

Ὡς πρὸς τὰς παρθένους αἱ ὁποῖα ἔγκατέλειψαν τὴν
 παρθενικὴν ζωὴν, ἐνὺ δηλαδή ἔκαμον ἐπιστημὸν ὁμολογῶν¹⁵

τερεῖ: τῆς Ἀποστολῆς, νά μὴ ἱεροεργάζων αἱ ἡμέτερες καὶ ἱεραχίσθησαν μὲ ὁρ-
 κὸν ἅς θὰ ὑπερβαίνομεν ἐπὶ τὸν κανόνα τοῦ Ἀπὸ τοῦ ἁγίου ὁμοῦ
 ἐσκανδαλίζοντες καὶ προκαθίζοντες ἐν πρέπῃ νά καθαρευοῦν ὡς οἱ
 ἅγιοι καὶ τὸν ἁγίου Μάρκου ἐπὶ τὸν ἵπτον ἀπὸ τοῦ ἁγίου, εἰς τὸν
 Μ Β περ τοῦ πρακτοῦ δὲ πρόκει· α ἡ τὸν περ κανὸν ὅρκου ἔδωκε περὶ
 ὁμοῖον πρό· τὴν περ πτωσὶν τοῦ Καν 10 τοῦ Μ Β ἡ πρὸς τὸν 94 Καν τῆς
 Σ (ἰσχυροῦ Συνόδου).

376 Ἡ παρ' ὅταν ἀρραβία τὴν ὁμοίαν ἐπὶ τρεῖς ἔ Μ Β εἰς τὴν
 π ε ρ ῖ π τ ω ν τ α ῖ ὡ ν δὲ ἐπὶ κατὰ τὸν Κανόνα Συνόδου
 καὶ λόγους Πατέρων δὲ δευτέρου ἀπαγορεύεται ἡ τέσσαρσι Μοναχίστιν ἄνα
 εἰς ἰδιὸν καὶ, χωρὶς καὶ ὡς χιθ' ἐρωτήσιν, πρὸ τοῦ ἐπὶ τῶν (πρὸ)
 εἰ 31 ν 3 Ἡ κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32, 376-377. Ἐκαὶ πρό-
 κει· α περὶ ἀρετῶν καὶ ἐν τῷ 32 καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32
 καὶ περὶ ἐκείνων ὡς τὸν ἵπτον ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῶν

377 Ἡ ἑκὼς μετὰ τὸν, ἐξαιρέσει καὶ τὸν μὴ σκανδαλισμὸν τὸν
 πιστῶν Οἱ νέοι ἐκτρέφονται ἐν ἡλικίᾳ τῶν τρεῶν καὶ ἐν ἡλικίᾳ, θὰ
 ἐσκανδαλίζοντες ὀλιγώτερον τῶν ἐκτρέφοντων ἅς ἱερεῖς δὲ οὗτο εἰς περ-
 πτωσὶ, μὴ θανατιζόμεν ἁμαρτανιζόμεν ἡλικίαν καὶ ἡλικίαν ὅμοιαν, ἐσκανδαλίζ-
 οντες, ὡς καὶ εἰς περ πτωσὶ, ἀναρροῦσιν ἀσινεῖς, καὶ ἀσινεῖς ὡς ἐκείνης
 καὶ πρὸ τοῦ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32 καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32
 καὶ ἡ ἐκτρέφονται ἐπὶ ἡλικίᾳ ἀπὸς ἡλικίαν ἡλικίαν, ὡς καὶ ὡς κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32
 ἡ ἐκείνη ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32 καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κανόνα, ἐν τῷ 32

378 Βῖ σημ 375 Ἐδεκί· ατὸς πρὸς στήτην, δὲ καὶ ἐλογήτως δεδα-
 ως, διὰ τὸ ἐκτρέφοντες, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐθήρασε τὸν παρθένομον ὅρκον διὰ ἡ τοῖ
 κανονίαν

379 α) Ἐνωσέται ὅχι μοναχικὴ κουρά, τὴν ἑκὼς καθιέρωσαν ὁ Μ

- γίαν³⁸¹ πρὸς τὸ ἐπόμενον παραδειγμα Ἡ χρεῖα δεδαιώς
εἶνα κατωτέρα τῆς παρθενίας Συνεπὺς καὶ τὸ παρόμοιον
ἀμάρτημα τῶν χηρῶν εἶνα πολὺ κατωτερόν ἀπὸ ἐκείνου τῶν
παρθενῶν Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν τ. ἔχει γραφὴ εἰς τὸν Τρό-
15 θεὸν ἀπὸ τῶν (Ἀποστόλων) Παύλου «τὰς νεωτέρας κατὰ
τὴν ἡλικίαν χηρας νὰ μὴ τὰς δέχεσθαι Δὲ ὅτ' ὅταν κυρευ-
θοῦν ἀπὸ σαρκικῆς ἐπιθυμίας ἐγκαταλεποῦν τὸν Χριστόν
ὡς Νυμφίον καὶ θελοῦν νὰ συναφῶν γάρῃν σαρκικόν Ἀλλ'
εἶνα κατακρτέα δι' αὐτὸ ἐπεὶ παρέβησαν τὴν πρώτην
τῶν ὑπόσχεσιν πιστότητος» (εἰς τὸν Χρ-στὸν) ³⁸² Εἰάν λοι-
πόν ἡ χηρὰ εἶναι ἀξία βαρυτάτης καταδικῆς, ἐπεὶ παρέβη
τὴν ὑπόσχεσιν πιστότητος εἰς τὸν Χρ-στὸν, τ. πρέπει νὰ συμ-
20 περάνωμεν διὰ τὴν παρθένον ἡ ὁποία εἶνα νύμφη τοῦ Χρι-
στοῦ καὶ σκευὸς ἱερὸν ἀφιερῶμενον εἰς τὸν Θεοπότην, Μέγα
δεδαιώς εἶναι τὸ ἀμάρτημα ἀκόμη καὶ ὅταν μ.α δοικὴ συνά-
ψῃ κρυφίας ἐρωτικῆς σχέσεις καὶ οὕτω γεμίῃ τὸν οἶκον μὲ
τὴν διεφθαρμένην φῆμιν τῆς καὶ προσβάλῃ μὲ τὴν ἐλλειπὴν
διαγωγὴν τῆς τὸν κυρὸν τῆς Εἶνα ὅμως ἀσφαλῶς πολὺ
βαρύτερον τὸ ἀμάρτημα, ὅταν ἡ νύμφη τοῦ Χριστοῦ γίνῃ
μοιχαλὶς καὶ ὁφείῃ ἀτμάσῃ τὸν ἱερὸν δεσμόν τῆς μὲ τὸν
25 Νυμφίον τῆς, παραδοθῇ εἰς τὰς ἀκολάστους ἡδονάς Συνε-
πὺς ἡ μὲν χηρὰ θὰ καταδικασθῇ ὡς δούλῃ διεφθαρμένη ἡ
δὲ παρθένος θὰ κριθῇ ὡς ἐνοχὸς μοιχεύας ³⁸³ Ὅπως ἀκριδῶς
λοιπὸν τὸν ἄνδρα ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς σχέσιν μὲ ξένην γυ-
νοῖκα τὸν ὀνομάζομεν μοιχὸν καὶ δὲν τὸν δεχομεθα εἰς ἐπι-
κοινωνίαν προτοῦ νὰ στασιάζῃ τὴν ἀμαρτωλὴν σχέσιν,
30 τοιοῦτρόπως προφανῶς θὰ συμπεριφερθῶμεν καὶ ἀπέναντι
ἐκείνου ὁ ὁποῖος (παρονόμως) κατέχει τὴν παρθένον ³⁸⁴

381 Βλ. προηγουμένην σημείωσιν.

382 Α' Τῆς 5 11 12 Πρλ καὶ Αγκόρ 19 • Ὅσο παρθέναι εἰ
παγγελομένοι ἀπὸ τοῦ τὴν ἐπαγγελίαν τὸν τὸν ὁ γάμνον ὅρον ἐκπληροῦν
σα. • (Βλ. καὶ ἑρμηνείαν σημειώσεως εἰς Π) Ἐπειὶς Μ Β Καν 90
(Γ καὶ Επερ.)

383 Ἡτοι 7 ἔτι θὰ ἀπέχῃ τῆς 8 Κοινωνίας ἡ γῆρα καὶ 15 ἡ παρ-
θένος Τὰ ἑρμηνεία ἐπιστολῆς κυρῶς περιέχοντα εἰς τὴν Γ' Κανὸν Επερ.
τοῦ Μ Β (217) ἔπου εἶδα, σχεδὸν περὶ τῶν πολλῶν περιπτώσεων τῶν Α
καὶ Β' Κανὸν Ἐπιστολῶν τοῦ

384 Τὴν παρθένον ἀπὸ ὅπως ἀκριδῶς τὴν παρθένον (στ καὶ
28-32) ὁ Π Χρ-στὸν θεωρεῖ ὡς παρθένον ὡς γένος ξένης γειρὸς ἀπὸ τοῦ
περιθωρίου κόσμου τὸς διδοῦν τὸν λόγον πρὸς τὸν ὡς γένος μὲ ξέ-
νην γυναῖκα ἡ παρθένον ἐντὶ ὁ Βασιλεὺς, ὡς μὲν περὶ τῆς παρθένου Ἡ
παρατήρησις ὡς εἶπε, τὸ παρθένα εἶνα ὡς ὁρῶν, τὴν ἑμὴν, δὲν νομίζομεν
ὅτι, πρὸς τὰς περὶ «ἐλπίσιν», διδοῦν τὸ παρθένα εἶνα ἀπὸ α λ ο γ γ
π ο ν καὶ τὸ εἶδος ῥητῆς εἰς τὸν καταβεβηθέντα νὰ λάβῃ παρθένον θε-
προσμένην ὡς ἄλλοτερον, νύμφην τοῦ Χριστοῦ Ὅπως λοιπὸν ὁ λαβὼν αλ

- τότε πρέπει, να συγκαταλέγεται εις τὰς παρθένους και να επικυρωνεται ἡ ὁμολογια τῆς, καθὼς ἐπίσης και να τιμωρη-
ται αὐστηρῶς ἡ ἀθετησις (τῆς ὁμολογιας τῆς) διότι παλ-
λάς κόρας τὰς ὁδηγοῦν οἱ γονεῖς και οἱ ἀδελφοὶ κα μερικοὶ
45 συγγενεῖς των προτοῦ ἔλθουν εἰς ὄρμον ἡλικίαν, ὅχι διότι
ἔξεδηλώσαν αἱ ἰδῆ προθυμίαν³⁸⁷ διὰ τὴν ἀγαμίαν, ἀλλὰ δι-
ὅτι ἐκείνοι θὰ ἐτακτοποιοῦν (τοικοιτοτρόπως) κάποιοιαν βιω-
τικὸν των ζήτημα. Αὐτὰς ὅμως (τὰς κόρας) δέν πρέπει, να
τὰς δεχωμεθα εὐκόλως, ἕως οἷου ἔξετάσωμεν δημοσίᾳ τὴν
ἰδικὴν των γνώμην

Κ α ν ὠ ν 19 Περί παρθενικῆς καὶ μοναχικῆς ὁμολο-
γιας τῶν ἀνδρῶν

- Ὑποσχέσεις παρθενίας δέν γνωρίζομεν, ἐκτὸς ἐκείνων
οἱ ὅποιοι κατέταξαν τοὺς ἑαυτοὺς των εἰς τὴν τάξιν τῶν
μοναχῶν, οἱ ὅποιοι σωπηρῶς φαίνονται ὅτι ἀσπάζονται τὴν
ἀγαμίαν³⁸⁸ Ἀλλ' ὅμως και εἰς τὴν περὶ πτωσιν αὐτῶν νομι-
ζω ὅτι, τὸ ἴδιον πρέπει να προηγῇται, δηλαδὴ να ἐρωτῶν-
5 ται και να λαμβάνεται ἡ ὁμολογια των φανερά, εἰς τρά-
πον ὥστε, ὅταν συμβῇ να μεταπηδήσουν εἰς τὸν φιλόσοφ-

δείγματα Τότε ἡ ηλικία τῶν 10 ἐτῶν δέν θὰ θεωρηθῇ, ὡς παρθενική, ἀλ-
λὰ ἰδανική ἡ Ὁ Κυριακὸς λόγος ἀρετῆς τὰ παιδία και ἡ κηλύβη
αὐτὰ ἔλθε', πρό, με' (Ματθ 19 11) ἔτε και ἐν προκειμένῳ ἀποστολῶν

387 Ἐάν και πρό πῶν 16 1' ἐπὶν μόνον αἱ παρθένα ἐκδηλώσουν
προθυμίαν λέγει ὁ Ἄγγελος να γίνωνται δεκταί, κατόπιν δοκιμασίας, χωρίς
να ὀρίξῃ χρόνον, τὸν ὅποιον ἡ 5 Ἁγ Οὐκ Σύνοδος ὥρισε μετὰ ταῦτα ὁ-
χι ὅμως, ἐννοεῖται, ὅς· χρόνον κοινῆς ἡλικίας ἀλλὰ ἕκαστα ἐκαστῆς
θὰ ἐλέγχμεν δοκιμασία. Ἐξ ἁλλοῦ οἱ γονεῖς και συγγενεῖς να διαφωτι-
ζοῦν και κατηχοῦν και, περ, τοῦ μοναχικοῦ δίου και ἐπικρίνεται και ἐπι-
βάλλεται ἐφ' ὅσον εἶνα Χριστιανὲς καὶ καλῆς. Μόνον δέν θὰ ἐξέσῃ ἡ δέν
θὰ ἀπερρέζουσαν ψυχολογικῶς τόσον ὥστε να ὀφρ. συγγαλῶν κατὰ τὸν ἑμιε-
σον Ὑποίγει ὅμως και τὸ ἀντιπροσῶπον δέν θὰ ἀποτρέποι ἡ θὰ ἀποτρέφουν
μετὰ μανίας ἐνὶ τοῖς πρακτικαῖς, καλῆς καὶ Παντοῦ δυστυχῶς, σημερον και
συνδίζουν οἱ ἐμποδίζοντες και ὅχι οἱ παρθεοῦτες, παρθενικὸν δῶν και ὅτ μο-
ναχικόν

388 Βλ σημ 379, β και γ Ἡ μετὰ ταῦτα ὁ γάμος κανονικὴ προ-
ξίς δέν ἀνγνωρίζε γάμον ἀποβαλόντων τὸ Σχῆμα Μοναχῶν ὡς και κληρ-
κῶν. Ἡ «σιωπηρά» και ἰνεπαισθητὴ ἀγνωρισι, τοιούτων γάμων θὰ πρέ-
πη να ἀντιμετωπισθῇ, νομιζομεν, ἐκκινῶν. Ὅστε τὸ κακοφανέσ· τοῦ βι-
αίου ἀποσχηματισμοῦ και ἱερομονάχων πρέπει να ἐπικρατήσῃ και, να ἀφῇ
γινῆται ἡ μᾶλλον να ἐξηκουθῇται ὅτι· εἰς τὸ να συνάφουν μετὰ ταῦτα γάμοι,
ἐδλογασμένους ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας

κον και ήδυσταθῇ διον, να ύποβάλλωνται, εις τό επιτιμιον
δων παρνεύουν.

Κ α ν ω ν 20 Περι όμολογιας παρθενιας τών αιρετι-
κών

5 "Όταν γυναικες αιρετικοι ήμολόγησαν παρθενίαν και έ-
πειτα προετίμησαν τον γάμον, δέν νομιζω ότ πρέπει να
επιτιμῶνται. Διότι «όσα ό Νόμος όριζε, τά όριζε δ' όσους
υπάγονται εις τον Νόμον»³⁸⁹ 'Αλλ' όσαι δέν έτέθησαν ακό-
μη κάτω από τον ζυγον του Χριστου ούτε και την (τελε-
ως) νομοθεσαν του Δεσποτου γνωρίζουν καλώς 'Επομέ-
ως γίνονται δεκται εις την 'Εκκλησίαν, εις την όποίαν μαζί
με τάς άλλας των όμαρτίας λαμβάνουν άφεσιν και ως προς
τά όμαρτήματα αυτά "Αλλωστε γενικῶς όσαι όμαρτία δια-
πράττοντα κατά την περιόδον της Κατηχήσεως δέν έξετά-
ζονται ως κολάσιμοι³⁹⁰ 'Αλλ' όμως του, αιρετικούς προφα-
10 νως ή 'Εκκλησία δέν δέχεται χωρίς Βαπτισμα³⁹¹ "Αρα λοι-
πόν δι αυτούς κρινεται αναγκαίοτατον τό προνόμιον της
αναγεννήσεως του Βαπτισματος

Κ α ν ω ν 21 "Περι έγγάμου άνδρός έλευθέρου συμ-
φθαρέντος»³⁹²

5 'Εάν εις σύζυγος, ενώ συζῇ μέ (νόμιμον) γυναίκα, δέν
άρκεσθῇ εις τον (νόμ-μον) γάμον, αλλά κατανήρη εις την
πολυ διάστημα τό επιτιμιον της μετανοιας του "Όμως δέν
έχομεν Κανόνα επ τη βάσει του όποιου δυνατόν να τον
θεωρήσωμεν ως ύπευθυνον μοιχείας, εάν ή όμαρτία συνέβη
5 με γυναίκα άγαμον. Διότι περι μέν της μοχαλίδος γυναι-
κός λέγει ή Γραφή «άπισξ έμολυνθη (μετ' άλλου άνδρός),

389 Ρωμ 9, 19

390 "Ο 14 Α «παρτερόντας κατηγουμένους έπειμα ή προάγιν
εις την τάξιν των κριτών» Διάκ. 13, 12 «αυτοίς δέ τους «δικαστέ-
λους» όπερ συνετόν και δικαίον Δέν πρέπει να νομίσθ. περ. εναντιωρανεί
ας περ' της όποίας βλ. Π και ΣΡΠ Εξ έκ ου ' ' Υπερδοξα, (Προοίμιον
Περ' Παρθενιας) και άλλος 'Αγιο Πατερς, υποστηρίζουν βλ. δέν εινα, καν
παρθενια ή παρθενια τών αιρετικών και έθνηκων άλλα και «παρνεύα» διό-
τι δουλεύει — άφιστάται εις «άλλότριον» κα έχι τον μότον έλθόντων Νυμ-
φίον

391 Περι αναβάπτισμοις αιρετικών και κοίτων θα έμνηση ο 'Αγ.ος εκ
τενέστερον εις τον Καν 47 κα. 2 Εδω παρστακώς διατυπώνει την γενι-
κήν άποφιν του

392 Ορθλ και Μ. Β Καν 9 και Γρ. Νύς 4, Νεοκ.ος 8.

θά θεωρηται μεμολυσμένη»³⁹³ και δέν ἐπιτρέπεται νά ἐπι-
στρέψῃ εἰς τόν (προηγούμενον) ἀνδρα τῆς. Δι' αὐτό καί
«ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κρατεῖ μοχαλῶδα εἶναι ἀφρων καί ἀσε-
βής»³⁹⁴. Ἀλλ' ὅμως ὁ συζυγός ὁ ὁποῖος ἐπόρνευσε (ἐάν ἐπι-
στρεφῇ), δέν ἐπιτρέπεται νά ἀποκλεσθῇ νά συζῇ μέ τήν
10 νόμιμον γυναῖκα τοῦ. Ἄρα ἡ μέν γυνή πρέπει νά δέχεται
τόν ἀνδρα τῆς, ὅταν θά ἐπιστρέφῃ ἀπο πορνείαν ἐνῷ ὁ ἄ-
νὴρ θά ἀπομακρυνῇ ἀπο τήν οἰκίαν τοῦ τὴν μολυνθεῖσαν
(μέ μοιχείαν συζυγόν τοῦ) βεβαίως ὁ βαθυτέρος λόγος³⁹⁵
ἐνεκα τοῦ ὁποίου τὰ ἀνωτέρω τοιούτοτροπως ἐκανονισθη-
σαν δέν εἶναι εὐνόλον νά κατανοηθῇ, πλὴν ὅμως αὐτὴ ἡ
συνήθεια ἔχει ἐπικρατήσει

Κ α ν ὠ ν 22 Περὶ ἀπογωγῶν

Ὅσοι ἔχουν γυναῖκας κατόπιν ἀπαγωγῆς, ἐάν μὲν τὰς
ἀφῆρουν ἤδη μνηστευμένους μέ ἄλλους ἀνδρας, δέν πρέπει
νά τους δεχόμεθα εἰς μέτανοιαν, προτοῦ νά ἀφαιρεθῶν ἐ-
κείναι ἀπο αὐτοὺς καί γινῶν ὑπεξουσία εἰς τοὺς ἀρχικοὺς
μνηστήρας τῶν ἐάν ἤθελον νά τὰς δεχθῶν ἢ νά τὰς χωρί-
σουν. Ἐάν ἐξ ἄλλου κάποιος ἤθελεν ἀπαγαγεῖ κόρην ἐλευ-
5 θέραν, πρέπει ἀφ' ἐνός νά ἀφαιρῇται αὐτὴ ἀπὸ τοῦτου καί
νά ἐπιστρέφεται εἰς τοὺς οἰκειοὺς τῆς καί ἀφ' ἑτέρου νά
παρέχεται τὸ δικαίωμα (ἐπὶ τῆς ἐλευθέρου) εἰς τὴν γνωμὴν
τῶν οἰκείων τῆς, εἴτε γονεῖς εἴναι οὗτοι, εἴτε ἀδελφοί εἴτε
ὁποιοῦδήποτε κηδεμόνες τῆς κόρης)³⁹⁶ Καί ἐάν μὲν προτι-

393 Ἰερ 3, 1 Πρλ 1 Δευτ 24, 1 4

394 Παροι 18 22x

395 Ὁ λόγος, εἴτε οἰκονομικός, αὐγαταδατικός εἶναι δὲ βαρ-
τὰρ ἡ μοιχεία (ἐπὶ πτωχῶν γυναικός) τῆς πορνείας (ἐπὶ ἀγάμου), διότι
ὁ ἀνὴρ, καὶ μάλιστα ὁ ἑγγαμὸς ὁ ὁποῖος ἀπαρτίζει τὴν οἰκονομίαν, γυναι-
κάς αὐτοῦ πρὸς ὅσον αὐτὸς αὐτὴν ἀγαπᾷ, καὶ τὸν ἄνδρα οὗτον ὁποῖος ἐκείνην
καὶ τὸν καὶ ὁ ἑαυτοῦ οἰκονομίας, καὶ τὰς οἰκονομίας τὴν
ἰδίαν καὶ ἐκείνην. Εἰς ἄλλον δὲ μόνον λόγῳ καὶ νυν καὶ ἐπὶ τοῦτον ἵσταται
ἐκὼν δικαίον, αὐτὸ προτέρον κρῖνον τὴν μοιχείαν ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἀπο
θεσπεσίας φ. λ. x. ὁ ὁποῖος ἐκείνην, ὁ ὁποῖος ἐκείνην, ὁ ὁποῖος ἐκείνην
ἐάν ἐπιβῇ ἐλευθέρου καὶ πορνεύου, εἰς τὰς οἰκίας παρ' αὐτοὺς ῥέπει, ἄλλοι
μόνον ἀπὸ ἐκείνης, αὐτὴν καὶ ἡ κοινὴ καὶ ἐπιστρέφεται κρῖνον, τὴν αὐ-
τῇ τὴν ὅν ἐκείνην ἐκείνην ἀνὰ προτέρου καὶ παρ' αὐτοῦ γυναι-
κα ἀγαπᾷ, καὶ τὴν ἐκείνην, ἐκείνην, ἡ ἐκείνην, καὶ ἐκείνην, ἐκείνην
μνηστεύεται, ἀπὸ, ὁ ὁποῖος, ἀλλὰ ἐκείνην, δὲν ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην
εἰς τὴν
οἰκίαν. Ἐάν ὅμως ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην, ἐκείνην
θὰ γυνὴ ἡ ἀπὸ ἐκείνης, Πάντως, καὶ ἄλλο ἀπὸ «κατ' εἶλον» ἐκείνην
(Α Κορ 16 19) Πα κα τρ. Π ε.ς. Ἀποστ. 48. Ἐκείνην ἐκείνην Βενε-
δικτῶν (Ρ Γ 32 21 22).

396 Καί ἐάν ὁ βαθυτέρος λόγος δὲν εἶναι εὐνόλον νά κατανοηθῇ.

μήσκειν νά τήν παραδώσουν εἰς αὐτόν, νά νομιμοποιήται το συνοικεῖον ἂν ὁμως ἀρνηθουν, νά μὴ ἐξαναγκάζωνται εἰς τοῦτο

- 10 Ἐκενος ὁμως ὁ ὅποιος ἔχε γυναῖκα ἀφοῦ τὴν δέφθει-
 ρεν, εἴτε κατόπιν ἀποπλάνησεως εἴτε κατόπιν διας εἰκαι
 ἀνάγκης νά υποβληθῇ εἰς τὸ ἐπιτρεπὸν τῆς πορνείας Ἐχει
 δὲ ὀρισθῇ δὲ ὅσους πορνεύσαν ἐπιτίμιον ὁρκείας τεσσα-
 ρων ἐτῶν³⁹⁷ Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος πρέπει νά ἀπομακρυ-
 νωνται ἀπὸ τὰς προσεχῆς καὶ νά ἴστανται κλαύοντες πλη-
 15 σιον τῆς θύρας τοῦ ναοῦ κατὰ τὸ δευτερον νά γυνώνται δε-
 κτο εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀκρουσμένων κατὰ τὸ τρίτον εἰς τὴν
 τάξιν τῶν μετανοούντων κατὰ τὸ τέταρτον νά συμπαρευ-
 ρισκωνται μετὸν λαόν χωρὶς νά μεταλαμβάνουν καὶ τέλος
 νά χορηγῇται εἰς αὐτοὺς ἡ μετάληψις τοῦ Ἁγασθοῦ (τῆς θει-
 ας Εὐχαριστίας)³⁹⁸

Κ α ν ὤ ν 23 Περί δων λαμβάνουν δύο ἀδελφάς ἢ
 δύο ἀδελφούς ἢ τὴν γυναῖκα ἀδελφοῦ³⁹⁹

Σχετικῶς μὲ ὅσους ἄνδρας λαμβάνουν εἰς γάμον δυο
 ἀδελφάς ἢ ὅσας γυναῖκας λαμβάνουν δύο ἀδελφούς, ἔχω

περίγει ὁμως, ὡφειν Σαφιστερον καὶ γεν κριτερον ἡμετεῖς δ' Μ Β εἰς τοὺς
 Καν 25, 26 καὶ 30 Κλ ἱερτικὸν τὰ εἰ, Πι καὶ 58, 42 καὶ 63. Πρὸς
 καὶ 27 δ' 82, 5 καὶ 11 Ἀγν. ρ. Η χρυσόστομος καὶ κ. ἀπολύει, δὲ ὁ δ'
 παγιωγὴ, καὶ ἀποφθεῖν ἰσοπεποιτα νά ἐμφανθῇ καὶ ἀποκρίσταιν θέν δ'
 καὶ ἡνεκα ἀπὸ τῶν Πατέρων. Ὁ νόμος, ὡς ἐν ἀρχαῖς, διὰ πέντε, θέν
 κρινετα ἀπὸ μ. πρὸς ν. δ. καὶ ἄμαρτα, ἐφ' ὅσον δὲ, ἀνέλουν οἱ ἀό-
 γοι δὲ τὴν μετὰ τούτων ἰσοβίαν θένω. (ὅροι) ἦτοι ἡ χρυστομική ἀγάπη καὶ
 καλαιέργεια

397 Εἰς τὰ ἐπιτίμια δὲ, πᾶντοε πάντοτε σημαντικά. Ὁ Μ Β ἐκθέ-
 τε, τὴν ἔσθ, χρυσόστομος παρὰ δὲ, Σύντο Οὐκομπενικὸς ἔχον αἰσθητικῶς
 ἀπαλότης τὰ ἐπιτίμια Σουφινικῶς, καὶ ἰσοποικί, περίεσι τὸ Πηδάλιον
 περιττοπολογεῖν δὲ ἡ «Κλε.» τοῦ Μητροκ. Ἰωαννῆς Παντελεήμονος (βλ.
 σημ. 370 γ')

398 Εἶναι τὰ γνωστὰ στάδια τῆς μετανοίας, ἀπὸ ὧς γνωστὸν,
 εἰς τὴν ἄρχαν ἔκαλυσεν ἡ μετέπειτα εἶχε ὅπουσον χαρὰν-ἡρα ἡς καὶ
 ἡ Εὐδοκία, ἐγὼ καὶ ὁμοιωσὶς Παντο, ἡ τερπνότης, τῆς ἐννοίας τῆς
 ἀληθοῦς καὶ καλῆς, θέν πρὸς νά ἐδγῇ πολλοὺς Πνευματικῶς εἰς τὴν
 ἰσοπέδωσιν ἡ μέλλων κατ' ὀργάνην καὶ ἐννοία, ἐπιτρεπὸν παιδαγωγικῶς (ὁ
 χ. πνευματικῶς) ὡς ἐπράξεν ἡ καπκὴ παρασυλαγωγὴ Ἰωάν, δὲ θέν νυμφίζων
 οἱ πολλοὶ ὅτι οἱ παπκοὶ ἔθ. ν. κ. ε. ρ. ε. χ. ο. ν. ο. οὔτε τήρουν τοὺς
 κλειστοὺς Ἱ. Κανόνες τῶν Ἱ. Ἀγίων Οὐκομπενικὸν Σύντομον

399 Ἐννοεῖται δὲ δύο ἀδελφάς ἢ γυναικας, ἀλλὰ τὴν μίαν μετὰ τὸν
 ἐθνατον τῆς ἀλλοῦ καὶ τὴν γυναῖκα χέρον τοῦ ἀδελφοῦ ἀποθανόντος

- ἤδη ἐξάσπασται μίκρον ἐπὶ στολήν.⁴⁰⁰ τῆς ὅποιας ἀντιγρά-
φον ἀπέστειλα εἰς τὴν εὐλαβεῖαν σοί. Ἐξ ἄλλου ἐκεῖνος ὁ
ὅποιος ἔλαβε τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του δὲν πρέπει νὰ
5 γίνῃ δεκτός (εἰς μετανοίαν) προτοῦ χωρισθῇ ἀπὸ αὐτῆν.

Κ α ν ω ν 24 Περί γάμου χηρευσάντων

Χήρα (νεωτέρα) ἡ ὅποια εἶχε συγκαταρθῆθῃ μεταξὺ
τῶν (ἀφ'ερωμένων) χηρῶν, δηλαδή συνετηρεῖτο ἀπὸ τὴν
Ἐκκλησίαν, ὅταν υπονδρευεταί (πάλιν) ὁ Ἀπόστολος
(Παῦλος) ὥρσι νὰ παραβλέπεται.⁴⁰¹ Ἐξ ἄλλου εἰς τὸν ἄν-
δρα ὁ ὅποιος ἐχήρευσε δὲν ὑπάρχει κανεὶς νόμος (ἀπαγο-
ρευτικός νὰ ἔλθῃ εἰς δευτερον γάμον), ὁπότε εἶναι ἀρκετὸν
δι' αὐτὸν τὸ ἐπιτελεῖν τῶν δ'γαμῶν.

- Ἡ χήρα ὅμως ἡ ὅποια ἔφθασεν εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἐξή-
5 κοντα ἐτῶν ἐὰν προτιμῇ νὰ πάλιν νὰ συζῇσῃ μὲ ἄνδρα
δὲν πρέπει νὰ κριθῇ ἀξία νὰ κοινωήσῃ τοῦ Ἀγαθοῦ (τῆς
θ' Εὐχαριστίας) ἕως ὅτου ἐγκαταλείψῃ τὸ πάθος τῆς ἀκο-
θαρσίας. Ἀλλ' ἐὰν κατατάξωμεν αὐτὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν
χηρῶν πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν ἐξήκοντα ἐτῶν, ἡ εὐθύνη εἶναι
10 ἰδική μας, ὅχι τῆς γυναίκος.

Κ α ν ω ν 25 Περί τοῦ ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη τις
γυναῖκα ἣν ἔφθειρεν.⁴⁰²

Ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἔχει ὡς νόμιμον σύζυγον γυναῖκα τὴν

400 Πρόκειται περ τῆς Βεστ. 160 βλ. 4 M B A ο 106 111; Εἰ
ναί ἐπίσης «κανονική» Επιστολή καὶ ἀποστολὴν τὸν Νῆον Κινόντα τοῦ Μ Β
(βλ. καὶ ἐρμηνείαν τ. II). Ἡ Επιστολή καταλείπει τὸν ἀνδρα γυναικὸν (ἐπι-
σκοπον ἀργότερον Τροσὸν το 122 εἰς ἀπάντησιν ἐνόμου ἐπιστολῆς, εἰς ἀνὸ
μυτο, τοῦ ἀνδρῶν τ. II, ὅποιον ἐκκαλεσθῆναι κατὰ τὴν παρανομίαν, εἰδικὰ
λοῦμενος ἵνα πάλιν τοῦ ἀνδρῶν» (B A 1 M B A στμ. 104 ο 106).

401 Πρβλ. Α Τημ. 6 9 16 «Χήρα καταλείθῃσι εἰς ἑλπίαν ἐτῶν
ἐξήκοντα γεγονῆτα, εἰς τὸν δὲ ἀνδρὸς γυναικὶ. Νεωτέρα, δὲ χήρας
παρὰ τὸν ὅτι Πρβλ. καὶ Μ Β 18 καὶ Σ 40 (καὶ γόδια Π). Ἡ
παράδοσις παραδέχεται ἐκκαλεσθῆναι τὸν ἄνδρα, ὃς καὶ μὴ συνετηρήσῃται πλέον,
ὅπως καὶ ἀποσύνηται ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τῆς συζύγου ἡ ἐνὸς μὴ χωρίζεται ἀπὸ τὸν
γάμον ὥστε καὶ κατὰ τὴν ἐξήκοντα ἐτῶν χήρα (Π). διότι ὑπάρχει εἶναι ἔ-
σοι τὴν κατὰ τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τῶν χηρῶν πρὸ τῶν ἐξήκοντα ἐτῶν (ΣΠΙ).
Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιμείνῃ, ὅπως καὶ Ἀνθωνίου δ 8 α ο 1 ο 1
ναί, ὁ γάμος τῆς «κινόν κῆς» χήρας, μετὰ τὸ 60ον ἔτος.

402 Βλ. σημ. 396

- 5 ὅτ' ἡ εὐλογία εἶναι μετάδοσις ἁγιασμοῦ Ἐκεῖνος ὅμως ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν εὐλογίαν, ἐξ αἰτίας τοῦ παραπτώματος ἀπὸ ἀγνοίαν του, πῶς θὰ τὴν μεταδωσῇ εἰς ἄλλον. Ἄρα λοιπὸν νὰ μὴ εὐλογῇ οὔτε δημοσίᾳ οὔτε κατ' ἴδιον, μήτε νὰ μεταδίδῃ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἄλλους, μήτε νὰ τελῇ κάποια ἄλλη προσέλευσις ἄλλὰ νὰ ἀρκῇται εἰς τὴν διατήρησιν ἀπλῶς τοῦ ἁγισμοῦ⁴⁰⁵ του καὶ νὰ κληθῇ
- 10 συνεχῶς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου νὰ τοῦ συγχωρηθῇ τὸ ἀνόμημα ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν του

Κ α ν ὦ ν 28 Περὶ παραλόγου «τάματος»⁴⁰⁶

Ἐκεῖνο βεβαίως τὸ ὁποῖον μοῦ ἐφάνη τοῦλάχιστον γελοῖον εἶναι, τὸ ὅτι κάποιος ἔκομιν εὐχὴν (τάξιμον) νὰ μὴ τρωγῇ χοιρινόν κρέας. Δι' αὐτὸ κάμει μου τὴν χάριν νὰ τοὺς διδάσκῃς νὰ ἀποφεύγουν τὰς χοινοποιεῖς προσευχὰς καὶ ὑποσχέσεις, πλὴν ὅμως νὰ ἐπιτρέψῃς ἢ χρῆσις (τοῦ χοιρινοῦ κρέατος) νὰ εἶναι ἀδιάφορος. Διότι ἵκανόν κτισμα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητον, ὅταν λαμβάνεται με εὐχαριστικῶς πρὸς τὸν Θεόν⁴⁰⁷. Ἐπομένως τὸ τάξιμον εἶναι καταγέλαστον καὶ ὅχι ἡ ἀποχή ἀναγκαία

Κ α ν ὦ ν 29 Περὶ παραλόγων ὁρκῶν⁴⁰⁸

Ἐξ ἄλλου τὸ νὰ ὁρκίζωνται οἱ ὁρχοντες ὅτι θὰ κακοποιῶν τοὺς ἀρχομένους, θὰ ἔπρεπε πρὸ παντός ἄλλου νὰ τυχῇ θεραπείας, ἡ ὁποία ὡς πρὸς αὐτοὺς εἶναι, διπλῇ ὁφ'

405. Εἰς τὸ κεφ. «προσεύχη», τὸ ὁποῖον δὲν μεταφράζει ὁ Π. Χρήστου. Ἀκριβέστερον θὰ ἦτο νὰ ἀποδοθῇ διὰ τῆς «προσεύχης» ὅτι ὁ ἁγίος ὅμως τὸ ἁγίσμα ὅφ' ὅσον δὲν ἀναφέρεται πρὸς καθ' ἑαυτὸν, πλὴν ἐκτενὲς εἰς τὸ οὐδὲν ἀργεῖν. Ἡ ἀγνοία δὲν εἶναι ἀνεύθυνος. Ἐπρεπε νὰ ἐρευνήσῃ προηγουμένως «εκτονωρῶς». Ὅσον δὲ καὶ δὲν εἶναι «πρακτὴ» κῶς δύσκολον τὸ ζήτημα, οἱ ἐκδιδόντες προπονητικὰ ἑταίριας ἀρεῖς πρέπει πολὺ νὰ προσέχουν, διότι πληθύνεται ἡ ἀνομία.

406. Τὸ θέμα ἔχει ἀναλογίαν πρὸς τοὺς Καν. 10 καὶ 28, ἐπόμενον, ἀλλὰ καὶ διαφορὰς. Βλ. σὺν τῷ Π. περὶ θρησκευτικῆς ψέσεως «ταμάτων», ἥτοι μοναχικῆς ζωῆς ἀφιερωμένων προσκυνημάτων κλπ.

407. Α. Τιμ. 4 ὁ τὴν ἀνατίειν πρὸς τὸν Πλὴν ὅμως ἀδιάφορος παραλείπει εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Π. Χρήστου.

408. Βλ. σὺν 406. Πρὸς, καὶ 28. Ἀποστ. 94 ζ καὶ Μ. Β. 64 καὶ 82.

ένός δηλαδή πρέπει νά διδάσκωνται αὐτοί νά μὴ ὀρκίζωνται τόσον προχερῶς καὶ ἀφ' ἑτέρου νά μὴ ἐπιμένουν νά ἐκτελέσουν τὰς πονηράς ἀποφάσεις των Ἐπομένως, ἐάν κάποιος ἐδεσμευθῇ μὲ ὄρκον νά κακοποιήσῃ κάποιον ἄλλον, πρέπει βεβαίως νά ἐπιδεικνύῃ τὴν (ἀναγκαιαν) μετάνοιαν διὰ τὸν ἀπερισκεπτόν ὄρκον του, πλὴν ὅμως (ἀπαιτεῖται προσοχή) νά μὴ ἐπιθεδωσῇ τὴν πονηρίαν του κάτω ἀπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εὐλαδίας. Δοτι οὔτε τὸν Ἡρώδη ὡφέλησε τὸ ὅτι ἐτήρησε τὸν ὄρκον του, ἀφοῦ αὐτός, δηθεν διὰ νά μὴ ἐπιорκήσῃ,⁴⁰⁹ ἔγινε φονεὺς τοῦ Προφήτου Ἀλλωστε ἐφ' ὅσον γενικῶς ὁ ὄρκος εἶναι ἀπηγορευμένος,⁴¹⁰ προφανῶς εἶναι πολὺ φυσικὸν νά εἶναι καταδικασμένος ὁ ὄρκος ὁ ὁποῖος γίνεταί μὲ κακὸν σκοπὸν. Πρέπει, ἄρα νά μετὰβάλλῃ φρόνημα ὁ ὀρκιζόμενος καὶ ὅχι νά (θελῇ νά) φροντίζῃ νά πραγματοποιήσῃ τὸ ἀσεβὲς σχέδιόν του.

Παρατήρησε μάλιστα γενικώτερον τὸ παράλογον τοῦ πράγματος Ἐάν κάποιος ἤθελεν ὀρκισθῇ νά ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς κάποιου ἀδελφοῦ ἄρα γε εἶναι καλὸν νά πραγματοποιήσῃ τὸν ὄρκον του αὐτόν. Ἡ ἐάν (καποῖος ἤθελεν ὀρκισθῇ) νά φονευσῇ (κάποιον), Ἐάν τέλος γενικῶς ὠρκίζετο ὅτι θὰ παραδῇ κάποιον Ἐντολήν, Διότι (λέγε βεβαίως ἡ Γραφή) «Ὁρκισθὲν καὶ ἐτήρησα», ὅχι ὅμως τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ «νά φυλάξω τὰς δικαιοφάσεις σου, Κύριε»⁴¹¹ Ὅπως ἀκριβῶς λοιπὸν θὰ ἐπρεπε ἡ Ἐντολή (τοῦ Θεοῦ) νά ἐκτελήται μὲ σταθεράς ἀποφάσεις, τοιοῦτοτρόπως πρέπει καὶ ἡ ἁμαρτία μὲ κάθε τρόπον νά ἀκυρώνεται καὶ νά ἀφανίζεται.

Κ α ν ὦ ν 30 Περὶ ἐπιτιμίου ἀπαγωγέων⁴¹²

Διὰ τοὺς ἀπαγωγεῖς παλαιότερον μὲν Κανόνα (ἐπιτιμίου) δὲν ἔχομεν, προσωπικῶς ὅμως ἔχομεν σχηματικῶς τὴν ἐξῆς γνώμην. Τόσον οἱ ἴδιοι (οἱ ἀπαγωγεῖς), ὅσον καὶ οἱ συνεργοὶ των⁴¹³ εἰς τὴν ἀπαγωγὴν νά παραμένουν ἐκτὸς συμπροσευχῆς⁴¹⁴ τρία ἔτη Ἐξ ἄλλου ἡ ἀπαγωγή ἡ ὁποία

409. Ματθ. 24, 9-10.

410. Ματθ. 5, 34.

411. Ψαλμ. 118, 106.

412. Πρὸς Μ Β 32 κ2 33 Σ καὶ σχόλιον εἰς Ρ Γ 32, 725 26.

413. Εἶναι οἱ λεγόμενοι «ἡθικοὶ ἀποχωροί», συνήθως ὑπευθυνότεροι τῶν θυμάτων των.

414. Ἦτοι «ἵστασθαι μετὰ τῶν ἐν ἀφοδίᾳ» (Ζωναρὲς, ΣΡΗ).

σης δυο φορές διὰ το ἴδιον ἁμάρτημα» ⁴²⁰

Κ α ν ὠ ν 33 Περι γυναικός ἣτις ἐγέννησε καθ' ὁδόν καὶ ἠμέλησε τὸ βρέφος

Ἡ γυνὴ ἡ ὁποία ἐγέννησεν ἐνῷ εὕρισκετο καθ' ὁδόν (παθ' δευούσα) καὶ ἠμέλησε (καὶ ἐγκατέλειψε) τὸ νεογόνον εἶναι ἐνοχος φόνου (ἐξ ἀμελείας) ⁴²¹

Κ α ν ὠ ν 34 Περι μὴ δημοσιεύσεως μοιχαλιδῶν ⁴²²

Τὰς μοιχαλίδας ⁴²³ γυναίκας αἱ ὁποῖα ἐξομολογοῦνται ἀπὸ εὐλαδείου ἢ μὲ οἰονδήποτε τρόπον ἀποκαλύπτονται δὲν διέταξαν οἱ Πατέρες νὰ τὰς φανερωθῶσιν δημοσίᾳ δὲ νὰ μὴ δωσῶσιν ἀφορμὴν (τυχόν) θανάτου ⁴²⁴ ἐφ' ὅσον ἀποκαλυφθῶσιν. Ἀντιθέτως ὤρισαν (οἱ Πατέρες) νὰ συμπαραριθμῶνται αὗται (μετὰ τῶν πιστῶν) χωρὶς νὰ κοινωνοῦν (τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων) μέχρις οὗ νὰ συμπληρωθῇ ὁ ὠρισμένος χρόνος (τοῦ ἐπιτίμιου) τῆς μετανοίας των

Κ α ν ὠ ν 35 Περι τοῦ ἀνδρός τὸν ὁποῖον ἐγκατέλειψεν ἡ σύζυγός του.

Εἰς τὴν περιπτῶσιν τοῦ ἀνδρός τὸν ὁποῖον ἐγκατέλειψεν ἡ σύζυγός του πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἡ αἰτία τῆς ἐγκαταλείψεως. Καὶ ἐὰν φανερωθῇ ὅτι ἐκεῖνη ἀνεχώρησεν χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, (τότε) αὗτός μὲν εἶναι ἀξίος συγχωρήσεως, ἐκεῖνη δὲ ἀξία ἐπιτίμιου. Ἀλλ' ἡ συγχωρήσις εἰς αὐτὸν θὰ δοθῇ (μόνον) διὰ νὰ ἐπικοινωνῇ μετ' αὐτὴν Ἐκκλησία (εἰς ἀπλήν συμπροσευχήν) ⁴²⁵

⁴²⁰ Νικομ. 1, 9

⁴²¹ Πρὸς Μ. Β. 69, 65 Ἀποστ' Ἰωάν. Νηστ. περὶ φόνου

⁴²² Πρὸς Ἰωάν. Νηστ. περὶ οὐδεὶς

⁴²³ Εἰς τὸ κείμενον «μετ' ἐκείνης», ὁποσονδήποτε καὶ τοῦ ἀκούσιου ἀλλὰ καὶ γενικῶς, τὰ μοιχαλίδας.

⁴²⁴ Βραβείο, λόγος, ἐπὶ τὴν κατάργησιν συν. τῶν γυναικῶν τῆς δημοσίας ἐξομολογήσεως ὑπῆρξεν κίνδυνος καὶ ἐκδικήσεις ἀνεκδικήσεως ὑπὸ μὴ ἀναγεννημένων Ἰουδαίων.

⁴²⁵ Διηγήθη οὕτως πρέπει νὰ ἴδωται, ὅτι ὁ γάμος οὗτος θὰ κοινωνῇ τῶν Μυστηρίων ζῶντι, ἐκεῖνης. Ὁ Κληρικὸς συνεπληρωθὴς ὑπὸ τοῦ 87 τῆς Σ' ἀποτακτικῆς ἐκ τῶν Κανόνων τοῦ Μ. Β. τῶν 9, 35 καὶ 71. Περι ἐναντιοφρονείας, ἐὰν ἐπιτάσσῃ τινες ἐκκλησιαστικοὶ ἀναχώρησιν τῆς γυναίκας διὰ Π. καὶ Σ.Ρ.Θ.

Κ α ν ω ν 38 Περὶ τῶν παρὰ τὴν γυναικὴν τοῦ πατρὸς ἀκολουθησασῶν κορῶν ⁴³⁸

Αἱ (ἐλεύθεραι) κόραι αἱ ὅποια ἠκολούθησαν (ἐραστὴν τῶν) ⁴³⁹ χωρὶς τὴν γυνῶσιν ἢ συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς τῶν διαπράττοντων πορνείαν, Ἐάν ὁμοίως συμφιλίωθουν οἱ γονεῖς (μαζὶ τῶν) τὸ γεγονός φαίνεται ὅτι διορθώνεται Ἀλλ' ὁμοίως δὲν ἐπανερχοῦνται ἀμέσως εἰς (τελείαν) κοινωνίαν (τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων), ἀλλὰ θὰ ὑποστοῦν ἐπιτίμιον ἐπὶ τρία ἔτη

Κ α ν ω ν 39 Περὶ συζώσης μετὰ μοιχοῦ ⁴⁴⁰

Ἡ γυνὴ ἡ ὅποια συζῇ μὲ μοιχὸν θὰ εἶναι (καὶ αὐτὴ) μοιχαλὶς ὅλον τὸν χρόνον (τῆς συνοικίσεως μαζὶ του)

Κ α ν ω ν 40 Περὶ πορνείας καὶ γάμου δούλης ⁴⁴¹

Ἡ δούλη ἡ ὅποια χωρὶς τὴν γυναικὴν τοῦ κυρίου τῆς παρέδωκε ⁴⁴² τὸν ἑαυτὸν τῆς εἰς ἀνδρα διέπραξε πορνείαν Ἐάν ὁμοίως αὕτη ⁴⁴³ μετὰ ταῦτα συνῆψε γάμον φανερώς, νομίμως ὑπαυδρευθῇ Ἐπομένως ἐκεῖνο μὲν (ἡ λαθρογαμία) εἶναι πορνεία τοῦτο δὲ (ὁ φανερός) νομίμος γάμος Καὶ τοῦτο, διότι συμβάσεις (δικαιοπραξίαι) ⁴⁴⁴ τῶν υπεξουσίων δούλων

ἀπομαρτυρεῖται εἰς ἐπτά ἐτη, ὁ μοιχὸς, θὰ ἐπετιμῆται εἰς ὅσα τέσσαρα ὅταν δὲ καταβῇ δόξαται τὸ ἔγκλημα τοῦ πόρνου εἰς ἑξάρα ἐπὶ τοῦ μοιχοῦ ἑποῖς θὰ καταβῇ δόξαται ἐπὶ ἐπτά (Βλ. Π καὶ Κ καὶ Δα) Προξενεῖ δὲ ὑποχρηστέ ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας, τῶν Ἀγίων Πατέρων, ἡ ὅποια ὅμως, δὲν πρέπει νὰ κρίνεται ἀνεπιστάτως, ἀλλὰ θεοκρίτως, ὡς ῥητὰ καθαρότητας καὶ ἀγνείας ἀντιλήψας, ὡς πρὸς τὴν ἐκκλ. Ἐκκλησίαν. Μὴ δόξαται τὸ ἄξιον τοῖς νομοῖς μὴ δὲ ἐλάττωται τῶν μαρτυριῶν, ἡμῶν ἑμπροσθεν τῶν χοίρων. (Ματθ 7, 6)

430 Πρβλ. Μ Β 22 40 καὶ 43

431 «Δὲ γὰρ ἀρπαγῆς» (Ζωνάρης ΣΡΠ) Ἡ συμφιλίωσις εἶχεν ὡς ἡ ποτίσθημα τῆς συστάσεως τοῦ γάμου διότι τότε δὲ, ὑπῆρχεν ὡς ἀπαραίτητον τοῦ γάμου συστάσις ἢ ἐπελάγῃ ἐν ἡμέρῳ ὁ γάμος δοκεῖ νὰ ἀπολογηθῇ μόνον μετὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀποστόλου (ὁ ἀπὸς 1 Α).

432 Πρβλ. Μ Π 30 καὶ σημ. 393 καὶ 394 ἢ καὶ ἐν ἀπόρρῃ ἀποθνή, ὁ σέξτος τὸν ὅποσον ἐγκατέλειψε ἀκολουθήσας μοιχόν, συζῶσα μετ' αὐτοῦ παραμένει μοιχαλὶς (Π.)

433 Πρβλ. Μ Β 41, 43 53

434 Διορθοῦται εἰς: «ἐκδοῦναι» ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκδοτῶν.

435 Εἰς τὸ κεῖν. «ἡ δὲ» κατέστη ἄνω τελευτῶν τὸ ὅποσον ἡμεῖς διορθώμεν εἰς «εἰ δὲ», ὅτι πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς ἐνὶ τῷ ἑαυτοῦ ἀφρονεῖ, μὲν ἡ δὲν δύνανται νὰ παραπλανήσῃ διότι πρόκειται περὶ ὁμοπροσωπικῆς διαφόρου.

436 Δὲν ἐννοεῖται ἡ ἱερολογία τοῦ γάμου ἡ ὅποια ἴσχυος καὶ πολιτικῆς, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἀναγκαιότης τοῦ γάμου θεωρουμένου ὡς δικαιοπραξίας Ἡ ἱερολογία ἀνεγνωσθῇ καὶ ὁ ὅλος ὁ ὅς ὑπὸ τῆς πολιτικῆς μόλις διὰ τῆς 89ης Νεαρῆς Λεοντος τοῦ Σοφοῦ τὸ 893.

Κ α ν ω ν 47 Περὶ ἀναβαπτισμοῦ τῶν αἵρετικῶν⁴⁴⁹ Εὐκροτιῶν, Σακκοφόρων καὶ Ἀποτακτιῶν

Οἱ Ἐγκροτίται⁴⁵⁰ καὶ οἱ Σακκοφόροι⁴⁵¹ καὶ οἱ Ἀποτακτι-
ται⁴⁵² κρίνονται παρομοίως μετὰ τοὺς Ναυατιανούς⁴⁵³ καθ' ὅτι,
περὶ ἐκείνων μὲν (τῶν Ναυατιανῶν) δευτερωθὴ Κανὼν⁴⁵⁴ ἔν
καὶ δι' ἄφορος⁴⁵⁵ ἐνὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς αὐτοὺς (τοὺς Ἐγκρα-
5 τιτας) ἀπεισιωπηθήσαν. Ἀλλ' ἡμεῖς γενικῶς ἀναβαπτίζο-
μεν τοὺς τοιοῦτοι-εἶδους αἵρετικούς· Ἐὖν ὁμῶς εἰς σὰς ἀπα-
γορεύεται ὁ ἀναβαπτισμός, ὅπως ἀκριθῶς καὶ εἰς τοὺς Ρω-
μαίους, ἐπειδὴ (ἐκρίθη ὅτι) ἀπαταται⁴⁵⁶ κάποιοι οἰκονομία
ὡς πρὸς τὸ βάπτισμα τῶν ἐν τοῦτοις πρέπει, νὰ ἰσχύη ἡ
ἰδική μας ἀποφῆς⁴⁵⁷· Δηλαδή, ἐπειδὴ ἡ αἵρεσις τῶν εἶναι ὁ

Θεὸς (ὁμοῦ θεὸς τῶν ἰσχυρῶν, ἀναστήσεως ἀποθανόντων κτλ.) καὶ ὁ
νεκρὸν ἀποθνῶν ἐν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς καὶ τὸ ἐκείνους τὴν πιστὴν
(Ἀγ. Γρηγόριος Νύσσης, ΠΙ, τὸ Α', σ. 79, Πρὸ Μακ. 10; R G Hs 964 C
D) καὶ καὶ ἡ ΜΒΑ 294, 11, 17. Τὴν αὐτὴν ἀποφῆν ὁ β' γράμμος δὲ συν-
σταται διὰ καὶ οἱ γράμμοι, ἡ ἀναστασιμὴ ἐκείνη, ἐνὶ ἐκείνῃ ἀποκαθίσε-
ται ὁ καὶ τὰ ἰσχυρὰ πρὸς τὸν καὶ πρὸς τὸν ἀποφῶν τούτων ἀλλ'
ἐν Κρήτῃ διέπονται.

119 Πρὸς Μ Β 1 κυρίως 7 Β καὶ τὰ εἰς τούτων σχόλια - ἦν ἄρ-
μην τῶν εἰς Π καὶ ΣΡΠ

120 Πλ. Καν. Μ Β 1 καὶ 86 καὶ 96 ζ' ὡς καὶ τὰ εἰς τούτων σχό-
λια τοῦ Π ἀπασιμὴ ἐν καὶ καὶ τὰ εἰς τὸν ἀποφῶν οἰκονομίας γὰρ
καὶ ὁμοιωμένη ἀπὸ θεολογικῆς, ἀρὰ, καὶ γνωστῆς· ἦτοι ἐν ἐκείνῃ τῷ
Αγ. 10, καὶ Κανὼν καὶ δὲ εἶνα καὶ τὰ ἀποφῶν

121 Ἐὰν ἀπασιμὴ ὁ ἀποφῶν ἐκείνῃ οὐκ ἀποφῶν

122 Ἐὰν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται

123 Εἶναι οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν

124 Εἶναι ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν

125 Κατὰ τὴν αἵρεσιν· Ἐκκλησίαι ἰσχυρὴν ἀκρίβη καὶ ἀναβαπτισμός καὶ
χρῆσμα, ὡς εἰ, τὴν Γρηγόριον

126 Ὁ Κανὼν V (=Vaticanus 72 I a1) ἔχει γραφὴν ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν,
τὸ δὲ ἐνὶ καὶ τὸ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν

127 Γράφει ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν
καὶ οἱ Ἐγκροτίται ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν ὁ ἀποφῶν

• Παναγιώτατε, Θεοτάτα καὶ προσκυνητὲ μου Διδόντα καὶ Δέσποτα καὶ

τὴν γυναικὴν μου εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ποιομένη ἄγαμος Διότι, ἐφ' ὅσον ὁ Κυριὸς εἶπει ὅτ' «ἐάν κανεὶς ἐγκαταλεῖ ψὴ τὴν γυναῖκα του, χωρὶς δικαιολογίαν πορνείας, τὴν ὁδηγέῃ εἰς τὴν μοιχείαν»⁴⁶¹ ὅρα με το ὅτι τὴν ὠνόμασε μοιχαλῖδα τῆς ὅπου λείπει τὸ δικαίωμα τῆς συνάψεως γάμου με ἄλλον Πραγματι, πὺς εἶναι δυνατόν ὁ μὲν ἀνὴρ νὰ εἶναι ἔνοχος ὡς αἴτιος μοιχείας ἡ δὲ γυνὴ νὰ εἶναι ἀνένοχος, αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ὅποια ἐχαρακτηρίσθη ἀπὸ τὸν Κυρίον μοιχαλὶς ἐξ αἰτίας τῆς συνάψεως τῆς με ἄλλον ἄνδρα.⁴⁶²

Κ α ν ω ν 49 *Ὅτι ὁ διασμος εἶναι ἀνευθυνος⁴⁶³

Αἱ διαφθοραὶ γυναικῶν αἱ ὅποιαί ἐγίναν κατόπιν διασμοῦ νὰ κρινόντα ἀνευθύνῳ Συνεπὺς καὶ ἡ δούλη, ἐάν ἐδιασθῇ ἀπὸ τὸν κυρίον τῆς, εἶναι ἀνευθυνος

Κ α ν ω ν 50 Περὶ τριγαμίας⁴⁶⁴

Νόμος (ἐκκλησιαστικὸς καὶ Κανὼν) διὰ τριγαμίαν δὲν ὑπάρχει. Ἄρα ἐπὶ τῇ βάσει (ταύτου) νόμοι ὁ τρόπος γάμος δὲν ἐπιτρέπεται Δι' αὐτὸ τοὺς ταούτους γάμους τοὺς θεωροῦμεν μὲν ὡς ρυπτοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἀλλ' ὁμως δὲν τοὺς καταδικάζομεν δημοσίᾳ, ἐπειδὴ εἶναι προτιμότεροι ἀπὸ ἐλευθέρων πορνείαν

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 200 (Σ'—CC)⁴⁶⁵

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ⁴⁶⁶

Τόσον αἱ ἀσθένεια, αἱ ὅποιαί μᾶς ἀλληλοδιαδέχονται,

461 Ματθ 5 32

462 Ὑπάρχει διακρίσις τῇ περιπτώσει, τῇ ἀπανόδῳ τοῦ συζύγου ὡς εἰς τὴν παρ/κτασιν τῆς συζύγου τοῦ Καν. 46 ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προτίθησιν τῆς μοναγαμίας: βλ. στρ. 448)

463 Πρβλ. 2 Γρηγ. Θωμ. 20 Νύκτες Περ. ἀσκονιστῆς διμῆς διασθῆς στρ. 6 44 Μ Β καὶ παρ. κρείον. Ἐκκλησιῶν γεν. κός. ' 27 Μ Β παρ. τοῦ δὲ ἀγνοῦν ἀποκρίσαντος αἱ. ἀθετοῦν γάμον. Ὁ δὲ Βαλοιστινὸν λέγει: δε κα βουσι Μοναχοὶ δ' αὖ τῆς βίας ἐκίρυσαν. ὡς τοιαύτης ἐκράττον ἀποκρίσαντο τοῦ Βιζαντινοῦ διὰ τὸ πρᾶξαι αὐτὸ. Ὁ γὰρ αὐτὸς τοῦ ἁγίου ἡ δ. ἀλλοὺς λόγους, πρὶν νὰ παραμένουν εἰς τὸ Σύνθημα /ΣΡΠ/.

464 Ὁ ἐκκλησιολόγος μὲν αἱ τριγαμίαν ὡς ὄφισεν εἰς τὸν Καν. 4 (τὸν ο ποῖον δε μὲν τὸν ἀπὸ σχολῆς ἀλλὰ δὲν ἐκκαθ' ἑαυτὸν, δημοσίᾳ καὶ δὲν «διασπώνται» — διέκρινοντα ὡς, ἄνθρωποι οἱ γάμοι τοῦτοι Διὸ τὸν γ' γάμον ἐδέχοντο τὴν καλῶς καὶ κατ' ἔκραν οἰκονομῆσαι ἐνέχθη, τὴν Ἐκκλ. οἱ, ὡς οὐδέποτε καθιερώθη νὰ ἐπὶ ἐλθῇ ὁ δὲ γάμος τὸν ὅποιον δέχεται: ὁ πατριάρχης κατὰ παράστασιν τῆς ἐργασίας Παραδόσεως ὡς εἰκόσ.

465 Ἐγράψα τὴν 3 τοῖς τῶν 375.

466 Βλέπε στρ. 369

- δσον και σὶ ἀσχαλῖαι μὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς υποθέσεις καὶ συγχρόνως μὲ δσους ἐπιδουλεύοντα· τὰς Ἐκκλησίας μᾶς ἀπασχαλῆσαν καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα μέχρι καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν γραφομεν τὴν παρούσαν ἐπιστολὴν. Δι' αὐτὸ δὲν μᾶς ἦτο δυνατόν οὔτε νὰ ἀποστείλωμεν κάποιον (εἰς σέ),
 5 ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἐλθεῖσάν σου. Εἰκάζομεν ὅμως ὅτι καὶ εἰς σέ θὰ συμβαίνουν παρομοῖα. Καὶ δὲν ἔννοα δεδοίως αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν ἀσθενεῖαν μὴ γένοιο! Διότι εὐχομαι ὁ Κύριος νὰ σοῦ χάριση σωματικὴν υγείαν παντοτινὴν, ὥστε νὰ υπηρετῇς τὰς Ἐντολάς Του. Ἀλλ' ἐν νοῷ ὡς πρὸς τὸ ὅτι «ἡ μερίμνα τῶν Ἐκκλησιῶν»⁴⁶⁷ θὰ προ-
 10 ξενῇ καὶ εἰς σέ τὸν ἴδιον περισπασμόν.

- Ἐπρόκειτο λοιπὸν τώρα νὰ ἀποστείλω κάποιον ἄκριθῶς δ' αὐτό, διὰ νὰ μᾶς πληροφωρησῇ δηλαδὴ (οὗτος ἐπὶ στρέφων) εἰς ποῖαν σχετικῶς κατάστασιν εὐρίσκεισαι. Ὁ ταν ὅμως ὁ λίαν ἀγαπητός (πνευματικός) Λίος (μᾶς) Μελέτιος⁴⁶⁸ ὁ ὅποιος θὰ συνδυεῖ τοὺς νεοσυλλέκτους (στρατιώτας) μᾶς ὑπενθύμησεν ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διαβιβάσῃ οὗτος εἰς σέ τοὺς χαρητισμούς μας, ἐδεχθῆμεν εὐχαριστίας τὴν ἐγκαίρῃ (αὐτὴν) ἀποστολῆς ἐπιστολῆς καὶ ἐσπεύσα-
 15 μεν πρὸς τὸν γραμματοκομίστην (τοῦτον),⁴⁶⁹ ἄνδρα ἱκανὸν νὰ χρησάμευσι καὶ ἀντὶ ἐπιστολῆς, λόγῳ τοῦ φιλαλήθους χαρακτῆρος τοῦ καὶ τοῦ ὅτι, ποτε ἐκ τῶν ἰδικῶν μας ζητημάτων δὲν ἀγνοεῖ.

- Δι' αὐτοὺς λοιπὸν παρακαλοῦμεν τὴν εὐλόγεάν σου πρωτίστως νὰ εὐχεται δι' ἡμᾶς, δὲ νὰ χάριση ὁ Κύριος ἀφ' ἑνὸς εἰς ἑμὲ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὸ φορτικόν αὐτὸ σῶμα⁴⁷⁰ καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰς Ἐκκλησίας τὴν εἰρήνην Του.⁴⁷¹ Ἀλλὰ καὶ

467 Οἱ Ἀρμένιοι δοῦναι καὶ μάλιστα οἱ Πνευματικοὶ κατὰ τὸν ὅποιον, συνέγραψεν: «Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔργου, τοῦ ἔχοντος ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ 374. Δι' αὐτὸ καὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἁγίου Ἀμφιλοχίου. Κατὰ τὴν ἐκκλησίαν δι' αὐτὴν τοῦ Μάρτυρος, Ἁγίου Παύλου (17 Σεπτεμβρίου, τοῦ 374) διὰ ἀνέκτου ἐξουσίας καὶ ἡ Βασιλεὺς, ὁ τρέπων, τῆς Γραφικῆς, Δοξολογίας, τοῦ Μ. Β. προεκάλεσε τὴν προεδρίαν τοῦ Ἁγίου Λεοντίου, ἀρχιεπισκόπου, πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τοῦτο ὑπῆρξε ἡ ἀφορμὴ τῆς συγγραφῆς τοῦ ἔργου τοῦ Μ. Β.

468 Β. κορ 11 28.

469 Ἀντικείμενος ἀκολοῦθον μαθητῆς τοῦ Μ. Β. στρατιωτικὸς τὸ ἐπὶ τὸν γελμα (στρατολόγος). Ἰσως καὶ ἀλλοτε εἶγε, ἐξυμνεῖται τὸν πνευματικόν τοῦ πατέρα Μ. Β. οὐ, γραμματοκομίστην, ἐξ ἧς ἦτο τὸσον ἐμπειρὸς ἀλλὰ καὶ ἐνδοξος. Ἡ πόλις τοῦ Tillemonte παρ' ἡγεμονοποιήσεως τοῦ Μελετίου καὶ ἡ γραφὴν εἶχε ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας (ἐν P. G. 32 734).

470 Δι' αὐτὸν τὸν Μελετίου.

471 Δὲν ἐννοεῖ μέλλον, ἀποκατάστασιν τῆς ἡγίας τοῦ ὅσον τὸν θεόν τοῦτον, πρὸς τὸν ὅσον καὶ γὰρ ἐκτελεῖται καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ πόθεν ἀνεκτελεῖται, ἡ γὰρ ἐκτελεῖται καὶ ἀπὸ τῶν ἐν συνεχείᾳ λόγων τῶν.

472 Ὁ ἄλλος, διακρίσιμος πόθος καὶ κόπος τοῦ Μ. Β., τὸν ὅποιον

του Μάρτυρος Ευφυχίου¹⁷⁶ και νά μή περιμένῃς δευτέραν ὑπενθύμειν μήτε νά φροντίσης νά ἐλθῇς εἰς συνάντησίν μας κατὰ τὴν ὠρισμένην προθεσμίαν¹⁷⁷ (τῆς μνήμης), ἀλλὰ νά ἐλθῇς ἐνωπτερον καὶ νά μας εὐχαριστήσης, ἐάν θεοσιως ὁκομη εἰρίσκωμεθα (εἰς τὴν ζωὴν) ἐπὶ τῆς γῆς¹⁷⁸. Μεχρι τότε εἶθε μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου (Θεοῦ) νά διαφυλαχθῇς χάριν ἡμῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ υγιῆς καὶ εὐχόμενος δι' ἡμᾶς.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 201 (ΣΑ'—CC1)¹⁷⁹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ

Διὰ πολλοὺς λόγους ἐπιθυμῶ νά σέ συναντήσω, ἀφ' ἑνὸς διὰ νά σέ συμβουλευθῶ διὰ τὰς υποθέσεις αἱ ὁποῖαι μὲ ἀπασχολοῦν καὶ ἀφ' ἑτέρου γενικῶς ἀφοῦ σέ ἴδω ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν καθύν, νά ἔχω κάποιαν παρηγορίαν τῆς ἀπουσίας (σου). Ἀλλ' ἔπειδή καὶ τοὺς δυο μας ἡμπόδισαν τὰ ἴδια αἰτία δηλαδή ἡ ἀσθένεια ἡ ὁποία εὗρε σὺς καὶ ἡ πολὺ παλαιὰ ἰδική μου ἀρρωστία¹⁸⁰ ἡ ὁποία δὲν ἔπαυσε μέχρι τῶρα, καὶ οἱ δυο μας ὡς δωσωμεν συγγνωμην ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον, ὥστε μόνο μεταξὺ μας νά ἀπαλλαγώμεν τῆς κατηγορίας.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η 202 (ΣΒ'—CC11)¹⁸¹

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΙΚΟΝΙΟΥ

Ὅπωςδήποτε θεοσιως εἰς ἐμέ ἡ συνάντησις μὲ τὴν δσ.

176 Βλ. σημ. 167 καὶ 3 ΜΒΑ σημ. 475 α 122 καὶ 1 ΜΒΑ σημ. 306 α 79 Ἦτο Καππαδόκη, καὶ ἐμπόδιζε, ἐπ' Ἀδρ. πρὸς τὸ π. ἡμῶν τοῦ 6 α. 1. 1.

177 Φαίνεται τὴν ἐπέεον τοῦ 474 (παρεκλήσεις) εἶναι μετέδωκεν κριτικῶν, ἢν δ. π. ἡμέραν ἢ τὴν παρεκλήσιν, ἐν τῇ Μ Β θὰ ἤθελε νά μεταδῇ τοιαύτην ἀντίφασιν, ὅτι δὲ ἀποκρίσται τὴν ἐγείνην του.

178 Βλ. σημ. 171.

179 Ἐγράφη, ἄλλοτε πρὸς τὸ θέρος τοῦ 375.

180 Ἐπὶ τῷ 79, προσέτι, φαίνεται ἀσθένεια τοῦ Ἁγ. Ἀμφιλοχίου χρησιμοποίησιν τὴν λέξιν αὐτὴν περὶ τῆς ἀσθέν. τοῦ χρησιμοποιοῦ τὴν λέξιν ἀρρωστία τὴν 1 καὶ 29 ἀπὸ τῆς, ὅτι καὶ ἀποκρίσται, ὅτι δὲν ἐξέ ν, ἀλλ' ἰσα ὁμιλοῦν τὸ μὲν, μὲν καὶ τὴν γὰρ κτλ. αὐτὸν ἀναγινώσκοντες ἀρρωστία αὐτὸν σφραγίσαντες ἀνικητότητα, πρὸς σφραγίσαντες, ἀπὸ κτλ. ἀπὸ Ἁγ. Παύλου (τοῦ Σαραματάου) ἢ ἀσθένεια αὐτῶν καὶ τῶν θεῶν ἡμπόδιζε τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνάντησιν των. Εξόκειτο δηλαδή ὁ Ἁγ. Ἀμφιλόχιος νά ἐπισκεφθῇ τὸν Μ Β, ἀλλ' ἔγραφε, ὅτι ἡθέλησε καὶ προσέειπε ἡμεῖς ἐκεῖνον. Ἀλλ' ὁ Μ Β δὲν ἔπαισεν ἀπὸ τῆς 1 α 79 καὶ ν, οὐτε πάλιν ἀρρωστία αὐτοῦ ἀλλὰ σχεδὸν παρὰ τοῦ ἀρρωστίας, ὅτι εἶπε αὐτὸν τὴν ἐπομένην Ἐπιστολήν.

181. Ἐγγραφή τοῦ θέρος τοῦ 375. Φαίνεται δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπὶ ἡμετέρῳ

ότητα σου είναι πολυτιμος ἀλλὰ κατ' ἐξοχήν τώρα, ὅποτε
τόσον σπουδαία εἶναι ἡ πρόθεσις ἡ ὅποια μας συγκεντρὼ-
νει (ἐπὶ τὸ αὐτὸ) Ἐπεὶ δὲ ὁμοῦς τὸ ἐρετωμένον σῶμα μου⁴⁹²
ἐκ τῆς ἀρρωστίας εὐρσκετα εἰς τοιαυτὴν κατὰστασιν ὥστε
νὰ μὴ ἐπιτρέπη οὔτε τὴν ἐλαχιστὴν κίνησιν ἀφου μάλιστα,
προκειμένου νὰ κάρω με ὁχνημα τὸν δρομον μέχρι τὰ Ναΐ-
5 ὄρια τῶν Μαρτυρῶν⁴⁹³ παρ' ὅλγον παλιν νὰ υποπέσω εἰς
τὴν ἰδιαν ἀσθένειαν εἶναι ἀνάγκη νὰ τυχῶ συγγνωμῆς ἐκ
μέρους σας

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναβληθῇ τὸ ζή-
τημα δὲ μερικῶς ἡμερας ἀργότερον θὰ δυναίμα νὰ ευρι-
σκῶμα. μαζ. σας με τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ κα. νὰ λάβω μέρος
εἰς τὰ ζητήματα τὰ ὅποια σας ἀπασχολοῦν Ἐάν ὁμοῦς τὰ
10 ὑπὸ μελέτην ζητήματα αὐτὰ εἶναι ἐπεγοντα νὰ ἀντιμετω-
πισετε θεδαικῶς τὰ προκειμένα ζητήματα με τὴν βοήθειαν
τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ με υπολογίσετε μαζ. σας παρόντα καὶ συμ-
μετέχοντα εἰς ὅσα θὰ γίνουν καλῶς⁴⁹⁴

Εἴθε με τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου (Θεοῦ) νὰ διαφυλαχθῆς
χάριν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ὑγιῆς καὶ πλήρης χαρῆς ἐν
15 Κυρίῳ καὶ εὐχόμενος δι' ἐμέ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 203 (ΣΓ' — CC II)⁴⁹⁵

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ (ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ)⁴⁹⁶

I Ἐνῷ μοῦ ἐγεννήθη μεγάλη ἐπιθυμία νὰ σᾶς συναν-
τήσω ἐν τούτοις πάντοτε κάποιον ἐμπόδιον παρουσιάζετο,

δ' Ἁγ. Ἀμφιλόχιος ἡ δ' ἀπεσταλμένος προσεκκένει τὸν Μ. II νὰ ἐπιδόχη
τομ. πη. συνάδου μάλλον εἰς ἡ κεν. αν. ἡ ἰκόν. το. θερο. το. 375. ὅς ἔτο
δρμη. μόνον με τὸ πνεῦμα παρὸν διότι τὸ σῶμα δὲν ἐπέφερε καὶ τὴν ἐλα-
χίστην κίνησιν

492 Εἰς τὸ κεῖμενον ἐπὶ λεύκανα τῆς ἀρρωστίας μου⁴⁹² δηλαδὴ τὸ
ἔρποντα

493 Εἰς τὸ κεῖμενον μαρτυρία Ἄν δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Ἀγ.
Εὐφροσύ. ὅς κατὰ τὴν ἐκδοσιν (ἡ Σαπ. ἀπ. ἰκόν. αν. π. ἰω. πρό-
κατα. ἐν. ἄλλο ἢ ἄλλα κατὰ τὰ Μαρτυρῶν δὲν τοιαῦτα ἀνέχοντο πολλά
εἰς ἡμετέρας κα. περ. αὐτῆς

494 Δὲν δύναται μάλλον περιουσιᾶ. ἐπ. ὅσα μόνον γίνονται κακῆς
ὅς δύναται μαρκα. νὰ με γίνωνται καλῶς. ἄλλ. ἰω. ἐκφράζεται πιστ.
εὐχὴ θὰ γίνωνται ἀσφαλῶς, καλῶς

495 Ἐγράφη το. 375

496 Εἰς τὸ κεῖμενον ἐπὶς παρα. ω. τ. ἀπὸ τοῦ, ὅποι-
ον, ἐννοοῦνται. ο. ἐπ. σκοπο. τὸν παρακλῶν τοῦ Πόντου κα. ἰω. γεν. κωτερον
τοῦ Κασσιαν. Πόντου μετὰ τὸν αὐτὸν ἀνελ. ἡ κα. ἐπ. σκοπο. Ἐπὶ τοῦ, τὸν
Επιστολῶν 205 κα. 206 Ε. το. καὶ κα. M Marcianus 61 ΙΑ α. ι
τῆς Ἐπιστ. 206 ἀπάρχει ἡ ἐξέφ. ἐπαγραφή. Ελαβε. ἐπισκόπος ὥστε εἰ.
ταῦτόν ἀλλήλους ἐκθεῖν ἀπὸ τοῦ παρα. ω. τ. ἀπὸς τὸ ἀνελ. ἐν

- διὰ τὴν ἀνατροφὴν τὴν προθυμίαν μου. Εἴτε δηλαδὴ ἡ σωμα-
 τικὴ ἀσθένεια μὲ ἠμπόδιζε (περὶ τῆς ὁποίας ὅπως οὐδέποτε
 δὲν ἀγνοοῦτε πόσον μὲ συντροφεύει ἐκ τῆς παιδικῆς μου
 ἡλικίας μέχρι τοῦ γηρατός μου αὐτοῦ καὶ ἡ ὁποία συνανε-
 5 τράφη μαζί μου καὶ μὲ δοκίμαζε συμφωνῶς μετὰ τὴν δικαίαν
 κρίσιν τοῦ σοφῶς ἐπιτρέποντος τὰ πάντα Θεοῦ)· εἴτε πάλιν
 αἱ φροντίδες περὶ τῶν Ἐκκλησιῶν εἴτε τέλος οἱ ἀγῶνες ἐ-
 ναντιοὶ ὧν ἐναντιωνοῦνται εἰς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
 Δ' αὐτὸ μέχρι σήμερον εὐρισκομαι εἰς μεγάλην θλίψιν καὶ
 λυπὴν συνασθανόμενος, ὅτι ἀπέναντι σας ἔχω υστερήσει·
 10 'Ἀφ' οὗτου δηλαδὴ (ἡξιώθη) καὶ ἔμαθον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ
 (ὁ Ὅποιος δι' αὐτὸ ἀκρῶς κατεδέχθη νὰ κατέλθῃ καὶ νὰ
 μείνῃ πλησὼν μας ὡς ἑσάρκος (θεανθρώπος), ἵνα ἀφ' ἐ-
 νὸς μὲ τὸ παραδεγμὰ Του ὡς πρὸς ὅσα πρέπει νὰ πράττω
 μὲν διορθωθῇ τὸν διόν μας καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν διάν τὴν
 φωτὴν Του μας κηρύξῃ «τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας»
 Του) ὅτ' «μέ αὐτὸ (τὸ γνωρίσμα) θὰ ἀναγνωρίσουν ὅλοι
 15 ὅτ' εἰσθε δίκαιοι, μοι μαθηταὶ ἐάν θὰ ἔχετε ἀγάπην μεταξυ
 σας» καὶ (ἀφ' οὗτου ἔμαθον ἐπίσης) ὅτ' ὡς ἀποχαρτιστή-
 ριον δωρὸν εἰς τοὺς Μαθητάς Του ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ πεlei-
 ωσῃ τὴν ἑσάρκον Οἰκονομίαν, ἀφῆκεν ὁ Κύριος τὴν εἰρή-
 νην Του καὶ εἶπεν «σας ἀφήνω εἰρήνην, τὴν ἰδικὴν μου εἰ-
 ρήνην ὡς δωρίζω» (ἐκτοτε λοιπὸν ἐγώ) δὲν δύναμαι νὰ
 20 πείσω τὸν ἑαυτὸν μου ὅτι χωρὶς τὴν μεταξυ μας ἀγάπην
 καὶ χωρὶς ὧν ἐξαρτάται ὅπο ἑμέ, νὰ εἰρηνεύω μετ' ὅλους,
 (ὅτ') δύναμαι νὰ ὀνομασθῶ ἀξίος δοῦλος τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ.

- Λοιπὸν, ἐπεὶ πολὺν χρόνον ἀνέμεινα μήπως κάποτε γι-
 νῇ ἀπὸ μέρους τῆς ἀγάπης σας κάποια ἐπισκεψίς εἰς ἡμᾶς.
 Διότι ἀσφαλῶς δὲν ἀγνοεῖτε ὅτ', καθὼς εἴμεθα ἐκτεθειμένοι
 25 φανερώς εἰς πάντας, ὅπως ἀκρῶς οἱ ἐξέχοντες βράχο εἰς
 τὴν θαλάσσαν ἡ μ ε ι ς δεχομεθα ἐκ τοῦ ἀφανοῦς τὴν
 ὀρμὴν τῶν αἰρετικῶν κυμάτων. Ἀλλ' ἐν τούτοις, καίτοι (οἱ
 αἰρετικοί) θρυμματίζονται γυρω μας, δὲν κατορθώνουν νὰ
 πλημμυρίσουν ὅσα εὐρισκονται ὀπίσω ἀπὸ ἡμᾶς·¹⁹⁷ Ὅταν
 ὁμῶς λέγω ἡ μ ε ι ς, δὲν τὸ ἐννοῶ ὡς κάτι, τὸ ὅποιον

τὰ, ἐξ ὁποίων ἐγγενόμενα, ἡμᾶς. Ἡ ἐπ' γραφὴ μὲ, δοθεῖ νὰ κατανόη-
 σαι καὶ ἑρμηνεύει, ὅτι ἡμᾶς ἐν, γὰρ καὶ, ἑσάρκας.

197 Ἐν κεῖναι καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, περὶ τῶν ὁποίων
 ἡ σκεψὶς, ἡ σκεψὶς, ἡ σκεψὶς, εἴτα σκεψὶς, καὶ μακροπερὶ ὅσο, ἀλλὰ καὶ ἡ
 ἀλλοιωμένη, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι,
 ἐπεὶ καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσοι,
 ἡμᾶς, ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι,
 ἡμᾶς, ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι,

198 Ὅσοι, ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι,
 Ὅσοι, ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι, καὶ ἐν κεῖναι,

- μᾶς κακολογεῖ, ἀλλὰ κατ' ἡγορος ἢ μᾶλλον μήτε
νὰ ἀνέχεται, νὰ ὀνομαζέται, κατ' ἡγορος, ἀλλ' ἄς εἴ-
ναι ὁ δ ε λ φ ό ς, ὁ ὅποιος θὰ νοθευτῇ μὲ ἀγάπην καὶ
θὰ λάμνη τὸν ἔλεγχον μὲ σκοποὺν τὴν διορθώσιν Ἀλλὰ καὶ
30 οεῖς νὰ μὴ γίνετε ἀκροαταὶ κακολογῶν, ἀλλ' ἐξετάστα τῶν
ἀποδεξέων¹⁰¹ μήτε καὶ ἡμεῖς, νὰ ἐγκαταλεφθῶμεν ἀθερά-
πευτο ἀφου δὲν θὰ φανερωμεθα, εἰς ἡμᾶς τὸ σφάλμα μας
3 Εξ ἄλλου ἄς μὴ σὰς δακατεχη ἡ ἐξῆς σκέψις, ὅτι
δηλαδὴ «ἡμεῖς οἱ ὅποιοι κατοικοῦμεν εἰς τὰ παράλια ευρι-
σκόμεθα μακρὰν τοῦ κακοῦ ἀπὸ τοῦ ὁποῖον πάσχουν οἱ πολ-
λοι ἀνθρώποι καὶ δὲν ἔχομεν κομμίαν ἀνάγκην τῆς βοηθί-
ας ἀπὸ μέρους τῶν ἄλλων Ἐπομένως τι μᾶς χρειάζεται ἡ
ἐπικοινωνία μετὰ τῶν ἄλλων»¹⁰² Διότ' ὁ Κύριος τὰς νη-
3 σους¹⁰³ θεδοικῶς τὰς ἐχωρίσεν ἀπὸ τὴν ξηρὰν μὲ τὴν θάλασ-
σαν, τοὺς κατοικοὺς ὅμως τῶν νήσων μὲ τοὺς κατοικοὺς
τῆς ξηρᾶς τοὺς συνεδεσε μὲ τὴν ἀγάπην Ἀδελφοί τί-
ποτε δὲν μᾶς χωρίζει μετὰξὺ μας, ἐάν δὲν μᾶς συμβῇ νὰ
πάθωμεν τὸν χωρισμὸν τῆς (ἀποδοχῆς) διαθεσεως Εἰς εἴ-
ναι ὁ Κύριός μας μὴ ἡ πίστις ἡ δια ἐλπίς¹⁰⁴ Καὶ ἐάν ἀκό-
μη θεωρῇτε τοὺς ἐαυτοὺς σὰς ὡς τὴν κεφαλὴν τῆς ὅλης
10 Ἐκκλησίας, δὲν δυνατὰ ἡ κεφαλὴ νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς πόδας
«δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην σὰς»¹⁰⁵ Καὶ ἐάν ἐπίσης τοποθετήτε

νὰ δύνανται νὰ ἀντιπαραστήσω, δηλαδὴ, καὶ τοὶ λέγει τὸ ἀνάγκησθαι μοι τῆς παρ-
ρησίας, (ἐπεὶ ἀποδοχῆς καὶ, Εἰς 204, 2, 22) Ἐν ἀπάντησιν οὖν οὗ
δοῖ ὁ ἰσχυρὸς εἰς τὴν ἀποδοχὴν 204, 3, 4 24-25 «ὅτι, ἀπὸ τῆς
ἀλλὰ ζητεῖ» καὶ εἰς τὴν ἀποδοχὴν καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς
συμφορῶνται. Νὰ κρίνουν δὲ τὸ πρῶτον οἱ ἐπισκοποὶ οἱ κατήκοι, ὅπως
νὰς δὲ

494 εἰς τὸ παρελθόν ἐλέγχων. Ἡ εἰς «Εἰ καὶ γορ» ἐδῶ
χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴν μετὰ τὴν ἀποδοχὴν, ὅπως ἐννοεῖται, ὅτι καὶ
γορ, μέντοι ἐκείνη ἀποδοχὴ καὶ, ὅπως ἐννοεῖται, ὅτι καὶ
καὶ τὴν εἰς τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν

495 Παλαιὸν οὖν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
παρελθόντων καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
φαίνεται ὅτι, ὅτι καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν

496 Ἀρὰ τὰ αἰνῶντα καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
νησιώται, ἐπὶ σκότειν, ὅτι καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
ἀπέχεται τὸ μὴ καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
ἐφαρμόζον ὅπως ἡ ἐκείνη, ὅτι καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
αἰνῶντα καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
θέμα ἡ, ὅτι καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
λ ε α τὰ αἰνῶντα καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
π.σ. 206 13 τὸν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
Κ α μ α α (ἰονικὰ ἢ κατὰ τὸν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν
τιχῇ, ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν

497 Πρὸς, Εἰς 14 5

498 Α Ἐν 12, 21 Πρόκειτα περὶ τῆς συμφορᾶς καὶ κληρονομίας

25 συμμαχίαν και ἐπιδιώκουν τὴν ἐπικοινωνίαν ὡς πρόξενον κάποιος ὠφελείας

Ἀντιθέτως, ἡμεῖς ⁵⁰¹ ἂν καὶ εἰμεθα πνευματικὰ τέκνα σπουδαίων Πατέρων, οἱ ὅποιο ὤρισαν μέσῳ τῶν μικρῶν σημείων (τῶν Ἐπιστολῶν) νὰ κυκλοφοροῦν τὰ συμβεβη-
αὐτὰ τῆς ἐπικοινωνίας ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον τῆς γῆς εἰς τὸ ἄλ-
λο καὶ ὅλο νὰ εἶναι, πρὸς ὅλους ὡς συμπολῖται καὶ φιλο-
τῶρα ἀποχωρίζομεν τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τὴν (λοιπὴν)
30 Οἰκουμένην ⁵⁰² καὶ οὔτε ἐντρεπόμεθα εἰς τὴν ἀπομονώσιν οὔ-
τε θεωροῦμεν τὴν διάστασιν τῆς ὁμοσύνης ὡς πρόξενον ζη-
μίας οὔτε φριττομεν διότι ἐφαρμόζει εἰς ἡμᾶς ἡ φοδερὰ προ-
φητεία τοῦ Κυρίου μας ὁ Ὅποιος εἶπεν «ἐνεκα τοῦ ὅτι θὰ
πληθυνῇ ἡ παρνομία (καὶ θὰ ἐξαπλωθῇ ἡ κακία) θὰ ψι-
χρανθῇ ἡ ἀγάπη τῶν περισσοτέρων» (ἀνθρώπων πρὸς τὸν
35 Θεὸν καὶ τὸν πλησίον) ⁵⁰³

4 Μὴ ὁμως ἀδελφοὶ τιμωτάτοι, μὴ τὸ ἀνεχθῆτε αὐτὸ
Ἀντιθέτως, ὡρμη καὶ δια τὰς ἐλλείψεις τοῦ παρελθόντος
παρηγορήσατέ μας μὲ ἐπιστολὰς εἰρηνευτικὰς καὶ φιλικὰς
προσφωνήσεις, εἰς τρόπον ὥστε μὲ κάποιαν μαλακὴν ἐπα-
φήν (περιποιήσιν) νὰ ἀνοικυρῶσθε τὴν πληγὴν ⁵⁰⁴ τῆς καρ-
δίας μας, τὴν ὅποιαν ἐδημιουργήσατε ἐξ αἰτίας τῆς προη-
5 γουμένης ἀμελείας σας. Καὶ εἴτε οἱ ἴδιοι θέλετε νὰ ἔλθετε
εἰς συνάντησιν μας καὶ μόνοι σας νὰ ἐξετάσσετε τὰς ἀσθε-
νείας μας, ἔάν ὀληθῶς εἶναι τοιαῦται, ὅπως ἔχετε ἀκουσεῖ,
ἡ ὅπως μὲ τὰς μεγαλοποιήσεις τοῦ ψευδοῦς σας ἀνακρένον-
τα ὡς πολὺ οὐδὲν τὰ σφάλματά μας ἄς γίνῃ καὶ αὐτὸ
ἤμεις εἰμεθα ἔτοιμοι μὲ ἀνεκτικὰς ἀγκάλας νὰ υποδεχθῶμεν
10 τὴν παρουσίαν σας καὶ νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας εἰς
ἀκριδοῦ ἔλεγχον, ἄρκει μόνον νὰ προηγήται (καὶ νὰ διέτῃ)
ἡ ἀγάπη εἰς ὅσα θὰ γίνουν. Εἴτε ἐπιστὴς θέλετε πλησίον σας
νὰ υποδείξετε κάποιον μέρος, ⁵⁰⁵ ὅπου νὰ ἔλθωμεν καὶ ἀντι-
δι' ἑσῶς νὰ ἐκπληρώσωμεν ἡμεῖς τὸ χρεὸς τῆς ἐπισκέψεως
καὶ νὰ προκαλέσωμεν τὴν ἀναγκασίαν ἐξέτασιν τοῦ ἑαυτοῦ

501 Καὶ ἀκριβέστερον «ἡμεῖς» μετ', ἂν καὶ εἴναι τὸ «ἡμεῖς» περιέχον καὶ τοὺς ἑαυτοὺς. ὁ ὅποιος θὰ ἀνταναγκασθῇ νὰ ἀναγγεῖ καὶ οἱ παραλήπται

502 Βλ. ἀνωτέρω ἀρχὴν § 3. Ἡ (κοινή) «οἰκουμένη» (τῇ), οἱ λοιποὶ «οἱ ἑσθ' ὅλα ὅσα» τῶν ἀνθρώπων, ὡς εἶπεν (1) κατωτέρω λόγος περὶ ἐν τρ ο π ρ, ὁ π ρ α γ, ὁ α σ π α σ μ ο θ, φ ρ κ η ς, φ ὁ δ ο ο εἶναι γρηγορητικὸν «τοῦ» (ἐν-φ, οὐδὲν φοβεριώτερον τοῦ ἀντ', θέτου τῆς ἀγάπης καὶ ἐνότητος, ἥτοι «οἱ ἑσθ' ὅλα» τοῦ ὅποιου «καρπὸς» εἶναι τὰ ἀνωτέρω ὡς ἀντιστοιχῶν, «καρπὸς» τοῦ Πνεύματος, ἐστὶν ἀγάπη, χάρις, εἰρήνη» (Γαλ 5 22)

503 Ματθ. 24, 12

504 Μετὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἡ ἐπιστολὴ ὁρολογία καὶ αἱ ἀντιστοιχοὶ εἰκόνες. Ἡ πραγματικὴ «ιατρικὴ διάγνωσις» καὶ ὁ «ἐλεγχος» ἐξέτασις θὰ ἀποκαλύψουν τὴν ἀλήθειαν

505 Τεσσάρων ὡρισθέντων τὰ Εὐαγγέλια, ἔγνωστον ἂν τὰ ποντικά ἢ τὰ καππαδοκί (βλ. κατωτέρω 496 καὶ Ἐπιστ. 206. ἔπον εἰδικώτερον, ὁ λόγος περ. Κορινθίων)

- 15 μας εις τρόπον ὥστε καὶ τὰ προηγουμένα νὰ θεραπευθῶν
καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ἀφησώμεν καμμίαν θέσιν εἰς τὰς συ-
κοφαντίας καὶ αὐτὸ ὥς γινῇ. Διότι ὅπωςδήποτε, ἂν καὶ ἐκ
φυσικῆς φέρωμεν σάρκα ἀδυνατον ὅμως, ἕως οὗτοῦ ἀναπνέ-
ομεν, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι⁵⁰⁶ νὰ μὴ παραλείπωμεν τιποτέ
ἀπὸ ὅσα συντελοῦν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ
Χριστοῦ⁵⁰⁷.
- 20 Μὴ λοιπὸν παρανοήσετε τὴν παράκλησιν μας αὐτὴν καὶ
μὴ μας ἀναγκάσετε νὰ ἐκφράσωμεν καὶ εἰς ἄλλους τὸν πό-
νον μας. Διότι, πρέπει νὰ γνωρίζετε, ἀδελφοί, ὅτι μέχρι τῶ-
ρα μόνοι ὑποφέρομεν τὴν λυπὴν μας ἐπεὶ δὴ ἐντρεπόμεθα
νὰ γνωστοποιήσωμεν τὴν ἰδικὴν ὑμῶν δυσἀρέσκεϊαν (καὶ ἁ-
ποξένωσιν) ἀπέναντι μας εἰς ὅσους ἀπο μακρὰν ἐπικοινω-
νοῦν μαζί μας⁵⁰⁸. ὥστε μὴτε ἐκεῖνους νὰ λυπησώμεν μὴτε νὰ
χαροποιήσωμεν ὅσους μᾶς μισοῦν. Σὰς ἀποστείλλω δὲ τῶρα
αὐτὴν τὴν Ἐπιστολὴν προσωπικῶς ἐγώ, πλήν ὅμως τὴν
γράφω κατὰ (κοινὴν) ἀπόφασιν ὁλῶν τῶν ἀδελφῶν (ἐπι-
σκόπων) τῆς Καππαδοκίας. Μάλιστα μὲ παρεκάλεσαν οὗ-
τοι νὰ μὴ χρησιμοποιοῦμαι ὡς γραμματοκομιστὴν ὅτι οὐκ ἐπι-
χρὸν εὖρω, ἀλλ' ἀνθρώπων ὁ ὁποῖός θὰ δυνάται μὲ τὴν συνε-
σιν μὲ τὴν ὁποῖαν τὸν ἔχει προικεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ
συμπληρωσῇ ὅσα εἰς τὴν Ἐπιστολὴν μας παρελέφαμεν.
- 30 ἀπο φόβον μὴπως καταντήσωμεν εἰς ἀπεραντολογίας. Ἐν-
νοοῦμεν δηλαδὴ τὸν λίαν ἀγαπητὸν μας καὶ εὐλαθέστατον
ἀδελφὸν Πέτρον⁵⁰⁹ τὸν συμπρεσβύτερον, τὸν ὁποῖον (σὰς
παρακαλοῦμεν) νὰ ὑποδεχθῇτε μὲ ἀγάπην καὶ νὰ ἐξαπο-
στείλετε εἰς ἡμᾶς μὲ αἰσθήματα εἰρήνης, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς
ἡμᾶς ὡς ἀγγελιαφόρος ἀγαθῶν εἰδήσεων.

⁵⁰⁶ Εἰς τὸ κεφάλαιον ἀπελθόντες ἀνέλογα Ἔρμην. τοῦ πρώτου καὶ
τῆς ἐκδόσεως. αὐτὴ εἰς M B καὶ ἐν ἀλλοῖς τοῖς παλαιῶν καὶ ἐν τῇ 2^α ἐκ-
δόσει, πολέμους κατὰ τὴν ἐκδόσιν τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (πρὸς 138
139 141).

⁵⁰⁷ Πρὸς 4 12 καὶ 4 Κορ 11 ὁ 12.

⁵⁰⁸ Τὰ αὐτὰ περὶ τὸν λέγει καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν ἐπομένῃν. Εἰς το-
τὴν 204 ὁ 1 19 25. Ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ ὁ ἵνα νουκοντες, ἐν τῇ 2^α ἐκ-
δόσει ὁ ρ ρ ω θ ε ν. Ἐπὶ τοῦ ἀλλοῦ ἀποστολῶν, περὶ ἀποστολῶν οἱ ἀν-
τικαί.

Τὴν ὁ δυσἀρέσκεϊαν καὶ ἀποξένωσιν εἰς ἡμᾶς ἐλπεθῆναι
συγγνώμην καὶ ὁ ἑκδόσεως, ὁ δὲ τοῦ ἀποστολῶν πολλὰ καὶ ἔχομεν
ὁ δὲ ἀποστολῶν. Ἡ αὐτὴ εἰς M B καὶ ἐν ἀλλοῖς τοῖς παλαιῶν καὶ ἐν τῇ 2^α ἐκ-
δόσει, πολέμους κατὰ τὴν ἐκδόσιν τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (πρὸς 138
139 141). Ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ ὁ ἵνα νουκοντες, ἐν τῇ 2^α ἐκδόσει ὁ ρ ρ ω θ ε ν.
Ἐπὶ τοῦ ἀλλοῦ ἀποστολῶν, περὶ ἀποστολῶν οἱ ἀντικαί.

⁵⁰⁹ Πρὸς 4 12 καὶ 4 Κορ 11 ὁ 12. Ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ ὁ ἵνα νουκοντες, ἐν τῇ 2^α ἐκδόσει ὁ ρ ρ ω θ ε ν.
Ἐπὶ τοῦ ἀλλοῦ ἀποστολῶν, περὶ ἀποστολῶν οἱ ἀντικαί.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Α Π Α Ν Τ Α

ΤΟΜΟΣ 5

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ 165 - 203

Κείμενον: Y. Courtois

Saint Basile, Lettres - II Paris 1961, pag. 100-190
(εκδό. «Les Belles Lettres» - Bude)

ΑΣΧΟΛΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παιδὶν ἡμῖν εὐχὴν ὁ ἅγιος Θεὸς ἐξαπλήρωσε κατα-
 ξιώσας ἡμᾶς γράμμασι τῆς ἀληθινῆς σου θεοσεθείας
 ἐντυχεῖν. Τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ τῆς μεγίστης σπουδῆς
 ἄξιον αὐτόν σε ἰδεῖν καὶ ὁφθῆναι σοι καὶ τῶν ἐν σοὶ τοῦ
 Πνεύματος χαρισμάτων δι' ἐαυτῶν ἀπολαύσαι. Ἐπειδὴ δὲ 5
 τοῦτο ἢ τε τοῦ τόπου διάστασις ἀφαιρεῖται καὶ οἱ ἰδία
 ἑκάτερον ἡμῶν κατέχουσιν περιστάσεις, δευτέρως εὐχῆς
 ἄξιον γράμμασι συνεχεῖς τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης τρέφεσθαι
 τὴν ψυχὴν. Ὁ καὶ νῦν ἡμῖν ὁπῆρξεν, ὅτε ἀλάβομεν εἰς
 χεῖρας τὴν ἐπιστολὴν τῆς συνέσεώς σου. Πλέον γάρ ἢ 10
 διπλασίους ἐγενόμεθα τῇ ἀπολαύσει τῶν ἐπεσταλμένων.
 Καὶ γὰρ ἦν τῷ ὄντι καὶ αὐτὴν σου καθορᾶν τὴν ψυχὴν
 οἶον δι' ἐσάπτρου τινὸς τῶν λόγων διαφαινομένην.
 Πολυπλάσιον δὲ ἡμῖν τὴν εὐφροσύνην ἐποίησε οὐ μόνον τὸ
 τοιοῦτον εἶναι σε ὅποιον ἢ πάντων μαρτυρία παρίστην 15
 ἀλλ' ὅτι τὰ ἐν σοὶ καλὰ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐστὶ σεμνο-
 λογήματα. Οἶον γὰρ εὐθαλῆς τις κλάδος βίβλης γενναίας
 ἀφορμηθεὶς τῶν πνευματικῶν καρπῶν τὴν ὑπεροφίαν
 ἐνέπλησας. Ὡστε εἰκότως ἡ πατρίς ἡμῶν τοῖς οἰκειοῖς
 βλαστήμασιν ἐπαγάζεται. Καὶ ἡνίκα τοὺς ὑπὲρ τῆς 20
 πίστεως ἀγῶνας διήθλεις, εἰδόξαζε τὸν Θεὸν ἀκούουσα
 τὴν τῶν Πατέρων ἀγαθὴν κληρονομίαν διαφυλαττομένην

CLXV — Titulus ἀρχιεπίσκοπῳ θεσσαλονικῆς Μαυρ
 ἀρχιεπίσκοπῳ VP τῷ αὐτῷ BLC ἀσכולίῳ ἱγίου λειψάνον στείλαντι 7
 πατρίδι M.

1 παιδίων πλά L || 6 αὐτῶν B || 7 ἑκάτερον L — ρων L || 8 τοῖς B — ἀντικειν — ἀντικειν B || 11 διπλασίους — τῶν L || 12 οὐδο
 εἰδούσαν σοι BLC || 22 ὁ ἀφυλαττομένην φυλαττομένην M

ἐν σοί. Οἶα δέ σου καὶ τὰ παρόντα, Μάρτυρι νέον
 ἀνθήσαντι ἐπὶ τῆς γείτονος ὁμῖν βαρβάρου τὴν ἐνεγκοῦσαν
 ἐτίμησας, οἶόν τις ἐθγνώμων γεωργὸς τοῖς παρὰσχόμενοις εἰς
 τὰ σπέρματα τῶς ἀπαρχῆς τῶν καρπῶν ἀποπέμπων.
 Ὅντως πρέπαντα ἀθλητῇ Χριστοῦ τὰ δῶρα· μάρτυς τῆς
 ἀληθείας ἔρτι τὸν τῆς δικαιοσύνης ἀναδησάμενος στέφα-
 νον, ὃν καὶ ὑπεδεξάμεθα χαίροντες καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν
 Θεοῦ τὸν ἐν πάσι τοῖς ἔθνεσι πληρώσαντα λοιπὸν τὰ 30
 Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ Παρακλήσο δὲ καὶ
 ἡμῶν τῶν ἀγαπώντων σε μεμνηθῆαι ἐν ταῖς προσευχαῖς
 καὶ σπουδαίως ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν προσευχεσθαι τῷ
 Κυρίῳ, ἵνα καταξιωθῶμεν ποτε ἄρξασθαι καὶ αὐτοὶ δου-
 λεύειν τῷ Θεῷ, κατὰ τὴν δόδον τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ὅς 35
 ἔδωκεν ἡμῖν εἰς σωτηρίαν.

CLXVI

ΕΥΣΕΒΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ

Τὰ πάντα τίμιος ἂν ἡμῖν καὶ τῶν φίλων ἐν τοῖς γνησίοις
 ὁ κίβδασιμώτατος ἀδελφὸς ἡμῶν Εὐπράξιος τιμιώτερος
 ἀφθῇ καὶ γνησιώτερος ἐκ τῆς περὶ σέ διαθέσεως ὅς γε
 καὶ νῦν οὕτως ὤρμησε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν (ὡς εἶπω
 τὸ τοῦ Δαβὶδ, ὡς ἑλαφὸς πολὺ δίψας καὶ οὐ φορητὸν 5
 ποτίμῃ καὶ καθαρᾷ πηγῇ καταψύχουσα Καὶ μακάριος ὁ
 σοὶ πλησιάζειν ἡξιωμένος Καὶ μακαριώτερος δὲ ὁ τοῖς
 ὑπὲρ Χριστοῦ πεσόντων καὶ τοῖς ὑπὲρ ἀληθείας ἰδρῶσι

23 σοι σοι VML || μάρτυρι μαρτυρεῖ PL 24 ἀνθήσαντι ἀθήσαντα
 PL 26 ἀποτίμων ἐκπέμων L 27 28 μάρτυς ἀναδησάμενος,
 μάρτυρα... ἀναδησάμενον LP¹ 35 διῶ. κυρίῳ C 36 σωτηρίαν
 σωτηρίαν αὐτοῦ C.

CLXVI. — Exstat tantum in C. Titulus εὐσεβίῳ ἐπισκοπῷ
 σαμοσατων Μαρ εὐσεβίῳ ἐπισκοπῷ σαμοσατων πρεσβύτερος ὢν C.
 + 7 καὶ μακάριος ὁ σοὶ πλησιάζειν ἡξιωμένος om. C add Maur

τοιαύτην ἐπιθείς κορωνίδα ἥς ὀλίγοι τῶν φοβουμένων τὸν
 Θεὸν τετυχηκασιν. Οὐ γάρ ἀδασάνωστον ἐπαδείξω τὴν 10
 ἀρετὴν οὐδὲ ἐν εὐδίας καιρῷ μόνον ὀρθῶς ἐπλευσας καὶ
 τὰς τῶν ἄλλων ψυχὰς ἐκυβέρνησας, ἀλλ' ἐν ταῖς δυσχε-
 ραῖσις τῶν πειρασμῶν ἀνεφάνης καὶ τῶν διωκόντων γέγο-
 νας ὀψηλότερος τῷ γενναίως μεταστῆναι τῆς ἀνεγκούσης
 Καὶ ἄλλοι μὲν τὸ πατρὸς ἐδαφος ἔχουσιν, ἡμεῖς δὲ τὴν 15
 θινὴ πόλιν, καὶ ἄλλοι τὸν ἡμέτερον ἴσως θρόνον, ἡμεῖς δὲ
 Χριστόν ὧ τῆς πραγματείας! Οἶον ὑπεριψόντας, οἷα
 κεκομίσμεθα! Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, πιστεύω
 δὲ ὅτι καὶ ἐξελευσόμεθα εἰς ἀναψυχὴν. Οὐ γὰρ εἰς τέλος
 ἔγκαταλείψει ἡμᾶς ὁ Θεὸς οὐδὲ περιόψεται τὸν ἱερὸν 20
 λόγον δεδιωγμένον, ἀλλὰ κατὰ τὸ πληθος τῶν ὀδυνῶν
 ἡμῶν εἰ παρακλήσεις ἐκτοῦ εὐφρανέουσιν ἡμᾶς. Τοῦτο μὲν
 οὖν καὶ πιστεύομεν καὶ εὐχόμεθα. Σὺ δέ, παρακαλῶ,
 ὑπερεύχου τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, καὶ, ὅσας ἐν ἐμπίπτῃ
 καιρὸς, εὐλογεῖν ἡμᾶς διὰ γραμμάτων μὴ κατόκει καὶ 25
 εὐθυμότερους ποιεῖν τέ κατὰ σκευὴν δηλῶν, ὃ ποιήσει
 νῦν κατηξίωσας.

CLXVII

ΕΥΣΕΒΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ

Καὶ γράφων καὶ μεμνημένος εὐφραίνεις ἡμᾶς, καί, τὸ
 τοῦτου μεῖζον, εὐλογῶν ἡμᾶς ἐν τοῖς γράμμασιν. Ἡμεῖς
 δέ, εἰ μὲν ἄξιοι τῶν σῶν παθημάτων καὶ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ
 ἀθλήσεως, εὐχόμεθα ἰδεῖν τὴν σὴν θεοδόειαν καὶ τύπον
 λαβεῖν τῆς ἐν τοῖς παθήμασι κερταρίας. Ἐπειδὴ δὲ ἀνάξιοι 5
 τούτου τυγχάνομεν πολλαῖς ἐλπίσεσι καὶ ἀσχολίαις ἐνσχο-
 μανοι, ὃ δεύτερόν ἐστι ποιῶμεν, προσκυροῦμεν τὴν σὴν

23 σν Maur: σν C.

CLXVII. — Exstat tantum in LC. Titulus εὐσεβίῳ ἐπισκοπῷ
 σαμοσάτων: τῷ αὐτῷ βασιλεῖς C.

τελειότητα καὶ ἀξιοῦμεν μὴ κάμνειν σε μεμνημένον ἡμῶν
 Οὐ γὰρ ὠφελεια μόνον ἡμῖν τῶν σῶν καταξιοῦσθαι γραμ-
 μάτων, ἀλλὰ καὶ καύχημα πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ καλλώ- 10
 πισμα, ὅτι λόγος ἡμῶν ἐστὶ παρὰ ἀνδρ. τοσούτω τὴν
 ἀρετὴν καὶ τοσαύτην ἔχοντι πρὸς Θεὸν οἰκειότητα ὥστε
 καὶ ἄλλους οἰκειοῦν δύνασθαι καὶ λόγῳ καὶ ὑποδείγματι.

CLXVIII

ΑΝΤΙΟΧΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ
 ΣΥΝΟΝΤΙ ΕΝ Τῇ ΕΞΟΡΙΑ

Ὅσον δδύρομαι τὴν Ἐκκλησίαν τὴν στερηθεῖσαν τῆς
 τοῦ τοιοῦτου ποιμένος ἐπιστάσεως, τοσοῦτον μακαρίζω
 ὑμᾶς καταξιοθέντας ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ συνεῖναι ἀνδρὶ τὸν
 μέγαν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας διαθλοῦντι ἀγῶνα Πέπεισμαι
 γὰρ ὅτι ὁ Κύριος καὶ ὑμᾶς τῆς αὐτῆς μερίδος καταξιώσει 5
 τοὺς καλῶς ἀλειφοντας καὶ ἐπεγειροντας αὐτοῦ τὴν
 προθυμίαν Ἡλικὸν δὲ κέρδος ἐν ἡσυχίᾳ βαθεῖα ἀπολαύειν
 ἀνδρὸς τοσαῦτα μὲν ἐκ τῆς μαθησεως τοσαῦτα δὲ ἐκ τῆς
 πείρας τῶν πραγμάτων συνειληχότος Ὡστε πέπεισμαι
 ὑμᾶς νῦν ἐγνωκέναι τὸν ἄνδρα ἡλικὸς ἐστὶ τὴν σύνεσιν, 10
 διότι ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ καὶ αὐτὸς τὴν διάνοιαν
 εἶχεν εἰς πολλὰ σχιζομένην καὶ ὑμεῖς οὐκ ἤγαγετε σχολὴν
 ἀπὸ τῶν τοῦ βίου πραγμάτων, ὥστε ὅλοι προσκεῖσθαι τῷ
 πνευματικῷ νόματι τῷ ἀπὸ καθαρῆς καρδίας τοῦ ἀνδρὸς
 προχεομένῳ Ἀλλὰ παράσχοι ὁ Κύριος ὑμᾶς καὶ αὐτῷ 15
 παράκλησιν εἶναι καὶ αὐτοὺς μὴ δεῖσθαι τῆς ἐτέρων
 παρηγορίας Ὅπερ οὖν καὶ πέπεισμαι περὶ τῶν καρδιῶν
 ὑμῶν τεκμαιρόμενος τῇ τε ἐμαυτοῦ πειρᾷ ἣν πρὸς ὀλίγον

ὁμῶν ἐπεβράθην καὶ τῇ μεγάλῃ διδασκαλίᾳ τοῦ καλοῦ
καθηγητοῦ οὐ μὲν ἡμέρας συνουσία αὐταρκεῖς ἐφόδιον 20
πρὸς σωτηρίαν·

CLXIX

ΓΡΗΓΟΡΙΩ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Πρῶγμα μὲν ὑπέστης ἐπιεικὲς καὶ ἡμερον καὶ φυλάν-
θρωπον τὴν τοῦ καταφρονητοῦ Γλυκερίου (τέως γὰρ οὕτω
γράφομεν) αἰχμαλώσιον συναγαγὼν καὶ τὴν κοινὴν δοξη-
μοσύνην ἡμῶν, ὥς οἶόν τε ἦν, συγκαλύψας Δεὶ δὲ θμως
τὴν σὴν ἐολάθειαν, μαθεύσαν τὰ κατ' αὐτόν, οὕτω λῦσαι 5
τὴν ἀτιμίαν. Οὗτος δ' ὦν σοβαρὸς καὶ σπυρὸς ὅμην Γλυ-
κερίος ἐχειροτονήθη μὲν παρ' ἡμῶν τῆς κατὰ Οὐδένησαν
Ἐκκλησίας διάκονος, ὥς καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ διακονήσων
καὶ τοῦ ἔργου τῆς ἐκκλησίας ἐπιμαλῆσόμενος. Καὶ γὰρ
ἐστὶν εἰ καὶ τὰ ἄλλα δύστροπος ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ τὰ ἐπιχειρεῖ 10
οὐκ ἀφυῆς. Ἐπεὶ δὲ κατέστη, τοῦ μὲν ἔργου ἡμέλησε
τοσοῦτον ὅσον οὐδὲ τὴν ἀρχὴν γεγυότος Παρθένους δὲ
ἀθλίας συναγαγὼν κατ' ἰδίαν ἐξουσίαν καὶ ἀόθεντιαν, τὰς
μὲν ἐκούσας προσδραμούσας αὐτῷ (οἶσθα δὲ τὰ τῶν νέων
περὶ τὰ τοιαῦτα πρόχειρον), τὰς δὲ ἀκούσας, ἀγαλαρχεῖν 15
ἐπεχείρησε καὶ πατριαρχίας ὄνομα ἐαυτῷ καὶ σχῆμα
περιθίς ἐξαίφνης ἐσοβαρεύσατο, οὐκ ἔκ τινος ἀκολουθίας
καὶ εὐσεβείας ἐπι. τοῦτο ἐλθὼν, ἀλλ' ἀφορμὴν βίου ταύτην
ὥσπερ ἄλλος ἄλλην τινὰ προστησάμενος, καὶ μικροῦ τὴν
Ἐκκλησίαν πᾶσαν ἀνάστατον πεποίηκε περιφρονῶν μὲν 20
τὸν αὐτοῦ πρεσβύτερου, ἀνδρᾶ καὶ πολιτείᾳ καὶ ἡλικίᾳ

20 τοῦ οὐκ ἐστὶν ἐφεῖον LCP¹

CLXIX. — Exstat tantum in LC. Titulus γρηγορίῳ βασιλείος
Maur. — αὐτῷ LC

1 τοῦ οὐκ ἐστὶν δε. δε. om LC add Maur. 7 οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
C. 10 οὐκ ἐστὶν C. 13 ἐλθὼν 2ν. 14 2ν L. 18 τοῦτο τοῦτο L.

αἰδέσιμον, περιφρονῶν δὲ τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἡμᾶς ὡς
οὐδενὸς ἀξίους, θορύβων δὲ ἀεὶ καὶ παραχθὼν πλήρῃ τὴν
πόλιν καὶ σύμπαν τὸ ἱερατεῖον. Καὶ τέλος, ἵνα τι λόγῳ
ἐπιτιμηθῇ μικρὸν παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ χωρεπισκόπου πρὸς 15
τὸ μὴ καταφρονεῖν αὐτὸν (καὶ γὰρ καὶ τοὺς νέους ἐγύ-
μναζεν εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόνειαν), πρᾶγμα διανοεῖται λίαν
τολμηρὸν καὶ ἀπάνθρωπον. Συλήσας τῶν παρθένων θσας
ἡδύνατο καὶ νύκτα τηρήσας δραπέτης γίνεται. Πάνυ σοι
δεινὰ ταῦτα φανέται. Σκόπει καὶ τὸν καιρὸν. Ἦγαστο μὲν 20
ἢ ἐκεῖσε σύνοδος καὶ πολὺ πανταχόθεν, ὥς εἰκός, ἐπάρρει
τὸ πλήθος. Ὁ δὲ ἀντεξῆγε τὸν ἑαυτοῦ χορὸν νέοις ἐπό-
μενον καὶ περιχορεύοντα καὶ πολλὴν μὲν κατήφειαν
κινουντα τοῖς εὐλαβέσι, πολλὴν δὲ γέλωτα τοῖς ἀερατέσι
καὶ τὴν γλῶσσαν ἐτοιμοτέροις. Καὶ οὐκ ἄρκει ταῦτα, 25
καίπερ τηλικαῦτα ὄντα τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἔτι καὶ τοὺς
γονεῖς, ὥς πυκνάνομαι, τῶν παρθένων τὴν ἀτεκνίαν οὐ
φέροντας καὶ τὴν διασπορὰν ἐπαναγαγεῖν βουλομένους καὶ
μετ' ὀδυρμῶν προσπίπτοντας, ὥς εἰκός, ταῖς ἑαυτῶν
θυγατέρας περιυβρίζει καὶ ἀτιμοὶ ὁ θαυμαστός νεανίσκος 30
μετὰ τοῦ ληστρικοῦ συντάγματος. Ταῦτα μὴ ἀνεκτὰ
φανήτω τῇ σῇ εὐλαβείᾳ· καὶ γὰρ κοινὸς πάντων ἡμῶν ὁ
γέλως ἀλλὰ μέλιστα μὲν αὐτὸν ἐλευσον μετὰ τῶν παρ-
θένων ἐπαναλθεῖν. Τύχοι γὰρ ἔν τινος φιλανθρωπίας, εἰ
μετὰ σὺν ἐπανήκοι γραμμάτων εἰ δὲ μὴ, τάς γε παρθέ- 35
νους ἀπόπεμψον τῇ μητρὶ αὐτῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Εἰ δὲ μὴ,
τάς γε βουλομένας τυραννεῖσθαι μὴ συγχωρήσης. ἀλλ'
ἐπαναλθεῖν τόπως πρὸς ἡμᾶς, ἢ μαρτυρόμεθά σοι ὃ καὶ
Θεὸς καὶ ἀνθρώποις, ὅτι μὴ καλῶς ταῦτα γίνεται μηδὲ
θεσμοῖς Ἐκκλησίας. Γλυκέριος δὲ εἰ μὲν ἐπανέλθοι μετ' 50
ἐπιστήμης καὶ τῆς πρεποῦσης εὐσεβείας, τοῦτο ἄριστον·
εἰ δὲ μὴ, ἔστω πεπαιγμένος τῆς ὀηρεσίας

CLXX

ΓΛΥΚΕΡΙΩ

Μέχρι τίνος ἀπονοή και κακῶς βουλεύη περὶ σεαυ-
τοῦ, κινεῖς μὲν ἡμᾶς, αἰσχύνεις δὲ τὸ κοινὸν τάγμα τῶν
μοναστῶν. Ἐπανελθε οὖν τῷ Θεῷ βαρρῶν και ἡμῖν, οἷ τὴν
φιλανθρωπίαν μιμούμεθα. Εἰ γάρ και πατρικῶς ἐπετιμή-
σαμεν, ἀλλὰ και συγγνωσόμεθα πατρικῶς Ταυτά σοι παρ' ἡμῶν, ἐπειδὴ πολλοὶ τε ἰκετεύουσιν ἄλλοι και πρὸ τῶν
ἄλλων ὁ σὸς πρεσβύτερος οἷ τὴν πολὺν αἰδούμεθα και
τὴν κύσπλαγχνίαν. Εἰ δὲ μακρύνεις ἀφ' ἡμῶν, τοῦ βαθμοῦ
μὲν πάντως ἐκπέπτωκας ἐκπεσὴ δὲ και τοῦ Θεοῦ μετὰ
τῶν μελῶν σου και τῆς στολῆς οἷς ἄγεις τὰς νέας οὐ πρὸς
Θεόν, ἀλλ' εἰς βάραθρον.

CLXXI

ΓΡΗΓΟΡΙΩ ΕΤΑΙΡΩ

Ἐπέσταλκά σοι και πρόφην περὶ Γλυκερίου και τῶν
παρθένων. Οἱ δὲ οὐδέπω και τήμερον ἐπανήκασιν, ἀλλ'
ἔτι μάλ्लουσιν, οὐκ οἶδα ὅθεν και ὅπως. Οὐ γάρ ἂν ἐκκινῶ
σου καταγνοίην ὡς ἀφ' ἡμετέρᾳ διαβολῇ τοῦτο ποιεῖς ἢ
αὐτὸς πάσχων τι πρὸς ἡμᾶς ἢ ἄλλοις χαριζόμενος
Ἦκέτωσαν οὖν μηδὲν δεδαικότες σὺ γενοῦ τούτου ἐγγυ-
τῆς. Και γάρ ἀλγοῦμεν τεμνομένων τῶν μελῶν εἰ και
καλῶς ἐτμήθησαν. Εἰ δὲ ἀντιτείνουσιν, ἐπ' ἄλλους τὸ βάρος,
ἡμεῖς δὲ ἀπισπλυνόμεθα

CLXX. — Existat tantum in LC.

CLXXI. — Existat tantum in LC. 'Titulus γρηγορίου εταρω
του πύτω L

8 καλως Maurice κατως LC.

CLXXII

ΣΩΦΡΟΝΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ

Ὅπως ἡδυνάσας ἡμῖς τοῖς γράμμασιν οὐδὲν δεόμεθα
γράφειν. Εἰκάσεις γάρ πάντως αὐτοῖς οἷς ἐπιστολικας
τοιούτοις εἶσι. Τὸν γάρ πρῶτον καρπὸν τοῦ Πνεύματος,
τὴν ἀγάπην, εἰδείξας ἡμῖν διὰ τοῦ γράμματος. Τοῦτου δὲ
τί ἐν γένοιτο τιμιώτερον ἡμῖν ἐν τῇ παρουσίᾳ τῶν καιρῶν 5
καταστήσει, ἥνικα διὰ τὸ πληθυνθῆναι, τὴν ἀνομίαν
ἐψύγη τῶν πολλῶν ἡ ἀγάπη. Οὐδὲν γάρ οὕτω σπάνιον νῦν
ὡς ἀδελφοῦ συντυχία πνευματικοῦ καὶ ῥῆμα εἰρηικὸν καὶ
πνευματικὴ κοινωνία. ἦν εὐρόντες ἐν τῇ σῇ τελειότητι
ὑπερηυχαριστήσαμεν τῷ Κυρίῳ δεόμενοι καὶ τῆς τελείας 10
ἐπὶ σοὶ μετασχεῖν εὐφροσύνης. Εἰ γάρ αἱ ἐπιστολαὶ
τοιαῦται, ὅποια ἡ συντυχία. Καὶ εἰ πόρρωθεν οὕτως
αἰρεῖς, πόσου ἀξίος εἶη ἐγγύθεν ἡμῖν ἐπιφανεῖς. Εἰ δὲ
ἴσθι, εἰ μὴ μυρίων ἀσχολιῶν περιεῖχε πλῆθος καὶ αἱ
ὁποιαῖται αὐταὶ ἀνάγκαι αἷς ἐνδεδέμεθα, αὐτὸν μα 15
ἐπειχθῆναι πρὸς τὴν σὴν τελειότητα. Καίτοιγε μέγα μοι
ἐμπόδιον ἐστὶ πρὸς τὰς κινήσεις ἡ παλαιὰ αὕτη τοῦ σώμα-
τος ἀρρωστία. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐν ὑπελογισμένην τοῦτο
ἐμπόδιον τῆς προσδεκόμενης ἔνεκεν ὠφελείας. Τὸ γάρ
ἀνδρὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντι καὶ τὴν τῶν Πατέρων πρεσ- 20
βυνοντι πίστιν, ὡς ὁ τῶν τιμίων ἀδελφῶν καὶ συμπρεσβυ-
τέρων λόγος, καταξιώθῃναι περιτυχεῖν οὕτως ἐστὶν εἰς τὴν

CLXXII — Titulus σωφρονίῳ ἐπισκόπῳ σωφρονίῳ V B
σωφρονίῳ προσρησὶς ἀποδοῦ α M

1 ἡδυνάσας 12 M C τοῖς σπ C 23 ἐπίστελας τοιούτοις οὕ-
ἐπιστελας τοῖς οὖσι I ἐπιστελας C 6 ἥνικα ἥνικα δι L 10 ὑπερ-
την/αριστήσαμεν ὑπερεν- M L C 12 ὅποια ὅποια καὶ M 13 14 εἰ
δι ἴσθι ὥστε μοι ὥστε με C 15 ἐνδεδιμένα ἐνδεδιμένα I 16
καίτοιγε καὶ τοῖς I C 19 τὸ εἶπαι M² τῷ M L

ἀρχαίαν μακαριότητα τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπανελθεῖν ὅτε
 ὀλίγοι μὲν ἦσαν οἱ νοσοῦντες περὶ ζητήσεις ἐν ἡσυχίᾳ δὲ
 ἦσαν πάντες ἐργάται δουτεῖς τῶν ἐντολῶν ἀνεπαισχυντοί, 25
 διὰ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀπεριέργου ὁμολογίας λατρευόντες τῷ
 Κυρίῳ καὶ ἄσουλόν τὴν πίστιν καὶ ἀπεριέργον τὴν εἰς
 Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα διαφυλάσσοντες

CLXXIII

ΠΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΝ ΚΑΝΟΝΙΚΗΝ

Ὁ σκηρὸς ἡμῶς ποιεῖ πρὸς τὸ γράφειν τὸ μὴ πεπεῖσθαι
 τὰς ἐπιστολάς ἡμῶν πάντως ἐγχειρίζεσθαι τῇ σῇ ἀγάπῃ
 ἀλλὰ κακίᾳ τῶν διακονούντων μυρίους προσευγχάνειν
 ἑτέροισι καὶ μάλιστα νῦν οὕτω τεταραγμένων τῶν κατὰ 5
 τὴν οἰκουμένην πραγμάτων διώπερ ἀναμένω τρόπον τινὰ 8
 μεμψθῆναι καὶ ἀπαιτηθῆναι βιαιῶς τὰς ἐπιστολάς, ὥστε
 αὐτῷ τούτῳ τεκμηρίῳ χρῆσασθαι τῆς ἀποδόσεως. Καὶ
 γράφοντες μέντοι καὶ σιωπῶντες ἐν ἔργῳ ἔχομεν, ἐν ταῖς
 καρδίαις ἡμῶν φυλάσσειν τὴν μνήμην τῆς κοσμιότητός σου
 καὶ προσκυχεσθαι τῷ Κυρίῳ δοῦναι σοὶ τελέσαι τὸν δρόμον 10
 τῆς ἀγαθῆς πολιτείας καθὰ προέλιου. Τῷ δυντὶ γάρ οὐ
 μικρὸς ἀγὼν ὁμολογοῦντα τῇ ἀπαγγελίᾳ τὰ ἀφεξῆς ἐπα-
 γασθῆναι. Τὸ μὲν γὰρ προελθεῖν τὴν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον
 πολιτείαν παντός· τὸ δὲ καὶ μέχρι τῶν μικροτήτων ἀγεῖν

26-27 λατρευόντες τῷ κυρ ω καὶ om LC 27 τὴν εἰς της εἰς LC
 CLXXIII In titulo ordo κανονικην θεοδωραν VPBM

1 μεμψθῆναι μεμψθῆναι C 7 αὐτῷ τούτῳ αὐτο τοῦτο I
 8 μιν οὐκ μιν οὐκ LCP 9 φυλάττειν φυλάττειν LC 10 κυρ ω
 11 προέλιου προέλιου 12 ὁμολογοῦντα τῇ ἀπαγγελίᾳ
 τῇ ἀπαγγελίᾳ LCP 12 13 ἀπαγγεῖν ἀπαγγεῖν LCP 14 κα μιν
 μέχρι C

τὴν παρατήρησιν καὶ μηδὲν τῶν ἐκεῖ γεγραμμένων παρορᾶν, ¹⁵
 τοῦτο πάνυ ὀλίγαις τῶν εἰς ἡμετέραν γνώσιν ἰκόντων
 κατάρθωται, ὥστε καὶ γλώσση πεπαιδευμένη χρῆσθαι καὶ
 ὀφθαλμῷ πεπαιδαγωγημένῳ κατὰ τὸ βούλημα τοῦ Εὐαγγε-
 λίου καὶ χερσὶν ἐνεργεῖν κατὰ τὴν σκοπὸν τῆς εὐαρεστή-
 σεως καὶ πόθας κινεῖν καὶ ἐκάστῳ τῶν μελῶν οὕτω ²⁰
 κεχρησθαι ὥς ἐξ ἀρχῆς ὁ Δημιουργὸς ἡμῶν ἔκονόμησε τὸ
 ἐν τῇ καταστολῇ κόσμιον, τὸ ἐν ταῖς συντυχίαις τῶν
 ἀνδρῶν πεφυλαγμένον, τὸ ἐν βρώμασιν αὐταρκες τὸ ἐν τῇ
 κτήσει τῶν ἀναγκαίων ἀπείριστον. Ταῦτα πάντα μικρὰ μὲν
 ἀπλῶς οὕτω λεγόμενα, μεγάλου δὲ ἀγῶνος εἰς τὸ κατορθῶ- ²⁵
 θῆναι χρήζοντα ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας εὐρήκαμεν. Καὶ
 μὴν καὶ τὸ ἐν τῇ ταπεινοφροσυνῇ τέλειον, ὥς μήτε
 προγόνων περιφανείας μεμνησθαι μήτε εἰ τι ἐκ φύσεως
 ἀνυπάρχει ἡμῖν πλεονεκτημα ἢ κατὰ σῶμα ἢ κατὰ ψυχὴν,
 τούτῳ ἐπαίρεσθαι μήτε τὰς ἐξωθεν περὶ ἡμῶν ὑπολήψεις ³⁰
 ἀφορμὴν ἐπαρόσως τε καὶ φυσιώσεως ποιῆσθαι. ταῦτα τοῦ
 εὐαγγελικοῦ ἔχεται βίου, τὸ ἐν ἐγκρατεῖ εὐτάνον, τὸ ἐν
 προσευχαίς φιλόπονον, τὸ ἐν φιλαδελφίᾳ συμπαθές, τὸ
 πρὸς τοὺς θεομένους κοινωνικόν, τὸ τοῦ φρονήματος κατω-
 βεβλημένον, ὁ συντριμμός τῆς καρδίας, τὸ τῆς πίστεως ³⁵
 ὀγιές, τὸ ἐν σκυθρωπότητι ὁμιλόν, μηδέποτε τῆς ἐννοίας
 ἐπιλειπούσης ἡμᾶς τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαραιτήτου δικαστη-
 ρίου, πρὸς ὃ ἐπικυρόμεθα μὲν ἅπαντες, μέμνηνται δὲ αὐτοῦ
 καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐκδοσὶν ἀγωνιῶσιν ἐλάχιστοι.

17 καὶ γλώσση γλώσση M | πεπαιδευμένη πεπαιδευμένη I CP¹
 χρῆσθαι χρῆσθαι LC || 19-20 εὐαρεστήσει, εὐαρεστήσεως τοῦ
 θεοῦ I CP¹ 26 ἐπ' ὥς ἐπ' I CP¹ | ἐκφυλαγμέν ἐκφυλιν I C 28 ἐκ
 σπ. I C || 29 ἐνυπάρχει. ὑπάρχει I C 28-29 οὐδο ὑπάρχει ἡμῖν
 εὐσπ. LC |, 32 οὐδο βίου ἔχεται LC || 33-35 το πρὸς τοῦ, διομένους
 κοινωνικόν I C πρὸς καρδίας LC || 37 ἐπιλειπούσης λ' ποσότης L
 λειπούσης C ἡμᾶς ἡμῶν LC | οὐδο ἡμῶν λειπούσης [λειπ- C]
 LC || 37-38 δικαστῆρ σου δικαστῆρ σου τὴν μετῆμην LC.

ΠΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΝ

Ἐγὼ καὶ πάνν βουλόμενος συνεχῶς ἐπιστέλλειν τῇ
 ὕστερῃ ὑμῶν ἐπέσχον ἑμαυτὸν ἀεὶ, μήπως δόξω τινὰς
 ἱερασμοὺς ὑμῖν ἐπεγείρειν διὰ τοὺς φιλεχθρῶς πρὸς ἡμᾶς
 ἰακειμένους καὶ, ὡς ἀκούω, μέχρι καὶ τούτων τὴν ἐχθρὰν
 ἐλαύνοντας ὥστε πολυπραγμονεῖν εἰ ποῦ τις καὶ γράμμα 5
 ἡμετέρου δέχοιτο Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ, καλῶς ποιοῦσα, κατῆρ-
 ξας τοῦ γράμματος καὶ ἐπέστεilas ἡμῖν δ' ἐχρῆν περὶ
 τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν σου πραγμάτων ἀνακοινοῦμένη,
 προετράπην εἰς τὸ ἀντεπιστεῖλαι, ὁμοῦ μὲν τὰ ἐν τῷ παρ-
 ελθόντι ἐλλειφθέντα ἐπανορθοῦμενος, ὁμοῦ δὲ καὶ πρὸς 10
 τὰ ἐπεσταλμένα παρὰ τῆς σῆς εὐγενείας ἀποκρινόμενος.
 Ὅτι μακαρία ἐστὶ ψυχὴ ἡ νυκτὸς καὶ ἡμέρας μὴ ἡμίαν
 ἀλλήν μέριμναν στρέφουσα ἢ πῶς, ἐπὶ τῆς μεγάλης ἡμέρας
 καθ' ἣν πᾶσα ἡ κτίσις περιστήσεται τὸν Κριτὴν τὰς
 εὐθυνας τῶν πεπραγμένων ἀποδίδουσα, καὶ αὐτὴ δυνηθῇ 15
 κούφως ἀποθεσθαι τὸν λόγον τῶν βαβιωμένων Ὅ γάρ
 ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενος
 καὶ ἀεὶ μελετῶν τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπαρалоγιστου κριτηρίου
 ἀπολογίαν, ὃ τοιοῦτος ἢ οὐδὲν ἢ πανταλῶς ἐλαχιστα
 ἁμαρτήσεται, διότι τὸ ἁμαρτάνειν ἡμῖν κατὰ ἀπουσίαν τοῦ 20
 φόβου γίνεται Οἷς δ' ἂν ἐναργὴς παρῇ τῶν ἀπειλουμένων
 ἢ προσδοκία, οὐδένα κατὰ δώσει τοῖς τοιοῦτοις ὃ σύνοι-
 κος φόβος εἰς ἀβουλῆτους πράξεις ἢ ἐνθυμήσεις ἐκπίπτειν

CLXXIV — 2 ἱερασμον εἰσαμ B¹ ἐπέσχον B 3 φιλεχθρῶς
 φιλεχθρῶς L 5 πολυπραγμονεῖν φ λοπραγμονεῖν LC 7 ἄ ὡς ι
 8 τὴν οἰα LC 9-10 παρελθον παρελθοντι χρονω L παροντι χρονω
 C 12 ψυχῇ ἢ ψυχῇ LC 19 ordo παντελῶς ἤ LC 20 δ ατ διοπιστ
 C „ 21 φόβου φόβου τοῦ θεοῦ LC 23 ἐκπίπτει ν ἐκπεσῖν LC

Και μέμνησο τοίνυν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχε τὸν φόβον ἐν τῇ
καρδίᾳ καὶ πάντας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν πόχων παρα- 25
λαμβάνε. Μεγάλη γάρ καὶ ἡ τῶν δυναμένων δυσωπεῖν τὸν
Θεὸν βοήθεια. Καὶ μὴ διαλείπης ταῦτα ποιοῦσα. Καὶ γάρ
καὶ ζωοῖν ἡμῖν τὴν ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ζωὴν ἀγαθὴ βοηθός
ἡ προσευχὴ καὶ ἀπερχομένοις ἐντεθῆεν ἐφόδιον διαρκέ-
πρὸς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Ὡς περ δὲ ἡ φροντίς 30
πρᾶγμα ἐστὶν ἀγαθόν, οὕτω πάλιν ἡ ἀθυρία καὶ ἡ
ἀπόγνωσις καὶ τὸ δυσελπίστως ἔχειν πρὸς σωτηρίαν τῶν
βλαπτόντων ἐστὶ τὴν ψυχὴν. Ἐπάλπιζε τοίνυν τῇ ἀγαθό-
τητι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκδέχου αὐτοῦ τὴν ἐντιληψιν γινώσκουσα
θτι, ἐὰν καλῶς καὶ γνησίως πρὸς αὐτὸν ἐπιστραφῶμεν, οὐ 35
μόνον οὐκ ἀπορρίψει ἡμᾶς εἰς τὸ παντελές, ἀλλ' ἔτι
λαλοῦντων ἡμῶν τὰ ῥήματα τῆς προσευχῆς ἐρεῖ· εἰδοῦ
πάρεμι θ.

CLXXV

ΜΑΓΝΗΝΙΑΝΩ ΚΟΜΗΤΙ

Πρόφην ἐπέστελλέ μοι ἡ σεμνότης σου ἄλλα τινά καὶ
περὶ πίστεως γράψαι ἡμᾶς ἐναργῶς προσαίσουσά. Ἄλλ'
ἔγω τὴν μὲν σὴν περὶ τὸ πρᾶγμα ἀγαμαὶ σπουδὴν καὶ
ἐόχουμαι τῷ Θεῷ ἀνευδότως σοι τῶν ἀγαθῶν τὴν αἵρεσιν
ἐνυπαρχεῖν καὶ δεῖ σε προκόπτοντα καὶ γνῶσε, καὶ ἔργοις 5
ἀγαθοῖς τελειοῦσθαι. Διὰ δὲ τὸ μὴ βουλεσθαι, περὶ πίστεως
συνταγμα καταλιμπάνειν μηδὲ γράφειν διαφόρους πίστεις,
παρατηρησάμην ἀποστεῖλαι θ ἐπεζητήσατε. Πλὴν δοκεῖτέ

2: τὸν -ον αὐτοῦ C 127 διακρίσεως θαλάττης VLC 28 τῇ σπμ.
BLC ταύτῃ ταύτην BLC βοηθός ἔστα, βοηθός LC 33 ἐπάλ-
πιζε ἡμᾶς B 35-36 οὐ μόνον σπμ L.

CLXXV = Existat tantum in VLC in titulo μαγνηνιανῶ
μαγνηνιανῶ L.

2 προσπίπτουσι etiam V¹ σπουδάζουσιν V 3 σπουδὴν σπμ
VLC καὶ Μανωὶ ἡ τὴν αἵρεσιν προαίρεσιν V.

μοι περιηχέσθαι παρὰ τῶν αὐτῶν τῶν μηδέν ἐργαζόμε-
νων οἱ ἐπὶ διαβολῇ ἡμετέρᾳ λέγουσι τινα ὡς ἐκ τούτου ο
ἐαυτοὺς συστήσοντας, ἐὰν ἡμῶν τὰ αἰσχίατα κατα
ψευσῶνται Ἐκείνους μὲν γὰρ φανεροὶ ὁ παρελθὼν χρόνος
καὶ προϊούσα ἡ πείρα φανερωτέρους ποιήσει. Ἡμεῖς δὲ
παρακαλοῦμεν τοὺς ἡλικιώτας εἰς Χριστὸν μηδέν παρὰ τὴν
ἀρχαίαν περιεργάζεσθαι πίστιν, ἀλλ' ὡς πιστευομεν οὕτω ς
καὶ βαπτίζεσθαι, ὡς δὲ βαπτιζόμεθα οὕτω καὶ δοξολογεῖν
ὀνόματα δὲ ἀρκεῖν ἡμῖν ἐκεῖνα ὁμολογεῖν δὲ παρελαβομεν
παρὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις καινοτομίαν
διαφευγεῖν. Οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐφευρέσει τῶν προσηγοριῶν ἡ
σωτηρία ἡμῶν ἀλλ' ἐν τῇ ὀγιᾷ περὶ τῆς Θεότητος εἰς ἣν ς
πεπιστευκαμεν ὁμολογίᾳ.

CLXXVI

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

Παράσχει ὁ ἄγιος Θεὸς ἐρρωμένῳ σοι τὸ σῶμα καὶ ἀπὸ
πάσης ἀσχολίας ἀνειμένῳ καὶ πάντα πράττοντ. κατὰ νοῦν
τὴν ἐπιστολὴν ἡμῶν ταύτην εἰς χεῖρας ἔλθειν, ἵνα μὴ
ἄπρακτος ἡμῶν ἡ παράκλησις γένηται. ἢν παρακαλοῦμεν
νοῦν ἐπιφανῆναι σε ἡμῶν τῇ πόλει ἐπὶ τῷ σεμνοτέρῳ ς
γενέσθαι τὴν πανήγυριν ἢν δι' ἔτους ἀγεῖν ἐπὶ τοῖς μάρτυ-
θιν ἔθος ἐστὶν ἡμῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πέπεισο γὰρ, τιμώ-
τατέ μοι καὶ ποθεινότατε ὡς ἀληθῶς ὅτι, πολλῶν εἰς
τυραννὴν ἔλθων ὁ παρ' ἡμῖν λαός, τῆς οὐθενὸς οὕτως
ἀντέχεται ἐπιτυχίας ὡς τῆς σῆς παρουσίας, τοιοῦτον ς

15 περιεργάζεσθαι: ἐργάζεσθαι VL.

CLXXVI — Titulus 247 20, 21. Episcopus Ikonion Maur. τῷ
αὐτῷ VPBL. τῷ αὐτῷ 21 τ. 22 ἐγίνεσθαι εἰς τὴν δι' ἔτους ἐπιτελου-
μένην τῶν μάρτυρων πανήγυριν M.

5 τῷ: τὸ L

κέντρον ἀγάπης ἐκ τῆς μικρᾶς ἐκείνης συντυχίας ἐναφῆ
 κας ἵνα οὖν καὶ ὁ Κύριος δοξασθῇ καὶ λαοὶ εὐφρανθῶσι
 καὶ τιμηθῶσι μάρτυρες καὶ ἡμεῖς οἱ γέροντες τῆς ὀφθαλ-
 μένης ἡμῖν παρὰ τέκνου γνησίου τύχωμεν θεραπείας,
 καταξώσων ἁόκνως μέχρις ἡμῶν διαβῆναι καὶ προλαβεῖν 15
 τὰς ἡμέρας τῆς συνόδου, ὥστε ἐπὶ σχολῆς ἡμῶς ἀλλήλοις
 συγγενεσθαι καὶ συμπαρακληθῆναι διὰ τῆς κοινωνίας τῶν
 πνευματικῶν χαρισμάτων Ἔστι δὲ ἡ ἡμέρα τῇ πέμπτῃ
 τοῦ Σεπτεμβρίου διὰ παρακαλοῦμεν πρὸ τριῶν ἡμερῶν
 ἐπιστῆναι, ἵνα καὶ τοῦ πτωχοτροφείου τὴν μνήμην 20
 μεγάλην ποιήσης τῇ παρουσίᾳ Ἐρρωμένος καὶ εὐθυμος ἐν
 Κυρίῳ ὑπερευχόμενός μιν διαφυλαχθεῖς μοι καὶ τῇ τοῦ
 Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ χάριτι τοῦ Κυρίου

CLXXVII

ΣΩΦΡΟΝΙΩ ΜΑΓΙΣΤΡΩ

Καταλέγειν μὲν πάντας τοὺς δι' ἡμῶν ἐδεργεταιθέντας
 παρὰ τῆς οἰᾶς μεγαλονοίας οὐ βῆδιον, οὕτω πολλοὺς
 σύνισμεν ἑαυτοῖς εὐπαινοηκῶσι διὰ τῆς μεγάλης σου χειρὸς
 ἦν ὁ Κύριος ἡμῖν σύμμαχον ἐπὶ τῶν μεγίστων καιρῶν
 ἔχαριστο Δικαιοτάτος δὲ πάντων καὶ ὁ νῦν προσαγόμενος 5
 διὰ τοῦ γράμματος ἡμῶν τυγχάνει, ὁ ἀιδεσιμώτατος ἡμῶν
 ἀδελφὸς Εὐσέβιος, παραλόγῳ συκοφαντίᾳ περιπεσὼν, ἦν

11-12 ἀναφῆκας -λεν VM 13 μάρτυρες: οἱ μάρτυρες M 15 καὶ
 om LC 18 δι' om M 19 σεπτεμβρίου σεπτεμβρίου μηνος M
 18 19 οὐδὲ τοῦ σεπτεμβρίου μηνος τῇ πέμπτῃ M 23 θεοῦ
 /ριστοῦ C.

CLXXVII — Titulus σωφρονίῳ μαγίστρῳ Maur. τῷ αὐτῷ
 VPBMIC

1 ἡμῶν ἡμεῖς C 2 πολλοὺς. πολλοῖς L 6 7 ἡμῶν ἀδελφός·
 ἀδελφός LC.

ἀποσκεδάσαι μόνης ἐστὶ τῆς σῆς ὀρθότητος. Διὸ παρακα-
 λοῦμεν καὶ τῷ δίκαιῳ χαριζόμενον καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον
 ἀφορῶντι καὶ ἡμῖν τὰς συνήθεις παρεχόμενον χάριτας 10
 ἵνα πάντων γενέσθαι τῷ ἀνδρὶ καὶ προστῇναι αὐτοῦ μετὰ
 τῆς ἀληθείας. Ἐχει γάρ οὐ μικρὰν συμμαχίαν τὴν ἀπὸ
 τοῦ δικαίου. ἢν εἰ μὴ ὁ παρῶν καιρὸς καταβλάψῃ, πάν-
 βιβδιον σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως ἐπιδειχθήσεται.

CLXXVIII

ΑΒΟΥΡΓΙΩ

Πολλοὺς οἶδα πολλάκις συστήσας τῇ τιμότητί σου καὶ
 γυνόμενος ἐπὶ μεγίστων καιρῶν χρησίμος ἱκανῶς τοῖς
 καταπονουμένοις. Οὐ μὲν τιμιώτερόν γε ἐμοὶ οὐδ' ὤπὲρ
 μελιζόνων ἀγωνιζόμενον οἶδα πρότερον παραπέμψας τῇ
 κομιοτήτί σου τοῦ ποθεινοτάτου υἱοῦ Εὐσεβίου, τοῦ νυν 1
 τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐγχειρίζοντός σοι παρ' ἡμῶν. Ὃς
 ποταπῷ μὲν συμπέπλεκται πράγματι αὐτός, δὲν τυχαι τινὸς
 καιροῦ, διηγήσεται σου τῇ σεμνότητι. Ἄ δέ παρ' ἡμῶν
 λαχθῆναι προσήκε ταυτά ἐστι μὴ παρασυρῆναι τὸν ἄνδρα
 μηδὲ, τῷ πολλοὺς πεφνηνέναι τοὺς ἐπὶ ταῖς χαλεπωτάταις
 πράξεσιν ἐαλωκότας καὶ αὐτόν τι τῆς τῶν πολλῶν ὑπο-
 νοίας παραπολαῦσαι, ἀλλὰ τυχεῖν δικαστηρίου καὶ εἰς
 ἐξέτασιν οὗτοῦ τὸν βίον ἀχθῆναι. Πρῶτα γάρ οὕτω καὶ ἡ
 συκοφαντία φανερά γενήσεται καὶ ὁ ἀνὴρ τυχὼν τῆς
 δικαιοτάτης προστασίας κηρυξέσται διηνεκῆς τῶν ὑπηργμε- 2
 νων αὐτῷ παρὰ τῆς σῆς ἡμερότητος.

12 τῆς om. C.

CLXXVIII — Titulus ἀβουργίω Maur. -ω α-ω \ PBM L C
 7 22/0 σύχη M || 10 22 B

CLXXIX

ΑΡΙΝΘΑΙΩ

Καὶ φιλελευθερόν σε εἶναι καὶ φιάνθρωπον τό τε τῆς
φύσεως εὐγενές καὶ τὸ πρὸς πάντας κοινωνικὸν ἱκανῶς
ἡμῶς ἐκδιδάσκει. Διὸ θαρρούντως πρεσβεύομεν ὑπὲρ ἀνδρός
λαμπροῦ μὲν ἔνθεν ἐκ προγόνων, πλείονος δὲ δι' αὐτὸν
τιμῆς καὶ αἰδοῦς ἀξίου διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ τῶν
τρόπων ἡμερότητα. Ὅστε σε παρακληθέντα ὑφ' ἡμῶν πα
ραστήναι αὐτῷ ἀγωνιζομένῳ δικὴν τῆς μὲν ἀληθείας
ἐνεκεν ἐκκαταφρόνητον, ἀναγωνιον δὲ ἄλλως διὰ τὸ τῆς
συκοφαντίας βαρὺ. Μεγάλη γάρ ἂν γένοιτο βροχὴ αὐτῷ
πρὸς σωτηρίαν, εἰ καταξέωσκάς τι βῆμα φιάνθρωπον
ὅπερ αὐτοῦ προσεῖσαι, ρηγουμένως μὲν τῷ δικαίῳ χαρίζο
μενος, ἔπειτα καὶ ἡμῖν τοῖς ἐξαρέτοις σου τὴν συνήθη
τιμὴν καὶ χάριν καὶ ἂν τούτῳ χαρίζομενος.

CLXXX

ΣΩΦΡΟΝΙΩ ΜΑΓΙΣΤΡΩ ΕΥΜΑΘΙΟΥ ΕΝΕΚΕΝ

Ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ περιτυχὼν περιστάσει οὐκ ἀνεκτῇ κεχρη
μένῳ ἔπαθον τὴν ψυχὴν. Τί γάρ οὐκ ἐμελλον ἀνθρώπος
ὅν ἀνθρώπῳ ἐλευθερῷ παρ' ἀξίαν ἐμπειλεγμένῳ τιράγρῃσι
συναλαγεῖν, Καὶ βουλευσάμενος πῶς ἂν γενοίμην αὐτῷ
χρήσιμος μίαν εὐρὴν λῦσαι τῆς κατεχούσης αὐτὸν δυσχε

CLXXIX + 3 θαρρούντως, θαρρούντες Μ -ως L -ή ex -ει' ex
LC -ή τροπῶν πρὸς ἡμῶν B -9 ὑποφωτιστὴν βροχὴ LC -9^h συνήθη
συνήθη L

CLXXX — In titulo σωφρόνῳ μαγιστρῳ Ευμαθίου συνήθη
ΥΡΒΜΙΙ

3 πράγμασι -ματι L.

ρείας, εἰ τῇ σὴ κοσμιότητι ποιήσαιμι γνῶριμον Σὸν οὖν
τὸ ἐφεξῆς τὴν σαυτοῦ σπουδὴν, ἣν εἰς πολλοὺς ὄφ' ἡμῖν
μάρτυσιν ἐπιδέδειξαι, καὶ αὐτῷ παρασχεῖσθαι. Τὸ δὲ
πρῶγμα γνωρίσει ἡ ἐπιδοθείσα παρ' αὐτοῦ δεήσει τοῖς
Βασιλεουσιν ἣν καὶ λαβεῖν εἰς χεῖρας καὶ συμπράξει τῷ 10
ἀνδρὶ τὰ δυνατὰ παρακλήθητι. Καὶ γὰρ χριστιανῷ χαρίζη
καὶ εὐγενεῖ καὶ ἀνὴρ λόγου πολλοῦ τὸ αἰδέσιμον ἐπαγομένῳ
Ἐάν δὲ προσθῶμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς μεγάλην διὰ τῆς εἰς αὐ-
τὸν ἐκποιίας ὑποδεχόμεθα χάριν, πάντως, κἂν μικρὸν ἢ
ἄλλως τὸ ἡμέτερον, ἀλλὰ τῇ σὴ σεμνότητι δεῖ ἐν λόγῳ 15
ποιεῖσθαι τὰ καθ' ἡμῶς ἀνεχομένη οὐ μικρὸν φαίνεται τὸ
χαρισθὲν ἡμῖν.

CLXXXI

ΟΤΡΗΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΜΕΛΙΤΙΝΗΣ

Οἶδα ὅτι καὶ τῆς σῆς εὐλαβείας τοσοῦτον ἀπαιτεῖται ὁ
χωρισμὸς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου ὅσον καὶ
ἡμῶν αὐτῶν Ἐπεὶ οὖν ἀμφότεροι χρῆζομεν παρακλήσεως
ἀλλήλοις γινόμεθα παραμυθία Καὶ σὺ τε ἡμῖν ἐπιστελλε
τὰ ἐκ Σαμοσάτων, ἡμεῖς τε ἀπερ' αὐτῶν μάθωμεν ἀπὸ τῆς 5
Θράκης ἀπαγγελοῦμεν Φέρει γὰρ ἔμοι μὲν τὸ γινώσκειν
τοῦ λαοῦ τὴν ἐνστασιν οὐ μικρὰν βροτώνῃν ἐκ τῶν παρὰ
των λυπηρῶν, τῇ δὲ σὴ χρηστότητι τὸ διδάσκεισθαι ἐν οἷς
ἐστὶν ὁ κοινὸς ἡμῶν πατήρ Ἀμέλει καὶ νῦν οὐ γράμματα
σημαίνειν ἔχομεν, ἀλλ' αὐτὸν παρεστήσασμέν σοι τὸν 10
ἀκριβῶς εἰδὸτα καὶ ἀπαγγέλλοντα ἐν οἷς αὐτὸν κατέλιπε

7 ὅφ' ἡμῖν 8 μαρτυρεῖν μαρτυρεῖς (ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ) ἀπ' (15-
16) τῇ σὴ σεμνότητι ἀνεχομένη (τὴν σὴ σεμνότητος ἀνεχομένη) εἰς

CLXXXI — [α] τίτλος στήλης ὁ ὅτι ἐφ' ἡμῶν μελ. τινος, μελ. τινος
(αἰς) V μελ. τινος L μελ. τινος C.

ν' ἀνέθετα γινόμεθα B γινόμεθα L C ὁ ὅτι σὴ L ὁ ὅτι τοῦ
I 9 οὐκ οὐκ τὸ ὅτι M γινόμεθα τὸ ὅτι L 13 εἰδὸτα
τὸ ὅτι PBC κατέλιπε: κατέλειπεν PB.

καὶ ὅπως φέροντα τὰ συμπίπτοντα Ἐδχου τοίνυν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ὁ Κύριος ταχέειν ἀπαγάγῃ τῶν δεινῶν τούτων τὴν ἡσιν.

CLXXXII

ΠΑΥΛΙΝΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ

Ὅσον λυπούμεθα ἐνθυμούμενοι τὴν ἐρημίαν τῆς Ἐκκλησίας τοσοῦτον μακαρίζομεν ὑμᾶς εἰς τοῦτο φθάσαντας τὸ μέτρον τῆς ἀθλήσεως, ὃ παράσχοι ὑμῖν ὁ Κύριος μακροθυμῶς παρελθεῖν, ἵνα καὶ τῆς πιστῆς οἰκονομίας καὶ τῆς γενναίας ἐνστάσεως ἣν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ὁ ἐπεδείξασθε τὸν μέγαν μισθὸν ὑποδεξήσθε.

CLXXXIII

ΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΙΣ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ

Ὅταν ἀπιδῷ ὅτι ὁ μὲν πειρασμὸς κατὰ πάσης ἤδη κέχυται τῆς οἰκουμένης καὶ αἱ μέγισται τῶν ἐπὶ Συρίας πόλεων τῶν Ἰσων ὑμῖν πεπειράνται παθημάτων, οὐ πανταχοῦ δὲ οὕτω δόκιμον καὶ διαπρεπὲς ἐπ' ἀγαθοῖς ἔργοις τὸ βουλευτήριον ὡς τὸ ὑμέτερον νῦν ἐπὶ τῇ σπουδῇ τῶν ἀγαθῶν ἔργων διαβεβόηται ἐγγὺς εἶμι καὶ χάριν ἔχειν ἐπὶ τοῖς οἰκονομηθεῖσιν. Εἰ γὰρ μὴ ἐγεγόνει ἡ θλίψις αὐτῇ οὐκ ἂν ὑμῶν διεφάνη τὸ δόκιμον. Ὡστε δοκεν, ὅπερ ἐστὶ

12 ὅπως πῶ, L.

CLXXXII — Titulus παυλινῶ πρεσβυτέρῳ τοῖς πρεσβυτέροις ἡμεροσάτων C.

3 ἡμῖν : ἡμῖν LC.

CLXXXIII — Titulus τοῖς τιτουμένοις σαμοσάτων σαμοσάτων B καὶ τιτουμένοις σαμοσάτων ἀγαπητοῦ προσηγορίας M.

3 ὑμῖν ἡμῖν P. 6 ἡμῶν om. L. 6 7 ἐπ. τοῖς τοῖς L.

κάμινος χρυσῷ, τοῦτο εἶναι ἢ ὑπὲρ τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος
 θλίψεως τοῖς ἀντιποιοιμένοις τινὸς ἀρετῆς * Ἀγε οὖν, ὧ 10
 θαυμάσιοι, ὅπως τοῖς προπεποιημένοις ἀξία ἐπαγάγητε
 τὰ ἐπόμενα καὶ φανήτε μεγάλη κρηπίδι ἀξιολογωτέραν
 ἐπιτιθέαντες τὴν κορυφὴν καὶ περιστήτε μὲν τὸν ποιμένα
 τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ὁ ὁ Κύριος αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἰδίων
 φανῇαι θρόνων, ἄλλος ἄλλο τι τῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας 15
 τοῦ Θεοῦ πεπολιτευμένων ὑμῖν διηγούμενοι, ἐν δὲ τῇ
 μεγάλῃ τοῦ Κυρίου ἡμέρᾳ ἕκαστος κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν
 πεπονημένων παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου Θεοῦ δεχόμενοι τὴν
 ἀντίδοσιν. Ἡμῶν δὲ μεμνημένοι καὶ ἐπιστέλλοντες δόσεις
 ἂν ἢ δυνατόν δικαίᾳ τε ποιήσατε τοῖς ἰσοῖς ἡμῶς ἀμει- 20
 βόμενοι καὶ ἅμα οὐ μικρῶς ἡμῶς εὐφρανεῖτε, τῆς ἡδίστης
 ἡμῖν φωνῆς ὑμῶν ἐναργὴ σύμβολα διὰ τῶν γραμμάτων
 διαπεμπόμενοι.

CLXXXIV

ΕΥΣΤΑΘΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΜΜΕΡΙΑΣ

Οἶδα ὅτι στυγνοισιὸν πρῶγμα ἡ ἀρφανία καὶ πολυέσχο-
 λον, διὰ τὸ ἐρημίαν ἐπάγειν τῶν προσετώτων. Ὅθεν
 λογιζομαι καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν ἐπιστυγνάξουσιν τοῖς
 συμβεβηκόσι μὴ ἐπιστέλλειν ἡμῖν, καὶ ὁμοῦ ἐν πλείονι
 εἶναι νῦν ἀσχολία περιτρέχειν τὰ τοῦ Χριστοῦ ποίμνια 5
 διὰ τὴν πανταχόθεν τῶν ἐχθρῶν ἐπανάστασιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ
 πάσης λύτης παρηγορία ἡ πρὸς τοὺς θροαψύχους ἐστὶν
 ὁμιλία, καταξίου, δόσεις ἂν δυνατόν σοι, ἐπιστέλλειν ἡμῖν
 καὶ αὐτὸς τε ἀναπαύεσθαι ἐν τῷ φθάγεσθαι πρὸς ἡμᾶς
 καὶ ἡμᾶς παρηγορεῖν ἐν τῷ μεταδιδόναι ἡμῖν τῶν σεαυτοῦ 10

13 κορυφὴν τερμιν. δὲ M 14 ὅταν - τὸν M 14-15 τῶν ἰδίων
 θρόνων τ. ο. δ. ο. θρόνον LC 21 μικρῶς σμικρῶς C

CLXXXIV — In titulo μμερις εμμερος VB εμμεριως M

2 ὅθεν ὅθεν καὶ M 5 περιτρέχειν περιέπειν LC 9-10 καὶ αὐτοὶ
 ἡμῖν οση. E.

βημάτων Τοῦτο δὲ καὶ ἡμεῖς σπονδάσομεν ποιῆσαι,
δοῶντες ἂν ἡμῖν ἐνδιδοῖ τὰ πράγματα Ἐδχου δὲ καὶ αὐτὸς
καὶ πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα παρακάλεσον σπουδαίως δυσω-
πεῖν τὸν Κύριον ἵνα δείξῃ ποτὲ ἡμῖν λύσιν τῆς περιεχούσης
ἡμᾶς κατηφείας.

15

CLXXXV

ΘΕΟΔΟΤΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΒΕΡΟΙΑΣ

Οἶδα ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐπιστέλλεις ἡμῖν, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ
σου ὑπάρχει ἡ μνήμη ἡμῶν Καὶ τοῦτο τεκμαίρομαι οὐχ ὅτι
αὐτὸς διέδοξεν εἰμι μνήμης τινὸς δεξιᾶς, ἀλλ' ὅτι ἡ σὴ
ψυχὴ πλουτεῖ ἐν τῇ τῆς ἀγάπης περιουσίᾳ Πλὴν ἀλλ',
βρονδυνάτον σοι, ταῖς παρεμπιπτούσαις προφάσεσι κέχρησο 5
εἰς τὸ ἐπιστελλεῖν ἡμῖν, ἵνα καὶ ἡμεῖς μᾶλλον εὐψυχῶμεν
μανθάνοντας τὰ περὶ ὁμῶν καὶ ἀφορμὴν λαμβάνωμεν εἰς
τὸ καὶ αὐτοὶ σημαίνειν ὑμῖν τὰ ἡμέτερα Οὗτος γὰρ ἔστιν
ὁ τρόπος τῆς ὁμιλίας τοῖς τοσοῦτον διεζευγμένοις τῷ
σώματι δ' δι' ἐπιστολῶν, οὐ μὴ ἀπισστερῶμεν ἀλλήλους, 10
καθόσον ἂν ἐνδιδοῖ τὰ πράγματα Παράσχοι δὲ ὁ Κύριος
καὶ τὴν κατ' ὀφθαλμούς ἡμῖν συντυχίαν, ἵνα καὶ τὴν
ἀγάπην αὐξήσωμεν καὶ τὴν εἰς τὸν Δεσπότην ἡμῶν
εὐχαριστίαν πλεονάσωμεν ἐπὶ μείζονσι ταῖς παρ' αὐτοῦ
δωρεαῖς.

15

CLXXXVI

ΑΝΤΙΠΑΤΡΩ ΗΓΕΜΟΝΙ

Ὡς καλὴ ἡ φιλοσοφία τὰ τε ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδὲ λατρεύεσ-
θαι πολυτελεῶς τοῖς τροφίμοις αὐτῆς ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ τὸ
αὐτὸ καὶ ὅσον ἔστι παρ' αὐτῇ καὶ πρὸς ὀφείαν ἀρκεῖ Τὰς

CLXXXV — 10 δι' ε' L || 11 ἂν οὐκ, L ἐνδιδοῖ ἐκδοῖ M
παράσχοι - γη L 1' αὐτοῦ· ἑαυτοῦ VPBM
CLXXXVI. — 3 ὀφείαν, ὀφείσαν LC

γάρ τοι δρέξεις ἀποκαμούσας ὡς ἐπυθόμην κράμβαις ἐν
 δξαι ταριχευθείσαις ἀνεκαλέσω, ὅς ἐγὼ πρότερον μὲν 5
 ἄδυσχέραινον καὶ διὰ τὴν παροιμίαν καὶ ὅτι ὑπόμνημα
 ἦσαν τῆς συντροφίου πενίας Νῦν δέ μοι δοκῶ καὶ ἐμαυτὸν
 μεταποιεῖν καὶ τῆς παροιμίας καταγελάσασθαι ὁρῶν
 αὐτὴν οὕτως ἀγαθὴν κουροτρόφον ἢ τὸν ἐρχοντα ἡμῶν
 εἰς ἀκμὴν ἐπανήγαγε Καὶ οὐδὲν εἶναι τοῦ λοιποῦ κατ' 10
 αὐτὴν ἡγήσασμαι, οὐχ ὅπως τὸν Ὀμηρικὸν λωτὸν ἀλλ'
 οὐδὲ τὴν ἀμβροσίαν ἐκείνην ἣτις ποτ' ἄρα ἦν, ἢ τοὺς
 Ὀλυμπίους χορτάζουσα.

CLXXXVII

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΩ

Δις κράμβῃ θάνατος ἢ βάσκανός φησι παροιμία Ἐγὼ
 δὲ πολλάκις αἰτήσας ἀπαξ ἀποθανοῦμαι πάντως δὲ καὶ
 μὴ αἰτήσας Εἰ δὲ πάντως μὴ κατοκνεῖ ἐσθλὴν ὄψον ἡδύ,
 μάτην ὑπὸ τῆς παροιμίας λαιδορηθέν

CLXXXVIII

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΩΝ

Ἀνοήτω, φησὶν, ἐπερωτήσαντι, σοφία λογισθήσεται
 Σοφοῦ δὲ ὡς ἔοικεν ἐπερώτημα καὶ τὸν ἀνόητον σοφίζει
 ὅπερ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι συμβαίνει ἡμῖν, ὁσάκις ἂν δεξώ-

1. 4 ἐν σύν M 7 συντροφίου συντροφου μοι L η 8 μεταποιεῖσιν
 καταπαύειν L 10 καὶ πρὸς L 11 ἀλλ οὐκ B

CLXXXVII — Titulus ἀντιπατρος βασιλείω ἀντιπατρος πρὸς
 αὐτὴν V PB οὐκ πατρος πρὸς αὐτὸν M

CLXXXVIII — Exstat tantum in VBC Exstat in B tantum
 ab ut. διττὴ τῶ ἴδιαι (1 2) οὐ συντάξις παλαιῶν In titulo
 ἀμφιλοχίω τῶ αὐτῷ C.

μεθὰ σου τῆς φιλοπόνου ψυχῆς τὰ γράμματα Ἐπιστα-
τικωτέροι γάρ ἑαυτῶν καὶ ἐμφρονέστεροι γινόμεθα ἀπ' αὐ-
τῆς τῆς ἐρωτήσεως πολλὰ δὲ οὐκ ἐπιστάμεθα διδάσκον-
μενοι, καὶ γίνεται ἡμῶν διδάσκαλος ἡ περὶ τὸ ἀκριβὲς
μέριμνα Ἀμέλει καὶ νῦν, οὐδέποτε λαβόντες ἐν φροντίδι
τὰ ἐπερωτήματά σου ἠναγκάσθημεν καὶ ἐπισκεψασθαι
ἀκριβῶς καὶ εἰ τέ τι ἠκούσαμεν παρὰ τῶν προσφυτέρων
ἀναμνησθῆναι, καὶ τὰ συγγενῆ δὲ ἐδιδάχθημεν παρ' ἑαυτῶν
ἐπιλογισασθαι.

ὁ Τὸ μὲν οὖν περὶ τοὺς Καθαροὺς Ζήτημα καὶ εἴρηται
πρότερον καὶ καλῶς ἀπεμνημόνευσας ὅτι, δεῖ τῷ ἔθει τῶν
καθ' ἑκάστην χώραν ἔπεσθαι διὰ τὸ διαφόρως ἀνεχθῆναι
περὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν τοὺς τι καὶ περὶ τούτων
διαλαβόντας. Τὰ δὲ τῶν Παπουζηνῶν οὐδὲνα μοι, λόγον
ἔχειν δοκεῖ, καὶ ἐθαύμασα πῶς κανονικὸν ὄντα τὸν Διόνυσιον
παρήλθεν Ἐκεῖνο γὰρ ἔκριναν οἱ παλαιοὶ δεχεσθαι βάπ-
τισμα τὸ μηδὲν τῆς πίστεως παρεκβαίνειν ὅθεν τὰς μὲν
αἰρέσεις ὠνόμασαν, τὰ δὲ σχίσματα τὰς δὲ παρασυνα-
γωγὰς Αἰρέσεις μὲν τοὺς παντελῶς ἀπερρηγμένους καὶ
κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν ἀπηλλοτριωμένους σχίσματα δὲ
τοὺς δι' αἰτίας τινὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ζητήματα
ἰσμία πρὸς ἀλλήλους διενεχθέντας, παρασυναγωγὰς δὲ
τὰς συνάξεις τὰς παρὰ τῶν ἀνυποτάκτων προσφυτέρων ἢ
ἐπισκόπων καὶ παρὰ τῶν ἀπαιδευτῶν λαῶν γινόμενας
Ὅσον εἰ τις ἐν πταίσματι ἐξετασθεὶς ἐπεσχέθη τῆς
λειτουργίας καὶ μὴ ὑπέκυψε τοῖς κανόσιν, ἀλλ' ἑαυτῷ
ἐξεδίκησε τὴν προεδρίαν καὶ τὴν λειτουργίαν καὶ συνα-
πλήθον τούτῳ τινὲς καταλιπόντες τὴν καθολικὴν Ἐκκλη-
σίαν παρασυναγωγὴ τὸ τοιοῦτο Σχίσμα δὲ τὸ περὶ τῆς
μετανοίας διαφόρως ἔχειν πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας,

7 ἡμῶν: ἡμῖν C.

19 τὰ τας B. 15 καὶ παρὰ Maur. παρὰ VBC 20 τοιοῦτο,
-ταν B.

Αἵρεσις δὲ οἷον ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Οὐθαιεντιῶν, καὶ
 Μαρκιωνιστῶν, καὶ αὐτῶν τούτων τῶν Πεπουζηνῶν
 εὐθὺς γὰρ περὶ αὐτῆς τῆς εἰς Θεὸν πίστεως ἡ διαφορὰ
 Ἐδοξε τοίνυν τοῖς ἐξ ἀρχῆς τὸ μὲν τῶν αἵρετικῶν παν- 25
 τελῶς ἀθετησάιν· τὸ δὲ τῶν ἀποσχισάντων, ὡς ἔτι ἐκ τῆς
 Ἐκκλησίας ὄντων παραδέξασθαι· τοὺς δὲ ἐν ταῖς παρασυ-
 ναγωγαῖς μετανόησιν ἀξιολόγῳ καὶ ἐπιστροφῇ βελτιωθέντας,
 συνάπτειν πάλιν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὥστε πολλάκις καὶ τοὺς
 ἐν βαθμῇ συναπτεσθῆναι τοῖς ἀνυποτάκτοις, ἐπειδὴν 30
 μεταμεληθῶσιν, εἰς τὴν αὐτὴν παραδέχεσθαι τάξιν· οἱ
 τοίνυν Πεπουζηνοὶ προδήλως εἰσὶν αἵρετικοί· εἰς γὰρ τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐβλασφήμησαν, Μοντανῶ καὶ Πρίσκιλλῃ
 τὴν τοῦ Παρακλήτου προσηγορίαν ἀθεμίτως καὶ ἀναφ- 35
 χύντως ἐπιφημίσαντες· εἴτε οὖν ὡς ἀνθρώπους θεοποι-
 οῦντες, κατάκριτοι· εἴτε ὡς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τῇ πρὸς
 ἀνθρώπους συγκρίσει καθυβρίζοντες, καὶ οὕτω τῇ αἰωνίῳ
 καταδικῇ ὀπτεύουσι διὰ τὸ ἀσυγχώρητον εἶναι τὴν εἰς τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον βλασφημίαν· τίνα οὖν λόγον ἔχει τὸ 40
 τούτων βάπτισμα ἐγκριθῆναι τῶν βαπτιζόντων εἰς Πατέρα
 καὶ Υἱὸν καὶ Μοντανὸν ἢ Πρίσκιλλαν; Οὐ γὰρ ἐβαπ-
 τίσθησαν οἱ εἰς τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῖν βαπτισθέντες·
 Ὥστε, εἰ καὶ τὸν μέγαν Διονύσιον τοῦτο παρέλαθεν, ἀλλ'
 ἡμῖν οὐ φυλακτέον τὴν μίμησιν τοῦ σφάλματος· τὸ γὰρ
 εἰσοπὸν αὐτόθεν πρόδηλον καὶ πᾶσιν ἐναργὲς οἷς τι καὶ 65
 μικρὸν τοῦ λογίζεσθαι μέτεστιν· οἱ καθαροὶ καὶ αὐτοὶ
 τῶν ἀποσχισμένων εἰσὶ· Πλὴν ἀλλ' ἔδοξε τοῖς ἀρχαίοις,
 τοῖς περὶ Κυπριανὸν λέγω καὶ Φιρμιλιανὸν τὸν ἡμέτερον,
 τούτους πάντας μὴ ψήφῳ ὑποβαλεῖν, καθαρούς καὶ
 Ἐγκρατίτας καὶ Ὑδροπαραστάτας, διότι ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ 50

22 αἵρεσις: αἵρεσις V | 24 πίστεως πίστιώς ἐστιν V 26
 ἀποστ/ πάντων ἀποσχιστῶν C 33 μοντανῶ μοντανῶ B 37
 αἰωνίῳ . . . V 38-39 το πνεῦμα πνεῦμα B 43 οὐδα καὶ εἰ B
 50 διότι. δια BC.

χωρισμοῦ διὰ σχίσματος γέγονεν οἱ δὲ τῆς Ἐκκλησίας
ἀποστάντες οὐκετι. ἔσχον τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνευ-
ματος ἐφ' ἑαυτοῖς ἐπεὶ πε γὰρ ἡ μετὰδοσις τῷ ὁ σκο-
πῆναι τὴν ἀκολουθίαν. Οἱ μὲν γὰρ πρῶτο, ἀναχωρήσαντες
παρὰ τῶν Πατέρων ἔσχον τὰς χειροτονίας καὶ διὰ τῆς 51
ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν εἶχον τὸ χάρισμα τὸ πνευ-
ματικόν οἱ δὲ ἀπορραγέντες λαϊκοὶ γενόμενοι, οὕτε τοῦ
βαπτίζεῖν οὕτε τοῦ χειροτονεῖν εἶχον τὴν ἐξουσίαν.
οὐκέτι δυνάμενοι, χάριν Πνεύματος Ἁγίου ἑτέροις
παρέχειν ἤς αὐτοὶ ἐκπεπτωκοσι. Διὸ ὥς παρὰ λαϊκῶν 52
βαπτιζομένους τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκέλευσαν ἐρχομένους
ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῷ ἀληθινῷ βαπτισματι τῷ τῆς Εκ-
κλησίας ἀνακαθαιρεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ ὅλως ἔδοξε τισι τῶν
κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκονομίας ἕνεκα τῶν πολλῶν δεχθῆναι
αὐτῶν τὸ βάπτισμα, ἔστω δεκτόν. Τὸ δὲ τῶν Ἐγκρατιτῶν 53
κακούργημα νοῆσαι ἡμᾶς δεῖ ὅτι, ἴν' αὐτοὺς ἀπροσδέκτους
ποιήσωσι, τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπεχέλησαν λοιπὸν ἰδίῳ προκα-
ταλαμβάνειν βαπτισματι ὁθεν καὶ τὴν συνήθειαν τὴν
ἑαυτῶν παρεχάραξαν. Νομίζω τοίνυν ὅτι, ἐπειδὴ οὐδὲν 54
ἔστι περὶ αὐτῶν εἰληφὸς διηγορευμένον ἡμᾶς προσῆκεν
ἀθετεῖν αὐτῶν τὸ βάπτισμα, κἂν τις ἢ παρ' αὐτῶν εἰληφὸς
προσείντα τῇ Ἐκκλησίᾳ βαπτίζειν. Ἐάν μὲντοι μέλλοι τῇ
καθόλου οἰκονομίᾳ ἐμπόδιον ἔσθαι, τοῦτο, πάλιν τῷ ἔθει
χρηστέον καὶ τοῖς οἰκονομήσασιν τὰ καθ' ἡμᾶς Πατράσιν ἀκο-
λουητέον. Ὑφορῶμαι γὰρ μήποτε, ὥς βουλόμεθα ὁκηροῦς 55
αὐτοὺς περὶ τὸ βαπτίζεῖν ποιῆσαι, ἐμποδίσωμεν τοῖς
σωζομένοις διὰ τὸ τῆς προτάσεως αὐστηρόν. Εἰ δὲ ἐκείνοι
φυλάσσουσι τὸ ἡμέτερον βάπτισμα, τοῦτο ἡμᾶς μὴ δυσω-
πείτω. Οὐ γὰρ ἀντιδιδόναι αὐτοῖς ὀπτευθῆναι χάριν ἔσμεν,
ἀλλὰ δουλεύειν ἀκριβεῖς κανόνων. Παντὶ δὲ λόγῳ τυπω- 56

51 σχίσματος σχίσματος B 53 ἑαυτοῖς ἑαυτοῦς VB 66 οὐδε
ἀπροσδέκτους αὐτοῦς V 68 69 τὴν ἐκείνων ἑαυτῶν B(70 εἰληφὸς
φανερῶς V 72 μέντοι om B 76 ἐμποδίσωμεν -ομεν C.

βήτω τοὺς ἐπὶ τὸν βαπτισμὸν ἐκεῖνον προσερχομένους
χρῆσθαι ἐπὶ τῶν πιστῶν δηλονότι καὶ οὕτω προσεῖναι
τοῖς μυστηρίοις. Οἶδα δὲ ὅτι τοὺς ἀδελφούς τοὺς περὶ
Ἰζοῖν καὶ Σατορνινον, ἅπ' ἐκείνης ὄντας τῆς τάξεως
προσεδέξαμεθα εἰς τὴν καθέδραν τῶν ἐπισκόπων. Ὡστε 85
τοὺς τῷ ταγματι ἐκείνων συνημμένους οὐκετὶ δυνάμεθα
διακρίνειν ἀπὸ τῆς Εκκλησίας οἷον κανόνα τινὰ τῆς
πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας ἐκθεμενιοὶ διὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων
παραδοχῆς.

2 Ἡ φθείρασα κατ' ἐπιτήδευσιν φόνου δικὴν ὀπέχει
Ἀκριβολογία ἐκμερφομένον καὶ ἀνεξικουίστου παρ'
ἡμῖν οὐκ ἔστιν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐδικεῖται οὐ μόνον τὸ γενη
σόμενον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἐαυτῷ ἐπιβουλευσας διότι, ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναπαθνήσκουσι ταῖς τοιαύταις ἐπιχειρήσεσιν 5
καὶ γυναῖκες. Πράσσει δὲ τουτῷ καὶ ἡ φόβος τοῦ ἐμβρύου,
ἕτερος φόβος, κατὰ γὰρ τὴν ἐπινοίαν τῶν ταῦτα τολμών-
των. Δεῖ μὲντοι μὴ μέχρι τῆς ἐξόδου παρατείνειν αὐτῶν
τὴν ἐξομολόγησιν, ἀλλὰ δεχέσθαι μὲν τὸ μέτρον τῶν δέκα
ἔτων ὀρίζειν δὲ μὴ χρόνῳ, ἀλλὰ τρόπῳ τῆς μετανοίας 1
-ὴν θεραπείαν.

3 Διάκονος μετὰ τὴν διακονίαν πορνεύσας ἀπόβλητος
μὲν τῆς διακονίας ἔσται εἰς δὲ τὸν τῶν λαϊκῶν ἀπωσθεὶς
τόπον τῆς κοινωνίας οὐκ εἰσχθήσεται, διότι ἀρχαῖός ἐστι
κανὼν τοὺς ἀπὸ βαθμοῦ πεπτωκότας τουτῷ μόνῳ τῷ
τρόπῳ τῆς κολάσεως ὑποβάλλεσθαι, ἀκολουθούσωντων, ὡς 5
οἶμαι τῶν ἐξ ἀρχῆς τῷ νόμῳ ἕκεινῳ τῷ «Οὐκ ἐδικήσεις
δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ», καὶ δι' ἑτέραν δὲ αἰτίαν, ὅτι οἱ μὲν ἐν
τῷ λαϊκῷ ὄντες τάγματι, ἐκβεβλημένοι τοῦ τόπου τῶν
πιστῶν, πάλιν εἰς τὸν ἅφ' οὗ ἐξέπεσον τόπον ἀναλαμβάν-
ονται, ὁ δὲ διάκονος ἀπαξ ἔχει διαρκῆ τὴν δίκην τῆς 10

81 ἐκεῖνον γων V προσερχομένους προσρ C 82 προσεῖναι
προ V 83 ο- Ματτ ὁ ε' ἸΗC 86 ἐκεῖνον γων B.

2 1 φθ- υπε φθαρ-ισα V 5 τὸ πολὺ πολὺ C 10 11 ordo τὴν
θεραπείαν τῆς μετανοίας BC.

καθαίρεσεν ὥς οὖν οὐκ ἀποδιδομένης αὐτῇ τῆς
 διακονίας ἐπὶ ταύτης ἔστησαν μόνης τῆς ἐδεκήσεως
 Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τῶν τύπων Καθόλου δὲ ἀληθεστέραν
 ἱσμία ἢ τῆς ἀμαρτίας ἀναχώρησις ὥστε ὁ διὰ σαρκὸς
 ἡδονὴν ἀβέτησας τὴν χάριν, διὰ τοῦ συντριμμοῦ τῆς
 σαρκὸς καὶ πάσης δουλαγωγίας τῆς κατ' ἐγκράτειαν
 ἀποστάς τῶν ἡδονῶν ὑφ' ὧν κατεστράφη πλεον ἡμῖν
 παράξει τῆς λατρευσεως αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν Ἀμφότερα
 ταῖς εὐδέναι ἡμᾶς δεῖ καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς
 συνηθείας ἑπεσθαι δὲ ἐπὶ τῶν μὴ καταδεξαμένων τὴν
 ἀκρότητα τῇ παραδοθέντι τύπῳ

4 Περὶ τριγᾶμων καὶ πολυγᾶμων τὸν αὐτὸν ὥρσαν
 κανόνα ὅν καὶ ἐπὶ τῶν διγᾶμων ἀναλόγως ἐν αὐτὸν μὲν
 γὰρ ἐπὶ τῶν διγᾶμων, ἄλλοι δὲ δύο ἔτη τοὺς δὲ τριγᾶμους
 ἐν τρισί, καὶ τετράσι πολλάκις ἔτεσιν ἀφορίζουσιν Ὅνο-
 μάζουσι δὲ τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔτι γάμον ἀλλὰ πολυγαμίαν, 5
 μῆλλον δὲ πορνείαν κεκολλησμένην Διὸ καὶ ὁ Κύριος τῇ
 Σαμαρείτιδι πέντε ἀνδρας διαμειψάση « Ὅν υἱόν, φησιν,
 ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ », ὡς οὐκέτι ἀξίων ὄντων τῶν
 ὑπερεκπεσόντων τοῦ μέτρου τῆς διγαμίας τῇ τοῦ ἀνδρός ἢ
 τῆς γυναικὸς καλεῖσθαι προσήματι Συνήθειαν δὲ κατε- 10
 λάβομεν ἐπὶ τῶν τριγᾶμων πενταετίας ἀφορισμόν, οὐκ
 ἀπὸ κανόνων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῶν προκληφόντων ἀκολουθίας
 Δεῖ δὲ μὴ πάντῃ αὐτοὺς ἀπειργεῖν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ'
 ἀκροάσεως αὐτοὺς ἀξιῶν ἐν δύο πού ἔτεσιν ἢ τρισί καὶ
 μετὰ ταῦτα ἐπιτρέπειν συστήκειν μὲν τῆς δὲ κινωνίας 15
 τοῦ ἀγαθοῦ ἀπέχεσθαι, καὶ οὕτως ἐπιδειξαμένους καρπὸν
 τινα μετανοίας ἀποκαθιστᾶν τῇ τόπῳ τῆς κοινωνίας

5 Τοὺς δὲ ἐπὶ ἐξοδῷ μετανοοῦντας τῶν αἰρετικῶν
 δεχθῆναι χρή, δεχθῆναι δὲ δηλονότι οὐκ ἀκρίτως, ἀλλὰ

3 14 Γαμα: ἔστιν Γαμα V.

4 12 κανόνων — ὡς V 13 ordo αὐτοῦ μὴ παντὶ V

5 2 δεχθῆναι δε: δεχθῆναι B ||

δοκιμάζοντας εἰ ἀληθινὴν ἐπιδείκνυνται τὴν μετάνοιαν
καὶ εἰ τοὺς καρποὺς ἔχουσι μαρτυροῦντας τῇ πρὸς τὸ
σωθῆναι σπουδῇ. 5

6 Τῶν κανονικῶν τὰς πορνείας εἰς γάμον μὴ καταλο-
γιζεσθαι, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ διασπᾶν αὐτῶν τὴν συνάφειαν
Τοῦτο γάρ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς ἀσφαλείαν λυσιτελεῖς
καὶ τοῖς αἱρετικοῖς οὐ δώσει καθ' ἡμῶν λαβὴν ὡς διὰ τὴν
τοῦ ἀμαρτάνειν ἁδειαὺν ἐπισπωμένων πρὸς ἑαυτούς. 5

7 Ἀρρενοφθόροι καὶ ζωοφθόροι καὶ φονεῖς καὶ φαρ-
μακοὶ καὶ μοιχοὶ καὶ εἰδωλολάτραι τῆς αὐτῆς καταδικῆς
εἰσὶν ἡξιωμένοι Ὡστε βν ἔχεις ἐπὶ τῶν ἁλλων τύπον, καὶ
ἐπὶ τούτων φύλαξον Τοὺς δὲ ἐν τριάκοντα ἔτεσι μετα-
νοήσαντας ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ ἣν ἐν ἀγνοίᾳ ἔπραξαν οὐδ' 5
ἀμφιβάλλειν ἡμᾶς προσήκεν εἰς τὸ παραδεξασθαι Ὡτε
γάρ ἀγνοία συγγνώμης αὐτοὺς ἄξιους ποιεῖ καὶ τὸ ἔκουσιον
τῆς ἐξαγορευσεως καὶ ἡ παράτασις ἐν τοσούτῳ χρόνῳ
γενομένη Σχεδὸν γάρ ὅλην γενεάν ἀνθρώπου παρεδόθησαν
τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ ἀσχημονεῖν Ὡστε 10
κέλευσον αὐτοὺς ἤδη ἀνυπερβέτως δεχθῆναι, μάλιστα εἰ
καὶ δάκρυα ἔχουσι δυσωποῦντά σου τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ
βίον ἐπιδείκνυνται ἄξιον συμπαθείας.

8 Ὁ ἄξιον παρὰ τὸν θυρὸν κατὰ τῆς ἑαυτοῦ γαμετῆς
χρησάμενος φονεὺς ἐστὶ. Καλῶς δὲ με ὑπέμνησας καὶ
ἄξιως τῆς σεαυτοῦ συνέσεως εἰπεῖν περὶ τούτων πλατύ-
τερον, διότι πολλοὶ ἐν τοῖς ἔκουσίοις καὶ ἀκουσίοις διαφο-
ραὶ Ἀκούσιον μὲν γάρ ἐστι παντελῶς καὶ πόρρω τοῦ κατάρ- 5
ξαντος τὸ ἀκοντίσαντα λίθον ἐπὶ κύμα ἢ δένδρον ἀνθρώπου
τυχεῖν Ὡ μὲν γάρ ὁρμὴ ἦν τὸ θηριον ἀμύνεσθαι ἢ τὸν
καρπὸν κατασεῖσαι, ὑπέβη δὲ αὐτομάτως τῇ πληγῇ κατὰ
πάροδον δὲ παρεπείσαν, ὥστε τὸ τοιοῦτον ἀκούσιον.

3 τὴν αμα. B.

6 1 2 καταλογιζέσθαι λογίζεσθαι. HC.

8 4 ἀκούσιος: τοῖς ἀκουσίοις V.

Ἄκουσιον μέντοι καὶ εἰ τις βουλόμενος ἐπιστρέφει τινὰ
 ἱμάντι ἢ βάθρῳ μὴ σκληρῇ τυπτοὶ ἀποθανῇ ὅτ' ὁ τυπτό-
 μενος Ἡ γὰρ πρόθεσις ἐνταῦθα σκοπεῖται, ὅτι βελτιῶσαι
 ἠδούλετο τὸν ἁμαρτάνοντα οὐκ ἀνελεῖν Ἐν τοῖς ἀκου-
 σιαῖς ἐστὶ κακεῖνο τὸ ἀμυνόμενον τινα ἐν μάχῃ, ξυλῶ ἢ
 χειρὶ, ἀφειδῶς ἐπὶ τὰ καιρία τὴν πληγὴν ἐνεγκεῖν, ὥστε
 κακῶσαι αὐτόν, οὐχ ὥστε παντελῶς ἀνελεῖν Ἀλλὰ τοῦτο
 ἤδη προσεγγίζει τῷ ἔκουςιῳ Ὁ γὰρ τοσοῦτ' χρησάμενος
 ὀργάνῳ πρὸς ἔμμυαν ἢ ὁ μὴ πεφεισμένως τὴν πληγὴν
 ἐπαγαγὼν ὁρῆλος ἐστὶ διὰ τὸ κεκρατῆσθαι ὑπὸ τοῦ πάθους
 ἀφειδῶν τοῦ ἀνθρώπου Ὅμοιος καὶ ὁ ξυλῶ βαρεῖ καὶ ὁ
 λιθῶ μεῖζονι τῆς δυνάμεως τῆς ἀνθρωπίνης χρησάμενος
 τοῖς ἀκουσίοις ἐναριθμεῖται ἄλλο μὲν τι προελόμενος,
 ἄλλο δὲ τι ποιήσας Ὑπὸ γὰρ τοῦ θυμοῦ τοιαυτὴν ἤνεγκε
 τὴν πληγὴν ὥστε ἀνελεῖν τὸν πληγεῖτα καὶ τοῦ ἡ σπουδῇ
 ἦν αὐτῷ συντρίψαι τυχόν, οὐχὶ δὲ καὶ παντελῶς θανα-
 τῶσαι Ὁ μὲντοι ξίφει χρησάμενος ἢ φτινιοῦν τοιοῦτ'
 οὐδεμίαν ἔχει παρσιτησιν, καὶ μάλιστα ὁ τὴν ἀξίνην
 ἀκοντίσας Καὶ γὰρ οὐδὲ ἀπὸ χειρὸς φαίνεται πληξίας,
 ὥστε τὸ μέτρον τῆς πληγῆς ἐπ' αὐτῷ εἶναι, ἀλλ' ἠκόντισεν,
 ὥστε καὶ τῷ βάρει τοῦ σιδήρου καὶ τῇ ἀκμῇ καὶ τῇ
 διὰ πλείστου φορῇ ὀλεθρίαν ἀναγκαιῶς τὴν πληγὴν
 γενέσθαι Ἐκουσιον δὲ πάλιν παντελῶς καὶ οὐδεμίαν
 ἀμφιβολίαν ἔχον οἶόν ἐστι τὸ τῶν ληστῶν καὶ τὸ τῶν
 πολεμικῶν ἐφοδῶν Ὅσοι μὲν γὰρ διὰ χρήματα ἀναιροῦσι
 τὸν ἐλεγχον ἀποφεύγοντες, οἱ τε ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ
 φόρους ἔρχονται, οὔτε φοβῆσαι οὔτε σωφρονίσαι, ἀλλ'
 ἀνελεῖν τοὺς ἐναντιουμένους ἐκ τοῦ φανεροῦ προαιρούμενοι.
 Καὶ μεντοι, κἂν δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν περιέργον φάρμακόν
 τις ἐγκεράσῃ, ἀνέλη δέ, ἐκούσιον τιθέμεθα τὸ τοιοῦτον

11 ἀποθάνῃ -το. V 15-16 ὥστε κακῶσα ἀνελεῖν om B 16
 τοῦτο τοῦτο V 19 κεκρατῆσθαι. -τίσθαι B 20 ἀξίην, ξυλῶ C 1
 25 οὐδὲ παντελῶς καὶ V 34, ἡμᾶς* -των B 36 φόνους φόνους
 BC 37 ἀνελεῖν ἀναρῖν C τοὺς αὐτοὺς BC.

οἶον ποιοῦσιν αἱ γυναῖκες πολλάκις ἐπισκοδαῖς τισι καὶ 40
καταδέσμοις πρὸς τὸ αὐτῶν φίλτρον ἐπάγεσθαι. πειρωμε-
ναι καὶ προσδιδούσαι αὐτοῖς φάρμακα σκοτώσιν ἐμποιοῦντα
ταῖς διανοίαις. Αἱ τοιαῦται ἀνελοῦσαι, εἰ καὶ ἄλλο προσλό-
μενα, ἄλλο ἐποίησαν ὁμῶς διὰ τὸ περιεργον καὶ ἀπηγο-
ρευμένον τῆς ἐπιτηδεύσεως ἐν τοῖς ἐκείσιν φονεύουσι 45
καταλογίζονται. Καὶ αἱ τοῖνυν τὰ ἀμβλωθρίδια δίδουσαι
φάρμακα φονευτρία· εἰσὶ καὶ αὗται, καὶ αἱ δεχόμεναι τὰ
ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια. Ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον

9 Ἡ δὲ τοῦ Κυρίου ἀπόφασις, κατὰ μὲν τὴν τῆς ἐννοίας
ἀκολουθίαν ἐξ Ἰσοῦ καὶ ἀνδράσι καὶ γυναῖξιν ἀρμόζει,
περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι γάμον ἐξίστασθαι παρεκτὸς λόγου
πορνείας. Ἡ δὲ συνήθεια οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ μὲν
τῶν γυναικῶν πολλὴν εὐρίσκομεν τὴν ἀερεθολογίαν τοῦ 5
μὲν Ἀποστόλου λέγοντος ὅτι « Ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ
ἐν ὁσμά ἐστι », τοῦ δὲ Ἰερεμίου ὅτι « Ἐὰν γένηται γυνή
ἀνδρὶ ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ
μυινομένη μισθήσεται. » καὶ πάλιν « Ὁ ἔχων μοιχαλίδά
ἄφρων καὶ ἀσεβής ». Ἡ δὲ συνήθεια καὶ μοιχεύοντας 10
ἄνδρας καὶ ἐν πορνείαις ὄντας κατέχεσθαι ὑπὸ γυναικῶν
προστάσσει. Ὡστε ἢ τῷ ἀφειμένῳ ἀνδρὶ συνοικοῦσα οὐκ
οἶδα εἰ δύναται μοιχαλὶς χρηματίζειν. Τὸ γὰρ ἔγκλημα
ἐνταῦθα τῆς ἀπολυσάσης τὸν ἄνδρα ἀπτεται κατὰ ποίαν
αἰτίαν ἀπέστη τοῦ γάμου. Εἴτε γὰρ τυπτομένη μὴ φέρουσα 15
τὰς πληγὰς, ὁπομένειν ἔχρην μᾶλλον ἢ διαζευχθῆναι τοῦ
συνικοῦντος· εἴτε τὴν εἰς χρήματα ζημίαν μὴ φέρουσα,
οὐδὲ αὕτη ἢ πρόφασις ἐξιολογος. Εἰ δὲ διὰ τὸ ἐν πορνείᾳ
αὐτὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν τοῦτο ἐν τῇ συνήθειᾳ τῇ ἀκκλη-
σιαστικῇ τὸ παρατήρημα, ἀλλὰ καὶ ἀπίστον ἄνδρὸς 20
χωρίζεσθαι οὐ προσεταχθῇ γυνή, ἀλλὰ παραμένειν διὰ τὸ

42 προσδιδούσαι: κροδι- BC.

9 12 ἀφειμένῳ ἀφειμένῳ V || 19 ἴχομεν ἴχομεν V 21 προσ-
ετέχθη -ατη BC

ἔδηλον τῆς ἐκθάσεως « Τί γάρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα
 σώσεις, » Ὡστε ἡ καταλιποῦσα μοιχαλῖς, εἰ ἐπ' ἄλλον
 ἦλθεν ἄνδρα Ὅ δὲ καταλειφθεὶς σύγγνωστος καὶ ἡ συνοι-
 κοῦσα τῷ τοιούτῳ οὐ κατακρίνεται. Εἰ μέντοι ὁ ἀνὴρ 15
 ἀποστὰς τῆς γυναικὸς ἐπ' ἄλλην ἦλθε, καὶ αὐτὸς μοιχός,
 διότι ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι καὶ ἡ συνοικοῦσα αὐτῷ
 μοιχαλῖς διότι ἀλλότριον ἄνδρα πρὸς ἑαυτὴν μετέστησεν.

10 Οἱ δμνυοντες μὴ καταδέχεσθαι τὴν χειροτονίαν,
 ἐξαμνύμενοι μὴ ἀναγκαζέσθωσαν ἐπιορκεῖν. Εἰ γάρ καὶ
 δοκεῖ τις εἶναι κανὼν ὁ συγχωρῶν τοῖς τοιούτοις ἀλλὰ
 πειρᾷ ἐγνώκαμεν ὅτι οὐκ εὐδοοῦνται οἱ παρορκήσαντες.
 Σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὸ εἶδος τοῦ ὅρκου καὶ τὰ ῥήματα καὶ 5
 τὴν διάθεσιν ἀφ' ἧς ὁμωμόκασι καὶ τὰς κατὰ λαπτῶν ἐν
 τοῖς ῥήμασι προσθήκας ὥς, ἔαν μηδεμὶα ἢ μηδαμόθεν
 παραμυθία χρή παντελῶς ἔαν τοὺς τοιούτους. Τὸ μέντοι
 κατὰ Σευήρον πρᾶγμα, ἦτοι τὸν ὑπὸ ταύτου χειροτονηθέντα
 πρεσβύτεραν, τοιαύτην τινά μοι δοκεῖ παραμυθίαν ἔχειν, 10
 εἰ καὶ σὺ συνδοκεῖ. Τὸν ἄγρὸν ἐκεῖνον τὸν ὑποκείμενον τῇ
 Μηστίᾳ, ᾧ ἐπεκηρύχθη ὁ ἄνθρωπος κέλευσον Οὐασόδοις
 ὑποταλεῖν. Ὡς γάρ ἐκεῖνος οὐ παρορκῆσαι μὴ ἀναχω-
 ρῶν τοῦ τόπου, καὶ ὁ Λογγίνος ἔχων τὸν Κυριακὸν μεθ'
 ἑαυτοῦ οὐκ ἐρημώσει τὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ 15
 ψυχὴν διὰ τῆς ἀργίας καταδικάσει. Καὶ ἡμεῖς δόξομεν μὴ
 παρὰ κανόνας ποιεῖν τι, συμπεριφερόμενοι τῷ Κυριακῷ
 ὁμώσαντι μὲν συμπαραμένειν Μινδανοῖς, καταδεξαμένῳ
 δὲ τὴν μεταθεσιν. Ἡ γὰρ ἐπάνοδος φυλακὴ ἐστὶ τοῦ
 ὅρκου. Τὸ δὲ εἶξαι αὐτὸν τῇ οἰκονομίᾳ εἰς ἐπιορκίαν 20
 αὐτῷ οὐ λογισθήσεται, διὰ τὸ μὴ προσκεῖσθαι τῷ ὅρκῳ
 μηδὲ πρὸς βραχὺ ἀναχωρήσειν Μινδάνων, ἀλλὰ παραμε-
 νεῖν εἰς τὸ ἐφεξῆς. Σευήρῳ δὲ προφασίζομένῳ τὴν λήθην
 ἡμεῖς συγχωρήσομεν, εἰπόντες ὅτι ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης

25 ὁ ἀνὴρ ὁ ἀνὴρ Β.

10 12 μηστία ὁ μισθός Β || 20 αὐτὸν ὁ αὐτὸν Γ.

οὐ περιόψεται τὴν ἑαυτοῦ Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοιοῦτον λυμαι- 25
νομένην ποιούντος μὲν ἀκωνονιστως τὸ ἐξ ἀρχῆς ὄρκω
δὲ καταδεδεσμένου παρὰ τὰ Εὐαγγέλια, παρορκεῖν δὲ
διδάσκοντος δι' ὧν μετετεθῇ ψευδομένου δὲ νόου δι' ὧν τὴν
λήθην σχηματίζεται Ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἔσμεν καρδιῶν κρι-
ταί, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀκούομεν κρίνομεν, δῶμεν τῷ Κυρίῳ τὴν 30
ἐκδίκησιν, αὐτοὶ δὲ ἀδιακρίτως αὐτὸν δεξώμεθα συγγνώμην
δόντες ἀνθρωπίνῳ πάθει τῇ λήθῃ

11 Ὁ δὲ τὸν ἀκουσίον ποιήσας φόνον ἀρκούντως
ἐξεπλήρωσε τὴν δίκην ἐν τοῖς ἐνδεκά ἔτεσι. Δῆλον γάρ
ἔστι ἐπὶ τῶν πληγέντων τὰ Μωσέως παρατηρήσομεν, καὶ
τὸν κατακλιθέντα μὲν ἐπὶ τῶν πληγῶν ὡς ἔλαβε βαδί- 5
σαντα δὲ πάλιν ἐπὶ τῇ βλάβῃ αὐτοῦ, οὐ λογιζόμεθα πεφά-
νεσθαι. Εἰ δὲ καὶ οὐκ ἐξανάστη μετὰ τὰς πληγὰς ἀλλ'
οὖν τῷ μὴ προσέσθαι αὐτὸν ἀνελεῖν ὁ τυπτήσας φονευτὴς
μὲν, ἀλλ' ἀκουσίος διὰ τὴν πρόθεσιν

12 Τοὺς διγάμους παντελῶς ὁ κανὼν τῆς ὑπηρέσιας
ἀπέκλεισε

13 Τοὺς ἐν πολέμοις φόνους οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τοῖς
φόνοις οὐκ ἐλογίσαντο, ἔμοι δοκεῖν συγγνώμην δόντες
τοῖς ὑπὲρ σωφροσύνης καὶ εὐσεβείας ἀμυνομένοις. Τάχα
δὲ καλῶς ἔχει συμβουλεύειν ὡς τὰς χεῖρας μὴ καθαροῦς,
τριῶν ἑτῶν τῆς κοινανίας μόνης ἀπέχεσθαι 5

14 Ὁ τόκος λαμβάνων, ἔάν καταδέξηται τὸ ἀδίκον
κέρδος εἰς πτωχοὺς ἀναλῶσαι καὶ τοῦ λοιποῦ τοῦ νοσή-
ματος τῆς φιλοχρηματίας ἀπαλλαγῆναι, δεκτός ἐστιν εἰς
ἱερωσύνην.

28 μετετέθη δι' ὧν om B ψευδομένου Maur -νω VC 30
κρίνομεν κρίνομεν B 31 δι' ὧν μετὰ δεξόμεθα BC 32 ἀνθρωπίνῳ
-να B.

11 3 μωσέως μωυσέως B μωυσιως C¹ 4 κατακλιθέντα -κλινθέντα
B || 5 αὐτοῦ : ἑαυτοῦ V.

15 Θαυμάζω δε σου τὴν γραμματικὴν ἀκρίβειαν ἐπὶ
 τῆς Γραφῆς ἀπαιτοῦντος καὶ λογιζομένου ὅτι ἡναγκα-
 σμένη ἐστὶν ἡ λέξις τῆς ἐρμηνείας τὸ αὐτῆς εἶδη-
 δούσης οὐ τὸ κυρίως ὑπὸ τῆς Εβραϊκῆς φωνῆς σημα-
 νόμενον μετατιθείσης Ἐπεὶ δὲ δεῖ μὴ ἀργῶς παρελθεῖν τὸ
 ὑπ' ἀνδρὸς ζητητικοῦ κινήθεν πρόβλημα τὰ πετεινὰ τοῦ
 οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθυεὶς τῆς θαλάσσης καὶ ἐν τῇ κοσμο-
 ποίᾳ τὴν αὐτὴν ἔλαχον γενεσὶν Ἐκ τῶν ὕδατων γάρ
 ἐξήχθη ἀμφότερα τὰ γενεῇ Τὸ δὲ αἷτιον ὅτι ταῦτόν ἐστιν
 ἑκατέροις ἰδιώμα Τὰ μὲν γάρ διανήχεται τὸ ὕδωρ τὰ δὲ
 ἐπινήχεται τῷ ἀέρι Διὰ τοῦτο μὲν οὖν κοινῇ αὐτῶν
 ἐπεμνήσθη Το δὲ σχῆμα τοῦ λόγου ὥς μὲν πρὸς τοὺς
 ἰχθυεὶς ἀκαταλλήλως ἀπαδοθέν ὥς δὲ πρὸς πάντα τὰ ἐν
 ὕδασι διακείμενα καὶ πᾶν οἰκείως Ὅτι γὰρ πετεινὰ τοῦ
 οὐρανοῦ ὑποτέτακται τῷ ἀνθρώπῳ καὶ οἱ ἰχθυεὶς τῆς
 θαλάσσης, καὶ οὐκ αὐτοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ διαπο-
 ρεύμενα τριβὺς θαλασσῶν Οὐ γὰρ εἴ τι ἐνὺδρον, καὶ
 ἰχθύς ἐστίν, ὥς τὰ κητώδη, φάλλαινα καὶ ζύγαινα καὶ
 δελφίνες καὶ φῶκαι, καὶ προσετι ἵπποι καὶ κύνες καὶ
 πρίονες καὶ ξιφίαι καὶ οἱ θαλάσσιοι βοοὺς εἰ δὲ βουλε-
 καὶ ἀκάληφαι καὶ κτενεὶς καὶ τὰ ὀστρακόδερμα πάντα
 οὐδὲν ἐστὶν ἰχθύς, καὶ πάντα δὲ διαπορεύεται τριβὺς
 θαλασσῶν

16 Ὁ δὲ Νεεμᾶν οὐχὶ μέγας παρὰ Κυρίῳ, ἀλλὰ παρὰ
 τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, τούτῳ ἐστι τῶν παραδυναστευόντων ἢν τῷ
 βασιλεὶ τῶν Συρων Πρόσχε οὖν ἀκριβῶς τῇ Γραφῇ καὶ
 αὐτόθεν εὐρήσεις τὴν λῶσιν τοῦ ζητήματος

15 2 λογιζομένου καὶ λογιζομένου V 10 ἑκατέροις ἐν ἑκατέροις
 V 13 πάντα τὰ πάντα B 19-20 καὶ προσετι πρίονες om B
 22 ἢ om. V.

16 1 νεεμᾶν: νεεμᾶν B.

ΕΥΣΤΑΘΙΩ ΑΡΧΙΑΤΡΩ

1 Ἔστι μὲν καὶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς τὴν ἰατρικὴν μετιοῦσι
 φιλανθρωπία τὸ ἐπιτήδευμα. Καὶ μοι δοκεῖ τῶν κατὰ τὸν
 βίον σπουδαζομένων ἀπάντων ὁ τὴν ὑμετέραν προτιθεὶς
 ἐπιστήμην ἐπιτυχεῖν ἂν τῆς πρεπούσης κρίσεως καὶ μὴ
 διαμαρτεῖν τοῦ πρέποντος εἴπερ τὸ πάντων προτιμότεον 5
 ἡ ζωὴ, φευκτόν ἐστι καὶ ἐπώδυνον, εἴαν μὴ μεθ' ὕγειας
 ἐξῇ ταύτην ἔχειν ὕγειας δὲ χορηγός ἡ ὑμετέρα τέχνη.
 Ἀλλὰ σοὶ διαφερόντως περιδεξιός ἐστιν ἡ ἐπιστήμη
 καὶ μειζονας ποιεῖς σεαυτῷ τῆς φιλανθρωπίας τοὺς
 βροῦς, οὐ μᾶλλον τῶν σωμάτων περιορίζων τὴν ἐκ τῆς 10
 τέχνης χάριν, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων
 ἐπινοῶν τὴν διόρθωσιν. Ταῦτα δὲ λέγω οὐ μόνον ταῖς
 τῶν πολλῶν φήμαις ἐπόμενος, ἀλλὰ καὶ τῇ κατ' ἐμαυτὸν
 διδοχθεὶς πείρᾳ ἐν πολλοῖς τε ἄλλοις καὶ διαφερόντως
 νῦν, ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ἀνεκδιηγῆται κακίᾳ, ἣν βεύ- 15
 ματος πονηροῦ διέκην κατὰ τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐπιρρυνεῖσαν
 εὐμεγάρως διέχεας, τὴν βαρεῖαν ταύτην φλεγμονὴν
 τῆς καρδίας ἡμῶν τῇ ἐπαντλήσει τῶν παρηγορικῶν
 λόγων διαφορήσας. Ἐγὼ γάρ πρὸς τὴν ἐπάλληλον τῶν
 ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ποικίλην καθ' ἡμῶν ἐπιχειρήσιν ἀπο- 20
 θλέπων, σιωπῆν φῆμιν δεῖν καὶ δεχέσθαι καθ' ἡσυχίαν
 τὰ ἐπαγόμενα, μηδὲ ἀντερεῖν τοῖς καθωπλισμένοις τῷ
 ψευδεὶ, τῷ πονηρῷ τούτῳ διτλῷ τῷ καὶ διὰ τῆς ἀληθείας

CLXXXIX. — Non exstat in C Titulus εὐσταθ.ῳ ἀρχ.ιατρῷ
 [ἀρχ.ῳ ἢ ῥῳ VL εὐσταθ.ῳ ἀρχ.ιατρῷ πρὸς τὰ παρα τῶν ἀρετικῶν
 κατ' αὐτοῦ συμπλαττομένης περὶ τὸν τραδ.κων λόγον ἀλλοκοταῦς δ α-
 δολας ἰατρικῆς, καὶ διολογᾷ τοῦ πνεύματος, M

1 5 πρεπόντος προσήκοντος, I P¹ 8 συν. αἰ I, 18 19 παρη-
 γορικῶν λόγων λόγων τῶν παρηγορικῶν M || 23 καὶ οὐκ M.

πολλάκις τὴν ἀκρὴν εἰσωθοῦντι. Σὺ δὲ καλῶς ποιῶν μὴ
καταπροδιδόναι τὴν ἀλήθειαν ἐνκελευσοῦ, ἀλλὰ διελέγχειν 25
τοὺς συκοφάντας ὥς ἔν μὴ πολλοὶ παραβλαβείεν κατευη-
μεροῦντος τῆς ἀληθείας τοῦ ψευδοῦς

2 Ἐδοξάν οὖν μοι παραπλήσιόν τι ποιεῖν τῷ Αἰσω-
πίῳ μῦθῳ οἱ τὸ ἀπροφάσιστον καθ' ἡμῶν ἀναλαβόντες
μῖσος Ὡς γάρ ἐκεῖνος ἐγκλήματά τινα τῷ ἄρνιω τὸν
λύκον προφέρειν ἐποίησεν, αἰσχυνόμενον ὀφθεῖν τὸ δοκεῖν
ἄνευ δικαίας προφάσεως ἀναιρεῖν τὸν μηδὲν προλυπή- 5
σαντα τοῦ δὲ ἄρνως πᾶσαν τὴν ἐκ συκοφαντίας ἐπαγο-
μένην αἰτίαν εὐχερῶς διαλυόντος, μηδὲν μᾶλλον ὀφείσθαι
τῆς ὁρμῆς τὸν λύκον, ἀλλὰ τοῖς μὲν δίκαιους ἡττῶσθαι,
τοῖς δὲ ὁδοῦσι νικᾶν οὕτως οἷς τὸ καθ' ἡμῶν μῖσος ὥς τι
τῶν ἀγαθῶν ἐσπευδάσθῃ, ἐρυθριῶντες τάχα τὸ δοκεῖν 10
ἄνευ αἰτίας μισεῖν, αἰτίας πλάσσειν καθ' ἡμῶν καὶ
ἐγκλήματα καὶ οὐδενὶ τῶν λεγομένων μέχρι παντὸς ἐπιμέ-
νουσιν ἀλλὰ νῦν μὲν τοῦτο, μετ' ἄλλῃον δὲ ἄλλο, καὶ αὐθις
ἕτερον τῆς καθ' ἡμῶν δυσμενείας τὸ αἴτιον λέγουσι.
Βεβηκε δὲ αὐτοῖς ἐπ' οὐδενὸς ἢ κακία, ἀλλ' ὅταν τούτου 15
τοῦ ἐγκλήματος ἀποσεισθῶσιν ἑτέρῳ προσφύονται, καὶ
ἀπ' ἐκείνου πάλιν καταλαμβάνουσιν ἕτερον καὶ πάντα
διαλυθῇ τὰ ἐγκλήματα τοῦ μισεῖν οὐκ ἀφίστανται. Τρεῖς
θεοὺς πρεσβεύεσθαι παρ' ἡμῶν αἰτιῶνται καὶ περιηχοῦσι
τάς ἀκοάς τῶν πολλῶν καὶ πιθανῶς κατασκευάζοντες τὴν 20
διαβολὴν ταύτην οὐ παύονται. Ἀλλ' ὁπερμαχεταὶ ἡμῶν ἡ
ἀλήθεια, καὶ ἐν κοινῷ πρὸς πάντας καὶ ἰδίῳ πρὸς τοὺς
ἐντυχάνοντάς, δαιμονύτων ἡμῶν ὅτι ἀνατεθεράτισται
παρ' ἡμῶν πᾶς ὁ τρεῖς λέγων θεοὺς καὶ οὐδὲ χριστιανὸς
εἶναι κρίνεται. Ἀλλ' ὅταν τοῦτο ἀκούσωσι, πρόχειρος 25
αὐτοῖς καθ' ἡμῶν ὁ Σαβέλλιος, καὶ ἡ ἐξ ἐκείνου νόσος

26 πολλοί· πολύ L.

2 13 μὲν om. L. 16 ἐτέρῳ ἑτέρῳ L.

ἐπιβρυλεῖται τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ Πάλιν καὶ πρὸς τοῦτο ἡμεῖς τὸ σὺνήθεος διπλοῦ τὴν ἀλήθειαν, προβαλλόμεθα δεικνύντες ὅτι ἐπίσης τῷ ἰουδαϊσμῷ καὶ τὴν τοιαύτην αἵρεσιν φρίττομεν. 30

3 Τί οὖν, Ἄρα μετὰ τοσαύτας ἐγχειρήσεις ἀποκα-
μόντες ἤσυχασαν, Οὐκ ἔστι ταῦτα Ἀλλὰ καινοτομίαν
ἡμῖν προφέρουσιν, οὕτως τὸ ἔγκλημα καθ' ἡμῶν συντι-
θέντες τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογούντων μίαν ἀγαθότητα
καὶ μίαν δύναμιν καὶ μίαν θεότητα λέγειν ἡμῶς αἰτιῶνται. 5
Καὶ οὐκ ἔξω τοῦτο τῆς ἀληθείας φασὶ λεγόμεν γάρ Ἀλλ'
ἐγκαλοῦντες τοῦτο προφέρουσιν ὅτι ἡ συνήθεια αὐτῶν
τοῦτο οὐκ ἔχει καὶ ἡ Γραφή οὐ συντίθεται Τί οὖν καὶ
πρὸς τοῦτο ἡμεῖς, Οὐ νομιζόμεν δίκαιον εἶναι τὴν παρ'
αὐτοῖς ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν νόμον καὶ κανόνα τοῦ 10
ἄρθου ποιῆσθαι λόγου Εἰ γὰρ ἰσχυρὸν ἔστιν εἰς ἀπόδειξιν
ὁρθότητος ἡ συνήθεια, ἔξεστι καὶ ἡμῖν πάντως ἀντιπρο-
βάλλεσθαι τὴν παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν Εἰ δέ
παραγράφονται ταύτην ἐκείναι, οὐδὲ ἡμῖν πάντως ἀκο-
λουθητέον ἐκείνοις Οὐκοῦν ἡ θεόπνευστος ἡμῖν διατιη- 15
σάτω Γραφή, καὶ παρ' οἷς ἂν εὗρεθῇ τὰ δόγματα συνφθὰ
τοῖς θεοῖς λόγοις, ἐπὶ τούτους ἤξει πάντως τῆς ἀληθείας
ἡ ψήφος Τί οὖν ἔστι τὸ ἔγκλημα, Δύο γὰρ κατὰ ταῦτόν
ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ καθ' ἡμῶν προσεήνεκται Ἐν μὲν τὸ
διαίρειν τὰς ὑποστάσεις ἕτερον δὲ τὸ μηκέτι μηδὲν τῶν 20
θεοπρεπῶν ὀνομάτων πληθυντικῶς ἀριθμεῖν, ἀλλὰ μίαν,
καθὼς προεῖρηται, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν δύναμιν καὶ
τὴν θεότητα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μοναδικῶς ἐξαγγέλλειν.
Πρὸς μὲν οὖν τὴν διαίρεσιν τῶν ὑποστάσεων οὐκ ἂν

27 ἐπιβρυλεῖται - ἀλλεῖται. M l. καὶ om. M.

3 1 2 ἀποκαμονῆτες ἱκία· B 3-4 συντιθέντες συντιθέντες B ||
5 λεγειν λέγοντας L.P^a 6 οὐκ φασὶ τῆς ἀληθείας M 10 αὐτοῖς·
ἐαυτοῖς B νόμον νομῶν L || 11 λόγου om. L 14 15 πάντως·
ἡμῖν om B add B^a 16 καὶ om. L 17 τοις τοῖς M |
23 τὰ om. P.

ἔχουσιν ἄλλοτρίως αἱ τὴν ἑτερότητα τῶν οὐσιῶν ἐπὶ τῆς 25
 θείας δογματικίζοντες φύσεως. Οὐ γὰρ εἰκός ἐστι ταύς
 τρεῖς λέγοντας οὐσίας μὴ καὶ τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν.
 Οὐκοῦν τοῦτο μόνον ἐστὶν ἐν ἐγκλήματι τὸ τὰ ἐπιλεγόμενα
 τῇ θεικῇ φύσει δνόματα μοναδικῶς καταγγέλλειν.

4 'Αλλ' ἔτοιμος ἡμῖν πρὸς τοῦτο καὶ σαφὴς ὁ λόγος.
 Ὁ γὰρ καταγινώσκων τῶν μιαν λεγόντων θεότητα εἰς
 ἀνάγκης τῷ πολλὰς λέγοντι ἢ τῷ μηδεμίαν συνθησεται.
 Οὐ γάρ ἐστι δυνατόν ἑτερόν τι παρὰ τὸ εἰρημένον ἐπι-
 νοῆσαι. 'Αλλ' ὅτε πολλὰς λέγειν ἢ θεόπνευστος συγχωρεῖ 5
 διδασκαλία, εἰπου καὶ μέμνηται, μοναχῶς τῆς θεότητος
 μνημονεύουσα. «Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πληρωμα
 τῆς θεότητος». Καὶ ἑτέρωθεν. «Τὰ γὰρ ἄόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
 κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τα
 αἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις καὶ θεϊότης». Εἰ οὖν εἰς πληθός 10
 ἔκτεινεν τὸν ἀριθμὸν τῶν θεοτήτων μόνων τῶν τὴν
 πολυθεον πλάνην νενοσηκότων ἐστὶ, τὸ δὲ καθόλου
 ἀρνεῖσθαι τὴν θεότητα τῶν ἀθέων ἂν εἴη, τίς λόγος ἐστὶν ὁ
 διαβάλλων ἡμᾶς ἐπὶ τῷ μιαν δηλογεῖν τὴν θεότητα. 'Αλλ' 15
 ἐκκαλύπτουσι φανερώτερον τὸν τοῦ λόγου σκοπὸν ἐπὶ μὲν
 τοῦ Πατρὸς καταδέχεσθαι τὸ Θεὸν εἶναι καὶ τὸν Υἱὸν
 ὡσαύτως τιμᾶσθαι τῷ τῆς θεότητος δνόματι συντιθέμενοι
 τὸ δὲ Πνεῦμα Πατρὶ καὶ Υἱῷ συναριθμούμενον μηκέτι καὶ
 τῇ τῆς θεότητος ἐννοίᾳ συμπαραλαμβάνεσθαι. ἄλλ' ἐκ
 Πατρὸς μέχρι τοῦ Υἱοῦ ἰσταμένην τὴν τῆς θεότητος 20
 δύναμιν, ἀποκρίνειν τῆς θεικῆς δόξης τὴν φύσιν τοῦ
 Πνεύματος. Οὐκοῦν ἀπολογητέον καὶ ἡμῖν, ὥς ἂν οἰοί τε
 ὤμεν διὰ βραχέων, καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἔννοιαν.

5 Τίς οὖν ὁ ἡμέτερος λόγος, Παραδιδοὺς ὁ Κύριος
 τὴν σωτήριον πίστιν τοῖς μαθητευομένοις τῷ λόγῳ, τῷ

27 μὴ οἷ. B.

4 3 συνόλυσται· συνδέσσει· L || 11 τὸν ἀριθμὸν το ἰσάριθμον L
 μόνων μόνον M || τὴν οἷ. I || 16 το τὸν L || 19 τῇ οἷ. B.

Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ συνάπτεται καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Τὸ
 δὲ συνημμένον ἀπαξ διὰ πάντων φαρὲν τὴν συνάφειαν
 ἔχειν. Οὐ γὰρ ἐν τινι συντεταγμένον ἐν ἑτέροις ἀποσχοι. 3
 νίζεται ἀλλ' ἐν τῇ ζωοποιῷ δυνάμει, καθ' ἣν ἐκ τοῦ
 φθαρτοῦ βίου εἰς ἀθανάσιον ἡ φύσις ἡμῶν μετασκευάζεται,
 συμπαραληφθεῖσα ἡ τοῦ Πνεύματος δύναμις Πατρὶ καὶ
 Υἱῷ, καὶ ἐν πολλοῖς ἑτέροις, οἷον ἐν τῇ κατὰ τὸ ἀγαθὸν
 ἐννοίᾳ καὶ τὸ ἀγνόν τε καὶ ἀδιδόν, σοφὸν ἐκθές ἡγεμό. 10
 νικόν, δυνατόν, καὶ πανταχοῦ δηλονότι τὸ ἀχώριστον ἔχει
 ἐν πίστει τοῖς πρὸς τὸ κρεῖττον ὑπειλημμένοις δυνάμειν.
 Οὐκοῦν ἡγουμεθα καλῶς ἔχειν τὸ ἐν τοσαύταις ἐννοίαις
 ὑψηλαῖς τε καὶ θεοπρεπέσι συναπτόμενον Πατρὶ καὶ Υἱῷ
 ἐν οὐδενὶ διακεκρίσθαι νομίζειν. Οὐδὲ γὰρ οἶδαμὲν τινα. 15
 τῶν περὶ τὴν θείαν φύσιν ἐπισουμένων ὀνομάτων τὴν
 κατὰ τὸ κρεῖττον καὶ τὸ χεῖρον διαφοράν, ὡς εὐαγὲς εἶναι,
 οἴεσθαι τὴν ἐν τοῖς καταδεεστέροις τῶν ὀνομάτων κοινω-
 νίαν συγχωροῦντας τῷ Πνεύματι τῶν ὑπεραιρόντων
 κρίνειν ἀνάξιον. Πάντα γὰρ τὰ θεοπρεπῆ νοήματά τε καὶ. 20
 ὀνόματα ὁμοτίμως ἔχει πρὸς ἀλλήλα τῷ μηδὲν περὶ τὴν
 τοῦ ὑποκειμένου διαφωνεῖν σημασίαν. Οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλο τι
 ὑποκείμενον χειραγωγεῖ τὴν διάνοιαν τοῦ ἀγαθοῦ ἢ προση-
 γορία, ἐφ' ἑτερον δὲ ἢ τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ
 τοῦ δικαίου. ἀλλ' ὅσαπερ ἂν εἴπῃς ὀνόματα, ἐν διὰ πάντων. 25
 ἔστι τὸ σημαίνον. Κἂν Θεὸν εἴπῃς, τὸν αὐτὸν ἐνε-
 δεῖξαι βν διὰ τῶν λοιπῶν ὀνομάτων ἐνδήσεως. Εἰ δὲ πάντα
 τὰ ὀνόματα τῇ θεῷ φύσει ἐπιλεγόμενα ἰσοδυναμεῖ ἀλλή-
 λους κατὰ τὴν τοῦ ὑποκειμένου ἐνδειξιν, ἀλλὰ κατὰ ἑλλην
 ἔμφασιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὴν διάνοιαν ἡμῶν ὁδηγοῦντα, τίς δ. 30
 λόγος τὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ὀνόμασι κοινωνίαν πρὸς Πατέρα

5 4 ἀπαξ ἑκασταί L 8 συμπαραληφθεῖσα -ληφθεῖσα B 12
 ἐν ἐπὶ M ἑν συνεστῆναι add post ὀνομασὶ V PBM 14 ὑψηλαῖς
 ὑψηλῶν B posterius καὶ τε καὶ I 25 ἐν om M 26 ἐν
 καὶ I 28 ἡ -τῇ I ἡ. δύναμις I 29 κατὰ τὴν ἑλλε
 om, B add. B² ἡ τοῦ om, M.

τε καὶ Υἱὸν συγχωροῦντα τῷ Πνεύματι μόνῃς ἀποσχο-
νίζειν αὐτὸ τῆς θεότητος, Ἀνάγκη γὰρ πᾶσα ἢ καὶ ἐν
ταύτῳ διδόναι τὴν κοινωνίαν ἢ μηδὲ τὴν ἐν τοῖς λοιποῖς
συγχωρεῖν. Εἰ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἄξιον, οὐδὲ ἐν τούτοις 35
πάντως ἀνάξιον. Εἰ δὲ μικρότερον, κατὰ τὸν ἐκεῖνων
λόγον, ἐστὶν ἢ ὥστε τοῦ τῆς θεότητος ὁνόματος πρὸς
Πατέρα τε καὶ Υἱὸν τὴν κοινωνίαν χωρῆσαι οὐδὲ ἄλλου
τινὸς τῶν θεοπρεπῶν ὀνομάτων μετεχειν ἄξιον. Κατα-
μανθανόμενα γὰρ καὶ συγκρινόμενα πρὸς ἀλλήλα τὰ δύο 40
μᾶτα διὰ τῆς ἐκάστοις ἐνθεωρουμένης ἐμφάσεως εὐρεθί-
σεται μηδὲν τῆς τοῦ Θεοῦ προσηγορίας ἑλαττον ἔχοντα
Τεκμήριον δὲ ὅτι ταύτῳ μὲν τῷ ὀνόματι πολλὰ καὶ τῶν
καταδεκστέρων ἐπονόμαζεται, μᾶλλον δὲ οὐ φεῖδεται ἢ
θεῖα Γραφή τῆς ὁμωνυμίας ταύτης οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἀπεμφαι- 45
νόντων πραγμάτων ὅταν τὰ εἰδῶλα τῇ τοῦ Θεοῦ προση-
γορίᾳ κατονομάζῃ. « Θεοὶ γάρ, φησὶν οἱ οὐκ ἐποίησαν
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἀρθήτωσαν καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς
βληθήτωσαν » Καὶ « Πάντες, φησὶν, οἱ θεοὶ τῶν ἔθνῶν
δαιμόνια » Καὶ ἡ ἐγγαστριμυθος ἐν ταῖς μαγανείαις 50
ἐσθῆς ψυχαγωγούσα τῷ Σαουλ τὰς ἐπιζητούμενας ψυχὰς
θεοὺς ἐωρακέναι φησὶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βαλαάμ οἰωνιστὴς
τις ὦν καὶ μάντις καὶ διὰ χειρὸς τὰ μαντεῖα φέρων,
καθὼς φησὶν ἡ Γραφή, καὶ τὴν ἐκ δαιμόνων διδασκαλίαν
διὰ τῆς οἰωνιστικῆς περιεργίας αὐτῷ κατορθώσας παρὰ 55
Θεοῦ συμβουλευεσθαι ὑπὸ τῆς Γραφῆς ἱστορεῖται. Καὶ
πολλὰ τοιαῦτα ἐστὶ συλλεξάμενον ἐκ τῶν θείων παρα-
θέσθαι Γραφῶν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο οὐδὲν ὑπὲρ τὰς λοιπὰς
τὰς θεοπρεπεῖς προσηγορίας πρωτεύει, ὅτε, καθὼς εἴρη-

32 τι οὐκ M συγχωροῦντα -ας L. 36 τὸν τῶν I. 37 λόγον
λογων P. 38 τι οὐκ M. 39 40 καταμανθανόμενα θανόμενα I. 40
γὰρ ἔτις I. 41 ἐκάστος ἐν ἐκάστῳ L. 42 μηδὲν μηδενί L. ὁμο-
ῖον τῷ ἑλκυστῶν M. 43 ὁμωνυμίας ἱππο- I. 47 κατονομάζῃ -ς M I.
51 τῷ τὸν VPBM. 53 καὶ διὰ δὲ M. 56 στορεῖται στορηται
I. ὅ καὶ οὐκ I.

ται καὶ ἐπὶ τῶν ἀπεμφαινόντων ὁμωνύμως λεγόμενον 60
εὐρίσκομεν τὸ δὲ τοῦ ἁγίου ὄνομα καὶ τοῦ ἀφθάρτου καὶ
τοῦ εὐθέως καὶ τοῦ ἀγαθοῦ οὐδαμοῦ κοινοποιοῦμενον
πρὸς τὰ μὴ δεόντα παρὰ τῆς Γραφῆς ἐκδοχθῆμεν
Οὐκοῦν εἰ ἐν τοῖς ἐξαιρετικῶς ἐπὶ μόνῃς τῆς θείας
φύσεως εὐσεβῶς λεγομένοις ὀνόμασι κοινωνεῖν τὸ 65
Ἅγιον Πνεῦμα πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ τὸν Πατέρα οὐκ ἀντι-
λέγουσι τίς δὲ λόγος μόνῳ τούτῳ κατασκευάζειν ἀκοι-
νώνητον εἶναι. οὐ μετεχειν ἐδειχθη κατὰ τινα δρώνυμον
χρησιν, καὶ τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα

θ Ἀλλὰ λέγουσι φύσεως ἐνδεικτικὴν εἶναι τὴν προ-
ηγούσαν ταυτὴν ἀκοινώνητον δὲ εἶναι πρὸς Πατέρα καὶ
Υἱὸν τὴν τοῦ Πνεύματος φύσιν καὶ διὰ τοῦτα μηδὲ τῆς
κατὰ τὸ ὄνομα τοῦτο κοινωνίας μετέχειν Οὐκοῦν δειξά-
τωσαν διὰ τινων τὸ τῆς φύσεως παρηλλαγμένον ἐπέγνωσαν 5
Εἰ μὲν γὰρ ἦν δυνατόν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς τὴν θείαν φύσιν
θεωρηθῆναι καὶ τὸ τε οἰκείως ἔχον καὶ τὸ ἄλλοτρίως διὰ
τῶν φαινομένων εὐρεῖν, οὐκ ἂν πάντως ἐδεήθημεν λόγων
ἢ τεκμηρίων ἑτέρων πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου κατάληψιν
Ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν ὑψηλότερα τῆς τῶν ζητουμένων ἐστὶ 10
κατανοήσεως ἐκ δὲ τεκμηρίων τινῶν περὶ τῶν διαφε-
ρόντων τὴν γνώσιν ἡμῶν λογιζόμεθα, ἀνάγκη πᾶσα διὰ
τῶν ἐνεργειῶν ἡμᾶς χειραγωγείσθαι πρὸς τὴν τῆς θείας
φύσεως ἔρευναν Οὐκοῦν, ἐὰν ἴδωμεν διαφερούσας
ἀλλήλων τὰς ἐνεργείας τὰς παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ 15
Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐνεργουμένας διαφόρους
εἶναι καὶ τὰς ἐνεργούσας φύσεις ἐκ τῆς ἑτερότητος τῶν
ἐνεργειῶν στοχαζόμεθα Οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεται τὰ διεστώτα
κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον πρὸς τὸ τῶν ἐνεργειῶν εἶδος
ἀλλήλοις συνεκθῆναι οὔτε ψυχῇ τὸ πῦρ οὔτε θερμαίνει 20
ὁ κρύσταλλος, ἀλλὰ τῇ τῶν φύσεων διαφορᾷ συνδιαχω-

65 φύσιν, γὰρ L 66 ordo πατέρα καὶ τὸν υἱὸν M

θ 5 ἐπίγνωσαν: ἐγνώρισαν M.

ρίζονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ αἱ παρα τούτων ἐνέργειαι. Ἐάν
δὲ μίαν νοήσωμεν τὴν ἐνέργειαν Πατρός τε καὶ Υἱοῦ καὶ
Πνεύματος Ἁγίου, ἐν μηδενὶ διαφοροῦσάν τι ἢ παρα-
λάσσουσιν, ἀνάγκη τῇ ταυτότητι τῆς ἐνεργείας τὸ ἡνω- 25
μένον τῆς φύσεως συλλογίζεσθαι.

7 Ἀγιάζει καὶ ζωοποιεῖ καὶ φωτίζει καὶ παρακαλεῖ
καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Καὶ μηδεὶς κατ' ἐξαιρετικὸν ἀπονεμέτω
τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Πνεύματος τὴν ἀγιαστικὴν ἐξουσίαν,
ἀκούσας τοῦ Σωτῆρος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ περὶ τῶν μαθητῶν 5
πρὸς τὸν Πατέρα λέγοντος « Πάτερ ἁγιάσον αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματι σου » Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ
τὸ ἴσον ἐνεργεῖται τοῖς ἀξίοις παρὰ τοῦ Πατρός τε καὶ
τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πᾶσα χάρις καὶ
δύναμις, ἡ ὁδηγία ἡ ζωὴ ἡ παρακλήσις ἡ πρὸς τὸ ἀθά- 10
νατον μεταβολή ἡ εἰς ἐλευθερίαν μεταστροφὴ, καὶ εἴ τι
ἄλλο ἐστὶν ἀγαθὸν ὃ μέχρις ἡμῶν καταβαίνει. Ἡ δὲ ὑπὲρ
ἡμῶν οἰκονομία ἐν τε τῇ νοητῇ κτίσει, καὶ ἐν τῇ αἰσθητῇ,
εἴ τι χρὴ διὰ τῶν γνωσκομένων ἡμῖν καὶ περὶ τῶν ὑπερ-
κειμένων στοχάζεσθαι, οὐδὲ αὐτὴ τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύ- 15
ματος ἐνεργείας καὶ δυνάμεως ἐξω καθέστηκεν, ἐκάστου
κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν τε καὶ χρεῖαν τῆς ὠφελείας μεταλαμ-
βάνοντος. Εἰ γὰρ καὶ ὁδηγὸς τῇ αἰσθήσει τῇ ἡμετέρα ἡ
περὶ τῶν ὄντων τῆς ἡμετέρας φύσεως διάλεξις τε καὶ
διοίκησις, ὅμως ἐκ τῆς ἀκολουθείας εὐλογωτερον ἂν τις 20
συνθεοῖτο διὰ τῶν ἡμῖν γνωρίμων ἐνεργῶν εἶναι καὶ ἐπ'
ἐκείνων τὴν τοῦ Πνεύματος δύναμιν ἢ ἀπεξενῶσθαι τῆς
ἐν τοῖς ὑπερκειμένοις οἰκονομίας. Ὁ μὲν γὰρ ἐκεῖνο λεγὼν
ψιλὴν καὶ ἀκατάσκευον τὴν βλασφημίαν προβάλλεται
οὐδενὶ λογισμῷ κατασκευάζων τὴν ἀτοπίαν. Ὁ δὲ συντιθε- 25

7 8 τι om M 9 τοῦ υἱοῦ υἱοῦ L 11-12 ordo ἄλλο εἴ τι 1
19 τῶν τῶν M 21 συνθεοῖτο -θεοῖτο L 23 ordo ἐκεῖνο γὰρ M
24 25 προβάλλεται κατασκευάζων om V add V².

μνος καὶ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς μετὰ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ τῇ δυνάμει
 τοῦ Πνεύματος οἰκονομεῖσθαι ἐναργεῖ τεκμηρίω τῷ κατὰ
 τὴν ἰδίαν ζωὴν ἐπεπειδόμενος περὶ ταύτων δυσχυρίζεται
 Οὐκοῦν ἡ τῆς ἐνεργείας ταυτότης ἐπὶ Πατρὸς τε καὶ
 Υἱοῦ καὶ Πνεύματος Ἁγίου δεικνύσ· σαφῶς τὸ τῆς φύσεως 30
 ἀπαράλλακτον ὥστε καὶ φυσὶν σημαίνει τὸ τῆς θεότητος
 ὄνομα κυρίως καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τὴν προσηγορίαν
 ἐφαρμόζεσθαι ταύτην ἡ τῆς οὐσίας κοινότης συντιθεται.

Β Ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅπως ἐπὶ τὴν τῆς φύσεως ἐνδειξὴν
 τὴν προσηγορίαν τῆς θεότητος φέρουσιν οἱ πάντα καταφ
 [κευάζοντες ὡς περ οὐκ ἀκηκοότες παρὰ τῆς Γραφῆς ὅτι
 χειροτονήτῃ φύσις οὐ γίνεται Μωσῆς δὲ τῶν Αἰγυπτίων
 ἐχειροτονήθη θεός, οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐλπόντας τοῦ χρημα· 5
 τίζοντος ὅτι « Θεὸν σε δεῶκα τῷ Φαραῶ » Οὐκοῦν
 ἐξουσίας τινὸς εἴτε ἐποπτικῆς εἴτε ἐνεργητικῆς ἐνδειξὴν
 ἡ προσηγορία φέρει Ἡ δὲ θε·α φύσις ἐν πᾶσι τοῖς ἐπι
 νοουμένοις ὀνόμασι, καθὼς ἐστι μένει· ἀσήμαντος, ὥς ὁ
 ἡμέτερος λόγος Εὐεργέτην γὰρ καὶ κριτὴν ἀγαθόν τε καὶ 10
 δίκαιον καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μαθόντες ἐνεργειῶν διαφορὰς
 ἐδιδάχθημεν τοῦ δὲ ἐνεργούντος τὴν φύσιν οὐδὲν μᾶλλον
 διὰ τῆς τῶν ἐνεργειῶν κατανοήσεως ἐπιγινῶναι δυνάμεθα
 Ὅταν γὰρ ἀποδιδῷ τις λόγον ἐκάστου τε τούτων τῶν
 ὀνομάτων καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως περὶ ἣν τὰ ὀνόματα οὐ 15
 τὸν αὐτὸν ἀμφοτέρων ἀποδώσει λόγον Ὡν δὲ ὁ λόγος
 ἕτερος τούτων καὶ ἡ φύσις διαφορὸς Οὐκοῦν ἄλλο μὲν τί
 ἐστὶν ἡ οὐσία ἢς οὕτω λόγος μηνυτῆς ἐξευρεθῇ ἕτερα δὲ
 τῶν περὶ αὐτὴν ὀνομάτων ἡ σημασία ἐξ ἐνεργείας τινὸς ἢ
 ἀξίας ὀνομαζομένων Τὸ μὲν οὖν ἐν ταῖς ἐνεργείαις 20
 μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν ἐκ τῆς τῶν ὀνομάτων κοινωνίας
 εὐρίσκομεν τῆς δὲ κατὰ τὴν φύσιν παραλλαγῆς οὐδεμίαν

26 τῆ· καὶ τῆ Β.

Β 1 ὁ δὲ αὐτὸς οὕτως περὶ L ὁ δὲ ὅτι ἡ το· L αὐτὸ το· M 7 ἡ το·
 τῆς, αὐτο· B 21 μαθόντες μαθησάντες L 18 ἐξουσία αὐτο· B

καταλαμβάνομεν έναργῇ τὴν ἀπόδειξιν καθὼς εὔρηται,
τῆς τῶν ἐνεργειῶν ταυτότητος τὸ κοινὸν τῆς φύσεως
ὑποσημαινουσῆς Εἴτε οὖν ἐνεργείας ὄνομα ἢ θεότης, ὥς
μὴν ἐνέργειαν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος Ἁγίου,
οὕτω μὴν φερόμεν εἶναι καὶ τὴν θεότητα εἴτε κατὰ τὰς τῶν
πολλῶν δοξάς, φύσεως ἐνδεικτικόν ἐστὶ τὸ τῆς θεότητος
ὄνομα διὰ τὸ μηδεμίαν εὐρίσκειν ἐν τῇ φύσει παραλλαγὴν.
οὐκ ἀπεικόντως μὲν θεότητος τὴν Ἁγίαν Τριάδα διορίζο-
μεθα

CXC

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

ἰ Ἀξίως τῆς σεαυτοῦ ἐρμηνείας καὶ σπουδῆς ἣς ἀεὶ
ἐπαινετῆς εἰμι ἐγώ, ἐμπερίμνησας τὰ περὶ τῆς Ἐκκλησίας
Ἰσαύρων Ὅτι μὲν οὖν τῷ παντὶ λυσιτελέστερον ἦν εἰς
πλείονας ἐπισκόπους καταδιαιρεθῆναι τὴν μέγιστον
αὐτόθεν εἶναι δῆλον καὶ τῷ τυχόντι νομίζω Οὐδέ
γάρ τὴν σὴν σύνοσιν τοῦτο ἔλαθεν, ἀλλ' ὥς ἔχει καὶ
ἐπισημῆνω καλῶς καὶ ἐγνώρισας ἡμῖν Ἐπειδὴ δὲ οὐκ
εὐκόλῳ εὐρεῖν ἄνδρας ἀξιούς, μήπου, ὥς βουλόμεθα τὸ
ἐκ τοῦ πλήθους ἀξιόπιστον ἔχειν καὶ ὑπὸ πλείονων ἀκρι-
θέστερον ποιεῖν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ οἰκονομεῖσθαι,
λάβωμεν διὰ τὸ τῶν καλουμένων ἀδόκιμον εἰς αὐτέλειαν
τὸν λόγον καταβαλόντες ἀδιαφορίας μελέτην τοῖς λαοῖς
ἐμποιεῖν, Οἶδας γάρ καὶ αὐτὸς ὅτι ὅποιοι δ' ἂν ᾤσιν οἱ
προσπίπττες, τοιαῦτα, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τὰ ἡθῆ τῶν
ἀρχομένων γίνεσθαι εἰωθεν. Ὡστε τάχα βέλτιον ἔνα τινα

25 ὑποσημαινουσῆς ἐκισῇ- L || 27 καὶ τὴν τὴν P, εἴτε: εἴτε καὶ
M || 30 ἀπεικόντως: -τας L.

CXC. — Exstat tantum in VLC. Titulus ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ
ἱκονίου Maur: τῷ αὐτῷ VLC.

§ 1 σεαυτοῦ ἐαυτοῦ L. 7 δι om. LC || 11 το om. C | 13 οἶδας:
οἶδα V || 15 εἰωθεν om. VL.

δόκιμον, εἴπερ καὶ τοῦτο βᾶδιον, προβαλέσθαι τῆς πόλεως
 προστατήν καὶ ἐπιτρέψαι τῷ ἐκείνου κινδυνῷ οἰκονο-
 μεῖσθαι τὰ καθ' ἕκαστον μόνον ἐάν ἢ τις δοῦλος Θεοῦ,
 ἐργάτης ἀνεπαίσχυντος, μὴ σκοπῶν τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ
 τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν ὅς ἐάν εἰδῇ ἑαυτὸν μικρότερον 20
 πρὸς τὴν φροντίδα προσλήμεται ἐργάτας εἰς τὸν θερισμόν
 Ἐάν οὖν εὐρωμεν τοιαύτον ὁμολογῶ πολλῶν ἀντάξιον
 εἶναι τὸν ἵνα καὶ ταῖς Ἐκκλησίαις λυσιτελέστερον καὶ
 ἡμῖν δὲ ἀκινδυνότερον οὕτως οἰκονομῆσαι τῶν ψυχῶν τὴν
 ἐπιμέλειαν Ἐάν δὲ τοῦτο μὴ βᾶδιον ἢ σπουδῇ γενέσθω 25
 ἡμῖν πρότερον ταῖς μικροπολιτικαῖς ἢ τοις μητροκωμιαῖς
 ταῖς ἐκ παλαιοῦ ἐπισκόπων θρόνον ἔχουσιν δοῦναι τοὺς
 προϊσταμένους, καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως ἀναστήσωμεν,
 μήποτε ἐμπόδιον ἡμῖν πρὸς τὴν μετὰ ταῦτα οἰκονομίαν
 γενηται ὁ προβαλλόμενος καὶ εὐθύς ἀρξώμεθα ἡμεῖς τοῖς 30
 οἴκοι πολεμεῖν διὰ τὸ πλείονων βούλεσθαι ἀρχεῖν καὶ μὴ
 καταδέχεται τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων Ἐάν δὲ
 τοῦτο βαρὺ ἢ καὶ ὁ χρόνος μὴ ἐπιτρέπη ἐκεῖνο σπουδα-
 σάτω ἢ σὴ σύνεσις, τοῦ ποιῆσαι περιγράψαι τῷ Ἰσαυρῷ
 τὸν ἴδιον κύκλον διὰ τὸ χειροτονῆσαι αὐτὸν προσοίκους 35
 τινάς Τὸ δὲ ἐφεξῆς ἡμῖν ὑπάρχει τεταρταμύμενον, εἰς τὸ
 κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν δοῦναι πᾶσι τοῖς λοιποῖς
 ἐπισκόπους οὅς θν κυριωτέρους εἶναι κρίνωμεν αὐτοὶ
 διὰ πολλῆς ἐξετάσεως δοκιμάσαντες

2 Ἠρωτήσαμεν Γεώργιον ὡς ἐκέλευσεν ἡ θεοσεβεία
 σου, καὶ εἶπεν ὁ καὶ ἡ σὴ ἐπιδάθεια ἀνήνεγκεν, ἐφ' οὗ
 ἀνάγκη ἡμῶς τὴν ἡουχίαν ἀγειν ἐπιρρίψαντας ἐπὶ Κύριον
 τὴν μέριμναν τοῦ οἴκου Πιστεύω γάρ τῷ ἁγίῳ Θεῷ ὅτι
 δώσει σύνεσιν πρὸς τὸ ἐτέρῳ τρόπῳ ἐξέλκεσθαι τῶν ἀναγκῶν 5

20 188 189 V 21 ἐργάτας 188 ἐργάται C 25 βᾶδιον βᾶδον
 VL ἢ ἡ I.C 26 μητροκωμιαῖς μικροπολιτικαῖς C 31 καὶ οὖν
 τῶν πλειονων V καὶ οὖν VL 32 καταδέχεται -εσθαι V 34
 τοῦ: τοῦτο V

2 5 συνεναντος: συν ἡμῖν V.L.C το τῷ V.C.

καὶ ἡμῶν ἀλυπον τὴν ζωὴν προξενῆσαι. Ἐὰν οὖν οὐ δοκῇ
τοῦτο αὐτὸς καταξίωσον ὑπομνηστικόν μοι ἀποστεῖλαι
περὶ τίνος χρὴ ἀξιώματος σπουδὴν εἰσενεγκοῦσθαι. ἵνα
ἀρξώμεθα αἰτεῖν ἕκαστον τῶν ἐν ὕμνῳ φιλῶν τὴν χάριν
ταυτὴν εἴτε προῖκα εἴτε καὶ μετρίου τμήματος ὥς αὐτὴν ἡμεῖς
ὁ Κύριος εὐδόκησεν. Ἐπέστειλα τῷ ἀδελφῷ Οὐαλερίῳ ὥς
προσέταξας. Τα Νύσσης πράγματα ὁμοία ἐστὶ τοῖς παρὰ
τῆς αἰῆς θεσσαβελίας καταλειφθεῖσιν καὶ προκόπτει ἐπὶ τὸ
βελτίον τῇ συνεργίᾳ τῶν σὺν προσευχῶν. Οἱ μὲντοι τότε
ἀπορραγέντες ἡμῶν οἱ μὲν ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον
οἱ δὲ μένουσι τὴν ἐκείθεν ἀναμενοντες φήμην. Δυνατὸς δὲ
ὁ Κύριος καὶ τούτων ματαιῶσαι τὰς ἐλπίδας καὶ κείνοις
ἀπρακτον τὴν ἐπάνοδον ποιῆσαι.

3 Τὸ μάννα ὁ φιλὼν ἐρμηνεύων ἔφη, ὡς περ ἐκ παρο-
δόσεως τίνος Ἰουδαϊκῆς δεδιδαγμένος τοιαυτὴν αὐτοῦ
εἶναι τὴν ποιότητα ὥστε κατὰ τὴν φαντασίαν τοῦ ἑσθιον-
τος μετακίρνασθαι καὶ εἶναι μὲν καθ' ἑαυτὸ οἶνον
κἀγχορον ἐψημένον ἐν μέλιτι παρέχειν δὲ νῦν μὲν ἄρτου,
νῦν δὲ κρέως καὶ κρέως τοιοῦδε ἢ πετεινοῦ ἢ χερσαίου,
νῦν δὲ λαχάνου καὶ λαχάνου τοῦ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν
ἑκάστου, καὶ ἰχθύος ὡς τὸ ἴδιωμα τῆς καθ' ἑαυτὸν γένος
ποιότητος ἀκριβῶς ἐν τῇ γεύσει τοῦ ἑσθιοντος διασώζεσθαι.
Ἄρματα ἀναβάτας τριστάτας ἔχοντα οἶδεν ἡ Γραφή, διὰ
τὸ τῶν λοιπῶν ὁρμάτων δύο εἶναι τοὺς ἐπιβάτας, τὸν τε
ἡνίοχον καὶ τὸν ὁπλίτην. τὰ δὲ τοῦ Φαραῶ δύο μὲν εἶχε
τοὺς πολεμοῦντας. ἕνα δὲ τὸν τὰς ἡνίας τῶν ἵππων ἔχοντα
Σύμπιος ἡμῖν ἐπέστειλε θεραπευτικὴν ἐπιστολὴν καὶ
κοινωνικὴν. ὃ ἡμεῖς ἀντιγράψαντες ἐπέμψαμεν τῇ πόλει
15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995

6 δοκῇ δοκεῖ C 10 μετρουσιν I 11 ο κύριος om C 1
12 γράμματα γράμματα V 13 καταλειφθέντι -ληφθέντι C
3 6 πετεινοῦ εἰς αὐτὸν V 11 ο om I 13 διὰ τε
V C 14 ταύτης ἀλυσος V 16 ἐν τῇ πόλει L

ἀποσταλῆναι δηλονότι μετὰ προσθήκης καὶ σῶν γραμμάτων Ἐρρωμένος, εὐθυμος ἐν Κυρίῳ ὑπερευχόμενός μου χαρισθείης μοι καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ τῇ τοῦ Ἁγίου φιλοπνευστίᾳ.

20

CXCΙ

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

Ἐντυχάντες τοῖς γράμμασι τῆς εὐλαβείας σου πολλὴν τῷ Θεῷ τὴν χάριν ἔσχαμεν, ὅτι ἀρχαίως ἀγάπης ἔχνη εὐρομεν ἐν τοῖς βήμασι τῆς ἐπιστολῆς ὅς γε οὐκ ἐπαθες τὸ τῶν πολλῶν οὐδὲ φιλονεικῶς ἔσχες πρὸς τὸ μὴ καὶ αὐτὸς κατάρξαι τῆς ἀγαπητικῆς ὁμιλίας, ἀλλ' ὥς πεπαι- 5 δευμένος τὸ ἐκ ταπεινοφροσύνης μεγαλεῖον περιγινόμενον τοῖς ἁγίοις, οὕτως εἴλου διὰ τῶν δευτερείων ἐμπροσθεν ἡμῶν ἀποφανθῆναι. Καὶ γὰρ οὗτος νόμος τῆς ἐν χριστιανοῖς νίκης καὶ ὁ Ἰλαττον ἔχειν καταδεχόμενος στεφανοῦται. Ἵνα οὖν μὴ ἀπολειφθῶμεν τοῦ ἀγαθοῦ ζήλου, ἰδοὺ 10 καὶ αὐτοὶ ἀντιφθεγγόμεθά σου τὴν σεμνότητα καὶ δείκνυμεν τὴν προαίρεσιν ἡμῶν, ὅτι Θεοῦ χάριτι τῆς κατὰ τὴν πίστιν συμφωνίας ἔρρωμένης ὑμῖν οὐδὲν ἑτερόν ἐστι τὸ ἐμποδίζον πρὸς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς ἐκλήθημεν ἐν μίᾳ ἐλπίδι διὰ τῆς κλήσεως. Τῆς οὖν 15 σῆς ἐστὶν ἀγάπης τῇ ἀγαθῇ ἀρχῇ καὶ τὰ ἐφεξῆς ἀποδοῦναι, συντάττειν μὲν περὶ σεαυτὸν τοὺς δημοφύχους, δηλῶσαι δὲ καὶ χρόνον καὶ τόπον τῆς συντυχίας. Ἵνα οὕτω τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι ἀπολαβόντες ἀλλήλους τῷ ἀρχαίῳ εἶδει τῆς ἀγάπης τὰς Ἐκκλησίας οἰκονομήσωμεν, τοὺς παρ' ἐκα- 20

CXCΙ — Titulus ἀμφιλοχίῳ ἐπισκοπῷ ἰκονίου Maur. ἀμφιλοχίῳ VPH ἀμφιλοχίῳ προσεσηγῆς καὶ περὶ τοῦ ὀρίσαι τόπον τῆς ἀλλήλων συντυχίας M τῷ αὐτῷ I.

8 ἀποφανθῆναι ὡς ἴνα B 9 Ἰλαττον εἶχεν B 13 τὴν οὖν BL || ὑμῖν ἦεν LC 15 δ' αὖτε LC κλησιῶς πιστεως C 17 συντάττειν συνταττῶν LC.

τέρου μέρους βαδίζοντας τῶν ἀδελφῶν ὡς ἴδια μέλη
 προσιέμενοι, προπέμποντες ὡς ἐπὶ οἰκείους καὶ ὑποδεχό-
 μενοι πάλιν ὡς παρ' οἰκείων Τοῦτο γάρ ἦν ποτὲ τῆς
 Ἐκκλησίας το καυχῆμα, ὅτι ἀπὸ τῶν περάτων τῆς οἰκου-
 μένης ἐπὶ τὰ πέρατα μικροῖς συμβολαίοις ἐφοδιαζόμενοι
 οἱ ἐξ ἑκάστης Ἐκκλησίας ἀδελφοὶ πάντας πατέρας καὶ
 ἀδελφούς εὗρισκον ὃ νῦν μετὰ τῶν ἄλλων ἀφήρηται ἡμῶν
 ὁ ἐχθρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ πόλεις
 περιγεγραμμένα καὶ ἕκαστος δι' ὑποψίας ἔχομεν τὸν
 πληροῖον Καὶ τί γάρ ἄλλο ἢ ἐψύξαμεν τὴν ἀγάπην ἀφ'
 ἧς μόνως τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπε
 χαρακτηρίζεσθαι, καὶ εἰ δοκεῖ, πρότερον αὐτοὶ μετ'
 ἀλλήλων γνωρίσασθαι ἑαυτούς, ἵνα γινώμεν πρὸς τίνες ἡμῖν
 ἔσται ἡ συμφωνία Καὶ οὕτως ἐκ κοινῆς συγκαταθέσεως
 τόπον τινὰ τὸν ἀμφοτέροις ἀνεπαχθῇ καὶ χρόνον ταῖς
 ὁδοιπορίαις πρέποντα ἐκλεξάμενοι, δραμούμεθα παρ'
 ἀλλήλους καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν κατευοδώσει. Ἐρρωμένος καὶ
 εὐθυμὸς εἰς ὑπερευχόμενός μου, καὶ χαρισθεῖς μοι τῇ
 τοῦ Ἁγίου φιλευσπλαχίᾳ.

CXCII

ΣΩΦΡΟΝΙΩ ΜΑΓΙΣΤΡΩ

Εἰ σὸς διπλὴν ἔλαβες χάριν, ὡς αὐτὸς τῇ ἀνυπερ-
 βλήτῳ προθυμίᾳ περὶ τὰ ἀγαθὰ ἔργα ἐπέστεilas ἡμῖν,
 μίαν μὲν τῇ δεξασθαι γράμματα, δευτέραν δὲ τῇ ὑπουργή-
 σαι τῇ χρείᾳ ἡμῶν, πόσῃν τινὰ χρή νομίζειν ἡμῶς ἔχειν
 τὴν χάριν, γράμμασιν τε τῆς ἡδίστης φωνῆς ἐντυχόντας

22 προπέμποντες προπέμποντες δι Μ | 25 συμβολαίοις: συμβολο-
 LC | 27 εὗρισκον ηῦ- L ἄλλων ἀλλοφύλων Μ | 35 τὸν: τοῖς LC

37 ἀλλήλους -λοις MC | κατευοδώσει -σει C.

CXCII. — Titulus σωφρονίῳ μαγίστρῳ τῷ αὐτῷ LC.

3 prius τῷ το LC posterius τῷ το LC 5 ἐντυχόντας -οῦσι
 LC.

καὶ τὴν ἐπιζητηθείσαν χρεῖαν τοσοῦτον τάχει πληρωθείσαν
 ὀρῶντας. Ὡστε ἡδέως δεξιόμενοι τὸ ἀποσταλὲν διὰ τὴν
 αἰκαίαν αὐτοῦ φύσιν, πολλὰ ἡδίων αὐτὸ προσηκάμεθα τῷ
 σὲ εἶναι τὸν τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ προσεστώτα. Παρά-
 σχο. δὲ ἡμῖν ὁ Κύριος ἰδεῖν σε ἐν τάχει, ὥστε ἀπὸ
 γλώττης ὁμολογήσαι τὴν χάριν καὶ πάντων ὅμοῦ τῶν ἐν σοὶ
 καλῶν ἀπολαῦσαι.

CXCIII

ΜΕΛΕΤΙΩ ΑΡΧΙΑΤΡΩ

Ἡμῖν οὐδ' ὅσον ταῖς γεράνοις ὑπάρχει τὰ δυσχερῆ τοῦ
 χειρῶνος διαφεύγειν, ἀλλ' ἔνεκεν μὲν τοῦ προιδέσθαι τὸ
 μέλλον οὐδὲν ἴσως χεῖρους τῶν γεράνων ἐσμέν, τῷ δὲ
 κατὰ τὸν βίον αὐτεξουσίᾳ τοσοῦτον τῶν ὀνείθων ἀπο-
 λιμπανόμεθα ὅσον καὶ τοῦ πάτεσθαι δύνασθαι μικροῦ δεῖν.
 Πρῶτον μὲν γὰρ ἀσχολῶμαι μὲ τινες τῶν κατὰ τὸν βίον
 πραγμάτων κατέσχον, ἔπειτα δὲ πυρετοὶ συνεχεῖς καὶ λά-
 θροι οὕτω μου τὸ σῶμα καταδαπάνησαν. ὥστε ἐφάνη τι καὶ
 ἐμοῦ λεπτότατον, αὐτὸς ἐγὼ ἐμαυτοῦ. Εἴτα τεταρταίων
 προσβολαὶ πρὸς πλείον ἢ εἴκοσι διαρκέσασαι κύκλους.
 Νυνὶ δέ, ὅτε δοκῶ τῶν πυρετῶν ἀπηλλάχθαι, οὕτως ὑπὸ
 τῆς ἀδυναμίας διάκειμαι ὥστε μὴδὲν ἐν τούτῳ ἀποδεῖν
 ἀραχνίου. Ὅθεν μαι πῖσα μὲν ὁδὸς ἔδατος, πῖσα δὲ
 πνεύματος προσβολὴ πλείονα φέρει τὸν κίνδυνον ἢ αἱ
 τρικυμῖαι ταῖς πλεύουσιν. Ἀνάγκη τοίνυν ὑπὸ δωματίῳ
 κεκρύφθαι καὶ ἀναμένειν τὸ ἔαρ, ἐάνπερ διαρκέσαι πρὸς

8 τῷ το LC 9 προσεστώτα etiam P² παρ- P

CXCIII — In titulo ἀρχιατρῶ ἀρχιτρῶ ML.

1 ἡμῖν ἡμῖν δε LC 2 διαφεύγειν -φυγῶν LC 3 ἔνεκεν - ἐνεκα
 LC 3 ordo τῶν γεράνων γερον, LC 5 πατεσθαι - κατασθαι L,
 6 ordo με ἀσφαλῆς LC 7 κατασχον -κατε- LC 8 μου om. B,
 10 διαρκέσασαι -ῖσα VBM 12 μὴδὲν ἐν μὴδ' ἐν L.

αὐτὸ δυνηθῶμεν, ἀλλὰ μὴ προδιαμάρτωμεν ὑπὸ τοῦ κακοῦ
τοῦ τοῖς σπλάγχνοις ἐνιδρυμένου Ἐάν δὲ διασώσῃ ἡμᾶς
ὁ Κύριος τῇ μεγάλῃ ἑαυτοῦ χειρὶ, ἀσμενέστατα μὲν τὴν
ἐσχατιὰν ἡμῶν καταληψόμεθα, ἀσμενέστατα δὲ σὲ τὴν
φιλήν ἡμῖν κεφαλὴν περιπτυσόμεθα Μόνον εὐχου πρὸς
τὸ συμφέρον τῇ ψυχῇ τὴν ζωὴν ἡμῶν οἰκονομεῖσθαι

CXCIV

ΖΩΙΑΩ

Οἷα ποιεῖς, ὦ βασιλεῦ προλαμβάνων ἡμᾶς εἰς τὸ τῆς
ταπεινώσεως μέτρον, Ὅς γε τοιοῦτος ὦν τὴν παιδεύουσιν
καὶ οὕτως εἰδῶς ἐπιστέλλειν, ὡς δηλοῖ τὰ γράμματα, ὅμως
ἀξιολογῶς ὡς ἐπὶ τολμηροτέρῳ τινὶ ἐγχειρήσει καὶ ὑπερβαι-
νούσῃ σου τὴν ἀξίαν συγγνώμης παρ' ἡμῶν τυγχάνειν.
Ἀλλὰ τῆς εἰρωνείας ταύτης ἀφέμενος ἐπιστέλλει ἡμῖν διὰ
πάσης προφάσεως Εἴτε γὰρ ἡμῖν λόγων μέτεστιν ἡδιστοῦ
λογίου ἀνδρός γραμμασὶν ἐντευξόμεθα εἴτε καὶ τὸ τῆς
ἀγάπης καλὸν ὅσον ἐστὶ παρὰ τῆς Γραφῆς πεπαιδευόμεθα,
τοῦ παντός ἀξίαν τιθέμεθα ἀνδρός ἀγαπῶντος ἡμᾶς
ὁμίλιαν Εἴη δὲ σὲ γράφειν ἡ εὐχόμεθά σοι ἀγαθὰ, ὁγείαν
σώματος καὶ εὐθηνίαν οἴκου παντός Τὰ δὲ ἡμέτερα μηδὲν
ἀνεκτότερα γίνωσκε τῆς συνηθείας εἶναι, Ἀρκεῖ δὲ τοσο-
τον εἰπεῖν καὶ ἐνδείξασθαι σοὶ τοῦ σώματος ἡμῶν τὴν
ἀσθενείαν Τὴν γὰρ νῦν κατεχουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ ἀρ-
ρωστεῖν ὑπερβολὴν οὕτε λόγῳ ἐνδείξασθαι βράδιον οὕτε
ἔργῳ πεισθῆναι, εἴπερ ἐκείνων ὧν αὐτὸς ἡδεις εὐρέθη τι

17 αὐτὸ etiam M^o αὐτῷ BM προδιαμάρτωμεν -το μὲν VL
διαμάρτωμεν C 19 καὶ τοῦ αὐτοῦ LC 20 σὲ om L add L^o „
22 οὐδὲ τῶν ζωνῶν M οἰκονομεῖσθαι -μηθ' ἔχει L

CXCIV — 4 vs om L 8 λογίου σου ὡς λογίου M 11 ομίλιαν
-ας L -οντιαν - λογίαν L 15 γυν' om M

πλείον παρ' ἡμῶν εἰς ἀρρωστίαν Θεοῦ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ
 ἔργον δοῦναι ἡμῖν δύναμιν πρὸς τὸ ἐν ὁπομονῇ φέρειν τὰς
 ἐπὶ συμφέροντι ἡμῖν ἐπαγομένας εἰς τὸ σῶμα πληγὰς παρὰ
 τοῦ ἀδεργετοῦντος ἡμᾶς Κυρίου

CXCv

ΕΥΦΡΟΝΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΚΟΛΩΝΕΙΑΣ ΑΡΜΕΝΙΑΣ

Διὰ τὸ μακρὰν ἀπεκλῆσθαι τῶν ἀδευομένων τόπων τὴν
 Κολώνειαν ἦν ὁ Κύριος ἔδωκεν ὑπὸ σοὶ διυθύνεσθαι,
 πολλάκις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀδελφοῖς ἐπιστελλόμεν τοῖς
 κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν, δεινῶς πέμπομεν γράμματα
 πρὸς τὴν εὐλάβειάν σου μηδένα ἐλπίζοντας εἶναι τὸν
 μέχρις ἐκείνων διακαμίζοντα Ἀλλὰ νῦν ἢ αὐτόν σε πα-
 ρέσεσθαι προσδοκῶντες ἢ διαπεμφθῆσεσθαι τὴν ἐπιστολὴν
 παρὰ τῶν ἐπισκόπων οἷς ἐπεστείλαμεν, καὶ γράφομεν τῇ
 εὐλαβείᾳ σου καὶ προσαγορευόμεν σε διὰ τοῦ γράμματος,
 ὁμοῦ μὲν σημαίνοντες ὅτι δοκοῦμεν εἶναι ὅπῃ τῆς
 γῆς ὁμοῦ δὲ παρακαλοῦντες προσεῦχασθαι ὅπῃ ἡμῶν, ἵνα
 ὁ Κύριος ἐλαττώσῃ τὰς θλίψεις καὶ τὸ πολὺ τοῦτο βάρος
 τῆς δόξης τῆς νῦν ἐπικειμένης ταῖς καρδίαις ἡμῶν, οἷόν
 τι νέφος, ἀφ' ἡμῶν ἀπαγάγῃ. Ἔσται δὲ τοῦτο, εἰάν
 ταχεῖαν δῶ τὴν ἐπάνοδον τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις
 οἳ νῦν εἰσιν ἐν τῇ διασπορᾷ δικαῶς διδόντες ὅπῃ τῆς
 ἀσπεθείας.

18 πλείον κλίον LC ἡμῶν ἡμῖν LC

CXCv. — In titulo κολωνείας: -τίας P ἁρμενίας om. L.

1 ἀπεκλῆσθαι: ἀπεκλίσθαι VC || 2 σοὶ σοῦ M || διυθύνεσθαι:
 διευθ- L 3 καὶ ἐν L ἐπιστελλόμεν -λλομεν C || 5 εἶναι om.
 BLC || 6 αὐτόν αὐτῷ L 6 7 περὶπεσθα παραβέσθαι LC 8 ἐπιστε λα-
 μιν α- P 10 τῆς om. LC, 12 τοῦτο om. L 14 ἔσται ἔστι L

CXCVI

ΑΒΟΥΡΓΙΩ

Διδάττειν σε ὡς τοὺς ἀστέρας ἔλλοτε κατ' ἄλλο μέρος
τῆς βαρβαρικῆς ἀνίσχοντα νῦν μὲν σιτηρέσια τῷ στρα-
τιωτικῷ παρέχοντα, νῦν δὲ Βασιλεῖ φαινόμενον μετὰ
λαμπροῦ τοῦ σχήματος ἢ τῶν ἀγαθῶν ἄγγελος φήμη
ἀγγελλουσα ἡμῖν οὐ διαλείπει. Εὐχόμεθα δὲ τῷ Θεῷ κατὰ 5
λόγον μὲν σοι προιοῦσαν τὴν ἐπιχειρήσιν ἐπὶ μέγα σε
προσέλθειν, καὶ φανῆναι ποτε τῇ πατρίδι, ἕως ἔσμεν ὅπῃ
γῆς καὶ τὸν ἄερα τοῦτον ἀνέλκομεν. Τοσοῦτον γὰρ μέτεστιν
ἡμῖν τοῦ βίου ὅσον ἀναπνεῖν μόνον.

CXCVII

ΑΜΒΡΟΣΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΜΕΔΙΟΛΑΝΟΥ

1 Μεγάλαι καὶ πολλαὶ τοῦ Δεσπότης ἡμῶν αἱ δωρεαὶ
καὶ ὅτε τὸ μέγεθος αὐτῶν μετρητὸν ὅτε τὸ πλῆθος
ἀριθμητὸν. Μία δὲ τῶν μεγίστων δωρεῶν ἐστὶ τοῖς
ἐὐδαιμονήτως δεχομένοις τὰς χάριτας καὶ ἡ παροῦσα αὐτῇ.
ὅτι πλεῖστον ἡμῶς τῇ θεοῦ τοῦ τόπου διηρημένους ἔδωκεν 5
ἄλλήλοις συνάπτεσθαι διὰ τῆς ἐν τοῖς γράμμασι προσφω-

CXCVI — Titulus αβουργίω τῷ αὐτῷ LC

1 δαττειν δαττειν P¹ 2 3 τῷ στρατῷ αὐτῷ στρατευτικά LC
5 ἡμῶν ἡμᾶς L ἡμᾶς C 6 μὲν οὐα LC 8 ἀνέλαμεν. -καμεν L
ἔλαμεν P⁴

CXCVII — Exstat in VPBMLC usque ad παραπληθεὶς ἀπαικισ-
μοῦ (1. 1. 36. Reliquum ab ἡ δὲ περὶ τὸν μακαριώτατον exstat
tantum in H Titulus αμβροσίω επισκοπῷ μεδιολάνου [-νίου MLC]
αμβροσίω επισκοπῷ μεδιολάνου εἰς τὴν τοῦτον προχίρισιν ἐν ταυτῷ
δι καὶ ἔπεινος B.

1 1 μεγάλαι μεγάλαν αὐτῷ LC 5 ἀλλήλοις ἀλλήλους B.

νήσεως καὶ γνώσεως τρόπον διττὸν ἡμῖν ἐχαρίσατο ἕνα
 μὲν διὰ τῆς συντυχίας ἕτερον δὲ τὸν διὰ τῆς τοῦ γράμμα-
 τος ὁμιλίας Ἐπει οὖν ἐγνωρίσαμεν σε δι' ὧν ἐφθαγξω,
 καὶ ἐγνωρίσαμεν οὐ τὸν σωματικὸν χαρακτήρα ταῖς μνή- 10
 μαις ἡμῶν ἐντυπωσάμενοι, ἀλλὰ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου τὸ
 κάλλος ποικιλίᾳ λόγων καταμαθόντες, ὅτι ἑκαστος ἡμῶν
 ἐκ τοῦ περισσύματος τῆς καρδίας λαλεῖ, ἐδοξάσαμεν τὸν
 Θεὸν ἡμῶν τὸν καθ' ἑκάστην γενεὰν ἐκλεγόμενον τοὺς
 αὐτῷ εὐαρεστούοντας ὃς πρότερον μὲν ἐκ τῶν ποιμνίων 15
 τῶν προδάτων ἡγείρεν ἀρχόντα τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ τὸν
 Ἄμωρ ἐκ τοῦ αἰπολίου ἐνδυναμώσας διὰ τοῦ Πνεύματος
 ὕψωσεν εἰς προφήτην, νῦν δὲ ἀνδρα ἐκ τῆς βασιλευούσης
 πόλεως, ἀρχὴν βίου ἔθνους πεπιστευμένον, ὕψηλόν τῷ
 φρονήματι, γένους λαμπρότητι, περιφανείᾳ βίου, λόγων 20
 δυνάμει, πῶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον περιβλαπτον, ἐύκυσεν
 εἰς τὴν τῶν ποιμνίων τοῦ Χριστοῦ ἐπιμέλειαν Ὅς, πάντα
 βίψας τὰ τοῦ βίου πλκονεκτήματα καὶ ἡγησάμενος αὐτὰ
 ζημίαν ἵνα Χριστὸν κερδήσῃ, τοὺς οἰακὰς ἐπιστράπη τῆς
 μεγάλης καὶ περιδοήτου ἐπὶ τῇ εἰς Θεὸν πιστεῖ τοῦ 25
 Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἄγε τοίνυν, ὁ Θεοῦ ἄνθρωπε, ἐπειδὴ
 οὐ παρ' ἀνθρώπων παρέλαβες ἢ ἐδιδάχθης τὸ Εὐαγγέλιον
 τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' αὐτός σε ὁ Κύριος ἀπὸ τῶν κριτῶν τῆς
 γῆς ἐπὶ τὴν προεδρίαν τῶν Ἀποστόλων μετέθηκεν, ἀγω-
 νίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα, διόρθωσαι τὰ ἁρρωστήματα τοῦ 30
 λαοῦ, εἴ τινος ἔρα τὸ πάθος τῆς Ἀρειανῆς μανίας ἠψάτο,
 ἀνανέωσαι τὰ ἀρχαῖα τῶν Πατέρων Ἰχνη, καὶ τῆς πρὸς
 ἡμᾶς ἀγάπης ὧν καταβάλου τοῦτον θεμέλιον ἀποικοδομεῖν

8 διὰ τὸν διὰ V || 12 ποικιλίᾳ τῇ ποικιλίᾳ LC λαγων· τῶν λόγων
 LC || 21 ἐλκυσεν· ἐλθυσεν L 24 κερδήσῃ -σης L, οἰακὰς οἰακὰς
 ἐξέσθαι LC, ἐπιστράπη -κης PL || 25 περιδοήτου περιδοήτου νηος
 LCP¹ || θεὸν χριστὸν LC 25-26 τοῦ χριστοῦ τῆς τοῦ θεοῦ LC
 26 θεοῦ τοῦ θεοῦ V 27 ἀνθρώπων -που L 28 χριστοῦ θεοῦ L
 29 προεδρίαν· καθέδραν LC 33 τοῦτον om. L.

σπουδαζε τῇ συνεχείᾳ τῶν προσήσεων Οὕτω γάρ δυνασόμεθα ἐγγύς ἀλλήλων εἶναι τῷ πνεύματι, εἰ καὶ τῇ οἰκῇσιν 35
τῇ ἐπὶ τῆς γῆς παμπληθὲς ἀποκείμεθα

2 Ἡ δὲ περὶ τὸν μακαριώτατον Διονύσιον τὸν ἐπίσκοπον φιλοτιμία σου καὶ σπουδὴ πᾶσάν σοι μαρτυρεῖ ἀγάπην πρὸς τὸν Κύριον, τιμὴν εἰς τοὺς προλαβόντας σπουδὴν περὶ τὴν πίστιν Ἡ γὰρ πρὸς τοὺς εἰνους τῶν ὁμοδούλων διάθεσις τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸν Δεσπότην ἔχει ᾧ δεδουλευ- 5
κασι, καὶ ὁ τοὺς διὰ πίστιν ἠθληκότας τιμῶν δῆλός ἐστι τὸν Ἰσον ζῆλον ἔχων τῆς πίστεως, ὥστε μία αὐτῇ πρᾶξις πολλῆς ἀρετῆς ἔχει τὴν μαρτυρίαν Γνωρίζομεν δὲ σου τῇ ἐν Χριστῷ ἀγάπῃ ὅτι οἱ σπουδαιότατοι ἀδελφοί, οἱ παρὰ τῆς εὐλαβείας σου εἰς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου διακονίαν 10
προτιμηθέντες, πρῶτον μὲν παντὶ τῷ κλήρῳ ἔπαινον ἤνεγκαν διὰ τῆς ἐμμελείας τῶν τρόπων ἐν γὰρ τῇ καθ' ἑαυτοὺς εὐσχημοσυνῇ τὸ κοινὸν πάντων εὐσταθὲς κατεμήνουν Ἐπειτα πάσῃ σπουδῇ καὶ ἐμμελείᾳ χρησάμενοι κατετόλμησαν μὲν χειμῶνος ἀδάτου, ἐπεισαν δὲ μετὰ πείσης εὐτονίας 15
τοὺς πιστοὺς φυλάκας τοῦ μακαρίου σώματος τὰ φυλακτήρια τῆς ἑαυτῶν ζωῆς παραχωρῆσαι τούτοις Καὶ γινώσκει ὅτι οὔτε ἀρχαί οὔτε δυναστεία ἀνθρώπων ἐξίσχυσαν ἂν ποτε βιάσασθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, εἰ μὴ τὸ εὐτονον τῆς προαιρέσεως τῶν ἀδελφῶν τούτων ἐξεδυσώπησεν 20
αὐτοὺς πρὸς τὴν συγχώρησιν Συνήργησε δὲ μάλιστα πρὸς τὸ καταπραχθῆναι τὰ σπουδαζόμενα καὶ ἡ παρουσία τοῦ ποβεينوτάτου καὶ εὐλαβεστάτου υἱοῦ ἡμῶν Θηρασίου τοῦ συμπεροθυτέρου ὃς αὐθαίρετως τὸν κόπον τῆς ὁδοπορίας ὑποδεξάμενος ἔπαυσε μὲν τὸ σφοδρὸν τῆς ὁρμῆς τῶν ἐκεῖ 25
πιστῶν, λόγῳ δὲ συμπίσας τοὺς ἀντεχομένους, ἐπὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ ἄλλων πολλῶν τῶν φοβουμένων τὸν Κύριον μετὰ τῆς πρεπούσης εὐλαβείας ἀνελόμενος τὰ λείψανα, συνδικέσασε τοῖς ἀδελφοῖς 3 ἀ μετὰ τούτῃς

χαρῆς ὑποδεξασθε μεθ' ὕψους λυπηρῆς προεπεμψαν οἱ λαοὶ φιλάσσουντες Μηθεὶς διακρινεσθω, μηθεὶς ἀμφιβαλλέτω οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος ὁ ἀήττητος ἀθλητῆς Ταῦτα γνωρίζει τὰ ὁσα ὁ Κύριος τὰ συνδιαβλήσαντα τῇ μακαρίᾳ ψυχῇ Ταῦτα μετ' αὐτῆς στεφανώσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως αὐτοῦ τῇ δικαίᾳ, κατὰ τὰ γεγραμμένον ὅτι δεῖ ἡμῶς παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσωται ἕκαστος πρὸς ὃ ἐπράξε διὰ τοῦ σώματος Μία λάρναξ ἦν ἡ ὑποδεξαμένη τὸ τίμιον ἐκεῖνο σῶμα οὐδεὶς ὁ πηλοῦ αὐτοῦ κατακειμένος ἐπίσημος ἢ ταφῇ μάρτυρος ἢ τιμῇ Χριστιανοί οἱ ξενίσαντες ταῖς ἰδίαις χερσὶ καὶ κατεθεντο τότε καὶ ἀνείλυντο νῦν Οὗτοι ἐκλαυσαν μὲν ὡς πατέρες καὶ προσδάτου στερούμενοι, προέπεμψαν δὲ τὴν ὁμετέραν χαρὰν τῆς ἰδίας παρακλήσεως προτιμωτέραν θάμενοι Οἱ παραδόντες τοῖνυν εὐλαβεῖς οἱ ὑποδεξάμενοι ἀκριβεῖς Οὐδαμοῦ ψευδός, οὐδαμοῦ δόλος, μαρτυροῦμεν ἡμεῖς· ἀσυκοφάντητος ἔστω παρ' ὧν ἡ ἀλήθεια

CXCVIII

ΕΥΣΕΒΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ

Ἐπεὶ κατὰ τὴν ἐπιστολήν, τὴν διὰ τῶν ὁφειστικῶν κομισθείσαν ἡμῖν, μίαν ἀλλήν ἐδεξάμεν μετὰ ταῦτα πρὸς ἡμῶς ἀποσταλείσαν Αὐτοὶ δὲ ἐπεστείλαμεν, οὐ πολλὰς μὲν διὰ τὸ μηδὲ ἐπιτυχεῖν τῶν πρὸς ὑμᾶς ἀφικνουμένων, πλὴν πλείους τῶν τεσσάρων ἐν αἷς καὶ τὰς ἀπὸ Σαμοσάτων κομισθείσας ἡμῖν ἐπὶ τοῖς πρώτοις γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας, ἐσφραγισμένας διεπεμψάμεθα τῷ

CXCVIII - Titulus ευσεβιω επισκοπω σαμοσατων Μευρ τῷ αὐτῷ ευσεβίῳ VPB τῷ αὐτῷ ευσεβίῳ ὅντι ἐν ἱεροῖς καθ' ὃ μὴ ἰδουήθη τὰς τῶν προσδουμένων πρὸς, πρὸς πρὸς Μ τῷ αὐτῷ LC

Ἐπεὶ κατὰ τὴν ἐπιστολήν, τὴν διὰ τῶν ὁφειστικῶν κομισθείσαν ἡμῖν, μίαν ἀλλήν ἐδεξάμεν μετὰ ταῦτα πρὸς ἡμῶς ἀποσταλείσαν Αὐτοὶ δὲ ἐπεστείλαμεν, οὐ πολλὰς μὲν διὰ τὸ μηδὲ ἐπιτυχεῖν τῶν πρὸς ὑμᾶς ἀφικνουμένων, πλὴν πλείους τῶν τεσσάρων ἐν αἷς καὶ τὰς ἀπὸ Σαμοσάτων κομισθείσας ἡμῖν ἐπὶ τοῖς πρώτοις γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας, ἐσφραγισμένας διεπεμψάμεθα τῷ

εἰδεσιμωτάτῳ ἀδελφῷ Λεοντίῳ τῷ ἐξ σωτῆ τῆς Νικαίας
 παρακαλέσαντες δι' ἐκείνου τῷ φροντιζοντι τῆς οἰκίας τοῦ
 αἰδεσιμωτάτου ἀδελφοῦ Σωφρονίου ἀποκομιθῆναι ὥστε 10
 ἐκείνον ἐπιμεληθῆναι τῆς πρὸς ὑμᾶς διακομιδῆς Ἐπει-
 οὖν πολλὰς διαδαινουσι χεῖρας αἱ ἐπιστολαί, εἰκὸς τὴν
 παρὰ ἑνα ἀσχαλίαν ἢ βαθυμίαν αἰτίαν γενέσθαι τοῦ μὴ
 ὑποδεχέσθαι τὴν σὴν εὐλαβείαν Ὡστε συγγνώμην ἔχε
 παρακαλοῦμεν τῇ σπανεί τῶν γραμμάτων Τὸ δέ οἱ ἀπο 15
 στείλαι τινα δεόν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν οὐκ ἐποίησαμεν τοῦτο
 αὐτὸς μὲν τῇ σεαυτοῦ συνέσει ὁρθῶς ἐπεζητήσας καὶ
 καθήκον ἡμῶν Γίνωσκε δὲ τὸν παρ' ἡμῖν χειρῶνα τοσοῦτον
 γεγενῆσθαι ὥστε πάσας μὲν δόους ἐκκλεισθῆναι μέχρι τῶν
 ἡμερῶν τοῦ Πάσχα μηδένα δὲ ἡμᾶς ἔχειν τὸν εὐθαρσῶς 20
 πρὸς τὰ τῆς δόου δυσχερῆ διακειμένον Καὶ γὰρ εἰ καὶ
 πολυάνθρωπόν πως εἶναι δοκεῖ τὸ ἱερατεῖον ἡμῶν ἀλλὰ
 ἀνθρώπων ἀμελετήτως ἔχόντων πρὸς τὰς δόδοις δια-
 τὸ μήτε ἐμπορευέσθαι μήτε τὴν ἐξω διατριβὴν αἰρεῖσθαι,
 τὰς δὲ ἐδραίας τῶν τεχνῶν μεταχειρίζεσθαι τοὺς πολλούς, 25
 ἐκείθεν ἔχοντας τὴν ἀφορμὴν τοῦ ἐφ' ἡμέραν βίου Αὐτίκα
 καὶ τοῦ ἀδελφὸν ταύτου ὃν νῦν ἀπεστείλαμεν πρὸς τὴν
 εὐλαβείαν σου ἐκ τῆς χώρας μεταστείλαμενοι, ἐχρησά-
 μαθα αὐτῷ διακόνῳ τῶν πρὸς τὴν σὴν ἀφίοτητα γραμμάτων
 ἵνα καὶ τὰ ἡμέτερα σαφῶς διαγγείλῃ καὶ τὰ αὐτόθεν ἡμῖν 30
 ἐναργῶς καὶ ταχέως τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι διακομίῃ Καὶ
 τὸν ποθεινότατον ἀδελφὸν Εὐσεβιον τὸν ἀναγνώστην πόλαι,
 ἐπιγόμενον πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν ἐπεσχομεν, τὸ τῶν
 ἀέρων ἐκρᾶς ἀναμένοντες Καὶ νῦν μέντοι ἐν φροντιδιού
 τῇ τυχούσῃ εἰμὶ, μήποτε αὐτῷ τὸ περὶ τὰς δόδοις 35
 ἀηθες ξενισμὸν ἐμποιήσῃ καὶ ἀρρωστίας αἰτίαν παρασχῇ,
 τῷ σώματι εὐαφόρμως ἔχοντι πρὸς τὴν ἀσθένειαν.

19 ἐκκλ σθένει ἐκκλ LC 22 πικρ οπι M εἶνα οπι I
 26 ἐφ' ἡμεραν ἐσπεριον MC 29 οσιότητα οἰκισιότητα I. 36
 ἐμποιήσῃ: -σαι M.

2 Τα μέντοι καινοτομηθέντα περί τήν Ἀνατολήν πε-
ριττόν ἡμᾶς ἔστι διὰ γραμμάτων σημαίνειν, αὐτῶν τῶν
ἀδελφῶν ἀκριβῶς δυναμένων ἀφ' ἐαυτῶν διαγγεῖλαι Γίνωσκε
δέ, τιμιωτάτῃ μοι κεφαλῇ ὅτι ἡνίκα ταῦτα ἐπέστελλον,
οὕτω διεκείμην φανλῶς ὥστε πάσας με λοιπὸν τοῦ ζῆν τάς
ἐλπίδας ἐπιτελοῖσθαι. Καί γάρ οὐδέ ἐξαριθμῆσθαι δυ-
νατὸν τῶν ἐπιγινομένων μοι συμπτωμάτων τὸ πλήθος καί
τὴν ἀσθενείαν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πυρετῶν καὶ τὴν
κακοήθειαν ὅποια πλήν ὅτι ἐκ πάντων ἐν τῷ συναγόμενον,
πληρῶσαι ἡμᾶς λοιπὸν τὸν χρόνον τῆς παροικίας τοῦ
δοσθένου ταύτου καὶ δδυνηροῦ βίου.

CXCIX

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΩΝ

Πάλαι πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαθείας σου προταθείσας
ἡμῖν ἐρωτήσεις ἀποκρινόμενος οὐκ ἀπέστειλα τὸ γράμμα,
τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας τῆς μακρᾶς καὶ ἐπικινδύνου
ἀσχοληθεῖς, τοῦτο δὲ ὑπὸ τῆς ἀπορίας τῶν διακονουμένων
Ὅλγοι γάρ καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ὁδοῦ ἔμπειροι καὶ πα- 5
ρεσκευασμένοι πρὸς τὰς τοιαύτας ὑπηρεσίας Ὡστε μαθὼν
τὰς αἰτίας τῆς βραδυτητος ὁδὸς ἡμῖν τὴν συγγνώμην
Ἐθαυμάσαμεν δὲ σὺν τὴν φιλομάθειαν ὁμοῦ καὶ τὴν ταπει-
νοφροσύνην, ὅτι καὶ μαθεῖν καταδέχη τὴν τοῦ διδάσκειν
τάξιν πεπιστευμένος καὶ μαυθάνειν παρ' ἡμῶν οἷς οὐδὲν 10
μέγα πρόσκεισι εἰς γινώσιν Ἀλλ' ὁμως, ἐπειδὴ καταδέχη
διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ποιεῖν πρᾶγμα οὐ βεβίως παρ'

2 4 μοι οἱ B 7 ἐπιγινομένων ἐπιγενομένων B.

CXCIX. Exstat tantum in VBC Titulus ἀμφιλοχίω περὶ
κανόνων Maur. τῷ πρῶτῳ περ κανόνων V τῷ πρῶτῳ ἀμφιλοχίω ἐπι-
λόγῳ περ κανόνων ἐπιστολή B τῷ πρῶτῳ περ κανόνων ἐπιστολή C
h prius tēn ἵνα τῶν ὁμοῦ οἱ B 9 κατέδεχεν κατέδεχεν V 11
κατέδεχεν etiam V²: κατέδεχεν V.

ἐτέρου γινόμενον, χρή και ἡμᾶς τῇ προθυμίᾳ σου και τῇ ἀγαθῇ σπουδῇ συναίρεσθαι και ὑπὲρ δύναμιν

17 Ἡρώτησας ἡμᾶς περὶ Βιάνορος τοῦ πρεσβυτέρου εἰ δεκτός ἐστιν εἰς τὸν κληρὸν διὰ τὸν ὅρκον Ἐγὼ δὲ ἤδη τινὰ και κοινὸν ὅρον περὶ πάντων ὁμοῦ τῶν μετ' αὐτοῦ ὁμωμοκάτων τοῖς κατ' Ἀντιόχειαν κληρικοῖς οἶδα ἐκτεθεῖ-
κῶς ὥστε τῶν μὲν δημοσίων αὐτοὺς ἀπέχεσθαι συλλόγων 5
ἰδια δὲ ἐνεργεῖν τὰ τῶν πρεσβυτέρων Τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο και πρὸς τὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν ἔδειαν αὐτῷ παρέχει, διότι οὐκ ἐν Ἀντιόχειᾳ ἐστὶν ἡ ἱερωσύνη, ἀλλ' ἐν Ἰκονίῳ, ἣν, ὡς αὐτὸς ἐπέστειλας ἡμῖν τῆς Ἀντιόχειας εἰς οἰκῆσιν ἀντηπλάξατο Ἔστι οὖν δεκτός ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ἀπαιτού- 10
μενος παρὰ τῆς κύλαθειας σου μεταμείεσθαι ἐπὶ τῇ πόλει τοῦ ὅρκου ὃν ἐπὶ τοῦ ἀπιστοῦ ἀνδρός ἐξωμόσατο, βασιτάξαι τὴν ἐνόχλησιν τοῦ μικροῦ ἐκείνου κινδύνου μὴ βυνηθεῖς.

18 Παρὶ τῶν ἐκπεσουσῶν παρθένων τῶν καθομολογησα-
μένων τὸν ἐν σεμνότητι βίον τῷ Κυρίῳ, εἴτα διὰ τὰ ὑπο-
πεσεῖν τοῖς παθεσι τῆς σαρκὸς ἀθετουσῶν τὰς αὐτῶν συνθήκας, οἱ μὲν πατερες ἡμῶν ἀπαλῶς και πρῶως συμπεριφερόμενοι ταῖς ἀσθενείαις τῶν κατολισθαίνοντων 5
ἐνομοθέτησαν δεκτὰς εἶναι μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν, καθ' ὁμοί-
τητα τῶν διγάμων διαταξάμενοι Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ἐπειδὴ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι προΐεσσα ἡ Ἐκκλησία κραταιότερα γίνεται και πληθύνεται νῦν τὸ τάγμα τῶν παρθένων, προσ-
έχειν ἀκριβῶς τῷ τε κατ' ἐννοιαν φαινόμενῳ πράγματι 10
και τῇ τῆς Γραφῆς διανοίᾳ ἣν δυνατόν ἐξευρεῖν ἀπὸ τοῦ ἀκολουθούου Χρηρεῖα γάρ παρθενίας ἐλάττων οὐκοῦν και τὰ τῶν χηρῶν ἀμάρτημα πολλῷ δευτέρον ἐστὶ τοῦ τῶν παρθένων Ἰδῶμεν τοίνυν τί γέγραπται Τιμοθεῶ παρὰ τοῦ

17 7 αὐτοῦ αὐτοῦ V κατέγει -ειν V 9 ὡς om C.

18 1 ἐκπεσουσῶν ἐκπεπουσῶν V 2 ἐν om B 4 ἀπαλῶς ἀπλῶς B 10 τε om B 11 τοῦ om B 12 χηρεῖα /χηρ. B ἐλάττων -τι BC.

Παύλου « Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ Ὅταν γάρ 15
 καταστρηνιάσῃσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν ἔχουσαι
 κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν » Εἰ τοίνυν χήρα
 κρίματι ὑπόκειται βαρυτάτῳ ὥς τὴν εἰς Χριστὸν ἀθετή-
 σασα πίστιν, τί χρὴ λογιζέσθαι ἡμᾶς περὶ τῆς παρθένου.
 ἥτις νύμφη ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ σκευὸς ἱερὸν ἀνατεθὲν 20
 τῷ Δεσπότῃ, Μεγα μὲν ἀμάρτημα καὶ δούλην λαθραίοις
 γάμοις ἑαυτὴν ἐπιδιδούσαν φθορᾷ ἀναπλῆσαι τὸν οἶκον
 καὶ καθυβριλεῖν διὰ τοῦ πονηροῦ βίου τὸν κεκτημένον
 πολλῶ δὲ ἄηπου χαλεπώτερον τὴν νύμφην μοιχαλίδι
 γενέσθαι καὶ τὴν πρὸς τὸν νυμφίον ἔνωσιν ἀτιμάσασαν 25
 ἡδοναῖς ἀκολάστοις ἑαυτὴν ἐπιδιδόναι Οὐκοῦν ἢ μὲν χήρα,
 ὥς δούλη διαφθαρμένη, καταδικάζεται ἢ δὲ παρθένος τῷ
 κρίματι τῆς μοιχαλίδος ὑπόκειται Ὡσπερ οὖν τὸν
 ἄλλοτριαν γυναῖκα συνιόντα μοιχὸν ὀνομάζομεν, οὐ πρότερον
 παραδεξάμενοι εἰς κοινωνίαν πρὶν ἢ παυσασθαι τῆς ἀμαρ- 30
 τίας οὕτω δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ τὴν παρθένον ἔχοντος
 διατεθησόμεθα Ἐκεῖνο δὲ νόον προδιομολογεῖσθαι ἡμῖν
 ἀναγκαῖον, ὅτι παρθένος ὀνομάζεται ἢ ἐκουσίως ἑαυτὴν
 προσαγαγοῦσα τῷ Κυρίῳ καὶ ἀποταξαμένη τῷ γάμῳ καὶ τὸν
 ἐν ἀγιασμῷ βίον προτιμήσασα Τὰς δὲ ὁμολογίας τότε 35
 ἐγκρίνομεν, ἀφ' οὗπερ ἂν ἡ ἡλικία τὴν τοῦ λόγου συμπλη-
 ρωσιν ἔχη Οὐ γάρ τὰς παιδικὰς φωνὰς πάντως κυρίας
 ἐπὶ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθαι προσήκεν, ἀλλὰ τὴν ὑπὲρ τὰ
 δέκα ἔξ ἢ δέκα καὶ ἑπτὰ γενομένην ἔτη, κυρίαν οὖσαν τῶν
 λογισμῶν, ἀνακριθεῖσαν ἐπὶ πλείον, εἴτα παραμείνας καὶ 40
 λιπαροῦσαν διὰ ἱκεσίῳ πρὸς τὸ παραδεχθῆναι, τότε ἐγκα-
 ταλέγεσθαι χρὴ ταῖς παρθένοις καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς
 τοιαύτης κυροῦν καὶ τὴν ἀθέτησιν αὐτῆς ἀπαραιτήτως
 κολάζειν. Πολλὰς γάρ γονεῖς προσέγουσι, καὶ ἀδελφοὶ καὶ

17 πρώτην πρώτην B 20 ἡ τοῦ κυρίου V 22 ἐπιδιδούσαν
 ἐπιδουσαν B 29 ἄλλοτρια -ισ B 30 παραδεξάμενοι παραδεχομένη
 V 32 προδιομολογεῖσθα προδιομολογησθαι V 37 ἔξ ἢ ἑπτά C

τῶν προσήκόντων τινές, πρὸ τῆς ἡλικίας, οὐκ οἴκοθεν 45
δρμηθείσας πρὸς ἀγαμίαν ἄλλα τι βιωτικὸν ἑαυτοῖς διοικου-
μενοι Ἄς οὐ βραδίως προσδεχέσθαι δεῖ, ἕως ἂν φανερώς
τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐρευνήσωμεν γνώμην

19 Ἄνδρῶν δὲ ὁμολογίας οὐκ ἐγνώμεν, πλὴν εἰ μὴ τινες
ἑαυτούς τῷ τάγματι τῶν μοναζόντων ἐγκωτηθῆσαν οἱ
κατὰ τὸ σωπώμενον δοκοῦσι παραδεχέσθαι τὴν ἀγαμίαν
Πλὴν καὶ ἐπ' ἐκείνων ἐκεῖνο ἡγοῦμαι προηγεῖσθαι προσή-
κειν, ἐρωτᾶσθαι αὐτοὺς καὶ λαμβάνεσθαι τὴν παρ' αὐτῶν 5
ὁμολογίαν ἐναργῆ, ὥστε ἐπειδὴν μετατίθενται πρὸς τὸν
φιλόσοφον καὶ ἡδονικὸν βίον, ἐπάγειν αὐτοὺς τῷ τῶν
πορνευόντων ἐπιτιμῷ

20 Ὅσαι γυναῖκες, ἐν αἵρέσει οὖσαι, παρθενίαν ὡμο-
λόγησαν εἴτα μετὰ ταῦτα γάμον ἀντειλοντο, οὐχ ἡγοῦμαι
χρῆναι καταδικάζεσθαι ταύτας « Ὅσα γὰρ ὁ νόμος λέγει,
τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ » Αἱ δὲ μὴπω ὑπελθοῦσαι τὸν
ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ οὐδὲ τὴν νομοθεσίαν ἐπιγινώσκουσι τοῦ 5
Δεσπότης Ὡστε δεκταὶ εἰσι τῇ Ἐκκλησίᾳ, μετὰ πάντων
καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις ὁφείψιν ἔχουσαι ἐκ τῆς πίστεως τῆς
εἰς Χριστόν Καὶ καθάλου τὰ ἐν τῷ κατηχουμένῳ βίῳ
γενόμενα εἰς εὐθόνας οὐκ ἀγεται Τούτους δὲ, δηλονότι,
ἔνευ βαπτίσματος ἡ Ἐκκλησία οὐ παραδέχεται Ὡστε 10
ἀναγκαιότατον ἐπὶ τούτοις τὰ πρεσβεῖα τῆς γενέσεως

21 Εἰ ἀνὴρ γυναικὶ συνοικῶν, ἐπειδὴν, μὴ ἀρκεσθεῖς
τῷ γάμῳ, εἰς πορνείαν ἐκπέσῃ, πόρνον κρίνομεν τὸν
τοιοῦτον καὶ πλείον αὐτὸν παρατείνομεν ἐν τοῖς ἐπιτιμῶσι
οὐ μέντοι ἔχομεν κανόνα τῷ τῆς μοιχείας αὐτὸν ὑπαγαγεῖν
ἐγκλήματι, ἐάν εἰς ἐλευθέραν γάμου ἡ ἀμαρτία γένηται 5
διότι ἡ μοιχαλὶς μὲν « Μιαινομένη φησὶ, μιανθήσεται »,
καὶ οὐκ ἀναστρέφει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ « Ὁ

19 4 5 προσήκειν -κιν BC 6 μετατίθενται. -δῶνται V.

20 3 λέγει λαλεῖ V | 11 ἀναγκαιοτάτον -τα-α V.

21 2 ἐκπέσῃ ἐμπέσῃ B, 3 ἐν οἷα B.

κατέχων μοιχαλίδα ἑφρων καὶ ἀσεδής » ὁ μέντοι πορνεύσας οὐκ ἀποκλεισθήσεται τῆς πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ συνοικήσεως. Ὡστε ἡ μὲν γυνὴ ἀπὸ πορνείας 10 ἐπανιόντα τὸν ἄνδρα αὐτῆς παραδέξεται, ὁ δὲ ἄνθρωπος τὴν μιανθεῖσαν τῶν οἰκων αὐτοῦ ἀποπέμψει. Καὶ τούτων δὲ ὁ λόγος οὐ βῆδλος, ἡ δὲ συνήθεια οὕτω κεκράτηκε.

22 Τοὺς ἐξ ἀρπαγῆς ἔχοντας γυναῖκας, εἰ μὲν ἄλλοις προμεμνηστευμένους εἶεν ἀφρημένοι, οὐ πρότερον χρή παραδέχεσθαι πρὶν ἢ ἀφελέσθαι αὐτῶν καὶ ἐπ' ἐξουσίᾳ τῶν ἐξ ἀρχῆς μνηστευσασμένων ποιῆσαι, εἴτε βούλονται λαθεῖν αὐτάς εἴτε ἀποστήναι. Εἰ δὲ σχολάζουσιν τις 5 λάθοι, ἀφαιρείσθαι μὲν δεῖ καὶ τοῖς οἰκείοις ἀποκαθιστάν, ἐπιτρέπειν δὲ τῇ γνώμῃ τῶν οἰκείων, εἴτε γονεῖς εἶεν εἴτε ἀδελφοί, εἴτε οἵτινες οὖν προσκῶτες τῆς κόρης, εὖ μὲν ἔλονται αὐτῷ παραδοῦναι, ἵστασθαι τὸ συνοικέσιον, εὖ δὲ ἀνανεύσασθαι, μὴ διάλεισθαι. Τὸν μέντοι ἐκ διαφθορᾶς, 10 εἴτε λαθραίας εἴτε βίαιοις, γυναῖκα ἔχοντα ἀνάγκη τὸ τῆς πορνείας ἐπιγινῶναι ἐπιτίμιον. Ἔστι δὲ ἐν τέσσαρσιν ἔτεσιν ὁρισμένη τοῖς πορνεύουσιν ἡ ἐπιτίμησις. Χρὴ τῷ πρώτῳ ἐκβάλλεσθαι τῶν προσευχῶν καὶ προσκλαίειν αὐτοὺς τῇ θύρᾳ τῆς ἐκκλησίας, τῷ δευτέρῳ δεχθῆναι εἰς ἀκρόασιν, 15 τῷ τρίτῳ εἰς μετάνοιαν, τῷ τετάρτῳ εἰς σύστασιν μετὰ τοῦ λαοῦ ἀπεχομένους τῆς προσφορᾶς, εἴτα αὐτοὺς ἐπιτρέπεσθαι τὴν κοινωνίαν τοῦ ἀγαθοῦ.

23 Περὶ δὲ τῶν δύο ἀδελφῶν γαμούντων ἡ ἀδελφοῖς δυοῖ γαμουμένων ἐπιστολίδιον ἡμῖν ἐκπεφώνηται οὕτως τὸ ἀντιγραφὸν ἀπεστέλλαμέν σου τῇ εὐλαβικῇ. Ὁ δὲ ἀδελφοῦ ἰδίου γυναῖκα λαθὼν οὐ πρότερον δεχθήσεται πρὶν ἀποστήναι αὐτῆς. 5

24 Χήραν τὴν καταλεγείσαν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν

10 μὲν σμ. B.

22 9 αὐτῷ τῷ αὐτῷ B ἢ 12 13 ἐν τέσσαρσιν . πορνίζουσιν σμ. V add. V^o ἢ 17 ἀπεχομένους -νον B.

χρηθῶν, τουτέστι τὴν διακονουμένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἔκρινεν ὁ Ἀπόστολος γαμουμένην παρορᾶσθαι Ἄνδρι δὲ χρηρυσαντι οὐδεις ἐπικείται νόμος, ἀλλ' ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ τὸ τῶν διγάρμων ἐπιτίμιον Ἡ μέντοι χήρα ἐξῆ 5 κονταετῆς γεγонуῖα ἐάν ἔληται πάλιν ἄνδρι συνοικεῖν, οὐ καταξιώθησεται τῆς τοῦ ἀγαθοῦ κοινωνίας ἕως ἂν τοῦ πάθους τῆς ἀκαθαρσίας παύσῃται Ἐάν μέντοι πρὸ ἐξῆ κοντα ἐτῶν ἀριθμήσωμεν αὐτήν, ἡμετερον τὸ σγκλημα, οὐ τοῦ γυναιέου. 10

25 Ὁ τὴν διεφθαρμένην ὑφ' ἑαυτοῦ εἰς γυναῖκα κατέχων τὸ μὲν ἐπὶ τῇ φθορᾷ ἐπιτίμιον ὑποστήσεται, τὴν δὲ γυναῖκα ἔχειν συγχωρηθήσεται

26 Ἡ πορνεία γάμος οὐκ ἔστιν ἀλλ' οὐδὲ γάμου ἀρχή Ὡστε ἐάν ἡ δυνατόν τοὺς κατὰ πορνείαν συναπτομένους χωρίζεσθαι τοῦτο κράτιστον Ἐάν δὲ στέργωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὸ συνοικέσιον, τὸ μὲν τῆς πορνείας ἐπιτίμιον γνωρίζετωσαν, ἀφισθώσαν δέ, ἵνα μὴ χεῖρόν τι 5 γένηται.

27 Περὶ τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ κατ' ἄγνοιαν ἀθεομῶ γάμῳ περιπερευντος ὤρισα 2 ἔχρην καθέδρας μὲν μετέχειν τῶν δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι Ἀρκετὸν γάρ τῷ τοιοῦτῳ ἡ συγγνώμη Εὐλογεῖν δὲ ἔτιον, τὸν τὰ οἰκεία τηρελεῖν ὀφείλοντα τραυματα ἀνακόλουθον Εὐλογία γάρ 6 ἀγισμοῦ μετάδοσις ἐστιν Ὁ δὲ τοῦτο μὴ ἔχων διὰ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας παράπτωμα πῶς ἑτέρῳ μεταδώσει, Μήτε τοιουν δημοσία μήτε ἰδία εὐλογεῖτω, μήτε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ κατανεμέτω ἑτέροις μήτε τι ἄλλο λειτουργεῖτω, ἀλλὰ ἀρκουμένος τῇ προεδρίᾳ προσκληεῖτω τῷ Κυρίῳ 10 συγχωρηθῆναι αὐτῷ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα

28 Ἐκείνῳ γε μὴν γελοῖόν μοι κατεφάνη τὸ εἰδῆσθαι τινὰ δειῶν ἀπέχεσθαι κρεῶν Ὡστε καταξίωσον διδάσκειν

24 5 το σση V 6-7 οὐ καταξιώθησεται οὐκ ἐξίω C.

27 2 ὤρισα : ὤρισαν B.

αὐτοὺς τῶν ἀπαιδευτῶν προσευχῶν καὶ ἐπαγγελιῶν ἀπέχεσθαι τὴν μέντοι χρῆσιν ἀδιέφορον εἶναι συγχώρησεν. Οὐδὲν γὰρ κτίσμα Θεοῦ ἀπόβλητον μετ' εὐχαριστίας λαμ- 5 θανόμενον Ὡστε ἡ εὐχή καταγελαστος, οὐχ ἡ ἀποχή ἀναγκαία.

29 Ἀρχοντας μέντοι ὁμνύειν ἐπὶ τῷ κακοποιεῖν τοὺς ἀρχομένους καὶ πάνυ θεραπενεσθαι προσήκε. Θεραπεία δὲ τούτων διττὴ· μία μὲν μὴ ὁμνύειν αὐτοὺς διδάσκεισθαι προχειρῶς, ἑτέρα δὲ μὴ ἐπιμένειν ἐν ταῖς πονηραῖς κρι- 5 σεσιν Ὡστε ὅρκῳ προληφθεὶς τις εἰς κακοποιεῖν ἑτέρου τὴν μὲν ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ὅρκου μετάνοιαν ἐπιδεικνύσθω, μὴ μέντοι προσχήματι εὐλαθείας τὴν πονηρίαν ἑαυτοῦ βεβαιούτω. Οὐδὲ γὰρ Ἡρώδης συνήνεγκεν εὐορκήσαντι, ὅς, ἵνα μὴ ἐπιορκήσῃ δῆθεν, φονεὺς ἐγένετο τοῦ προφήτου Ἀπαξ δὲ ὁ ὅρκος ἀπηγόρευται, πολλὰ δὲ δῆπου 10 εἰκὸς τὸν ἐπὶ κακῷ γινόμενον κατακεκρίσθαι Ὡστε μεταφρονεῖν χρή τὸν ὁμνύοντα, οὐχὶ σπουδάζειν βεβαιοῦν ἑαυτοῦ τὸ ἀνόσιον. Ἐξέτασον γὰρ πλατύτερον τὴν ἀτοπίαν. Εἴ τις ὁμώσειν ἐξορύξειν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀδελφοῦ, εἰ καλὸν τὸ τοιοῦτον εἰς ἔργον ἀγαγεῖν αὐτῷ; Εἰ 15 τις φονεύσειν. Εἰ τις ὅλως δι' ὅρκου ἐντολὴν τινα παραβῆσθαι, Ὁμοσα γὰρ καὶ ἐστῆσα, οὐχὶ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου Ὡσπερ δὲ τὴν ἐντολὴν ἀμεταθέτοις κρίμασι προσήκε βεβαιοῦσθαι, οὕτω τὴν ἁμαρτίαν παντοίως καθήκει ἀκυ- 20 ροῦσθαι καὶ ἀφηνίζεσθαι.

30 Περί τῶν ἀρπαζόντων κανόνα μὲν παλαιὸν οὐκ ἔχομεν, ὡς δὲ γνώμην ἐποιησάμεθα τρία ἔτη καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς συναρπάζοντας αὐτοῖς ἔξω τῶν εὐχῶν γίνεσθαι.

29 5 προληφθεὶς· προλειφθεὶς C κακοποιεῖν etiam C¹, κακίαν C || 8 βεβαιούτω· διαβε- C 10 πρὶν δὲ μὲν V δῆπου που V || 12 /ρησιν BC 14 15 οὐκ τοῦ ἀδελφοῦ ὀφθαλμοῦ C || 15 τοιοῦτον... αὐτῷ τῷ τοιοῦτῳ αὐτῷ V || 18 τοῦ... το V²

Τὸ δὲ μὴ βιαίως γενόμενον ἀνεύθυνόν ἐστιν, ὅταν μὴ
φθορά ἢ μηδὲ κλοπὴ ἡγουμένη τοῦ πράγματος Αὐτεξουσία
δὲ ἢ χῆρα, καὶ ἐπ' αὐτῇ τὸ ἀκολουθῆσαι Ὡστε τῶν σχη-
μάτων ἡμῖν οὐ φροντιστέον.

31 Ἡ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρός καὶ ἀφανοῦς θυτος.
πρὸ τοῦ πεισθῆναι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἑτέρῳ συνοική-
σασα, μοιχᾶται.

32 Οἱ τὴν πρὸς θάνατον ἁμαρτίαν ἁμαρτάνοντες
κληρικοὶ τοῦ βαθμοῦ κατέγονται, τῆς κοινωνίας δὲ τῶν
λαϊκῶν οὐκ ἐξείργονται. • Οὐ γὰρ ἐκδικήσεις δις ἐπὶ τὸ
αὐτό. »

33 Ἡ γυνὴ ἢ διὰ τῆς δόδο κυήσασα καὶ ἀμελήσασα τοῦ
κυήματος τῷ τοῦ φόνου ἐγλήματι. ὑποκεῖσθαι

34 Τὰς μοιχευθείσας γυναῖκας καὶ ἀξαγορευούσας δι'
εὐλόθειαν ἢ ὅπως οὖν ἐλεγχόμενας δημοσιεύειν οὐκ ἐκέλευσαν
οἱ πατέρες ἡμῶν, ἵνα μὴ θανάτου αἰτίαν παρέσχωμεν
ἐλεγχθείσας, ἴστασθαι δὲ αὐτάς ἄνευ κοινωνίας προσέ-
ταξαν μέχρι τοῦ συμπληροῦσθαι τὸν χρόνον τῆς μετανοίας

35 Ἐπὶ δὲ τοῦ καταλειφθέντος χρή σκοπεῖν τὴν αἰτίαν
τῆς ἐγκαταλείψεως, κἂν φανῇ ἀλόγως ἀναχωρήσασα, ὃ μὲν
συγγνώμης ἐστὶν ἄξιος, ἢ δὲ ἐπιτιμίου Ἡ δὲ συγγνώμη
τούτῳ πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ δοθήσεται

36 Στρατιώτιδες αἱ τῶν ἀνδρῶν ἀφανῶν θυτων γαμη-
θεῖσαι τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ ᾧπερ καὶ αἱ διὰ τὴν
ἀποδημίαν τῶν ἀνδρῶν μὴ ἀναμείνας τὴν ἐπάνοδον,
πλήν ἔχει τινὰ συγγνώμην τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα διὰ τὸ μᾶλλον
πρὸς θάνατον εἶναι τὴν ὑπόνοιαν.

37 Μετὰ τὸ ἀφαιρεθῆναι τὴν ἄλλοτρίαν ὁ γαμήσας ἐπὶ

30 δ ἀκολουθῆσαι -ῆναι C.

31 1 ἀνδρος ἑνανδρος V θυτος. ὄντως B.

34 1 γυναῖκας om. BC

35 1 ordo τὴν αἰτίαν χρὴ σκοπεῖν V.

36 2 ᾧπερ ᾧσπερ VB.

μέν τῇ πρώτῃ μοιχείαν ἐγεληθήσεται, ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀνυπόβουος ἔσται.

38 Αἱ κόραι αἱ παρὰ γνώμην πατρὸς ἀκολουθήσασαι πορνεύουσι, διαλλαγόντων δὲ τῶν γονέων δοκεῖ θεραπείαν λαμβάνειν τὸ γγονός οὐκ ἐθέως δὲ εἰς τὴν κοινωνίαν ἀποκαθίστανται, ἀλλὰ ἐπιτιμῆθῃσιν τρία ἔτη.

39 Ἡ τῷ μοιχῷ συζῶσα, μοιχαλὶς ἐστὶ πάντα τὸν χρόνον.

40 Ἡ παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότης ἀνδρὶ ἐκὼν δοῦσα ἐπόρνευσεν ἢ δὲ μετὰ ταῦτα πεπαιρησισμένη γάμῳ χρησασμένη ἐγήματο ὥστε ἐκεῖνο μὲν πορνεία, τοῦτο δὲ γάμος. Αἱ γὰρ συνδῆσαι τῶν ὑπελεύσειων οὐδὲν ἔχουσι βέβαιον.

41 Ἡ ἐν τῇ χηρείᾳ αὐτῆς ἐξουσίαν ἔχουσα ἀνδρὶ συνοικεῖν ἀνέγελητος, εἰ μὴδεὶς ἐστὶν ὁ διασπῶν τὸ συνοικέσιον, τοῦ Ἀποστόλου κληόντος ἢ Ἐάν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ὃ θέλει γαμῆθῃναι, μόνον ἐν Κυρίῳ.

42 Οἱ ἀνευ τῶν κρατούντων γάμοι πορνεῖαι εἰσιν. Ὅτε οὖν πατὴρς ζῶντος οὗτο δεσπότης οἱ συνιδόντες ἀνυπόβουοι εἰσιν ὥς, ἐάν ἐπινεύσωσιν οἱ κύριοι τὴν συνοικησιν, τότε λαμβάνει τὸ τοῦ γάμου βέβαιον.

43 Ὅς θανάτου πληγὴν τῷ πλησίον ἔδωκε φονεὺς ἐστὶν, εἴτε ἥρξα τῆς πληγῆς εἴτε ἡμύνετο.

44 Ἡ διάκονος ἢ τῷ Ἑλλήνι συμπορνεύουσα δακτὴ ἐστὶν εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς δὲ τὴν προσφορὰν δεχθήσεται τῷ ἐβδόμῳ ἔτει, δηλονότι ἐν ἀγνείᾳ ζῶσα. Ὁ δὲ μετὰ τὴν πίστιν Ἑλλὴν πάλιν τῇ ἱεροσυλίᾳ προσῶν ἐπὶ τὸν ἑμαυτοῦ ὀπιστρέφει Ἡμεῖς δὲ τῆς διακόνου τὸ σῶμα ὡς καθιερω-
6 μένον οὐκέτι ἐπιτρέπομεν ἐν χρήσει εἶναι σαρκικῇ

45 Ὁς ἐάν τις τὸ δυνάμει λαβὼν τοῦ χριστιανισμοῦ

37 2 μοιχείαν: -εία V -εία B.

41 1 ordo ἔφουσαν αὐτῆς; V || ἀνδρὶ αὐτῇ. V.

44 5 ὑποστρέφει: ἰπικα-B.

ἐνυδριζῇ τὸν Χριστόν. οὐδὲν ὄφελος αὐτῷ ἀπὸ τῆς προσηγορίας.

46 Ἡ δὲ τῷ καταλειφθέντι πρὸς καιρὸν παρὰ τῆς γυναικὸς κατὰ ἄγνοιαν γηραμένη, εἴτα ἀφελθεῖσα διὰ τὸ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν προτέραν, ἐπόρνευσε μὲν, ἐν ἀγνοίᾳ δὲ Γάμου οὐκ οὐκ εἰρχήσεται. Κάλλιον δὲ ἐάν μείνῃ οὕτως.

47 Ἐγκρατῖται καὶ Σακκοφόροι καὶ Ἀποτακτῖται, τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ ὃ καὶ Ναυατιανοί, ὅτι περὶ μὲν ἐκείνων κανὼν ἐξεφωνήθη καὶ διάφορος, τὰ δὲ κατὰ τούτους ἀποσεσιώπηται. Ἡμεῖς μεντοὶ ἐνὶ λόγῳ ἀναβαπτίζομεν τοὺς τοιούτους. Εἰ δὲ παρ' ὑμῖν ἀπηγόρευται τὸ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ὥστε οὐκ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις οἰκονομίας τινὸς ἔνεκα ἀπαιτεῖσθαι διὰ τὸ βάπτισμα αὐτῶν, ὃ ἡμέτερος λόγος ἰσχύον ἔχεται, ὅτι, ἐπεὶ δὴ ὥστε Μαρκεωνιστῶν ἐστὶν ἀποβλαστήμα ἢ κατ' αὐτοὺς αἵρεσις, βδελυσσομένων τὸν γάμον καὶ ἀποστρεφόμενων τὸν αἶνον καὶ τὴν κτίσιν τοῦ Θεοῦ μεμιασμένην εἶναι λεγόντων, οὐ δεχόμεθα αὐτοὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐάν μὴ βαπτισθῶσιν εἰς τὸ ἡμέτερον βάπτισμα. Μὴ γὰρ λεγέτωσαν ὅτι « Εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα ἐβαπτισθήμεν » οἱ γὰρ κακῶν ποιητὴν ὑπατιθέμενοι τὸν Θεόν, ἐφαυλλῶς τῷ Μαρκίῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς αἵρεσιν ὥστε, ἐάν ἀρέσῃ τοῦτο, δεῖ πλείονας ἐπισκόπους ἐν ταῦτ' γενέσθαι καὶ οὕτως ἐκθεσθαι τὸν κανόνα, ἵνα καὶ τῷ ποιήσαντι τὸ ἀκίνδυνον ἢ καὶ ὁ ἀποκρινόμενος τὸ ἀξιόπιστον ἔχη ἐν τῇ περὶ τῶν τοιούτων ἀποκρίσει.

48 Ἡ δὲ ἐγκαταλειφθεῖσα παρὰ τοῦ ἀνδρός, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, μένειν ὀφείλει. Εἰ γὰρ ὁ Κύριος εἶπεν « Ὅτι ἐάν τις καταλίπῃ γυναῖκα ἐκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχεῖσθαι », ἐκ τοῦ μοιχαλίδος αὐτὴν ὀνομάσαι

46 3 τὴν οὐκ. C' 4 οὐκ οὐκ BC ἐν ἐν BC

47 7 ἔνεκα ἔνεκεν V ἀπαιτεῖσθαι ἀδαιτεῖσθαι V

ἀπέκλεισεν αὐτὴν τῆς πρὸς ἕτερον κοινωνίας Πῶς γάρ 5
 δύναται ὁ μὲν ἀνὴρ ὁπεύθυνος εἶναι ὡς μοιχείας αἴτιος, ἡ
 δὲ γυνὴ ἀνεγκλητος εἶναι, ἡ μοιχαλὶς παρὰ τοῦ Κυρίου διὰ
 τὴν πρὸς ἕτερον ἄνδρα κοινωνίαν προσγορευθεῖσα.

49 Αἱ πρὸς ἀνάγκην γενόμεναι φθοραὶ ἀνεύθυναι
 ἔστωσαν Ὡστε καὶ ἡ δούλη κτ' ἐβιάσθη παρὰ τοῦ οἰκείου
 δεσπότητος, ἀνεύθυνός ἐστιν.

50 Τριγαμίας νόμος οὐκ ἔστιν Ὡστε νόμῳ γάμος
 τρίτος οὐκ ἔχεται Τὰ μέντοι τοιαῦτα ὡς βυβλάσματα τῆς
 Ἐκκλησίας ὀρῶμεν, δημοσίαις δὲ καταδικαῖς οὐχ ὑπο-
 βάλλομεν ὡς τῆς ἀνειμένης πορνείας αἰρετώτερον

CC

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

Ἡμεῖς ἁρρωστίαι ἐξ ἁρρωστιῶν διαδέχονται, καὶ ἀσχο-
 λίαὶ ἐκκλησιαστικῶν τε ὁμοῦ πραγμάτων καὶ τῶν ταῖς
 Ἐκκλησίαις ἐπιηραζόντων συνέσχον παρὰ πάντα τὸν
 χειμῶνα καὶ τὸν μέχρι ταύτης τῆς ἐπιστολῆς χρόνον Διό
 οὐτε ἀποστείλαι τινα οὔτε ἐπισκέψασθαι τὴν εὐλάβειάν 5
 σου δυνατοῦ ἡμῖν ἐγένετο, Εἰκόλομεν δὲ καὶ τὰ σὰ τοιαῦτα
 ἔτετα εἶναι, οὐ κατὰ τὴν ἁρρωστίαν λέγω, μὴ γένοιτο
 παράσχοι γάρ ὁ Κύριος ὑγίαν τῷ σώματί σου διαρκῆ πρὸς
 ὑπηρεσίαν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἄλλ' ὅτι ἡ μέριμνα τῶν
 Ἐκκλησιῶν καὶ σοὶ τὸν αὐτὸν ἐμβάλλει περισπασμόν Καὶ 10
 νῦν ἐμελλόν τινα ἀποστέλλειν αὐτοῦ τούτου ἐνεκεν, ὥστε
 γνωρίσαι ἡμῖν τὰ περὶ τῆς διαθεσεώς σου Ἐπεὶ δὲ ὁ
 ποθεινότατος υἱὸς Μελέτιος παραπέμπων τοὺς νεολέκτους

49 ὁ ἴστιν ἴστιν V.

CC — Τίτλος ἀμφιλοχίῳ ἐπισκοπῶ ἰκονίου Μαυρ τῷ αὐτῷ
 VPBLC τῷ αὐτῷ περὶ τῆς αὐτοῦ ἁρρωστίας καὶ περὶ ἐκκλησιαστικῶν
 κεφαλῶν καὶ τῶν προσηκόντων παραβίβη M

3 συνέσχον om. P add. P^a 13 μελέτιος μελέτιος B.

ὑπέμνησεν ἡμᾶς ὅτι εἶη σε δι' αὐτοῦ προσεπειν ἐδεξά-
 μιθα τὴν ὑπόθεσιν τῶν γραμμάτων ὥσμενοι καὶ τῷ διακόνῳ 15
 τῶν ἐπιστολῶν ἐπεδράμομεν ἀνδρὶ ἐξαρκούντι καὶ ἀντ'
 ἐπιστολῆς εἶναι διὰ τε τὸ τοῦ τρόπου φιλαληθεῖ καὶ διὰ τὸ
 μηδὲν ἀγνοεῖν τῶν καθ' ἡμᾶς δι' οὗ παρακαλοῦμεν τὴν
 εὐλόθειάν σου προηγουμένως εὐχεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ὁφ- 20
 ῖ Κύριος ἡμοῖ μὲν ἀπαλλαγὴν τοῦ φορτοῦ τούτου σώμα-
 τος, ταῖς δὲ Ἐκκλησίαις αὐτοῦ τὴν εἰρήνην, σοὶ δὲ
 ἡσυχίαν καὶ εὐεχίαν τοῦ, ἐπειδὴν διαβῆς τὰ κατὰ τὴν
 Λυκαονίαν ἀποστολικῶς ὡς ἐνῆρξω ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὰ
 ὠδε κἄν τε ἐνδημῶμεν τῇ σαρκὶ κἄν ἀποδημήσῃς ἡδὴ πρὸς 25
 τὸν Κύριον ἐπιταχθῶμεν, ἵνα αὐτὸς ὡς ἰδίων ὑπερ οὖν
 καὶ ἐστίν, ἀντέχῃ τῶν καθ' ἡμᾶς τόπων καὶ στηριζῆς μὲν
 τὰ σαθρά, ἐπαγειρῆς δὲ τὰ νοθρά, πάντα δὲ τῇ χάριτι τοῦ
 Πνεύματος τοῦ ὄντος ἐν σοὶ μετακοσμήσης πρὸς τὸ ἀτά- 30
 ραστον τῷ Κυρίῳ. Τοὺς δὲ τιμιωτάτους υἱοὺς ἡμῶν Μελε-
 τιον καὶ Μελίτιον, οὓς πόρρωθεν οἶδας καὶ αὐτοῦ κρίνεις, ὅ-
 ῦχε ἐν παρακαταθήκῃ κόχόμενος ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀσταρκες
 γὰρ αὐτοῖς τοῦτο πρὸς πᾶσαν ἀσφάλειαν. Ὡστε καὶ τοὺς
 συνόντας τῇ δαιότητί σου καὶ πάντα τὸν κληρὸν καὶ τὸν
 λαόν τὸν ὑπὸ σοῦ ποιμαινόμενον καὶ τοὺς θεοφλεστώτους 35
 ἀδελφούς ἡμῶν καὶ συλλειτουργούς προσεπειν παρ' ἡμῶν
 καταξίωσον. Τῆς μνήμης τοῦ μακαριωτάτου μάρτυρος
 Εὐφυλίου μέμνησο καὶ μὴ ἀναμεινῆς δευτέρων ὑπόμνησιν,
 μηδὲ ἐμπρόθεσμον σπουδᾶς ποιήσασθαι τὴν ἀπάντησιν,
 ἀλλὰ προλαβεῖν καὶ εὐφρᾶναι ἡμᾶς, ἐὰν ἴρα ἔτι ὤμεν ἐπὶ 40
 τῆς γῆς. Ἔως τότε ἐρωτώμενος ἐν Κυρίῳ, ὑπερευχόμενος

16 ἐπεδράμομεν - αμον M 21 σοὶ σὺ M | 22 διαβῆς - βῆ LC || 26 μετα-
 στηρῆς ζε ML | 27 σαθρὰ σα L | ἐπαγειρῆς - γη L || 28 μετα-
 κοσμήσης μετακομήσης M με-αυσαμῆσαι L 29-30 μελίτιον μελίτιον
 BC 30 μελίτιον μελετιον VBMIC 31 παρακαταθήκη παρα-
 θέκη M | 32 ὥστε ὡς L 37 εὐφυλίου ἐμφυλίου B 38 οὐδο
 ποιήσασθαι σπουδᾶς C

ἡμῶν, διαφυλαχθείης ἡμῖν καὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις
χάριτι τοῦ Ἀγίου.

C I

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

Πολλῶν ἔνεκεν ἐπιθυμῶ συντυχεῖν σοι ἵνα καὶ συμ-
βούλῃ χρῆσθαι περὶ τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων, καὶ ὁλως
ἵνα διὰ μακροῦ θεασάμενός σε ἔχω τινὰ παρσυμβίαν τῆς
ἀπολείψεως Ἐπειδὴ δὲ τὰ αὐτὰ ἀμφοτέρους ἐπείσχεον, ἡ
τε ὁμὴν συμβᾶσα ἀσθενεία καὶ ἡ παλαιότερα ἡμῶν ἀρρωστία
μήτῃ ἀπολείψασα, ἀμφοτέροις δόμεν συγγνώμην, εἰ
βούλει, ἀμφοτέροι, ὥστε δι' αὐτῶν ἀλλήλους ἀφείναι τοῦ
ἐγκλήματος.

C C I I

ΑΜΦΙΛΟΧΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΚΟΝΙΟΥ

Καὶ ὁλως μὲν μοι πολλοῦ ἀξίον τὸ συντυγχάνειν τῇ
σεμνότητί σου, νυνὶ δὲ καὶ μάλιστα, ὅτε τοιοῦτόν ἐστι τὸ
συνάγον ἡμᾶς πρᾶγμα Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ λείψανα τῆς
ἀρρωστίας μου τοιαῦτα ὥς μηδὲ τὴν βραχυτάτην μοι
κίνησιν συγχωρεῖν, ὅς γε, ἵνα τὴν μέχρι τῶν μαρτυρίων
δόν ὀχλήματι πορευθῶ, πάλιν μικροῦ πρὸς τὴν αὐτὴν
ὀπέστρεψα νόσον, ἀνάγκη συγγνώμης τυχεῖν παρ' ὁμῶν
Κὰν μὲν ἢ δυνατόν ὑπερτεθῆναι τὸ πρᾶγμα δόλῳ βυστερον

CCI — Exstat tantum in VLC. Titulus ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ
ικονίου Μναυ: ἀμφιλοχίῳ V τοῦ ἐπισκόπου LC.

1 ἐπιθυμῶ -μοῦντις VL σοι σου L || 4 ἀπολείψης· ἀπολήψης
L | 5 συμβᾶσα ἢ συμβᾶσα L 7 ἀλλήλους -λοις VL

(C I I — Titulus ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ ικονίου Μναυ: τῷ αὐτῷ
VPBLC τῷ αὐτῷ ὅτι ἡ ἀρρωστία τὴν συντυχίαν ἐκώλυεν M.

1 το τοῦ L | 2 3 οὐδὲ το συνάγον ἡμᾶς τοιοῦτόν ἐστι M 5 μαρ-
τυρίων: μαρτυρεῖν LC | 8 ὑπερτεθῆναι -τιθῆναι M.

ἡμέραις, καὶ συνέσομαι ὑμῖν τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι καὶ κοι-
 νωνήσω τῶν φροντιδῶν Ἐάν δὲ ἐπείγῃ τὰ σπουδαζόμενα, 10
 πράξατε μὲν τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ τὰ ἐν χεροῖ, συνα-
 ριθμήσατε δὲ με ἑαυτοῖς ὡς παρόντα καὶ τῶν καλῶς
 γινομένων συνεφαπτόμενον Ἐρρωμένους καὶ εὐθυμῶς ἐν
 Κυρίῳ ὑπερευχόμενός μου φυλαχθεῖτης τῇ τοῦ Θεοῦ
 Ἐκκλησίᾳ χάριτι τοῦ Ἀγίου 15

CCIII

ΤΟΙΣ ΠΑΡΑΛΙΩΤΑΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ

1 Ἐγένετό μοι πολλή ὁρμή τῆς συντυχίας ὁμῶν, καὶ
 αἶτις ἐπεγένετο κάλυμα ἐμποδίζον μου τὴν προθυμίαν
 Ἡ γὰρ ἡ τοῦ σώματος ἀσθένεια ἐνεπόδισέ μοι (ἦν οὐκ
 ἀγνοεῖτε πάντως ὅση μοι παρεστὶν ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας
 μέχρι τοῦ γήρως τούτου, συντραφεῖσά μοι καὶ παιδεύουσά 5
 με κατὰ τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ πάντα ἐν σοφίᾳ οἰκονο-
 μούντος Θεοῦ ἢ αἱ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιμέλειαι ἢ οἱ πρὸς
 τοῖς ἐπανισταμένοις τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας ἀγῶνες Διὸ
 μέχρι τοῦ παρόντος ἐν θλίψει πολλῇ καὶ λύπῃ διάγω
 συνειδὼς ὅτι τὸ καθ' ὑμᾶς ἐλλέλειπται μοι Ἐγὼ γάρ 10
 ἀκούσας παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ διὰ τοῦτο τὴν διὰ σαρκὸς
 ἐπιδημίαν καταδεξαμένου, ἵνα καὶ τοῖς ὑποδείγμασι τῶν
 πρακτέων ρυθμίῃ τὸν βίον ἡμῶν καὶ διὰ τῆς ἰδίας φωνῆς
 ἀναγγεῖλῃ ἡμῖν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, ὅτι « Ἐν
 τούτῳ γνωσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐάν 15
 ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις », καὶ ὅτι ἐξιτήριον δῶρον τοῖς
 ἑαυτοῦ μαθηταῖς, μέλλων συμπληροῦν τὴν ἐν σαρκὶ οἰκο-

1) συνεργαζομένων ἐραττομένων M || 14 φυλαχθεῖτης: -θείης B.

CCIII. — Non exstat in B.

1) 2 τὴν προθυμίαν - ἢ προθυμία LC. 3) ἢ om. VPM ἐνεπόδισέ: συνέπ. l. μο. με L. 16 ἀγάπην ἔχητε [-ται M] ἐν ἀλλήλοις. αγασαῖτε ἀλλήλους LC.

νομίαν. τὴν αὐτοῦ εἰρήνην ὁ Κύριος κατέλιπεν εἰπὼν
 « Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν »
 οὐ δύναμαι πείσαι ἑμαυτὸν ὅτι ἀνευ τῆς εἰς ἀλλήλους 20
 ἀγάπης καὶ ἀνευ τοῦ εἰς ἐμὲ ἡκουτος εἰρηνεύειν πρὸς
 πάντας δύναμαι. ἄξιός κληθῆναι δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ
 Πολὺν μὲν γὰρ ἀνεμείνα χρόνον εἴ ποτε καὶ παρὰ τῆς ὑμε-
 τέρας ἀγάπης γένηται τις πρὸς ἡμᾶς ἐπισκεψίς. Οὐ γάρ
 ἄγνοεῖτε ὅτι δημοσίᾳ προκείμενοι πᾶσιν, ὥστε οἱ ἐν τῇ 25
 θαλάσῃ προβεβλημένοι σκόπελοι ἡμεῖς τὸν θυμὸν τῶν
 αἰρετικῶν κυμάτων ὑποδεχόμεθα καὶ παρὶ ἡμᾶς ῥηγνύμε-
 νοι τὰ κατόπιν ἡμῶν οὐκ ἐπικλυζουσι. Τὸ δὲ ἡμεῖς
 ὅταν εἴπω, οὐκ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀναφέρω δύναμιν,
 ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν τοῦ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῶν 30
 ἀνθρώπων τὸ δυνατόν αὐτοῦ δεικνύντος, καθά φησιν ὁ
 προφήτης ἐκ προσώπου τοῦ Κυρίου λέγων « Ἡ ἐμὲ οὐ
 φοβηθήσεσθε τὸν τιθέντα ἄρμον ὄριον τῇ θαλάσῃ, » Τῷ
 γάρ ἀσθενεστάτῳ καὶ εὐκαταφρονήτῳ πράγματι, τῇ ψάμμῳ,
 τὴν μεγάλην καὶ βαρεῖαν θάλασσαν ἐπέδησεν ὁ Δυνατός 35
 Ἐπεὶ οὖν τοιοῦτόν τι ἐστὶ καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀκόλουθον ἦν
 παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ τῶν γνησίων τινὰς ἀπο-
 στέλλεσθαι συνεχῶς εἰς ἐπίσκεψιν ἡμῶν τῶν καταπονου-
 μένων καὶ γράμματα ἀγαπητικά φοιτῶν πρὸς ἡμᾶς,
 ἐπιτρέψατε, συνεχέστερον, τοῦτο μὲν στηρίζοντα ἡμῶν 40
 τὴν προθυμίαν, τοῦτο δὲ καί, εἴ τι σφαλόμεθα, διορθού-
 μενα. Οὐκ ἀρνούμεθα γάρ μυριοῖς σφάλμασιν ὑποκείσθαι
 ἄνθρωποι δυντες καὶ ἐν σαρκὶ ζῶντες

2 Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸν πρὸ τούτου χρόνον ἢ διὰ τὸ μὴ
 συνιδεῖν τὸ πρέπον παρελίπετε τὰ ὀφειλόμενα ἡμῖν.

18 κατέλιπεν εἰσαπ M¹ -λειπεν PM 20 εἰς ἀλλήλους ἐν ἀλλή-
 λοις LC 21 εἰς το εἰς L ἡκουτος ἤκον L 23 εἴ ποτε εἰσαπ P^b
 ποτε εἴ VPM 31-32 ο προφ, κ, om I 32 -ος am I C ἡ om C ||
 33 φοβηθήσεσθε -θεαι P 34 ἀσθενεστάτῳ ἀσθενιστάτῳ πάντων LC ||
 40 ἐπιτρέψατε om I 41 +2 διορθώμενα επανor- LC.

2 2 παρελίπετε -λείπετε P¹¹ ἡμῖν: ὑμῖν MC.

ἀδελφοί τιμιώτατοι, ἡ διὰ τὸ προληφθῆναι παρὰ τινων εἰς
 τὰς καθ' ἡμῶν διαβολὰς οὐκ ἐνορίσατε ἡμᾶς ἀξιόους εἶναι,
 ἀγαπητικῆς ἐπισκέψεως, ἰδοὺ νῦν καὶ κατάρχομεν τοῦ 5
 γράμματος αὐτοὶ καὶ τὰς ἐπιφερομένας ἡμῖν αἰτίας ὁμολο-
 γοῦμεν ἐτοίμως ἔχειν ἐφ' ὧν ἀποδύσασθαι, μόνον ἐάν
 καταδέχωνται οἱ ὀθρίζοντες ἡμᾶς ἀντιπρόσωποι ἡμῖν ἐπὶ
 τῆς ὁμετέρας εὐλαθείας καταστήναι. Ἐλεγχθέντες μὲν
 γὰρ καὶ ἡμεῖς τὴν ἁμαρτίαν ἡμῶν ἐπιγνωσόμεθα καὶ ὁμεῖς 10
 μετὰ τοὺς ἐλέγχους συγγνώμην ἐξετε παρὰ τῷ Κυρίῳ ἐκ
 τῆς τῶν ἁμαρτωλῶν ἡμῶν κοινωνίας ἑαυτοὺς ὀπιστέλ-
 λοντες καὶ οἱ ἐλέγξαντες μισθὸν ἐξουσιν ὡς τὴν κεκρυμ-
 μένην ἡμῶν κακίαν δημοσιεύσαντες. Ἐάν δὲ πρὸ τῶν
 ἐλέγχων καταδικάζητε ἡμᾶς, ἡμεῖς μὲν οὐδὲν ἐσόμεθα 15
 ἡδικοημένοι ἐκτὸς τοῦ ζημιωθῆναι τὸ πάντων ἡμῖν τιμιώ-
 τατον κτῆμα τὴν πρὸς ὁμᾶς ἀγάπην, ὁμεῖς δὲ καὶ τοῦτο
 αὐτὸ πείσεσθε ἡμᾶς οὐκ ἔχοντες καὶ τῷ Εὐαγγελίῳ δόξετε
 μάχεσθαι τῷ εἰπόντι· « Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν
 ἄνθρωπον, ἐάν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον καὶ γινῇ τί ποιεῖ; » Ὁ τε 20
 καταχρών ἡμῶν τὰς λοιδορίας τὸν τῶν λεγομένων ἐλεγχον
 μὴ ἐπάγων, φανήσεται πονηρὰν ἑαυτῷ προσηγορίαν ἐπε-
 νεγκῶν ἐκ τῆς ἀτόπου τῶν λόγων χρήσεως. Τὸν γὰρ
 διαβάλλοντα πῶς ἄλλως προσήκεν ὀνομάζειν ἢ οὐχὶ ἦν ἐξ
 αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐπιτηδεύει προσηγορίαν αὐτῷ 25
 τιθεμένους; Μήτε οὖν ὁ λοιδορῶν ἡμᾶς « διάβολος »
 ἔστω, ἀλλὰ κατήγορος· μᾶλλον δὲ μὴδὲ τὸ τοῦ κατηγόρου
 δεχέσθω ὄνομα, ἀλλ' ἀδελφὸς ἔστω ἐν ἀγάπῃ νοουθετῶν καὶ
 ἐπὶ διορθώσει ἐπάγων τὸν ἑλεγχον· μήτε ὁμεῖς λοιδοριῶν
 γένησθε ἀκροαταί, ἀλλ' ἐλέγχων δοκιμαστοί, μήτε ἡμεῖς 30

6 ordo αἰτίας ἡμῖν L || 12-13 ὑποστέλλοντες: διασ. V || 15 κατα-
 δικάζητε: -ται M || 16 ἡμῖν: ἡμῶν L || 18 πείσεσθε: -σαι C || 19 νόμος
 ἡμῶν: νόμος VM νόμος ὡμῶν LC || 20 ποιεῖ: ποιεῖ M || τε: δι LC ||
 21 ἡμῶν: ἡμᾶς M || τόν: τὸν δι LCP* || 26 οὖν οἷμ. L || 30 γένησθε:
 γίνεσθε L.

ἀνιάτρευτοι καταλειφθῶμεν μὴ φανερουμένης ἡμῖν τῆς ἁμαρτίας ἡμῶν.

3 Μὴ γὰρ ἐκεῖνος ὁμᾶς ὁ λογισμὸς κατεχέτω, ὅτι οἱ τὴν παραλίαν οἰκοῦντες ἔξω ἔσμεν τοῦ πάθους τῶν πολλῶν καὶ οὐδὲν τῆς παρ' ἐτέρων ἐπικουρίας δεόμεθα· ὥστε τίς ἡμῖν χρεῖα τῆς πρὸς ἐτέρους κοινωνίας; Ὁ γὰρ Κύριος τὰς μὲν νήσους τῆς ἡπείρου διὰ θαλάσσης διέσκησε, τοὺς δὲ 5 νησιώτας τοῖς ἡπειρώταις διὰ τῆς ἀγάπης συνέδεσεν. Οὐδὲν ἡμᾶς χωρίζει ἀπ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἐὰν μὴ τῇ προαιρέσει τὸν χωρισμὸν ὑποστώμεν. Εἰς ἡμῶν Κύριος, μία πίστις, ἑλπίς ἡ αὐτή. Εἴτε κεφαλὴν ἑαυτοὺς τῆς κοβόλου Ἐκκλησίας λογιζέσθε, οὐ δύναται ἡ κεφαλὴ εἰπεῖν 10 τοῖς ποσὶ χρεῖαν ὁμῶν οὐκ ἔχω. Εἴτε καὶ ἐν ἄλλῃ τάξει τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν ἑαυτοὺς τάσσετε, οὐ δύνασθε λέγειν τοῖς ἐν τῷ αὐτῷ σώματι καταταταγμένοις ἡμῖν τὸ χρεῖαν ὁμῶν οὐκ ἔχομεν. Αἶ τε γὰρ χεῖρες ἀλλήλων δέονται καὶ οἱ πόδες ἀλλήλους στηρίζουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ 15 συμφωνίᾳ τὸ ἐναργὲς τῆς καταλήψεως ἔχουσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν τὸ ἑαυτῶν ἀσθενὲς καὶ ἐπιζητοῦμεν τὴν σύμπνοιαν ὁμῶν. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι, ἐὰν μὴ παρήτε τῷ σώματι, τῇ διὰ τῶν ἐσχῶν βοηθείᾳ μέγα παρέξετε ἡμῖν ἐν τοῖς ἀναγκαιωτάτοις καιροῖς ὀφελος. Ὑμᾶς δὲ οὐκ ἔστιν 20 οὔτε παρὰ ἀνθρώποις εὐπρεπὲς οὔτε τῷ Θεῷ εὐάρεστον ταῖς τοιαύταις κεχρηθῆαι φωναῖς αἷς οὐδὲ τὰ ἔθνη κέχρηνται τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν. Ἀλλὰ κἀκεῖνα ἀκούομεν, ἐὰν εἰς πάντα αὐτάρκη τὴν χώραν νέμονται, τῆς γοῦν τῶν μελλόντων ἕνεκεν ἀθληίας τὴν πρὸς ἀλλήλους συμμαχίαν ἀσπάζεσθαι καὶ τὴν 25 ἐπιμιξίαν ὥς ἔχουσάν τι κέρδος μεταδίδωκεν. Ἡμεῖς δὲ ἐκείνων ὄντες τῶν πατέρων, οἱ ἐνομοθέτησαν διὰ μικρῶν

3 1 ὁμᾶς: ἡμᾶς M || 2 πάθος: πάτου VM || 10 λογιζέσθε: -θαι M || 13 ἡμῖν: ὑμῖν LC || 14 ἔχομεν: ἔχω L || 23 καὶ L || 24 νέμονται: νίμονται LC || 25 ἀσπάζεσθαι: -θαι L.

χαρακτηρῶν τὰ τῆς ἐπιμιξίας σύμβολα ἀπὸ περάτων τῆς
 γῆς εἰς πέρατα περιφέρεσθαι καὶ πάντας πᾶσι πολίτας
 καὶ οἰκείους εἶναι, νῦν ἀποτέμνομεν ἑαυτοὺς τῆς οἴκου- 30
 μένης καὶ οὔτε ἐπαισχυνόμεθα τῇ μονώσει οὔτε ζημίαν
 φέρειν τὸν διασπασμὸν τῆς δρονοίας τιθέμεθα οὔτε φρίσ-
 σομεν ὅτι εἰς ἡμᾶς φθάνει ἡ φοβερὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 προφητεία εἰπόντος ὅτι « Διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν
 ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. » 35

4 Μή, ἀδελφοί τιμωῶτατοι, μὴ ἀνάσχησθε τοῦτο, ἀλλὰ
 καὶ ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσι παρακαλέσατε ἡμᾶς γράμμασιν
 εἰρηνικοῖς καὶ ἀγαπητικαῖς προσφωνήσεσιν, οἶονεὶ πράξις
 τινὶ ἐπαφῇ τὸ τῆς καρδίας ἡμῶν ἔλκος δ' ἐκ τῆς παρελ-
 θούσης ἀμελείας ἐνεποιήσατε ἡμῖν παραμυθεύμενοι. Καὶ 5
 εἴτε αὐτοὶ βούλεσθε πρὸς ἡμᾶς ἀπαντῆσαι καὶ δι' ἑαυτῶν
 ἐρευνῆσαι τὰ ἁρρωστήματα ἡμῶν, εἰ ὄντως τοιαυτὰ ἔστιν
 οἷα ἀκούετε ἢ ταῖς ἐκ τοῦ ψεύδους προσθήκαις βαρύτερα
 ὁμῖν ἀπαγγέλλεται τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν, γενέσθω καὶ 10
 τοῦτο. Ἐτοιμοὶ ἡμεῖς ὑπτάίαις χεροὶ τὴν παρουσίαν ὁμῶν
 ὑποδέξασθαι καὶ προθεῖναι ἑαυτοὺς εἰς ἀκριβῆ βάσανον·
 μόνον ἀγάπῃ προηγείσθω τῶν γινομένων. Εἴτε καὶ βούλεσθε
 παρ' ἑαυτοῖς ὑποδεῖξαι τινα τόπον ἐν ᾧ γενόμενοι καὶ
 ὁμῖν τὸ ὀφειλόμενον τῆς ἐπισκέψεως χρεὸς ἀποπληρώσομεν
 καὶ ἑαυτῶν τὴν ἀνδεχομένην πείραν παρέξομεν, ὥστε καὶ 15
 τὰ προλαβόντα ἰάσασθαι καὶ τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν διαβολαῖς
 χώραν καταλιπεῖν, καὶ τοῦτο γενέσθω. Πάντως γάρ, εἰ καὶ
 ἀσθενῇ περιφέρομεν σάρκα, ἀλλ' ἕως ἀναπνέομεν ὁπνεύ-
 θυνοὶ ἔσμεν μηδὲν ἐλλιμπάνειν τῶν εἰς οἰκοδομὴν τῶν

28 ἐπιμιξίας: κοινωνίας LC.

4 1 πρὶν μὴ: μὴ ταῦτα LC || ἀνάσχησθε: -χισθε L || 7 ἐρευνῆσαι:
 ἐρευνῆσαι τε LC || 9 ἀπαγγέλλεται: -τε MLC || γενέσθω: γινέσθω
 LC || 11 προθεῖναι: προσθεῖναι MLC || ἑαυτοὺς: ἑαυτοῖς M ||
 12 προηγείσθω: ἡγείσθω LC || βούλεσθε: -θαί M || 14 χρεὸς:
 χρεὶς M || 17 γινέσθω: γιν- VM || εἰ οὐκ. M || 18 ἀναπνέομεν: -ἵσμεν
 MC.

Εκκλησιᾶν τοῦ Χριστοῦ. Μὴ οὖν παραλογίσθητε ἡμῶν 10
 τὴν παράκλησιν ταύτην, μὴ εἰς ἀνάγκην ἡμᾶς ἀγάγητε
 καὶ πρὸς ἄλλους ἐξειπεῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Μέχρι
 γάρ νῦν, γινώσκετε, ἀδελφοί, ἐν ἑαυτοῖς τὴν λύπην
 στέγομεν αἰσχυνόμενοι τοῖς πόρρωθεν ἡμῶν κοινωνικοῖς
 τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀλλοτριῶσιν ὑμῶν διαγγεῖλαι, ἵνα μὴ 25
 ἐκείνους θλίψωμεν καὶ χαρὰν τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς ἐμποιή-
 σωμεν. Ταῦτα μόνος ἐπέστειλα νῦν, γνώμη δὲ τῶν ἐν
 Καππαδοκίᾳ πάντων ἀδελφῶν ἔγραψα, οἳ καὶ παρεκάλεσάν
 με μὴ τῷ τυχόντι χρήσασθαι διακόνῳ τοῦ γράμματος, ἀλλ’
 ἀνδρὶ ὃς δύνησεται διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὅσα παρήκαμεν, 30
 φοβούμενοι μὴ εἰς πολλὴν ἀμετρίαν τὸν λόγον ἐκβάλωμεν,
 ταῦτα διὰ τῆς ἑαυτοῦ συνέσεως ἣν ἔχει ἐκ τῆς χάριτος
 τοῦ Θεοῦ ἀναπληρῶσαι. Λέγομεν δὲ τὸν ποθεινότατον
 ἡμῖν καὶ εὐλαθέστατον ἀδελφὸν Πέτρον τὸν συμπρεσβύ-
 τερον, ὃν καὶ δέξασθε ἐν ἀγάπῃ καὶ προπέμψατε πρὸς 35
 ἡμᾶς εἰρηνικῶς, ἵνα γένηται ἡμῖν ἀγαθὸν ἄγγελος.